

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HJEMPLIV
PAA PRÆRIEN
DE DEROVRE

HJEMLIV
PAA PRÆRIEN
DE DEROVRE

EN RÆKKE BREVE FRA CANADA

UDGIVNE AF
H. F. FEILBERG

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KØBENHAVN - MCMXXVII

**SAMLET UDGAVE AF DE DEROVRE (1912)
OO HJEMPLIV PAA PRÆRIEN (1917)**

—
**COPYRIGHT 1912 OO 1917 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL NORDISK FORLAG - COPENHAGEN**

—
**PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN**

Første udgave af nærværende samling breve udkom i to bind med fem års mellemrum, begge udgivet af nu afdøde pastor, dr. phil. H. F. Feilberg.

I denne nye udgave er begge bind samlet i ét; enkelte af de oprindelige breve af mindre betydning er udeladt, til gengæld er der tilføjet en række nye breve, der væsentlig samler sig om en enkelt betydningsfuld begivenhed i den udvandrede families liv, som er forefaldet efter afslutningen af værkets første udgave.

Til oplysning for læseren hidsættes her i noget ændret form et kort uddrag af fortalen til 1ste udgave:

I maj måned 1911 drog en dansk hustru, Johanne F., over havet med fem af sine børn til Canada. Tre børn blev hos familien i Danmark. Den ældste søn, Henning, var den gang 16 år, to pigebørn, Marie alm. kaldet Baby, og Ellen på 12 og 6 år og så to små drenge Hans og Niels, omtrent 5 og 3 år. De rejste til deres fader, en tidligere vestjysk gårdmand, der året i forvejen havde taget land derovre i provinsen Saskatchewan, i en egn, hvor indvandringen først var begyndt for 5—6 år siden. Han fik regeringsland, det vil sige betalte 10 dollars for en „hjemstav“ (homestead) på 160 acres.

Denne sag ordnes således. På begge sider af de nybyggede jærnveje afdeles jorden i „byskifter“ (townships), kvadrater med sider på 6 engelske mil. Hver kvadratmil rummer atter 4 „hjemstavne“. Disse fordeles igen; jærnvejselskabet får nogle, regeringen andre, Hudsonskompaniet har sin part, og endelig glemmes ikke skolen. Det hele får følgende udseende:

J	R	J	R	J	R
R	S	R	J	H	J
J	R	J	R	J	R
R	J	R	J	R	J
J	H	J	R	S	R
R	J	R	J	R	J

J = Jærnvejsselskabet.
R = Regeringen.
S = Skolelod.
H = Hudsonskompaniet.

Hver lille kvadrat, én engelsk kvadratmil, 640 acres, udgør 4 „hjemstavne“, og familiens hoved og hver 18 år gl. mandsperson kan mod indbetaling af den nævnte lille sum af regeringslandet erholde en fjerdepart (quart) af en slig kvadrat, hvis beliggenhed atter bestemmes ved verdenshjørnet.

NV	NO
SV	SO

Familien herhjemme har i de forløbne år modtaget en række breve derovrefra, som jeg tror har mere end almindelig interesse ved den usminkede skildring af fattige udvandreres kår i det fremmede land, hvor der tit længe må arbejdes og strides med håb mod håb, indtil omsider udsigten åbner sig til et nogenlunde sorgfrit liv og til et hjems ly, mens børnene med de små kræfter, de til en begyndelse ejer, trofast og dygtig støtter det hjem, hvorfra de er rundet.

Brevene er udgivet uden nogetsomhelst forsøg på be-

arbejdelse eller på at give dem kunstnerisk tilsnit. Som de nedenfor gengives, mener jeg, de taler til enhver dansk moders hjerte alvorligere og stærkere end nogen digterisk indklædning vilde kunne gøre det.

Denne lille bog får så hermed gå ud og se, om den kan skaffe sig læsere og venner.

H. F. Feilberg.

PRÆRIENS KVINDE

I hvis brødre kørte ploven,
han, som eders hjærte ejed,
sad paa høstmaskinens binder, —
I, hvis mænd til jorden bandtes,
eders frygt jeg fuldvel kender,
eders gråd og eders latter
delte jeg jo tit med eder.
Hvad jeg tænker, hvad jeg føler,
derom jeg til eder taler.

Nu, så hører mig, I kvinder,
Vestens stolte, stærke kvinder,
hustruer med faste hjærter,
I, som modigt, uden svigten,
lange dages trange arbejd
gjorde uden kny og klage;
I, der trøsted os i sorgen,
gav os mod, når vort mod bristed,
kærlighedens gyldne tråde,
som en islæt i vort levned
møjefulde væv, I sloge.

Jeg har set jer køer malke,
stakke korn til op mod middag;
jeg har set jer koge, stege,
flittig sørge for os andre,
indtil nattens stjærner blegned.

Kort blev hvilen, men da solen
 atter lyste over jorden,
 med et smil I dagen hilсед,
 ej på eder selv I tænkte,
 men på os at lette byrden.

Og når mandens stærke arme
 lammedes af magtløs sygdom,
 Gud kun véd, hvor kærlig eders
 bløde hånd os hjalp tilrettel
 Og når modløshedens tyngde
 brød vor kraft og gjorde magtløs,
 I var stærke, rejste modet.
 Og når I, de ømme mødre,
 nødtes eders børn at jorde
 fjærnt fra landsmænd, fjærnt fra kirke,
 aldrig eders smærtes byrde
 I på vore skuldre lagde.

Byrden tung, — med smil I bar den —
 ja, det hårde arbejds byrde
 bar I tålsomt, bar I længe,
 gennem år så lange, lange!
 men i vågne nætters stilhed,
 — ej I vidste, at vi lytted —
 hørtes nu et suk, en hulken.
 I, som hjalp os trofast, kærligt,
 hvordan skal vi gengæld gøre?
 Hvordan kan vi eder lønne?

Hvor I hjalp os dog i kampen,
 når vi, trætte, misted modet
 i vor kamp for ret og sandhed!
 Og om modgangs tunge byrde
 på vor trætte skulder hviled,
 I os hjalp med klare tanker,
 støtted os med vævre fingre!

I fandt sang, og I fandt glæde, —
 eders klare sang blev kilden,
 hvoraf vi drak mod til striden.

Sket er det, vi tabte slaget
 og vort dyre hjemsted misted.
 Træt af årelange kampe,
 — femti år var alt hensvundne —
 svært det blev et hjem at bygge;
 thi vor ungdoms lyse drømme,
 én for én i kampen bristed.
 Børnene, på hvem vi håbed,
 gemtes under gravens tue,
 eller havde i det fjærne
 søgt et eget hjem at finde,
 eget hjem og egen lykke.
 Vi forsagte, sammensunkne, —
 I med oprejst hoved peged,
 hvor et nyt hjems fred os vented.

Aldrig her i verden finder
 I en sanger, som kan tolke
 eders værd og eders tålmod.
 Vi i hjemmets stille stuer
 har det sét, at hver en tyngde,
 som på eders skuldre lagdes,
 bar I villigt, bar I modigt,
 vor tak aldrig skal forstumme,
 her den bringes folkets mødre,
 I som i det fjærne Vesten
 skabte hjem og bragte lykke.
 I den store, vide verden
 er I ukendt, er I unævnt,
 men hvor Vestens hjem bli'r bygget,
 der om ingen andre steder,
 æret, elsket af os alle.

Gerald I. Lively.

14/1 1911.

Kære ven!

Den 12te Juli gik jeg altså ombord på damperen i Esbjerg og rejste over Vesterhavet sammen med mange andre især unge mennesker, og jeg opdagede forøvrig snart, at den lille skælm, Amor, havde sneget sig med ombord. En af pigerne kastede sin kærlighed på mig i mangel af en værdigere genstand. Vi havde dejligt vejr over havet, ingen var søsyge, og efter 30 timers sejlads nåede vi Grimsby, hvor vi blev fodrede og stuede sammen med en stor hob andre. Over England gik det i en fart. Dog så jeg, at de engelske marker var rene og frugtbare. Så grønt og frisk græs som dér ser man kun i majmåned i Danmark. I nærheden af byen var der køkkenhaver, som kunde fryde enhver landmands hjerte. Da solen var gået ned, så vi smelteovnene glo til os fra alle sider; snart gik det gennem tunneler, snart på høje broer med udsigt til husene nedeunder os, lygteraderne lyste som perlerader under os til alle sider. I Liverpool indlogeredes vi på et femte el. sjette klasses hotel. Vi kom der kl. 1 om natten og fandt os om morgenen blandt alle jordens folkeslag. Mægtige kirker og andre offentlige bygninger er der, men det er den værst tilrøgede by, jeg nogensinde så, og røgen var så skarp, at den rev i halsen. Ja, selv da vi var komne ombord og lå ude på rheden, kunde man ikke se solen for røg, og det er troligt nok, at solen aldrig skinner i de store engelske fabriksbyer undtagen en gang imellem om søndagen. Skibet, vi skulde

med, var stort og vel indrettet, maden var god. Amor, den gavtyv, havde atter listet sig ombord. Den pige, der kastede sin kærlighed på mig ude på Vesterhavet, og som græd bitterlig, da hun troede, vore veje skulde skilles, traf ude på Atlanten to unge Nordmænd, og nu kendte hun ikke mig længere. Men, du kan tænke dig, hvad vi oplevede: en ung kone gjorde hovedet kruset på en ung mand, som i sin fortvivlelse vilde springe overbord. Heldigvis greb styrmanden ham i kraven og halede ham ind igen. Men fyren var ikke mere taknemmelig, end han slog styrmanden med knyttet næve i ansigtet. Det skulde han nu ikke have gjort, han blev sat i jærn og taget med tilbage til England.

Min tid ombord gik mest i 1ste klasses køkkenhave med at skrælle kartofler på maskine, forberede kål, kålrabi og champignons til at gå i gryden o. lign.

Den 17de havde vi en stemningsfuld og højtidelig gudstjeneste. Præsten talte om det land, vi her så imøde som et forjættet land, lagde os på sinde, at kom vi der og havde lykken med os, var det dog tilsidst Guds nåde, der gav fremtid, og skulde vi kæmpe med modgang og skuffelser, stod atter Guds kærlighed og trofasthed bagved.

Den 19de så vi Bell Island, en stor sten med revner i, hvorfra isbræer gled ned i Bell-Strædet, og vi sejlede ind mellem de skønneste isbjerge, der i det klare solskin strålede i alle regnbuens farver, men koldt var der.

Hele to dage var vi om at passere Lawrence Fjorden, der var så bred, at vi tit ikke kunde se nogen af kysterne. Nu og da så vi et lille glimt af New Brunswick med stejle klippekyster og dybe, snævre kløfter med savmøller.

Quebec er klistret op på klipper rundt om en god havn med masser af store skibe. Vi anstrængte os naturligtvis for at gøre et godt indtryk på de indfødte. En gammel fyr havde opløst en blæk-blyant i vand og farvet sit hvide hår og skæg dermed for at se ung ud. Kuløren var ikke heldig, den var nærmest blå. En

dreng, der på hele overfarten havde gået med mamme-lukker istedetfor bukser, og af den grund haft skjorten stikkende frem både for og bag, viste sig med indstukket skjorte. I Quebec blev vi fortoldede og protokolle-rede for den pålidelige statistiks skyld, — du véd mås-ke, at der er tre slags løgne: hvide løgne, sorte løgne og statistik, — jeg blev indført som britisk Jøde. De gav os et navn og lod os løbe.

Efter midsommer forlod jeg Danmark, men så nu fra toget, at her var våren først begyndt, havren var ikke skredet, vejret var råkoldt som hjemme i April. Efterhånden, som toget førte os længere ind i landet, skred året frem; Toronto, landets hovedstad, nåede vi midsommer.

Under opholdet dér gik jeg med tre unge danske piger en tur i byen. De var helt betagne af skønheden i Queen's Park, tæppebede, træer og blomster i det rigeste flor. Derfra rullede vi gennem provinsen Onta-rio, så frugthaverne, med dejlige, sunde træer, hvorfra der årligt udføres masser af æbler til Danmark. Land-skabet var klippefuldt, på sletterne var høhøsten i fuld gang, og byggen begyndte at gulne. Tilsyneladende tør-redes høet uden at vendes. Man havde en snild indret-ning, der spændtes bag vognen, når der skulde læsses. Den rev høet sammen, løftede det op på vognen, hvor to mænd lagde det tilrette med forke. Aflæsningen skete ved et hejseværk.

Vor vej faldt syd for de canadiske søer, i Michigan var hvedemarkerne ved at modnes, i Indiana høsten i fuld gang, enkelte steder var tærskningen begyndt, og majsens havde nået voksen mands højde. Chicago fo'r vi så hurtigt igennem, at jeg ingen forandring fik sét. Der skiltes jeg fra mine rejsekammerater, men traf et par ny, der var rejst over på samme skib som jeg; når der er 1400 passagerer ombord, kan jo nok en og anden blive oversét.

Årstiden gik nu atter tilbage fra den tropiske hede i Chicago; i Duluth, Minnesota, var temperaturen behage-

lig. Da der var nogle timers ophold, gik jeg til fjælds og så ud over egnen. Duluth ligger terrasseformigt opad den hårde klippe, Superior på sletten på den modsatte side af fjorden. Det er nu to store byer, som der knap var tænkt på for 20 år siden, om andre 20 år tænker jeg, de er på Chicagos størrelse. De danner et knudepunkt for jærnvejene, der er en ypperlig havn, et hvededyrkende opland, der søger sin lige. Det var et dejligt udsyn.

Vort næste ophold var i Winnipeg, hovedstaden i Manitoba, vi var nu atter på Canadas grund, vor vej gik, som det syntes, gennem endeløse skove. I Saskatchewan kom vi ud på den bølgende prærie, kun træer ved floder, søer og vandsteder. Vor hovedstad vil du sagtens finde i et konversationslexikon som en ubetydelig flække på en ørkenagtig slette, anlagt for c. 20 år siden, men hvorfra indvandrerne flyttede bort igen, da de opdagede, at intet kunde gro der. Nu ligger byen imidlertid på en frugtbar slette, hvor alle kornsorter trives til fuldkommenhed. Sagen er ganske simpelt den, at farmeren skal gøre jordarbejdet om efteråret, samle vinterens fugtighed i jorden og røre sålidt som muligt ved jorden i foråret. Den har nu omtrent 14,000 indbyggere.

Nu var jeg altså nået til vejende, jeg fandt arbejdsvilkårene gode. Så var det at finde et hjem, det lykkedes også snart, d. v. s. en jordlod, huset måtte jeg selv bygge. Jeg tog arbejde hos en stor farmer, fik 2½ dollars om dagen og kom ret godt ind i brugen af maskiner og redskaber under høhøsten. Man lader græsset her stå på roden og tørres og vejres, slår det så med maskine, river det sammen i så store stakke som muligt. Det bliver så godt og vellugtende hø, som man kan ønske sig, og så er det så rart billigt. Sin egen mark avler man hvede på, og man slår hø på jord, der ikke er optaget eller ejes af jærnvejsselskaberne. Så har man det for arbejdet, de gode græsarter, prærieuld og buffa-

logræs, ødes ikke, selv om de står lidt længe, jeg har været med til at bjærge godt hø her sidst i November.

På en sådan canadisk farm kan man møde noget af hver sort. Imorges gik vildgæs, tamme ænder, heste, køer i en skøn forening, imens en gasolinplov kom farende og larmede som et halvthundrede automobiler. Mennesker samles her fra de mest forskellige stillinger. Foruden mig er her på farmen en ung engelskmand, første bogholder hos sin fader, en stor entreprenør i England. Han fik lyst til at se dette nye land, tog så arbejde her og der og så sagerne an. En Skotte, der havde studeret til præst, men havde taget plads i en bank, været ridende politibetjent i Sydafrika, er nu også her. Endvidere har vi en irsk bonde, en tømrer fra Nova Scotia, en gårdmand fra Ontario, som lejede sin gård ud for at se sig om i Canada. Hvor kunde disse mennesker fortælle mærkelige ting fra alle jordens egne, fra opmålingsrejser i arktiske egne for regeringen, fra fiskeri i fjorde og på fiskebanker, om uvejr og godt vejr, om medgang og modgang i de forskellige livsforhold! Irlænderen var uden sammenligning den bedste fortæller.

Jeg har nu huset bygget og lever som en stiltfærdig husmand, tjener ikke meget mere i vinter end opholdet, passer nogle kreaturer, heste, muldyr for en flink nabo, der kom for 5 år siden. Han er nu en af de ældste settlere på stedet, ret velstående, god nabo, som forhåbentlig bliver gift i vinter; hans kæreste, stoler jeg på, skal komme godt ud af det med min kone.

Vor hovedstad Nokomis (600 indb.) er en by efter alle regler, borgmester, rådhus, 2 hoteller, 2 banker, guldsmedbutik, aviskontor, barberstue, 4 restauranter, skrædder, sadelmager, fotograf, 2 doktore, tandlæge m. m. m., så du ser, vi har civilisationen ikke mere end nogle danske mil borte. Jeg bor ikke langt fra en landstation, hvor man dog endnu ikke har posthus.

Eders

F.

Frederiksen købte sig altså en regeringslod, fik en bræddehytte (shanty) rejst, tog arbejde hos andre og stred vinteren igennem, som han kunde, et brev skrevet ved Jul 1911, som her meddeles, vil nogenlunde klar-gøre stilling og forhold.

Ifjor vinter havde vi nogle kuldegrader om ved 50, ikke Fahrenheitere, men ærlige, store danske grader og så desuden nogle snestorme, som forslog noget. En dag, jeg havde kørt foder hjem, kom der en snestorm, såsnart jeg havde spændt fra, og begravede slæden for mig. Foderet fik jeg slæbt ind i laden og brugte næste dag til at grave slæden ud, så var det gjort. Men da jeg om morgenen vågnede, var slæden skjult i en vældig snedrive, og jeg kunde begynde forfra. Denne gang havde jeg dog held til at få den ud på fri mark, inden sneen atter tog fat. Således gik Januar med storm og kulde i et køre, men — når man har nok at bide og brænde og ikke skal være ude hele tiden, er det slet ikke så forfærdeligt. Jeg holder kørerne inde den største del af måneden, hestene derimod har daglig været ude c. 8 timer og morede sig tilsyneladende godt. Hvad danske heste vilde have syntes om det, er mig ikke helt klart. Februar var dejlig, solen skinnede varmt og smeltede sneen overalt, hvor den kunde få en mørk plet at bide sig fast i. Nætterne var kolde og klare, luften tit om morgenen fuld af iskrystaller, som frembragte de dejligste spejlinger, byer sås med tårne og tinder, det var vel ikke andet end halmstakke. Bisole lyste sammenknyttede med ildbånd, eller der var regnbuefarvede ringe om solen, og i det fjærne så man skov- og bjærglandskaber. Sidst på måneden begyndte præriens beboere at røre sig, prærieulven tog til at hyle, grævlingen sagde: „gu hul“ til sine kammerater, stinkdyret krøb op og så sig om; den store hornugle, der havde været snehvid, gjorde sig rede til at iføre sig sin grå sommerdragt og tudede omkap med grævlingen, så det var til at forstå, hvorfor den kaldes ugletuderen

(toot owl). Snefuglene, der hidtil lignede blegede bogfinker, blev sorte på største delen af kroppen og fik navn af vårfugle; de hopper omkring i hundredevis. Først i Marts blev jorden synlig på store strækninger, og farmerne gav sig i lag med at rense sædekorn, se redskaberne efter og tænke på forårsarbejdet, og allerede midt i Marts var harven i fuld gang, agerhønsene kaglede, og en skønne dag hørte vi ved middagstid en lyd som en sten kastedes mod en telegraftråd, det var „the blackbird“, der meldte sig med sin mærkelige røst. Det er forresten en løjerlig fugl, den ligner en solsort på væsen og størrelse, nogle af dem er helt sorte, andre har officersdistinktioner på skuldrene, nogle som sekondløjtnanter, andre som generaler. De har forgyldt hue på hovedet og opfører sig, som de regerede over alle de andre. Det var de første trækfugle, så kom alle de andre. Gæssene plumpede ned i vandhuller, spadserede på vejene, fandt landet for beboet og bestemte sig til at rejse nord på. Ænderne gik straks igang med at bygge rede rundt om i buskene. Højt over vore hoveder kom svaner og pelikaner flyvende og råbte ned til os i forbifarten, tilsidst alle de små lærker og drosler; gopherne, en slags murmeldyr, tittede ud af deres huller og mindede os om, at vi måtte være rede og begynde sæden 1ste April. Foråret er en travl tid, hver mand har her 6 trækdyr at arbejde med og kiler på i marken, så længe dyrene ævner. Så skal kvæget fodres; og har man ingen kvindfolk i huset, er der madlavning, malkning og anden syssel, må den tit gøres om natten.

Men lad mig, mens jeg har det i tankerne, føje til: James, du véd, vil rejse. Det bliver vist for civiliseret for ham. Han kom her for 6 år siden fra Dakota, havde et par stude for vognen, to dollars i lommen, to skæpper havre i en sæk, 80 miles til den nærmeste købmand, og den gang var der ingen, man kunde gå ud at arbejde for. Men ligegodt, han slog sig ned på en „hjemstavn“, boede i sin vognkasse, levede af vild-

andæg, købte en gammel plov for havren og de to dollars, dyrkede sin jord med flid og omhu; nu rejser han sagtens, men tager en anseelig kapital med sig.

Forresten må jeg da også fortælle, at jeg sidste vinter blandt andet havde besøg af en Jøde fra Palæstina, han fortalte mig om agerdyrkning og kornavl i sit hjem ved foden af Libanon og forklarede mig, hvorfor landene, der regeres af Tyrkerne, står stille: skattekræveren går i marken og tager indtil det halve af bondens afgrøde. Forøvrig udmaledede han landets milde klima, dets frugtbarhed og skønhed. Først var han rejst til Mexico, men der havde han hele Tiden været syg. Fra Mexico drog han nordpå til os og havde nu boet her fire år uden én dags sygdom. Til tak for hans fortællinger fyldte jeg ham med stegt flæsk, som han lod smage sig godt.

Det var jo en énsom jul, jeg holdt. Eders var sagtens mere selskabelig end min, jeg var nemlig ene rådende omtrent på én dansk kvadratmil, mine naboer var rejst til besøg sydpå og havde bedt mig passe hus og hjem for dem, til de kom tilbage. Min tid gik så med at passe dyrene, og så stor en flok som sidste jul har jeg aldrig kommanderet over, men da husene ligger noget spredt, — jeg måtte hente halmen omtrent en dansk mil borte, — så kom jeg til at fare om på prærien den største del af tiden. Og så husholdningen! Ja, der kunde jeg rigtignok haft brug for kone eller datter. Det tager mig en skammelig lang tid at lave mad, vaske op, gøre rent osv. At tørre støv af måtte opgives, der kommer vel en tid, da man også kan få det flyttet.

I kirke har jeg ikke kunnet gå, da jeg jo levede helt ene, og vor store stad med sine butikker, 300 indbyggere og to jernbanestationer, ligger et par danske mil borte. Der er ganske vist en skole eller to nærmere, hvor Methodister holder gudstjeneste, men også de er langt borte. Men når nu mine små drenge og piger er her, kan vi gøre fordring på at få en skole bygget i

vor umiddelbare nærhed. Så får vi pastor Doney til at komme herud om søndagen, han er presbyterianer og en alvorlig, god mand.

Posten må vi også hente og bringe til byen, alt bliver dog forhåbentlig lettere, når vi får station på holdepladsen her tætved, og det er kun et tidsspørgsmål.

Heldigvis fik jeg mig jo en kone midt i maj; efter en lang mild tid kom et par kolde dage, lige som mamma og børnene kom; ja vi fik endog et pænt lille lag sne at modtage dem med, og de troede naturligvis, at de var landet et fælt øde sted, i et ufrugtbart polarland, men da sneen smeltede og blomsterne allevegne tittede frem; da de opdagede, at man om sommeren bare kan gå ned til søen med en bøsse for til enhver tid at skaffe sig en and, kom de til at synes bedre om stillingen. Landet er meget frugtbart. Vi har kun for lidt regn, o. 16 tommer, men hovedparten falder i maj og juni til meget bekvemme tider. I år havde vi en undtagelse fra regelen, vi fik en del extra regn i september, hvad der atter voldte, at tærskningen tog dobbelt så lang tid som den plejede. Dertil kom, at vinteren mødte et par måneder før tiden, hvoraf følgen blev, at en god del korn endnu står på marken og venter på lejlighed til at blive tærsket, hvad næppe sker før henimod foråret. Vi har jo måttet hænge svært i, sålænge det var sommer. Jeg har delt mig mellem smedning, tømmerarbejde og jordens dyrkning for andre. Endnu har jeg ikke kunnet skaffe mig trækdyr. En mand, jeg lejede til at brække et stykke for mig, trak tiden ud, sæden kom for sent i jorden, der blev 8 acres sået med havre, men den frøs, dog er den brugbar til foder for vore tre køer. Til foråret håber vi at få farmet lidt jord selv og komme i gang med opdyrkning af vor egen lod. Det hjælper så forbavsende lidt at arbejde for andre, selv om man kan tjene en 12—14 dollars i ugeløn, i sammenligning med at arbejde hjemme for sig selv. Noget går altid i skudderudder, når man er hjemmefra. Mamma og børnene trives vel, og vil de være ærlige, finder

de, at her er dejligt. Ja, det er her. I februar havde vi det mest himmelske vejr, det frøs ikke synderligt. Luften var vidunderlig klar; når månen ikke skinnede altfor stærkt, blussede nordlysene så pragtfulde, som vi aldrig ser dem hjemme. Vi bor jo på et højland med ren og tør luft og har en stjernehimmel, hvor man med blotte øjne kan se selv de allermindste stjerner, det ser ud, som der var mange flere på himlen end i Danmarks tågede luft. Forleden pegede min lille dreng på himlen og spurgte: „bor Vorherre der oppe?“ — „Ja.“ — „Så synes jeg virkelig, at han bor meget kønnere her end i Danmark.“

For mig var det i år en stor og behagelig forandring fra ifjor, at jeg kan sidde hjemme blandt mine kære og holde jul på dansk med juletræ, julesalmer og glade børn, istedetfor at gå så ene omkring som Robinson, inden han fandt Fredag, og det gjorde jeg ifjor. Vi er i vinter flyttede over på en anden farm, der er bedre udstyret end vor egen. Vi kan for ex. sidde i vor stue og tale med alle naboerne i telefon. Det gør, at selv om stedet ligger ensomt, føler vi os naboerne nærmere. Vort eget sted er jo endnu beskedent, skønt vi har øget det efter ævne hver gang tid og lejlighed bød sig. Købmand har vi jo heldigvis to danske mil til, det vil spare os meget; at vort postvæsen er lige så langt borte, er jo mindre morsomt, men — for få år siden måtte vore naboer hente deres post 80 „miles“ borte i en by, som hedder Davidson. Men når nu vor stationsby vokser op til Holsteds størrelse eller til Chicago's, så kommer vore velmagtsdage. For tiden er hverken kreaturer eller grise altid salgbare, det eneste, vi nu og da kan gøre en skilling ud af, er smør og æg.

Mit brev er blevet grumme langt, mange kærlige hilsener.

Eders

D. F.

Endnu et lille brev medtager jeg.

Saskatch. 10/6 10.

Kære hustru!

Det er nu en hel måned, siden jeg hørte fra eder, og jeg begynder at længes. Såvidt jeg skønner, er her gode udsigter til at vinde et fremtidshjem. Et lille beskedent hus har jeg sat op, til vi kan få vor egen hytte op. For tiden arbejder jeg hos en flink mand, der betaler godt; her er i det hele god fortjeneste for en duelig arbejder. Høsten begynder, og årets travleste tid kommer.

En hel del har jeg turet om på prærien, som jeg finder køn, og både dyre- og plantelivet er meget ejendommeligt. Hjemmefra er vi jo ikke vant til at se roserne blomstre langt ind i høst, eller at falke og andre rovfugle sidder stille ved vejkanterne og kikker på én, når man går forbi, eller at præriehundene står stive som en pind, til man er nær ved at træde på dem, så synker de pludselig i jorden. Grævlingen rejser sig også lige op og glori på den fremmede; sparker man efter ham, hvæser han og forsvinder i sin hule. Han er som de fleste vilde dyr herovre meget mere ren i kuløren end hjemme.

Kærlige hilsener.

Eders
D.

Først i Maj måned 1911 bestemte hans hustru sig til at rejse derover. Afskeden fra slægt og venner og fra tre børn, som blev tilbage i fædrelandet, var overmåde svær. Et brev vidner derom.

12/6 11.

Skønt vi gjorde os umage for at være rolige og stærke, så var der jo dog i hjerterne hele tiden: det er det sidste, det er afskeden, hvem véd, om vi nogensinde mere mødes. Det var den sidste søndag, den sidste tur i den dejlige skov, det var den sidste dag. For

den lille 12-årige Marie var alt lige forfærdelig svært, jeg tror aldrig, jeg har sét et barn så bedrøvet. Henning, den lille 16-årige, tynde dreng, havde rejsens æventyr i hovedet og var ret forhåbningsfuld og fornøjet. Ellen (6 år) havde slået sig til ro med, at „bestefarbror“ havde sagt, at om 3 år kom de nok igen. Hun gik og sagde: „idag er der to dage og tre år, til vi kommer hjem.“ Da de rejste ind til København, stod hun og lille Hans ved vinduet og så ud, da vi kørte gennem den tætte skov ved Holte. Han udbrød: „hvor jeg vilde ønske, at jeg gik i den skov ganske alene!“ Han er en lille, mærkelig tænkso, fyr. „Jeg tænker såmeget i denne tid,“ sagde han til sin moster, der er hans fortrolige veninde, „det kommer til mig, tænk på, tænk hele tiden!“ og da hun en aften sagde til ham, at hun håbede, han vilde blive en god dreng, svarede han helt alvorlig: „jeg tænker da altid til det gode.“

Den 4de Maj 1911 drog så den lille flok med „United States“ og de 49 studentersangere ud på den lange rejse, fulgt af de kærligste tanker. Der var såmange, der holdt af dem.

7/8 11.

Idag passerede vi Shetlandsøerne. Fra skibet så vi kun en gold ø, klipper og et stort, hvidt fyrtårn. Igår havde vi en værre tur. Lige da vi havde forladt Kristianssand, blev alle sendt ned, vi skulde af med billetterne og atter „synes“. Så gik vi alle 1100 afsted ned gennem de smalle gange, luften var kvælende og en trængsel og masen på, jeg aldrig har sét mage til, vi måtte holde to stive klokketimer ud. Marie blev syg og har været det siden, Niels blev næsten kvalt, men tabte ikke humøret. „Å, ta de tøser væk! — véd du hvad, mama, hér er ikke dejligt!“ Marie græd. Hans var ganske stille. Henning hjalp mig godt. Søsygen regerer, Ellen er dog rask. Da jeg forleden aften spurgte Hans,

om han græd for sin moster, svarede han: „nej, for dem allesammen; hvorfor skulde vi dog rejse fra dem allesammen?“

Onsdag.

Vi har haft et par slemme dage med storm og søsyge, luften er skrækkelig, Marie er elendig, Hans også. De tre andre og jeg er også søsyge i ordets almindelige forstand, det er slemt nok, men Baby, — Du véd, Marie har beholdt sit kælenavn fra hun var lille — véd jeg slet ikke, hvad jeg skal stille op med. Hans har jeg båret op på dækket, han er den besværligste og giver aldrig ro, mad kan ingen af os tåle at se. „Gid du dog vilde lave maden!“ siger Hans, „hvorfor byggede papa ikke sit lille hus ligeoverfor moster?“ — Maden er sild og løgsovs, kål og flæsk, hvidkålsuppe, bankekød. Jomfruen, der fik en extra skilling for at hjælpe lidt på os, ser vi ikke. Opvarterne er flinke, dannede, godmodige, giver hvad de skal. Niels er fortræffelig, I måtte synes om den dreng, om I så ham. Hans var før gået med Henning på dækket, mens jeg gjorde istand hernede og kom så på engang tumlende ned i kahytten: „å, mama, jeg susede ned ad trappen og faldt forlængs!“ og hans lille, friske, kære røst lyder så sødt.

Torsdag.

Da jeg idag fik Hans stablet op på dækket, lagde han sig syg ned og sagde: „å, sikke bølger, de er lisom en grav!“ Han og Marie er stadig syge: tykke, ømme, tomme maver; det er ynkeligt at se på, og jeg gruer for det. Idag hørte vi for første gang studenterne synge „Ja, vi elsker dette landet, — elsker, elsker det og tænker på vor fa'r og mo'r —!“

Ellen er fuldstændig rask og kvik. Hun var på dækket iforgårs, men faldt ned og slog sig, så hun besvimede, Du kan forstå, hvor angst jeg blev, men hun

kom sig heldigvis igen. Hun hopper og springer og leger og siger „mama, jeg er din raske pige.“ Det er ikke morsomt at sidde 8 timer på et dæk i storm og slud uden skjul. Der er ikke til at være nedenunder for den kvælende luft og stank. Vi er taknemmelige, når vi kun må have tørvejr og kan være på dækket.

Idag er det fredag, solen skinner, og det er temmelig koldt, men vi er ubeskrivelig taknemmelige, når vi blot kan være på dækket. Vi har fået ærter og salt, grovt, rødt flæsk til middag. Sultne var vi og fik kørt lidt i os, men det er en drøj kost at klø på, dog må jeg sige: vi går på det med frisk mod allesammen, ja, alle undtagen Baby. Den smule, vi lokker i hende, står straks ud af hende igen. I aften har jeg bestilt et æg til hende, det og et halvt æble er hendes daglige ranson, og det er ikke meget. Hans løber nu flink om og leger. En halvfin familie, ligesom vi, med en lille dreng på 7 år har slået sig sammen med os, han leger hele dagen med mine børn. Henad aften blev havet næsten stille. For os, der klynger os til dækket, hvordan så vejret er, har det jo stor betydning.

De har iøvrig indjaget mig en sådan skræk for landgangen, at hvis jeg kunde bytte billetterne, gjorde jeg det. Emigranttogene skal også være rædsomme. Dog må jeg sige, at hidtil har jeg haft følelsen af, at én af Vorherres engle har ført os, så måske også alt går bedre, når vi kommer til vejende, end vi tror.

Lørdag.

Vi har haft en dejlig nat, sovet trygt. Henning, Niels og jeg klæder os på og drikker the nede; de andre tre sarte væsner, der hader spisestuen, får the ind. Idag fik Baby lidt ned og beholdt det for første gang. Børnene bruger pengene til æbler, der er ubeskrivelig vederkvægende, men næsten ikke til at få fat i.

For hver Dansker er her nok 5—6 Norske og Svenske. De er livligere og kønnere. Havet er dejligt med

sine store, hvidtoppede bølger, men der er noget rædsomt i dets vælde, og man beundrer skibet, der så støt arbejder sig frem igennem nattemørke og storm og bølger. Men her på tredje klasse føler man sig så uendelig forladt og lille, som en dråbe i menneskehavet. Al min synd og sorg og savn er kastet med mit „jorde-lin“, og jeg kan kun sige, når jeg lægger mig: Herre, forbarm dig over os! —

Idag er stemningen ikke så lidt bedre, folk har vænnet sig til søen, bølgerne er heller ikke så høje, skønt stormen suser om ørerne på os. En interessant svensk familie, der er ombord, har jeg talt lidt med: en ung, forholdsvis svær, stor kone med 7 store, svære børn, 4 voksne døtre, 2 mægtige drenge på 12—13 år. Manden og den voksne søn rejste ifjor. De har taget land, — friland — i Dakota og rejser nu over til ejendommen. De gør et velhavende indtryk, er godt klædt, bærer sølvsmykker og har masser af mad med. Dem kan man kalde indvandring af arbejdskraft. Når de nu efterhånden får hver sin farm, som de er født og båret til, bliver de rige. Konen har en broder derinde, han er præst og har været der i 23 år. Det skal være et skønt bjergland. En ung kone har været hjemme i besøg i Nordsverige med 5 småbørn, otte dages rejse fra Kristiania og skal nu langt ind i Amerika. Lystige er de, og godt humør har de alle. På den anden side er der mange ensomme, unge piger, de er søsyge og kede af alt.

Lørdag Aften 12/6.

„Natten er så stille,
Luften er så klar,
månens stråler spille
henad søens glar.“

Atlantehavet er stille i aften, overfladen kun svagt kruset. De unge danser, vi sidder og ser på dem, et ungt norsk ægtepar var fuldstændig bedårende, de dansede vidunderlig smukt. Aftenstjærnen står højt på himlen,

dens klare stråler spejler sig i det mørke havdyb. Hvor kan livet være smukt! Børnene har i de sidste dage sét svært godt ud i deres hvide jersey bluser og med de røde huer. New Foundlands bankerne har vi passeret, vi håber at skulle nå land mandag aften og glæder os over den hurtige rejse og det gode vejr, men — jeg gruer for landingen og toget. Godnat, venner i det fjærne, — i det fjærne!

Søndag.

„En vej eller anden, Vorherre véd råd,
måske ikke min vej, måske ikke din vej,
og dog ad sin egen Vorherre véd råd.“

Skrid dristelig fremad, fluks bølgen blir delt,
og gangstien lavet, fuldtryk gennem havet,
vor sorg dér begravet, thi Herren véd råd.“

Vi vågnede atter til godt vejr, men alligevel bølgegang, ingen dog søsyge. Vi havde gudstjeneste idag på dækket; det var rigtig rart. Til middag fik vi god sagsuppe, flæsketeg med kartofler og rødbeder, i tilgift fik hver en appelsin. Det er kun kampen for tilværelsen, der er så svær. Klemt, puffet, skubbet tilside af de stærkere bliver man, hvor man kommer, vi må jo finde os i at være blandt de sidste. Dog må jeg sige, sørejsen er i det hele gået over forventning godt, og vejret har vi ikke haft grund til at klage over, nogen blæst har vi ganske vist haft, men kun halvanden dags regn. De sidste 4—5 dage har vejret været roligt og smukt. Børnene har heltigennem været små, elskværdige og forstandige mennesker med en mærkelig forståelse af vore ejendommelige forhold. Hans og Baby stille og noget vemodige, Henning og Ellen raske og glade, Niels altid fuld af løjer. En Nat i stærk blæst tumlede han ud af køjen, han skulde i „forretninger“, i farten snappede han min hat, som han tog på hovedet. I kan ikke forestille eder, hvor komisk den lille purk så ud i den situation!

Mandag.

Idag strålende vejr, søen næsten spejlblank. Vi havde solen, da den stod op, lige agter for os, og hele kølvandet var en strålende, funklende, gylden stribe. Det var et hartad ufattelig dejligt, overjordisk syn. Billedet af den tykke, sorte røgsøjle, der jo altid står bag efter os, kastes tilbage af havets blanke, bølgende spejl.

Folk siger, at vi når ind i aften og kommer i land imorgen d. 16de, men det bliver vel først onsdag. Vi har igen været jaget under dækket og presset rundt i de samme gange. Imorgen kommer den amerikanske læge, og så skal vi alle syvhundrede synes af ham på fordækket. Får jeg nu ikke skrevet mere, vilde jeg nødig have, at I skulde tro, vi havde lidt altformeget ondt. Børnene er raske og søde, og mætte har vi da været hver dag, vi i det hele har kunnet spise noget, Baby er ganske vist meget slunken. Det er jo i visse måder en soldatertid, vi aftjener, men for det slag, der imorgen skal stå på Ellis' Island, gruer jeg. Gud har været os god hidtil, han hjælper os vel igennem.

„Hjælp os og før os, at faste vi stå,
stride, og sejre i striden.
Frelser og fører, du æren skal få
nu og evindelig siden!“

Kærlige hilsener!

Eders

Johanne.

De følgende breve vil give besked om rejsen tillands, der var ubeskrivelig svær, vel sagtens fordi den gik fra syd til nord og ikke, som de sædvanlige emigranttog, fra øst til vest.

Saskatch. 28/6 11.

Kære venner!

Vi er da komne til vejende, børnene er syge, her er meget koldt. Det er svært at skrive, alt er endnu så fremmed, men I skal nok få nærmere besked, vi kom-

mer vel også over dette. Niels er alvorlig syg og tager min tid dag og nat, vi har omtrent to danske mil til den nærmeste by. Mens jeg var ved at bage brød, kom en mand ind og spurgte, om vi havde breve, vilde han tage dem med. Der er dog ingen grund til ængstelse, men jeg kan jo ikke lyve for eder og sige, at alt er dejligt. Vi har en ko og god fed mælk og syv høns, æg altså også.

Eders

Johanne.

Søndag, 28/5 11.

Kære bedstefar!

Du må undskylde, at det har varet hele otte dage, inden jeg fik skrevet, men vi var alle så medtagne af rejsen, at jeg ikke har formået noget udover at få lidt skik på sagerne og under meget vanskelige forhold at skaffe familien et måltid mad tre gange daglig. Nu er vi dog ved at komme lidt i orden. Henning mener at have fortalt om vor jærnsvejsrejse, den trodser enhver beskrivelse. I de fem nætter, vi rejste, lykkedes det os at komme rigtig til ro på gode træbænke i fuld længde — under de to. De øvrige tre var det uafsladelig skiften. Når vi var vel kommet til ro, måtte vi op igen, vente på en kold station og ind i et nyt tog. Sidste nat lagde jeg de tre små ned på gulvet mellem sæderne, de kunde ikke mere sidde oprejst. Men af rystelsen og stødene fik de dårlige hoveder, Ellen blev stokdøv, Hans fik smærter i baghovedet og lille Niels opkastninger, som om alle indvoldene skulde op med, og ingen mad kunde han tåle, han er dog nu i bedring. Ellen og Hans er atter ved at komme i humør. Marie havde blegner i halsen og feber under hele turen, sér endnu grumme dårlig ud, men begynder dog også at rette sig noget. Henning er mere forknyt. Han var mig dog en fuldgod støtte under den lange, besværlige rejse, altid villig, kærlig, hjælpsom. Nu da spændingen er forbi, kommer

også for ham tilbageslaget, han er træt og syg, men det er jo ikke andet, end man kunde vente. Ellen har hele tiden været den raskeste. Af ingen af dem, fra den ældste til den yngste, har jeg hørt en klage eller en uartighed. Ja, da vi klokken et om natten blev smidt ud i kulden, i den flygende sne, på den sidste station, da græd vi allesammen, men så var jo rigtignok min mand der.

Her er endnu så bart og fremmed på den vildene prærie. Det er ligesom på havet. Vi er et lille bitte midtpunkt i en kreds, der efter omstændighederne er større eller mindre. I højt, klart vejr kan man se 8—10 mil bort, og der dukker så huse op i det fjærne og hér og dér en elevator. Når det regner eller sner, er det, som om vor lille hytte var den eneste menneskebolig på hele jordens overflade. Du kan jo begribe, at her så rædsomt ud, værre end du forestiller dig. Nu har vi dog fået det meste snavs skovlet ud. Hjemligt, nej, det er her endnu ikke, men jeg tror, det skal komme. Inden disse fire, lave vægge skulde der dog helst findes lidt hygge til børnene og os, om vi skal leve.

Min mand har jo slidt og slidt, hans tøj falder af ham i snavsede stumper, han kunde jo dårlig undvære os, derfor måtte rejsen voves. Det er ikke lette kår for et ensomt mandfolk dag efter dag at komme hjem fra sit arbejde træt, våd, snavset til et iskoldt rum uden mad, uden tøj at skifte med.

Endnu er her meget koldt, koldere end I har haft det i vinter i Danmark, igår havde vi en regelret sne-storm hele dagen og det meste af natten. Men andre holder det jo ud, og vi må med Guds hjælp også stride vor strid tilende.

Min mand har bygget sig en lille smedie bagved huset, den dækker den nordre væg. Han har en amerikansk esse, boremaskine fæstet på væggen, en fin slibe-sten og en god værktøjskasse. Til efteråret venter han at kunne få arbejde ved tærskningen, og det bliver godt betalt. Alle holder af ham og er villige til at give ham

en håndsækning. Min opgave vil det blive at tænke så lidt på mig selv som muligt, og være, om det blot kunde lykkes mig, alt for ham og børnene, — og med Guds hjælp — det *skal* lykkes, er end begyndelsen svær. Min mand er jo ubeskrivelig glad for at have fået os alle herover.

Nu gælder det at få trækdyr, en hest koster i øjeblikket 500 dollars, det er jo en formue, og mindre end fire kan man ikke nøjes med for at bryde præriens jordbund, der i årtusinder har ligget urørt. Vi har lånt en vogn og skal imorgen til byen efter det nødvendigeste køkkentøj og en smule mad. Man render ikke i butikker her, mel, havregryn, fedt, en „spand“ syltetøj havde min mand købt. Et brød, $\frac{1}{2}$ pund smør fik jeg af en lille, køn, ung nabokone, der bor en fjerdingvej herfra. Vor egen ko gi'r kun lidt, men fed mælk, den kostede 50 dollars. Desuden har vi syv høns, der lægger godt æg, og to smågrise til Hans's glæde, alle går de ude i sneen. Stuen er 16 fod lang og 12 bred, det er hvad vi foreløbig har at muntre os i. Et bord og en bæk er der slået op. To store senge er anbragt over hinanden, et gardin hænger jeg om, så ligner de en himmelseng. Nybyggere er vi, og som sådanne må vi leve. Henning sover ovenpå en kasse, han skal i sommer tjene hos vor nabo. Det er unge, smukke mennesker, på deres vis dannede, og de har de kræfter og den ungdom, vi mangler. For Henning bliver skolen nok hård, foreløbig er vi enige om, at drengen skal have 14 dage fri til at hvile ud og vænne sig til det nye liv.

Alle de andre sover, jeg er træt, godnat!

Eders

J.

Efterskrift.

Jeg véd ikke, om du har forstået vor route. For at få os ud af byen Ny York samme dag sendte de os til Utica, ni timers ophold. Derfra til Montreal i Canada,

hvor vi heldigvis om natten traf et emigranttog, indrettet på langfart, Canadian Pacific (C. P. R.); én nat havde vi helt ro. Næste morgen kl. 4 purret ud til Winnipeg, hvor der atter var et ophold, og så endelig med det ganske flotte, men ikke nær så magelige tog o. 20 timers rejse hertil.

26/5 11.

Kære bedstefar!

Nu er vi kommet til vejende, kl. 12 om natten nåede vi stationen, vi sov på et hotel om natten, og vi sov godt, kan du tro, for vi havde ikke været i seng hele jernvejsrejsen, men sovet på bænke hele tiden . . . For det meste har vi kørt gennem skov, alle steder har der været skovbrande. Den 21de kørte vi ud til vort hus Der er en sø, der hører os til, som er 20 tønder land stor, den er fuld af ænder og alle mulige vade-fugle, i sivene ved bredden bor der nogle fugle, som hedder blackbirds.

14/6.

Jeg er kommen ud at tjene, får 8 dollars om måneden, men du kan tro, jeg må ordentlig slide i det. Idag har jeg pløjet hele dagen med fire heste, og det bliver man temmelig træt af, men det er dog ikke så svært arbejde, som da vi lavede hans hus istand. Jeg har fanget en slange, der er halvanden alen lang, den var ikke giftig.

Mange hilsener

fra
Henning.

Juni 1911.

Ellen laver mad idag af kakao og brød til en rædsom dukke, hun fik igår, hendes fødselsdag. Vi mistede alle hendes dukker og tøj på vejen, en sovevogn kørte fra os. Og i vor herværende by, den lille, forvildede prærie-

by, kan ingen dukke fås, så det var en større sorg, end man i øjeblikket tænkte, at miste sin dukke hér, hvor de i så høj grad trænger til lidt legetøj i den første tid og er taknemmelige for det mindste.

De har nu fået en lille hundehvalp, som Hans vilde skulde hedde „Never-mind“ (ligegodt). Det er nemlig dens valgsprog. Skal den besørge et af sine ærinder, er det den ganske ligegyldigt, om det er i en hat, på gulvet eller i en dukkeseng. Det samme gælder, hvad den spiser, det lader til, at en barnesærk smager den ligeså godt som en tallerken havregrød. Den morer dog børnene umådeligt. Hans siger: „ja, selv om det også er Ellens hund, så er den min bedste ven, det véd jeg da!“

En af vore høns kom forleden dag hjem med en flok kyllinger, det vakte også stor glæde. Papa kom for et par dage siden hjem med en yndig, grå kattekillling, som vi kaldte „Silver“ (sølv), og vi får således efterhånden lidt, der binder os til stedet og fylder børnenes tanker og interesser. Henning, det lille skind, har en stram tjeneste, han er voldsom træt, slider rigelig meget. Hans dag varer fra kl. 5 morgen til 9 aften uden middagshvile længere end han spiser. Det går dog nogenlunde for ham. Når han er hjemme hos mig, græder han af og til ubeskrivelig sårt, men går næste dag på med frisk mod igen, og jeg håber, han tåler det.

J—.

12/7 11.

Jeg tror dog, at det ikke absolut hører til årstiden med snestorme midt i maj. Men det træffer. Ifjor var her engang midt i juni et dybt snelag, og det takkede man Gud for, thi ellers var der intet blevet af høsten, det var nemlig den sidste væde, der kom her inden høst. I forrige uge havde vi nattefrost, den nippede nok adskilligt, men gjorde dog ingen skade af betydning. Klimaet har under vort korte ophold herovre været stærkt skiftende, som vor nabokone, fru Stiebel igår bemær-

kede: „her har vi al slags vejr!“, d. v. s. snestorm, hede, blæsende vejr, regn, vederstyggelig sandflugt, haglvejr, lyn og torden, pludselige uvejr, så kælderlemmene dansede halvanden alen oppe i luften, så nattefrost og igen smeltende hede og sjælden to dage itræk ens, så „det sundeste klima i hele verden“, som her skal være, er ikke ubetinget behageligt. Sikkert er det dog, at her er meget og strålende solskin.

Hveden skal her være sået *inden* 1ste maj. Da vi kom her i slutningen af måneden, var prærien ikke grøn endnu, rosenbuskene havde ingen blomster, buffalopilene ingen blade. Det er lave buske, som dækker største delen af den udyrkede prærie.

Du spørger om vand. Ja, min mand gravede, just da vi var kommet, en brønd, og til vor store glæde fik vi straks frisk, klart, velsmagende og rigeligt vand. I de første dage havde vi hentet brakvand hos vor nabo en ti minutters gang borte. Hvor lykkelige vi er, vil du forstå, når jeg siger dig, at mangelen på vand er landets ulykke. På store strækninger er jorden udyrkelig, mættet af alkali. Det er hvidt, klæbrigt ler med saltagtigt vand i grunden, og søerne heromkring er for det meste saltsøer, drikkevandet virker som engelsk salt og er naturligvis ubrugeligt til vask. Børnene blev syge af det. Vort vand er udmærket, så der havde vi dog held med os. Brønde graves her, hvor der er sandbund, på den måde, at der graves ned, til vandet begynder at vise sig, så har man et pumperør, forsynet med noget, man kalder et „sandpoint“ (sandspids). Dette bores så 2—3 alen ned i jorden og trækker vandet. Hvor store vanskeligheder, der er ved at skaffe godt vand, viste sig hos vor nabo, der har gravet brønde 16 forskellige steder, uden at det lykkedes. I provinsen Alberta skal det endnu være langt værre.

Så var det ovnen. Den, vi har i vor lille, lave hytte, er kongelig: et stort flot komfur med udmærket bagerovn. Du forstår jo nok af hele situationen, at det brød, vi skal bruge, må vi selv bage, ja, vi må gå så langt til-

bage i tiden, at vi også laver vort gær af masede kartofler, mel, salt, sukker og, hvis man kan være så heldig første gang at låne en kop gær af en nabo, ellers må man nøjes uden. Hjemme i Danmark var jeg jo kendt nok med bagning, men her må brødet tilberedes anderledes, og det voldte mig til en begyndelse både sorg og besvær, da det gang på gang mislykkedes. Nu har jeg dog lært kunsten. Smørret laver også hver familie selv, vi må foreløbig købe det, da koen er sen, og kan heldigvis få det hos en af naboerne. Det koster 25 cents pundet, men er jo dårligt; hos en anden fjærnere boende kan jeg købe det for 15 cents, men det er uspiseligt. For 100 pund mel betaler vi 2.25 dollars, for 20 pund sukker 1.25 dollars, for 1 pund gode bønner 40 cents.

Henning kom altså til Richters. For menneskenes skyld foretrækker jeg det, men arbejdet bliver vist strengt. R. er selv en vældig slider af skotsk herkomst, student hjemmefra, et livligt, interesseret menneske, 27 år, med en ung smuk kone på 20. Han siger til Henning: „always jump, never stand still, that is the way to get rich here!“ (du må springe rask, aldrig stå og drive, således bliver man rig herovre). Men det er jo ikke altid let for en halvvoxen dreng at jumpe i et træk fra kl. 5 morgen til kl. 9 aften uden anden hvile, end når han spiser. Af og til kniber det jo for drengen, men så går han igen på med forbavsende frisk mod og hænger i, så godt, han kan. Med 4 heste og en plov med løst sæde har han pløjet hele brakmarken. Richter roser drengen ved enhver lejlighed og omgås ham med stor venlighed, og hvad der ikke er en ringe ting, de får rigelig og god mad. Der er henved 300 acres land, 8 heste, 3 køer.

Igår var det Ellens fødselsdag, Henning skulde komme hjem om aftenen og drikke chokolade og spise kringle. Kl. 8 kom han, og jeg så jo straks, at det var galt fat. Nå, vi dækkede jo bordet, stillede det danske flag frem og prøvede på at se glade ud. Men det gik,

som det er gået os ved andre lejligheder, vi har skullet holde fest så langt, langt borte fra alle, vi holdt af. Først lagde Henning armene på bordet og brast i gråd. Marie kan jo ikke se nogen græde, uden at hun straks er med, og Ellen, der er frisk og sød, tror jeg nok græd, fordi hendes fødselsdag blev spoleret. De to små drenge sad og så ganske betuttede ud. Henning havde den dag kørt hø siden den tidlige morgen, ligeså dagen før, masser af hø, hans hænder var hovne og stive, og så havde han desuden malket. Ofte er han dog både frisk og glad, når han kommer hjem, og jeg har fået sat igennem, at han kommer hjem søndag middag. Han trænger jo ligefrem til at blive vasket og lege lidt. Det er en haard skole, men det var jeg forberedt på, barn, som han er, vidste han jo ikke selv, hvad han gik ind til. Han har sin elskede naturhistorie med sig, og den studerer R. og han sammen i fællesskab. Richter skal så lære dansk og læser rask op af bogen, rav ruskende galt naturligtvis, mens Henning er nær ved at briste af latter. Richter synger og spiller ualmindelig smukt, de små rum fyldes, og det toner vidt ud over prærien. En salme, han sang, kendte jeg og sang med, straks slog han over i anden stemme.

Her er desværre ikke altid arbejde nok til min mand lige i nabolaget. I tre uger har han arbejdet en halvanden mil borte. Mandag morgen kl. 4 går han ud og kommer hjem fredag aften. De fire små og jeg er så ene hjemme her på prærien, og det er ikke altid lige hyggeligt. Aldrig i mine dage har jeg været så forslået, og så brun og blå som i disse dage, alt er jo så nyt, og om jeg tør bruge udtrykket, så utildannet. Vor ko, det lille, vilde præriedyr, har aldrig før været i tøjr, og den har mange gange både bragt mælken og mig til at ryge langt hen på prærien. Den har sparket mig slemt, men jeg tror dog, at jeg er ved at få magt med den —, jeg banker tre gange under bordet.

Der samles jo efterhånden smedearbejde hjem. Den dag han får en harve med f. ex. 118 tænder at skærpe,

tjener han en god dagløn, 3 cents for hver tand. I dagløn ude omkring tjener han 2 dollars om dagen.

Jeg har forresten også været ude. Stiebel har sået og harvet 10 td. havreland for os, så skulde jeg hjælpe hans unge, helt uerfarne, frue. Børnene tager jeg så med derop, og mens de leger udenfor, tager jeg fat inde.

Anskaffelse af trækdyr er en nødvendighed, en god stud koster 100 dollars. Redskaber, vogn, plov, maskiner anskaffes her almindeligvis på tre års afbetaling mod f. ex. $\frac{1}{3}$ af afgrøden. På samme måde håber vi at få vore sager i orden.

Du kan ellers tro, at 160 acres er et stort stykke land, når man ser det ligge for sig i én, ubrudt, sammenhængende flade. Min mand, børnene og jeg gik i forrige uge rundt om ejendommen. Vi blev dog trætte af den lange vej og nedslåede af den uhyre ensomhed. Da vi omsider nåede hjem, udbød Hans, der var bleven træt, „ja, vi har rigtignok fået en stor plads i verden, mama!“ Men selv en ukyndig som jeg må forundres over muldjordens dybde og rigdom. Fem år itræk sås hvede, så ligger marken og samler kræfter et år, der er intet, som hedder gødning. Hør skal betale sig glimrende, men risikoen er større end ved hveden, da den ikke tåler den mindste frost. Richter mener, at høsten skal give ham 3000 dollars, men det er jo så også nogenledes årets eneste indtægt, og der er jo noget, der hedder vejr og vind. For 6 år siden, da landet blev åbnet, kom han hertil sammen med en anden skotte, der blev vantvittig af ensomheden.

På den grønne, grønne prærie vokser der et broget blomsterflor, for tiden millioner af blomstrende, duftende, vilde roser, høje, snehvide anemoner, en stor orangefarvet lilie, der tager sig vidunderlig smukt ud i det grønne.

Det er fredag aften, vi har spejdet og spejdet efter en prik i det fjærne, der kunde blive til min mand, men han kommer vist ikke, desværre! „Jeg har såmeget at

fortælle ham!“ siger Hans, og Niels: „her er rarest at være, når papa er hjemmel!“

Godnat, jeg er træt.

Din

J.

20/7 11.

Min mand arbejder for tiden hos en af vore naboer, Behrend, som flytter op på en bakke o. 1000 fod øst for os. Min mand har gravet brønd i 2 dage, men har ikke været så heldig som hos os, de er 20 fod nede i det fineste blåler, et bor på 6 fod, som de sendte ned, viser samme bund. Skal han have en regulær brøndborer herud, bliver det dyrt. Når de bliver færdig hernede, skal de flytte hans lille hus og bygge en stor lade.

Min mand vil så selv se at slå hø i år og låne en maskine, ligeledes håber vi at få lavet en stald af græstørv. Jeg fortalte dig jo, at vi fik pløjet et stykke jord til havre, og vor nabo Richter har pløjet os et udmærket firkantet stykke lige ved huset til køkkenhave. Hans taler om, hvor udmærket jorden her er. Det er for mig som et vidunder, at den jord, der har ligget i årtusinder, blot behøver at pløjes og harves for at danne den fineste, frugtbarste muldjord med det samme.

Stiebel har givet min mand lov til at lægge nogle kartofler og plante lidt køkkenurter i en strimmel jord, der går ud fra hans græsgang. Det er en hjælp, da det gælder i alle ting for os at have forråd selv. En ting svider til os, at vi ingen kød har, men vi trøster os med, at den ting bliver bedre ad åre.

Underligt er det at se, hvorledes husene i den strålende sommersonne vokser frem for synet. Mens jeg i begyndelsen, vi var her, havde følelsen af, at vi var alene på jordens overflade, ser vi nu nærmere og fjærnere snese af farmhuse.

I ikke stor afstand fra os har vi otte boliger, med en blånende bakkekam vest for os; o. 10 mile borte såmange huse, som var det en stor by. I betragtning af,

at det kun er seks år siden, at landet blev åbnet, synes jeg, at det er vidunderligt og beviser jo da øjensynligt, at jorden er frugtbar.

Lige syd for vort „homestead“, så det går i et med det, ligger et andet og har jo ligget der fra tidernes morgen. Det havde vi håbet kunde blive liggende urørt til næste år, så kunde Henning have fået det til sin part, og så går Behrend, atter en af vore naboer, en Amerikaner, hen og tager det. Vi blev jo stærkt skuffet. Nu er her intet frit land mere, og land betyder hvede og hvede guld.

Landet er, som du vel véd, inddelt i kvadrater. Er en søn 17 år, kan han få jord. Indenfor omtrent to danske miles omkreds kan den drives sammen med faderens ejendom. Ligger den længere borte, skal den bebygges og beboes i tre år idetmindste 6 måneder om året. Alle de lige numre er regeringsjord, de ulige tilhører jærnbaneselskaber eller er kompagnijord og skal købes.

28/7

Henning var hjemme igår aftes rask og solbrændt, han har sammen med sin husbonde slået, revet og kørt hø de sidste 14 dage, bjerge af hø, de er begge trætte af arbejdet. Min mand er ude med Behrend efter „niggerheads“ (negerhoveder), stene til at lægge i grunden, men de må af og til køre langt efter dem. Sten og træ er her sjældne sager, især træ da. Opgaven er jo for os dobbelt, både at arbejde for at opholde livet, det er jo det første, men dertil kommer det andet, også at opdyrke en farm og skabe os en fremtid. Vi skulde gerne have lidt hø bjærget, en stald bygget og få vort træskur tættet, til vinteren kommer med sine 50° under 0°.

Sommetider gribes jeg næsten af en sjelevåde i min rådvildhed og synes, at vi har styrtet børnene ud i noget, vi ikke kan redde dem ud af. Men man må dog sige: såmange har stridt sig de lange, kolde vintere

igennem, lidt og stridt sig gennem de første trange kår, så vi føres vel også igennem med den store, stridende flok, der arbejder sig frem.

Så forresten læser jeg i bibelen, du gav mig med, og fortæller for børnene. Vi læser og skriver lidt efter fattig ævne, om ikke for andet, så optager og beskæftiger det deres tanker.

22/8

Du spørger om spiseseddel for en uge, ja, når du får den for ét måltid, har du den i grunden for ét år. Kosten er meget ensformig, der holdes aldrig mere end tre måltider: breakfast, dinner, supper. En spiseseddel vilde på det nærmeste se således ud:

B r e a k f a s t:

Havregrød eller ristet majs, stegt flæsk, brunede kartofler, kaffe, brød, smør.

D i n n e r:

Stegt flæsk, kartofler, rødbeder, kål, en „pie“, en slags budding, the.

S u p p e r:

Kogte æg, hvis man har dem, opvarmede kartofler, kogt frugt, brød, the.

En gang imellem kan man til middag istedetfor buddingen skifte med en kylling eller hane, om den kan skaffes.

At bage brød voldte mig i begyndelsen vanskeligheder, nu er de overvundne. Vort brød lægges i vand, nu er det hvidt, let, velsmagende, vi spiser 14—16 brød om ugen. „Pie“ laver jeg sjældent, det er dejligt, men dyrt og ikke sundt. Grønne nybyggere, som vi, har i det hele ikke synderlig valg med hensyn til maden. Vi må være, nej, vi er uendelig taknemmelige, når vi kan få det daglige brød og lægge børnene mætte i seng syv gange om ugen. Gud ske lov og tak, det er hidtid skét. Livet her er ikke, som hvor århundreders civilisation er gået forud; hver eneste nybygger kommer som til en øde ø.

Her findes jo til en begyndelse intet af, hvad der behøves i et hjem: ikke en pind eller et skjul, ikke en kornkærne, ikke en spiselig frugt eller et dyr.

Af og til har min mand skudt en vildand eller et par snepper. Nu har vi også en gris, som skal slagtes til jul.

Alle børnene er voksede fra to til fire tommer. Man har en voldsom appetit det første år, man kommer. Hans sagde forleden: „gid man kunde spise hele dagen!“ og igår aftes, da han sad og gumlede: „du laver såmænd altid dejlig mad, mama, ja du gør!“

Så spørger du om møblerne. De består af en bænk og et bord, som min mand har lavet. De kasser, jeg havde, er lavet om til puffer, så har vi et stort, flot komfur og to brede senge. Min mand og jeg har et lille kammer for os selv, hvor også Hans sover i en lille hjemmelavet seng. I „stuekøkkenet“ står i det ene hjørne en bred seng med fjermadrass og et pænt hvidt tæppe, der sover Niels og Baby — Marie. Det hjørne er hendes. En appelsinkasse med lyst, stribet forhæng er hendes skab. I det modsatte hjørne står en lang kasse, hvor Ellen ligger, og dér raader hun. Hun er utrolig sød og køn og tilfreds, ja langt mere end hun var hjemme, men hun siger rigtignok: „ja, mama, når jeg skal giftes, så vil jeg hjem!“

I det hele taget er det jo ikke så svært, om der er noget, man må undvære nu med maden. Om nogle år, eller måske allerede næste år, kan vi jo, når man forstår at koge og varierer kosten, hvad folk ikke forstår her, få ligeså god mad som noget andet sted på kloden.

Jeg er i denne tid ganske ene hjemme med de tre små. Du kan tænke dig, Baby er ude at tjene denne måned hos Richters, dér, hvor også Henning arbejder. Den lille, unge, kønne kone venter et barn inden vinter. Hendes mand er ligesålidt hjemme som min mand, de arbejder forresten sammen. Richters kone kom her forleden og sagde, at hun vilde give Baby 5 dollars i denne måned, hvis hun vilde blive hos hende, til manden kom hjem, — det kunde Baby ikke modstå. Men —, ja, det

kniber for hende, det lille skind. Der er slet ikke såmeget at bestille, den unge kone er venlig og rar, Baby ser tit ind til os, men hun er jo „kvinden med det ømme hjerte“, og jeg lider jo også for hende. Hun er bleven stor, har vokset tre tommer, rask og pæn ser hun ud, men hun har længtes voldsomt og mere end nogen af de andre lidt under omvæltningen. Hun har længtes efter skolen, efter kammeraterne og har grædt mange, mange beske tårer.

Henning slider hårdt i det, men er en flink dreng. Han har med „selvbinder“ og 4 heste slået alt kornet på 250 acres, Richter satte i stak. Desuden har de slået utrolige masser hø og sat det i stakke, større end huse, for at sælge det i vinter. De kører ud og slår med maskine, naturligvis på de lodder, der ikke er optagne. Desuden har de bygget to værelser til huset, ja, gravet brønd og kælder har de to små mandfolk også selv. Det er utroligt, hvad der her kan blive forlangt af sådan en lille purk som Henning. Han ser ikke så rask ud som de andre og er ikke vokset såmeget.

Det begynder at blive koldt, i en 14 dages tid har vi måttet lægge i ovnen. Her er temmelig meget at bestille, men det kan jo også være, at det er, fordi jeg er så lidt vant til arbejdet. Hvis man har taget „damenykker“ med sig herover, må man ganske vist helst tage dem af og lægge dem op på en af hylderne, til man igen kommer hjem, men så er sagtens stadsen gået af dem. Koen og grisene må jeg jo passe. Høet, som min mand slog, har jeg stakket, desuden gravet alle kartoflerne op. Når karlfolkene kommer hjem, bringer de meget snavset tøj med sig. Så har jeg desuden haft travlt med at lave tøj istand til vinteren, den er jo for os urimelig streng, og med at tætte huset så godt jeg kunde.

De to små drenge strejfer omkring langt ud i prærien til alle sider og altid med hinanden i hånden. Ofte ser vi dem kun som to små streger mod horisonten med et bånd imellem. Langs vejen er der blevet gravet huller til telegrafpæle i denne tid, fem fod dybe. I dem falder

der dyr, som ikke kan komme op igen, og dem har de to små svende travlt med at gå på jagt efter. Før kom de hjem og var meget optagne af, at de havde fundet et dyr, der lignede en ræveunge på „fagongen“, men „da vi stak en pind ned til den, fik den en fix idé og klatrede op ad pinden, så det var vist et klatredyr“. Det var nok en væsel.

Forleden dag stod vi og så på den dejlige solnedgang. Niels sagde: „bor himmelmanden dær?“ — „Ja, hvis du mener Vorherre,“ sagde Hans i en belærende tone. „Så bor Vorherre rigtignok flot, men han plejer nu at være i en ganske anden himmel,“ sagde Niels. Nå, Gud, vor fa'r, er os nær under alle himmelegne.

Henning er hjemme idag for at hjælpe sin fader med at bygge en stald af græstørv. Min mand og jeg har ellers været alene om det. Han pløjer jorden op, så den ligger i furer, jeg stikker dem af og hjælper ham at læsse på og af. Det har været meget varmt og er naturligvis et slid, men vi får så en god stald, der kan skærme for storm og frost. Tag blev der lagt af brædder og pap. Der kan koen og hønsene finde ly og mulig også et par heste. Jeg er nær ved at ønske, at huset var bygget på samme måde, thi slige græstørvmure er uigennemtrængelige for kulden. De skal være $1\frac{1}{2}$ alen trykke for at kunne stå sig.

19/9.

Kære ven!

Der er såmeget, jeg gerne vilde fortælle, men tiden opluges så underligt her af det daglige slid. Ikke et øjeblik ejer man selv eller er alene, før man om aftenen, jeg kunde fristes til at sige, segner hen i præriens dybe stilhed.

Tak for brev, sange, referat om fødselsdagen. Ja, græde måtte vi landflygtige ganske vist, vi kunde jo følge eder frem og tilbage, inde og ude, ved bordet, dagen før og om morgenen. „Bedstefarbror“s sang var køn, men næsten ikke til at holde ud. Da det kneb for

mig med at synge den, og jeg mærkede det, skulde Henning fortsætte. „Men å nej, jeg kan ikke!“ udbrød han, lagde hovedet på sine arme og græd.

For Marie var det jo svært at høre om eders møde, om alle børnene, hun plejede jo at være med i flokken. Afskeden var hende tung, syg var hun under rejsen, og hver time førte hende længere bort fra alle dem, hun holdt af. Ved det ringeste ord, der kan bringe minder frem hos hende om det, der har været, brister hun i gråd og græder ofte så ubeskrivelig bedrøvet, at jeg må græde med. Hvad der hjælper noget er, at hun elsker sin fader og klynger sig til ham og synes altid ligesom jeg, at vi må se at holde sammen i godt og ondt, hvad der kommer.

9/10.

Høsten er nu forbi, tærskningen i fuld gang; min mand er ude dag og nat, det er årets bedst betalte arbejde, han får 3 dollars daglig, og det plejer at vare en månedstid. Høsten er god for dem, der har noget at høste. Frosten kom usædvanlig tidlig og ødelagde en del hør, der ellers giver den bedste indtægt. Havren er god, hveden betales for tiden med 75 cents pr. bushel, hørren med næsten 2 dollars. For vor Nabo Behrend, der har 200 acres hør, som ikke har taget skade, er det jo en glimrende forretning. Mens den blomstrer, og lige når den modnes, er det, at den ikke tåler frost.

Vore to naboer mod øst kom fra „Staterne“. De var smukke, unge, flotte personer, som stammede fra Schweiz. For 6 år siden kom de hertil med 40 andre unge fyre og bosatte sig heromkring under navnet „The Nebraska Boys“. Såvidt jeg véd, er det gået dem alle godt.

10/10.

. . . Tre dollars om dagen for tærskearbejde; kan man medtage heste, fem dollars. Tærskningen er her et kolossalt arbejde. I Løbet af en 3—4 uger bliver de væl-

dige kornmasser, som her avles, tærskede og bortsendt. En af farmerne her ejer et tærskværk, der går med damp, det koster 16,000 kroner. Derpå, lad mig sige det således, slår ti farmere sig sammen for at leje ham og møder så gensidig hos hverandre med deres store kassevogne og et eller to spand heste og kører kornet til en elevator eller en godsvogn. Manden, som lader tærske, lejer andre 12—14 mand til at køre kornet fra marken, hvor det har stået siden høst, til maskinen. Det har været min mands arbejde. Der betales 6 cents pr. bushel af hvede, 4 for havre og 17 for hør. Travlt er det for alle. Mændene, der følger maskinen, må sove i jordstalde eller kornmagasiner, og koldt er det allerede, min mand ragede sig en slem tandpine til. Der tærskes 4 bushel hvede i minuttet. Stibel betaler for at få sit korn tærsket o. 400 dollars, de 12 vogne à 5 dollars, kok og separatormand 5 dollars, maskinmesteren 10 dollars, fyrbøder og vandmand hver 3, så det løber op. Det er jo et helt optog, når de kommer. De kørte her forbi i eftermiddags, først dampkedlen som et lokomotiv, så tærskemaskinen, så hvad de kalder „separatoren“ (renseren), derpå „the cooking car“ (kogevognen), endelig „the caboos“ (kabyssen), alt hægtet fast i dampmaskinen, og så de to vandvogne med forspand af heste. Til allersidst de 10—11 kornvogne. I „caboosen“ er soveplads, men der er så skident, at hverken Richter eller min mand vil være der.

Arbejdet har været svært for Henning, han har kørt korn til stationen i en vogn, der bogstavelig når op til tagskægget af vort hus. Når han sidder i sædet, ser han over huset. Hver morgen kommer han nok så frisk og holder udenfor min dør, glad, selv om han har været oppe kl. 4 og har gjort arbejdet på farmen først. Hans husbonde er på arbejde sammen med min mand dag og nat. Men når drengen kommer om aftenen, er det en forfrossen, træt, beskidt lille fyr, der stikker hovedet op over kassen ikke sjældent så sent som kl. 9. Det tærskede og rensede korn løber ned i vognene, men kusken,

der kører det til stationen, må selv læsse af ofte højere end drengens hoved. Vognene rummer omtrent 70 bushels, så man kan just ikke sige, at det er let drengearbejde. Havde han dog været lidt større og kraftigere! Da han i søndags kom hjem kl. 10, fik jeg ham badet og givet rent på, puttede ham i seng, og der sov han trods støj og børnenes snakken til kl. 5 eftermiddag. At han aldrig taber modet, tør jeg ikke sige, men han finder det som regel næste dag igen. Richter forstår udmærket at sætte humør i ham, er altid venlig og flink.

25/10.

Min mand har haft arbejde hos Behrend med at skokke i høsten efter to selvbindere, men naturligvis kan han absolut ikke holde trit med maskinen, han blev langt bagefter. Da det var nabostedet, gik jeg om eftermiddagen over til ham med kold the og et stykke mad og hjalp ham et par timer. Han talte da altid om sit barndomshjem ude ved Vesterhavet, ligeså i høhøsten. Så var det, Henning en dag kom med sine to store, svære heste og slog hø for os. Det var for os alle en festdag. Drengen strålende, stolt og glad ved at hjælpe os. Min mand gik og tog i græsset og udbød: „det minder mig så stærkt om enggræsset ude i engene vesterpå. Ikke langt, men tykt og tæt i bunden.“

Nu skal jeg gøre dig rede for, hvor vidt vi er komne i sommer. Vi har altså en ko, der har fået en kviekalv, og som giver 10—12 pottes meget fed mælk, og vi tror, at Hans gav hele familiens tanker udtryk, da han sagde: „ja, dette er jo ligefrem righed!“ Desuden har vi to gode grise, af hvilke den ene skal lade sit liv til jul, så håber vi at være over madvanskelighederne med det samme. Af 7 høns fik vi 40 kyllinger, langt overvejende haner, dem har vi spist og har så 16—17 gode høns tilbage. En rigtig god jordstald har vi også, den kostede 50 dollars til stolper og tag. Der er plads til 2 heste, 2 køer, svin og høns. Af korn har vi kun havre til koen,

og desuden har vi en hel masse hø. Kartofler har vi måttet købe til 75 cents pr. bushel.

Huset er også blevet forbedret. Et lille rum har min mand og jeg fået til os selv, ligeledes en lille forstue ud til prærien. Alle væggene er betrukne med „filtpapir“, der tykt og låddent holder blæsten ude. Det bruges grumme meget her i egnen. Desuden har min mand fået en af de store, svære arbejdsvogne og lavet en „hayrack“, (høhække) dertil, o. 10 fod bred og 14 fod lang, den er til at sætte på, når man har brug for den, — for os rigtignok med stort besvær.

27/10.

Så spørger du om brændsel. Hele sommeren har jeg hjulpet mig gennem med kviste, som børnene og jeg hentede ude på prærien, af en buskvækst „buffalowillows“, samt med „buffalochips“, (bøffelspåner, — kaser). De ægte er for længe siden opbrugte, men så har vi taget vor egen kos kaser og desuden brugt for 2 dollars kul. Vi har fået 800 pund kul hjem, og vi håber at få mere i næste uge. Det gælder liv og død. Regeringen har udstedt sin 2den advarsel om at skaffe sig kul i tide. Her i egnen havde vi ifjor 60° under nul; men det er jo Celsius. Men alt er så vanskeligt, når man mangler trækdyr. Desuden er her en kedsommelig skik. Sommerarbejdet betales først, efter at farmeren har fået penge for det efter tærskningen afsendte korn. Vi har ingen penge sét siden Juli. De burde lægge sig ordene i Moselov på hjerte: „du bør ikke forurette en fattig og trængende arbejder, hvad enten han hører til dine landsmænd eller er en fremmed i dine stæder. Du skal give ham hans dagløn samme dag, før solen går ned: thi han er fattig og længes efter den.“

29/10.

Tak for eders brev. Lad mig endnu blot føje til. Jeg er altid alene og har såmeget mas. Jeg skal give dig et eksempel på, hvad der kan tage tiden her. I forrige uge

vækkedes jeg midt om natten af et uhyggeligt bump i denne dødens stilhed, og turde knap stå op og se, hvad der var på færde. Om morgenen viste det sig, at det var et jordskred i kælderen ned over kul, kartofler. En hylde var knækket. Alene, i kulden, måtte jeg så til at slæbe op hundreder af spande fulde af jord. Vand til ko og grise skal bæres ind og varmes og atter bæres ud. Således går min tid, såmeget forgæves og svært arbejde og så omsider i seng — uden at kunne sove.

Hele forrige uge var jeg hos Richters, hvor konen ligger i barselseng, og måtte koge for de 10—11 tærskemænd. Imens var Baby hos de små og min mand hjemme om natten.

Henning har tænkt på at sende dig nogle prøver af græsset her næste forår. Der er tre påfaldende arter: wool, spear-grass og wiregrass. „Wool“, Uldgræs, er vel ansét af dyr og mennesker og så tæt i bunden, at maskinerne, hvor det i nogle år ikke har været slået, næsten ikke kan skære det. „Wiregrass“ er meget almindeligt, det er langt og ligner, hvad dets navn lyder på, ståltråd, og er uspiseligt for dyrene. „Spear-grass“, det er noget modbydeligt stads, gror, hvor der er alkali i jorden, har et lille spyd på enden med modhager og maser og borer sig gennem klæder og strømper ind i kødet, og skal være årsag til, at der på disse endeløse vidder ingen får holdes. Det er en stor plage under høbjærgningen, og det hedder jo ikke for intet spydgræs.

Kærlige hilsener.

Eders J.

25/10.

Siden jeg begyndte dette brev, har jeg været oppe hos Richters at koge 3 dage for tærskerfolkene. Baby var hjemme hos de små drenge, nød livet, sov og legede. Der var ti folk at bespise. Den ene dag ragout, kartofler, grøntsager, rosinbudding, varme „biscuits“ (kiks) eller boller, samt the, kaffe, ost og smør, som jeg først måtte kærne, så jeg havde jo temmelig meget om hånde. En

anden dag lavede jeg dansk hakkebøf med løgsovs, hvilket gjorde lykke. Heldigvis skal Baby hjem til november og skal ikke ud, før hun bliver fjorten, så sandt vi da kan få føden. Folk er jo færdig at rive os itu for at få hjælp.

Om aftenen efter tærskningen brænder de de kolossale halmstakke ude på marken. Du véd ikke, hvor det er et forunderlig fremmedartet syn! Selv danner vi et centrum, og så denne vældige himmel med mærkelige skyformationer og den vidunderlige stjernevimmel eller snarere dens himmellegemer; thi det er noget helt andet end hvad vi hjemme kalder stjerner og så til alle sider langs hele horisonten røde, luende bål, jeg talte iaftes et halvt hundrede.

Forleden aften, vinden blæste iskoldt fra nordvest, månen stod, strålende, højt på himlen, så smuttede jeg og de tre små ud, kikkede efter Henning og lyttede, om vi ikke skulde kunne høre vognens rumlen i det fjærne, men rask ind igen, hu, hvor var det koldt! En gang, Hans og jeg var ude sammen, udbrød han med sin lille klare røst: „vil du se, solen er gået ned, månen er stået op, og lysene rundt om i verden er tændt, men Henning er ude endnu.“ Den aften blev klokken $\frac{1}{2}$ 10, inden han kom.

Ja, vinteren står for døren, jeg håber, at det store, kongelige komfur kan varme os op. Blandt andre gode egenskaber har det en kobber sidegryde, der rummer fulde fire spande vand, så jeg kan bade de snavsede børn og har vand til grise og ko. Det bager fortræffeligt. Vi fik idag præriechicken (en slags agerhøne) og chokoladebudding. Henning kom nok så stolt hjem med hønen, han havde fanget den. I forrige uge bragte han også en. Agerhønsene er her af størrelse som en italiensk høne og med et bryst, — nej barm, du aldrig har sét mage til.

Du spørger om dukkerne. Å ja, de var hele over Atlanterhavet, men på Ellis Isle blev alle hovederne knust, alle kapperne revet af, men vi holdt alligevel fast på stumperne og de dejlige klæder. Så kom vi i Montreal

ombord i emigranttoget, og da der ingen ledige brikser var, lejede jeg soveplads i en tilhægtet vogn. Næste morgen gjorde jeg ungerne istand og bragte dem, da vi holdt ved North Bay, ind til Henning, der i en turistvogn lå med bagagen. Jeg gjorde det, fordi jeg skulde telegrafere til min mand, mens vi holdt 23 minutter. Det tog desværre temmelig lang tid, fremmed var jeg jo for alt, og så ser jeg pludselig ud af vinduet et tog køre forbi med den store, tykke negeropvarter fra sovevognen, jeg styrtede ud, råbte til ham, han svarede med et bredt grin, børnene var væk! Hvis jeg nogensinde har været en hjærtelammelse nær, var det det øjeblik. Men så hørte jeg en lille, fin røst: „hvad er det mama, vi er jo glade?“ Det var Niels, der stod på et sidebræt. Men Ellens rygsæk, som hun ellers aldrig slap, lå i sovevognen, hvor vi også skulde have sovet næste nat, men væk var den. Ellen har tit grædt for dukkerne, men ingen kunde skaffes i vor hovedstad. Vi glemte absolut intet. Henning, Baby og jeg var i den grad på vagt ved hvert skifte, hver færg.

De ufødte, interessante breve, der er i mine tanker, vilde fylde bøger, men ak, de kommer ikke afsted. Jeg skriver dem, mens jeg går og sætter havre sammen i ødemarken, eller mens jeg står, omstrålet af den nedgående sols stråleglans, eller når jeg står med børnene på nordsiden af laden og venter og spejder efter min mand i et måneskin så klart, at man kan se genstande en halv mil borte, mens de flammende nordlys får mit hjerte til at skælve. Så tænker jeg altid i breve. I tankerne skriver jeg til eder om børnene, om naturens vidundere, om de to store børns trofaste, kærlige, udholdende hjælp, om min mand, om hele vort liv og færd.

Eders J.

9/11.

For Hennig gælder det om at få ro til at blive til noget her. At her er chancer for en ung mand, er der in-

gen tvivl om, blot hans kræfter må kunne slå til og udvikles. Pigebørn kan her igrunnen ikke blive andet end tjenestepiger hos farmere. Gud råder!

„Hvor ofte har hans magt roser ud af torne bragt!“

Vi har haft en slem kuldeperiode allerede, og jeg, som ikke kendte forholdene, tænkte med gru, at det vilde blive således ved. Vi har en vældig sidegryde på komfuret. Ovenpå den stod en af de kolde nætter en spand vand og frøs, vel at mærke var ilden ikke ude. Mælken frøs, vandet frøs, vi frøs, min mands ene hånd frøs. Han er i disse dage hjemme og plejer den, jeg håber, det skal gå over til næste kuldeperiode. Min fødselsdag kom nemlig på tværs af kulden. Vinden slog om, blev sydlig, solen kom frem og vi har siden haft det tåleligt. Alle trøstede mig de kolde dage med at sige: „Å, det er intet, vent bare!“ Her var dog $\div 20^{\circ}$ R.

¹³/₁₁.

Ja, nu har vi prøvet det, værre var. Det milde vejr varede kun 3 dage, så tog kulden fat med fornyet kraft, vi har ved storm og flygende sne haft $\div 20^{\circ}$, ubeskrivelig koldt var det. Godt er det, vi har varme sengeklæder med fra Danmark, hver har sit uldtæppe, så bliver vi dog varme i sengene. Min mand har opgivet at køre med korn og er bleven hjemme for at tætte huset. Vi har fået dobbelte vinduer, stormdør, halm om huset fornedet. Den første vinter er jo sagtens den værste. Børnene har fået filtstøvler med tykke, hjemmestrikkede strømper. De kan desværre ikke være ude, og det gør dagen lidt lang. De er dog raske og morer sig godt sammen. For øjeblikket har de stillet kasser op og har travlt med springeøvelser. Niels er stablet op på en høj kasse, han råber halv bange og halv stolt: „Mama, de tror, jeg er større end jeg er og kan springe ned, men jeg kan ikke! — dog måske et andet år!“ tilføjede han. Men Hans og Ellen er ubønhørlige, og virkelig lader han sig plumpe ned. En vippe har de også lavet af samme bræt og kasse. Hans har altid en sten eller en anden genstand, der i

hans fantasi er et mærkeligt dyr. Ellen leger med papirsdukker, marie hjælper mest mig, varter op, syr, læser, syr dukketøj til Ellen. Vi er begge enige om, at hun er bleven meget ældre. Hun sagde en dag — jeg beder dig huske på, at det først er syv måneder, siden vi forlod Helsingør, og hun er ikke tretten år endnu —: „det var, da jeg var barn, mens vi boede i Helsingør!“ Hun, såvelsom Henning, har hjulpet trofast i denne svære tid at tage stødet af for mig. Jeg skal give dig et eksempel. Min mand havde fået fat i et par heste og skulde til byen efter kul. Der er utallige småting, man trænger til, når man i fire måneder ikke har været i en butik, så jeg besluttede mig til at tage med. Det var den allerkoldeste dag, men når folk som vi har lejlighed, må vi bruge den. Jeg fyrede op og tog hjemmefra ved 10-tiden om morgenen. Der er et par danske mil at køre idetmindste, vi måtte spise derinde, selv læsse kul, besørge ærinder, så klokken blev halvti, inden vi kom hjem. Marie havde så haft koen ude at vande, malket og givet grisene. Børnene var iseng og varme, drengene sov. Hun selv var dog noget medtaget, kastede op og græd lidt. Den beske kulde må stadig tages i betragtning. Man skal bære kogende vand ud til koen, ellers fryser det, man vader i frostsne, og den bidende vind forstår at finde ind ad hver åbning. Tidlig mørkt er det. Havde jeg forestillet mig klart, at byrejsen vilde tage så lang tid, havde jeg aldrig indladt mig derpå for barnets skyld. Men det gik jo. De seks uger hos Richter var hun flink, hans yndlingsudtryk om hende lød: „she is a good, wee lassie!“ (hun er en lille god pige). Hver morgen var hun oppe kl. 5 at koge breakfast og, hvad Richter især var stolt af, når de kom fra tærskearbejdet, så var alt høet inde til deres 6 heste, kørerne fodrede, hønsene i hus. En ting er hun stolt af, hun har selv købt filtstøvlerne til Niels og sig selv for sine egne penge, og tillige vanter og undertøj til sig selv. Derfor er det, at børnene springer, som de er tossede, for at prøve de nye støvler. Lille Niels besørger underholdnin-

gen, jeg sammenligner ham med Sam Weller i Pickwick-klubben. Altid gemytlig, selv under vanskelige forhold, kærlig, sød, grinagtig. En søndag, lige inden det blev så koldt, foretog vi en køretur med min mand, som skulde hente noget grisekorn på en øde, forladt farm, vi var jo med. Niels sad, indsvøbt i en gedeskinds kappe med en rød nissehue på hovedet, temmelig ene, midt i vognen, der bestod af en stor, flad bund. Vi kørte over prærien, over en udtørret bæk, humpede og skumpede afsted, over grævlingehuler, steder, hvor bøfler havde væltet sig, og da vi på hjemvejen havde fået to tønder korn med, stod jeg op og holdt på sækkene. Det begyndte at blive mørkt og koldt, blæse gjorde det, og tilsidst tænkte jeg: „å, pokker med kornet,“ satte mig ned hos Niels, hvis øjne blev større og større, og holdt tøjet sammen om ham. Han krøb tæt ind til mig og sagde: „gid vi var nyfødte, så var vi da ikke kommet ud iaften!“ Lidt efter: „bare jeg hørte til i himlen!“ og atter en stund efter, da det øsregnede, arrigt: „bare jeg var voksen, så vilde jeg skælde ud!“ Men da vi så omsider kom hjem og havde fået the og alle børnene lå i sengen hos deres moder, så blev han glad igen og trøstede mig med at sige: „hvis du nu døde, mama.“ — „Hvad så?“ — „Ja, så vilde jeg rigtignok begrave dig, give dig blomster og varme dig, at du kunde blive glad!“ Af far's jordefærd har han fået det indtryk, at begravelsen er en venlighed, man viser en. Hans gør sig megen umage for at ligne sin fader, hvem han beundrer. At han har lavet hele dette hus uden en hånd, der hjalp ham, og at han kan gøre et grisetrug, der ikke lækker, at han kan slå et søm af et stykke gloende jærn, det, synes han, er storartet. En dag var han ude hos mig, da jeg satte i skok: „Det er rigtig pænt, mama, men se på papas, det er kongeligt!“ Vi havde tapetseret en dag, og gulvet var gruelig snavset. Da jeg så lå og skurede, sagde Hans: „det er rigtignok snavset, det er godt at det ikke er papa, der skal vaske det!“

Nu godnat for denne gang!

Din J—

Det er søndag. Vi har lige ordnet os om bordet for at drikke eftermiddagskaffe og så læst Deres brev, tak for det, det glædede os og gjorde os godt. Således er det vor skik her. Om søndagen, naar vi alle er samlede, læser vi ugens breve, evangeliet eller et andet lille stykke. En bog, vi har megen glæde af, er Morten Pontoppidans „Aldrig fortvivle“. Det gør dagen til en helligdag for os, og jeg håber, giver børnene et minde. Hvor ser jeg Dem altid for os, kære bedstefarbror, men altid gennem tårer, jeg véd ej ret hvorfor, og så Deres kønne frimodige sang til festen, også tak for den.

Det er slået ind med en svær kulde allerede nu. At komme op i denne tid om morgenen er en kold fornøjelse, alt er frosset, endogså thekedlen på komfuret, skønt ilden aldrig er ude, mælken på bordet, brødet i skabet, de kogte kartofler, vandspanden ved siden af komfuret bundfrossen. Når min mand ikke er hjemme, så er der ko, grise, kalve, høns at passe, stalden at muge osv. I og for sig er det vel ikke så meget for en nybyggers hustru, men når alt foder, havreneg og hø, ligger i en stak, der ligner et snebjerg, som jeg må entre op på for i det hele taget at få noget ned, og vandet fryser til is, ligeså hurtigt som det kommer ud af pumpen, og der skal vades i en halv alen sne ved en bidende vind af nordvest og 25° under 0, så er det ofte besværligt, og jeg har såmænd grædt mange små isklumper af smærter i hænder og min store næse. Om dagen får vi det nogenlunde lunt i hytten, men den er ikke varm nok. Gråsten fik vi ikke om den, skønt jeg holdt hårdt på det. Den eneste tid, vi er rigtig varme, er i sengen under de gode danske dyner. Mad har vi også altid haft, så vi har kunnet gå mætte i seng, ja, gudskelov! Vi har ganske vist ikke haft de forråd, der var nødvendige under disse nybygger forhold. Det har hændt, at vi har været 4—5 dage uden mel eller petroleum eller sukker, men så indretter man sig på anden vis. Hvad der mest kneb var at være uden mælk og smør i de to måneder,

koen stod sén, men nu har vi god fed mælk og kan ugentlig kærne smør.

Jeg fortryder ikke, jeg tog herover, nej, aldrig — selv når det så værst ud. Der var ikke andet at gøre. Hvorledes det skal gå os bagefter, véd jo kun Gud.

Hans våger over sit „bastik“ som en løve. Forleden dag, da hans fader havde lavet et skab herinde i stuen, hvor der var både uhyggeligt og koldt, erklærede han, at han *vilde* bo hos bedstefarbror, og så hylede han i vilden sky. Det kommer han sagtens ikke til i dette liv.

Nå, grisen fik vi da slagtet, kun lidt af kødet blev saltet. Her bruger vi om vinteren at hænge kød op og lade det fryse. Richters, der hører til de velhavende, slagtede i forrige uge en stud, 6 ænder, en flok haner, som alt hænger frosset i deres sommerkøkken. Skal noget bruges, lægges det i koldt vand og tør. For pengene, jeg fik, har jeg købt vore første stole, et klapbord, en felt-seng, voksdug til gulvet m. m., nogle nødvendige varme klæder. Vi tænker lidt på at forlænge forstuen hen foran det ene vindue til et lille køkken, da det er uhyggeligt i længden at skulle lave mad, vaske, sove, spise, leve i et rum. Smør, vi kærner, kan f. ex. dårlig blive, så det kan sælges.

Henning kom så hjem i vinter. Jeg tænker, det var godt nok, han er træt, ikke rask, lider af hovedpine, er den af børnene, der har vokset mindst. Nu kan han forhåbentlig hvile ud. At han har været en flink dreng, kan De slutte deraf, at hans husbonde ved afskeden gav ham 15 dollars over hans aftalte løn, og han bragte 65 dollars hjem som sommerløn.

Men nu må det være nok, godnat!

J.

$\frac{1}{12}$.

Ja, ser du, „buffalochips“, bøffelspåner, det er slet og ret kokaser. Da de første nybyggere kom her, lå slige, ægte, rundt om på prærien, men de blev naturligvis straks brugt, da folk dengang havde 10 mil til den nær-

meste by, Davis. Nu kan vi jo hente kul, såmeget vi har penge til, et par mil borte. Ja, du må undskylde, at mine breve tit er så urede. Men jeg skal skrive om aftenen, har tit været igang en 15—16 timer og er ofte meget træt.

Opgaven er for halvgamle folk som os svær. Det er ikke let at opdyrke en farm på den øde prærie uden kapital. Gæld må der gøres, og dermed følger usikkerhed og bekymringer. At der er grumme mange, der har gjort det, er vist, det *kan* gøres, men spørgsmålet, der i trange tider bestandig vender tilbage, er, om *vi* er istand dertil. Det skal jo fremtiden vise. Alt skal købes. Har man en ko, skal man have kærne, mælkefade, si. Det allernødvendigste, når man skal vaske, er jo dog en ballie, et vaskebræt, en kedel og et strygejern, straks en halv snes dollars. Huset skal tættes: tykt papir, dobbelte vinduer osv., andre 15—20 dollars. Og således jo meget andet, lidt porcellæn, en lampe, de allernødvendigste møbler, og de små summer giver en stor sum tilsidst. Næste år bliver endnu dyrere, da skal maskiner og trækdyr købes.

Vi er taget hen på en anden farm for, ligesom min mand ifjor, at passe den, mens familien er taget til „Staterne“. De holdt auktion, inden de rejste, så her er ikke synderligt at tage vare på; men vi får foder til vore kreaturer, sæd og en meget bedre bolig. Det er ikke for sin fornøjelses skyld, at man om vinteren rykker ud af sit hus med de små omtumlede unger, men vi har her tre rum, en bedre indretning, og det fristede mig, og så tager vi det fra den gemytlige side: huset dernede er vor sommerresidens, her bor vi om vinteren. Det var kun en kanetur på en halv mil.

De unge koner får børn. Sidst jeg skrev, var det Richters, der fik en lille pige. Nu har der været en meget sørgelig affære hos vor nabo, Stibel. For en fjorten dages tid siden blev jeg kaldt derop om natten. Der var to læger, sygeplejersker, hun led i 36 timer, og vi blev tilsidst syge af kloroform og sindsbevægelse, inden

barnet blev født, og drengen døde så omsider efter at have jamret sig fjorten dage og nætter i træk. Af den lille kønne dreng på ni pund var der blevet en udtørret olding, jeg tror, han kunde have ligget i en cigarkasse. Dels var fødslen hård, dels forstod de ikke bedre at tage på småbørn end et pindsvin. I den tid, han levede, prøvede de at give ham flødevand, børnemel, hønsekødsuppe med æggeblomme, whisky og vand, alt med en ske, og da han var ti dage gammel, tilsidst — flaske! Så sendte de bud efter mig og fortalte mig, at de måtte sidde to timer med ham for at få et par spiseskefulde i ham. Jeg skulde da prøve min lykke, han tog ivrig et par træk og opgav det så, der var ingen hul i tolden; da jeg fik et rigtig hul lavet, tømte han flasken. Men døde, gjorde han. De havde forresten sygeplejerske fra St. Paul, moderens søster, en meget sikker dame, så der var jo ikke noget for mig at gøre. Meget taknemmelige var de og søde mod mig og forfærdelig bedrøvede. Richters lille pige trives fortræffelig, hendes lille, kønne moder er stolt og glad. Hun sagde forleden til Marie: „du véd endnu ikke, hvor det er rart at have sit eget hjem og så en lille tøs, som min derhennel!“ Ved denne tid ifjor mistede de en lille dreng.

Hvordan mon det ser ud hos eder? Her er der vidunderligt. Da jeg lukkede køkkendøren op og så ud over den endeløse hvide prærie, blev jeg mod den lyseblå horisont to vældige bål va'r, det er stadig de brændende halmstakke. Midt imellem dem, endnu temmelig lavt, stod den fine, hvide måne i et tågeslør, og på den nordre himmel hvirvlede nordlysene det ene funkende strålebundt op over det andet, som du kan tænke dig et vand-spring, der danner store, lysende buer til alle sider. Forstår du, nordlyset er i evig bevægelse, uafsladelig skifter det form og farve. Det er ikke så tit, vi ser det, men kommer det, varsler det kulde. Man kan i denne tid gå og tro, at man er ene her på jorden, og så kommer man ud en årle morgenstund og ser tusinder af huse, mørkeblå bakker som baggrund for alt, hvad der ligger imel-

lem, og en vældig by foran med morgensolens stråler i alle vinduerne. Endogså Last Mountain Lake med bjerge og skove har jeg set, skønt det ligger o. 16 mil borte. Det er der jo altsammen, men ses kun ved luftspejling i klare frostmorgener.

I de sidste fjorten dage har vi her haft ideelt vintervejr. Børnene er ude den halve, Hans hele dagen. De to små drenge vilde I le ad, om I så dem. Godt indpakkede med hjemmelavede tøjovertræksko på fødderne, tørklæde over hovederne tumler og maser de derude. Min mand kom ind idag og spurgte: „har du lyst til at se dine små drenge?“ De tullede afsted ude i den hvide prærie, Hans ridende på en gren, han havde fundet, Niels hvert øjeblik trillende omkuld, men begge råbende og leende og i fart udefter. Vi måtte jo have en stafet efter dem, og de kom ganske varme og rødkindede hjem. „I har jo da vel ikke spist al maden?“ var Niels's første spørgsmål, da han kom ind ad døren. Det får de dog ikke lov til mere, de kan fare vild, og pladsen er såmænd stor nok her om huset. Vi er forresten glade ved den rummeligere lejlighed og spekulerer på forbedringer ved vort eget hus.

Ja, Gud ske lov, at børnene er raske, Hans er ude hver eneste dag, når det da ikke er snestorm. Han påtager sig et rask og mandhaftigt væsen. „Å, mama,“ udbrød han imorges, „jeg har jo ikke været ude hele natten, og jeg kan ikke holde ud længere at gå herinde uden arbejde!“

Eders J.

10/12 1911.

Let er det ikke at opdyrke en farm uden kapital på den nøgne prærie, det tager alle ens kræfter og tid og sagtens livet med. Bøflernes hovedskaller og ben ligger blegnede rundt omkring på prærien. Engang har de været herrer her, de første herrer. Det vil tage slægtled, før dette store, vilde prærieland bliver moder for sine børn. Der siges jo, at livet er en kamp, har vi ikke mær-

ket det før, mærker vi det her. Ikke som forhen, med vilde dyr og mennesker, nej, med naturmagterne, den udyrkede jordbund, det barske klima, det er kampen for tilværelsen, kampen mod savnet af frænder og venner, savnet af alle kulturens goder: kirke, skole, menighed, samfund. Hvor dybe rødder man har i sit fædreland, véd man måske selv knap, før man har mistet det. Men vi holder fast på, at også her er Gud, også her værger og vogter hans faderhånd. „Eders hjerte forfærdes ikke, tror på Gud, tror på mig!“

Efter jul 1911.

Skønt her er saa stille, er her dog bestandig et og andet at fortælle. Lille juleaften telefonerede fru Stiebel efter mig. Hun vilde saa gerne tale et par ord med mig. Hun er stadig bekymret over sit helbred og vilde som første udflugt efter barselsengen køre fire mil hjem i besøg og gjorde det også. Min mand kom lige hjem fra byen med hestene og sagde, at vejret var stygt, „men,“ føjede han til, „spring i kanen, inden det bliver helt mørkt.“ I en fart kastede jeg noget tøj om mig, Henning skulde være kusk. Mørkt og tåget var det, ikke en stjerne at skimte, og Henning kørte vild omtrent lige hjemmefra og blev ved at påstå, at det var rigtigt, at han fulgte et spor, og så fandt vi os pludselig ved ruinen af en lade, hvor hestene vadede i sne til bringen. Så gik det jo op for den lille gut, at det var galt. Rædsom angst blev vi, himmel og jord stod i ét, ikke vej eller sti at opdage, tynde sko på fødderne og kun lidt rejsetøj. Marie var heldigvis kommen rendende i sidste øjeblik ud med et laddent tæppe. Var vi tvungne til at blive ude hele natten, kunde det måske frelse os livet. Gode råd var dyre, heldigvis blussede nordlysene op, så vidste vi, hvor nord var og kørte sydpå, til vi traf telefonlinien, og nåede omsider levende hjem istedetfor at komme til Stiebels. Det var jo så begyndelsen, om natten rasede en vældig „blizzard“, snestorm. Da vi juleaftens morgen rejste os af sengen, kunde vi ikke komme ud ad den

ene dør; da vi åbnede den anden, var der en sammenknøget snemur på et par alen lige op ad den. Endnu stod himmel og jord i ét, sneen hvirvlede flygende omkring os, man vidste knap, hvad der var op og ned. Men vi lukkede så dørene, lukkede kulden, uvejret, den flygende sne ude, sorgerne ude. Alt var forberedt, stuerne varme, kul havde vi i huset, god mad kogt, og lad mig føje til, posten hentet, foder til dyrene, varme klæder og senge, vi hyggede os, som vi kunde bedst, og var glade for hverandre. Småbørnene hoppede glade og forventningsfulde om; var det koldt og barsk ude, var der en varm, mild stemning inde. Vi klyngede os sammen og holdt jul i Jesu navn, så godt vi ævnede. Da jeg lukkede døren op julemorgen, var det blevet stille, prærien lå i sin udstrækning for os som en åbenbaring, snehvid og blød med en strålende sol under en mørkeblå himmel, der kastede lys ned over halmstakke og farmhuset, så de så ud, som de var selvlysende. Luften var så gennemsigtig klar, så vi kunde se højene ved Last Mountain Lake, der ligger o. 16 mil borte. Tydelig hørte vi togets raslen 2—3 mil borte, men koldt var det, en 20—30° under nul. Børnene har dog, vel indpakkede, været en rask tur ude hver dag. Niels kommer rigtignok af og til hylende ind og klager over, at frosten bider ham i ørerne, men såsnart han er tøet op, vil han ud igen. Han ser sød ud med en stram, rød nissehue ned over ørerne, lange strømper op over bukserne og vanter som den lille røverpiges i æventyret.

Juleaften havde vi virkelig et lille juletræ. Det var det første, men bliver nok det sidste, det kostede os omtrent 3 dollars, og det har vi ikke råd til. Det var dog kønt og hjemligt og gjorde børnene glade.

Vi har i julen sunget alle de gamle, kære salmer: „Forvunden er nu al vor nød, os er idag en Frelser fød“, — „O ganger dog ej vor dør forbi, os volder ej den kvide“, — „Hjærte, løft din glædes vinger“, — „Venner, sagde Guds engel blidt: hvorfor er I så bange?“ — Hver salme har altid et eller flere ord eller vers, jeg holder af

den for. Ellen forlanger altid, at vi skal synge: „glade jul, dejlige jul“. Hun fik en pæn dukkedreng hjemme fra Danmark og var ubeskrivelig glad, Hans en hest, Henning en tyk engelsk bog med fortællinger for drenge, papa ny sokker og filtstøvler, jeg af børnene en rigtig nydelig glasskål og kande.

Her er et udmærket komfur, en god, lille kakkelovn, så vi havde det varmt og godt inden døre. Men det er en kold tur at komme op om morgenen og gøre ild på. Jeg må gerne lidt i seng igen for at blive tæt op, stuen er dog hurtig varm. Vi havde god mad, tre haner var hengemt, jeg lavede amerikansk julekage og masser af pebernødder. En tønde æbler havde vi fået råd til at købe ved penge hjemmefra. Du ser, vi har meget at være taknemmelige for.

Mandfolkene har måttet tage en alvorlig tørn. Her er 14—16 dyr i stalden, desuden havde min mand lovet at passe Stiebels farm, mens de var borte for at holde jul hos hendes forældre. Men vi bor en halv mil borte. Der er køer at malke og 8 heste. De er dog begge raske og glade ved at komme ind i en varm stue til mennesker, som længes efter dem. Min mand er så kærlig og så glad ved at have os alle hos sig og fortæller på sin egen stille måde om den grænseløse forladte og øde jul ifjor.

Henning kom jo så ikke ud i vinter. Ingen af farmerne holder fremmed hjælp om vinteren, vi er glade ved at have drengen hjemme hos os. Jeg tror, det havde knugget den lille barnesjæl, om han ikke havde haft tilhold i sit hjem den første vinter. Du véd ikke, hvor stille og forslidt han sad i begyndelsen. Han har godt af at komme til kræfter inden sommerens arbejde, her er nok at tage fat på.

Et godt og et glædeligt nytår med de kærligste hilsener til eder alle!

Eders J—.

Henning har fået plads til sommer hos vor nærmeste nabo, Behrends, han bor kun et bøsseskud fra os. Han har en venlig og rar kone og en lille pige på fire år.

Han er fra Nebraska, hvortil hans fader kom fra Schweiz. Hans fader havde mange og store sønner, som han var stolt af, og ved siden af dem en yngste, der almindelig blev ansét som Klodshans i æventyret. Han bestilte ikke andet end at gå i skole, til han var 21 år gammel. Så kom der en prinsesse på scenen, der sagde til ham, at han skulde se at blive natvægter for dog at have noget til livsophold. Han havde den vane at blive siddende længe oppe om aftenen over bøgerne. Følgen blev, at han rejste ud til denne egn og blev en af de dygtigste farmere i miles omkreds, hjemførte sin brud som den første kvinde her i egnen og sidder nu med grundmuret velstand. De er i mine tanker blandt de elskværdigste mennesker, jeg har mødt på denne side det store hav, min hustru synes også om dem.

Det var det ene. Den anden ting er, at vi nu ejer 5 okser og en stor tvefuret plov, så, når foråret kommer, kan vi pløje for os selv og håber, at den kommer også til by, der kører med stude. Vi vil kunne pløje to acres om dagen; så, kan vi få lov til at arbejde for os selv, vil vi kunne få en del af vor jordlod tilsået og mere gjort til næste års afgrøde. Der er altså udsigt til, at vi 1913 kan få det meste tilsået. Okserne og alt det andet overtog jeg efter en ung mand, Erikson, der kom af dage ved et vådeskud fra sin egen bøsse. Han var på andejagt og må have trukket bøssen til sig ved løbet. Vestens børn, der er opdraget med skydevåben i hånd, kan også gøre dumheder.

Af fremskridt her på egnen i det forløbne år må vi først og sidst nævne telefonen, hvis ledning noget nær går til hvert hus. Man kommer naboerne nærmere derved, og desuden er ledningen i mørke snefogsaftener en god hjælp til at finde hjem.

Skole har vi endnu ikke, men har begyndt at røre på os for at få en, stemningen derfor er stærkt oppe, så den kommer nok snart.

Eders *D. F.*

7/3 12.

I må være flittige til at skrive til os, vi trænger altid til breve, men især her på farmen. Den ligger ved verdens ende. Min mand kommer jo nødvendigvis en del omkring, men jeg har siden jul kun sét et fremmed menneske én eller to gange og har måttet nøjes med min ganske vist højst interessante familie.

Vi er stadig temmelig raske allesammen. Børnene har i grunden ingen vinter skrantet mindre end denne. Vi glæder os dog alle meget til foråret. For en to tre uger siden troede vi, at det meldte sit komme, men vi fik andet at vide. Det var næsten for min følelse koldere end nogensinde, og dog nåede vi ikke mere end $\div 40^{\circ}$ C., endnu igår morges havde vi $\div 25^{\circ}$, men nu mildnes det atter. Slig kulde er knugende. Værst naturligvis for husmoderen, som skal om morgenen op i det af frosten stivnede hus, få ilden tændt og maden kogt. Man må have prøvet det for at forstå, hvad det er for en lidelse. Ildskovl, kaffekander, skeer, tallerkener, — kosteskift, kulspand er som ild at røre ved, men smærterne, de efterlader, isens. Dynen er frosset en halv alen ned af åndedrættet. Men sidder man så i den lune stue ved frokostbordet med sine renvaskede unger rundt omkring sig, så daler der til gengæld en ukendt fred og velvære ned over en.

Eders
Johanne.

2/4 1912.

Hans bliver aldrig træt af at fortælle, hvor godt og morsomt han havde det hos sin moster. „Men nu holder du jo dog ligesåmeget af mig?“ sagde jeg omsider. „Jeg véd det ikke rigtig,“ sagde han; „moster kunde ikke gå ud af døren med en taar skident vand uden at

jeg rendte i hælene på hende; men du kunde såmænd gerne gå fire tusinde gange ud med det mest møgbeskidte vand, uden at jeg vilde tænke på det.“ Drengen synes at lægge særlig vægt på, hvor snavset vandet er.

Det var en stor glæde med påskeæggene, tak! De var fuldstændig hele. De små reder vakte mest begejstring. „Ja, de fattige har det dog engang imellem ligeså godt som de rige, for de riges påskeæg *kan* da ikke være pænere end vores!“ Det er stadig Hans, der taler, og drengen har såmænd ret.

Foråret er ikke rart. Først et mægtigt tøbrud, fuldt af vældige jævndøgnstorme. Landet er et morads. Hurtigere, end man skulde tro, tørres dog vejene og de højere liggende marker, men nætter og morgener bliver ved at være kolde, — altfor kolde. Her er en anden luft end hjemme hos eder. Let som æther, krystalklar, isnende kold, og en blæst så gennemtrængende, det er som man gik nøgen. Daglig har vi denne fejende, kolde, skarpe, gennemtrængende blæst, til afveksling vældige storme. Når undtages nogle dages regn har vi stadig nattefrost. Hele forrige uge hagl, snebyger med lyn og torden, stærk kulde, rygende storm. Denne uge er vejret dog bedre, men koldt. Brønden, der frøs i vinter, er endnu frossen, men forårsarbejdet skrider dog stadig frem. Vi er oppe nu med solen, min mand og jeg. Det er jo godt nok at komme tidlig op, men man skal kæmpe med sig selv for at komme ud af sengen, for at blive oppe. Og så kulden og trætheden og mismodet! Det sidste er det værste som alt „indvendigt“. Så tidlig som muligt skal min mand have ploven fat. Desværre kommer han idelig til skade med sin dårlige hånd, som han jo tager svagt og usikkert med. Han var en morgen ved at ordne oksernes seletøj, de rykkede til, og han fik en krog i hånden lige til benet. Vi må hjælpes ad, som vi bedst kan. Marie og jeg malker. Men om morgenen ligger alt hjemmearbejde stille. Jeg må med på marken, hvor ploven står, hjælpe til at få studene samlet og forspændt, de går jo fuldstændig løse. Det går gennem moser og

kær, isvand og hængedynd, omkring saltsøen til den højere liggende mark. Våd som en jagthund kommer jeg hjem og skifter tøj, tager derpå børnene op til deres kære havregrød, vort bedste måltid.

Våren er kun i luften og i trækfuglenes varslende vingeslag, prærien endnu uden en grøn spire. Morsomt er det ikke at komme op i disse vintermorgener, men jeg tror, man har godt af det, man begriber efterhånden, hvad det betyder at færdes på disse vilde og våde veje med en dårlig hånd og fem, tunge, halvvilde stude, der ikke har været i tøj i seks måneder.

Selve opbrydningen af jorden er naturligvis vanskelig. Aldrig, så længe verden står, har en plov skåret sin fure i marken. Højt, tæt, filtret græs. Huller af grævlinger, murmel- og stinkdyr så dybe, at et barn kan skjules i nogle af dem, og de findes i hundredevis. Dertil kommer de små piletræer og rosenbuskene, og gennem det alt sammen skal ploven trækkes. Af og til ryger min mand på hovedet ud over den. Den første uge kom en af studene til skade, vor nabo trøstede os med: „I bet you 400 dollars, his leg is broken!“ men det var det dog ikke, men den kunde ikke arbejde i en otte dages tid. Et af hjulene blev kørt istykker, kort: sinkeri og uheld i lange baner. Nu har vi dog fået brudt en snes acres til havre, en ti tolv, hvori der skal sås hør. Jeg er blot bange for, at min mand er for dansk og stiltfærdig til at være studedriver på amerikansk. Du skulde høre, hvor de råber og bander lange, vældige, gloende eder over deres stude.

Hvede sås ikke i nybrudt jord, hørren skal være sået til 1ste Juni, havren sås i disse dage. I brakjord, hvor hvede ikke sås, bærer de sig ad på en for os mærkelig måde. På hvede- eller havrestubbe spredes halmen fra efterårstærskningen i striber henad marken. I gunstigt vejr stikkes ild på det hele, og stubbene brænder. Jorden harves blot eller „diskes“, skæres med tallerkenploven. Ofte vil stubbene ikke brænde, og så sås der i jorden, som den er uden anden behandling end den lille rende, såmaskinens kniv skærer. Jord må om for-

året ikke pløjes til hvede, klimaet er for tørt. Vinterhvede kendes ikke synderligt her i Saskatchewan, men i Alberta skal den være almindelig. Til hør „diskes“ jorden blot, gødning bruges slet ikke. Hvede sås 2—3 år i træk i samme jord, hør kun ét år.

Besværligt har vi det. Min mand går hjemmefra, når den første solstråle titter over horisonten, og kommer hjem kl. 8 aften. De fem stude og tre køer går løse, skal holdes hjemme på vort eget, det skal jeg sørge for, men står jeg midt i en stor vask, kan de let slippe fra mig, og kommer de i fart, standser de ikke, før man er på den anden side af dem og vender dem, og når jeg kommer hjem med studene, kan det hændes, at køerne er ligeså langt til den anden side. Heldigvis har jeg en hund til at hjælpe mig. Men som en yngre kollega af mig på Jyllands hede siger: „somti hun swedt å somti hun frøs, den drywen slett ett hun ku li 'en.“

17/6 12.

Idag var køerne kommet ind på en præriesti og standsede først, da de stod på stationspladsen to mil nord for os.

Prærien er endnu grå, græsset vissent, pilen har ingen rakler. Skønt vi idag har den 17de maj, er det endnu isnende koldt og en halv storm. Trækfuglene er komne, vildænderne lægger æg i nærheden af vandhuller, stinkdyret æder dem i massevis. Den lille prærielærke slår sin korte trille. En „blackbird“ sidder i rosenbusken og fløjter, men det er ikke vor hjemlige fuglesang.

Vi har slået af på ethvert krav, på

„kaffe og the,
fremmede gæster og assemblé“.

Vore kartofler er for længe siden slupne op, de koster nu 1 doll. 40 cents for en bushel. Frugt er os desværre også for dyr. Jeg tager vask hjem fra vore naboer og får for vask og strykning tilsammen 10 dollars om må-

neden. Det er til mel og fodtøj. Da vi desuden har æg, lidt mælk og smør, klarer vi os dog og gør ikke gæld for føden, der er jo nok af andre ting, der løber på.

Det går mod aften. Der rører sig et vældigt liv ude på de store vidder. Uglen sidder ude på prærien og ruger og giver nat og dag den mærkeligste lyd fra sig som et fjærnt taagehorn. Den er gråbrun, men bliver hvid om vinteren som den lille yndige snefugl. Og alle de mange lyde derudefra trænger ind til os gennem lukkede døre og vinduer som bud fra en vild, fremmed verden.

Men, kan du forstå, at jeg sommetider spørger: er livet så bittert arbejde og såmeget møje værd?

Vi har i vinter læst Ingemanns Valdemar Sejr, Bjørnsons Fortællinger, Marryats Peter Simple højt, desuden har Marie læst mellemskolens Danmarkshistorie højt for mig.

De små har læst og skrevet og strikket. Jeg har fortalt dem bibelhistorie med bibelbogen som grundlag. Min mand arbejder for en skole, og vi venter at få en i løbet af et årstid. En skole kan forlanges bygget, når der er 12 børn i distriktet mellem 5 og 16 år, og der er for tiden 18. Det gælder jo så, at den ikke bliver bygget for langt borte.

Og så blot endnu dette. Jeg gik til vinteren som et menneske, der ved den mørke nats frembrud går ind i en mørk skov, fuld af vilde dyr. Nu er vi kommet igennem og ser, at det lysner på den anden side. Intet har skadet os. Sult og kulde og sygdom, og alt hvad vilddyrene hedder, har vi end ikke sét. Vi, som hører sammen, har været samlede.

„Lov Herren, min sjæl, og glem ikke, hvor ofte han har gjort vell!“

Underligt, underligt er det altsammen! Mere end nogensinde har jeg erfaret, at glæden og freden kan godt være smærtens, det strenge arbejdes og fattigdommens følgesvende, — og hermed farvell!

Eders J.

Sønd. 3/6 12.

Hele familien er kørt et par „miles“ ud på prærien i strålende solskin med studekøretøjet. Imidlertid laver jeg mad, har dækket pænt bord med en hvid dug, glas og mælk i glaskanden, sat en buket gule blomster frem til pynt. Nu har vi da 7 stole at sætte om bordet. Vi skal have kogt høne med hvid peberrodsovs, bønner, friske boller, en yndet ret, og sveskekompot. Børnene var pæne i de nye sirtseskjoler. De fire af dem havde også nye sko. Nu, men ogsaa først nu, er prærien nærved at være grøn. Pilekvistene grønnes, de gule blomster titter frem. Når så solen skinner fra en blå himmel, og bakkerne mod vest tegner sig tydeligt mod horisonten, så ligner prærien en skinnende højenloftssal, håbet sætter sig atter på den tomme plads, og øjet har noget at fryde sig ved.

Da vi forleden søndag havde leget og læst for børnene, kom Hans ganske stille hen til mig og sagde: „å, mama, vi har haft det så danmarksagtigt!“ De små føler også savnet af hjemlandet og dets sprog.

Tusende kærlige hilsener til eder alle!

Eders

Johanne.

4/7 12.

Dette er nærmest en dagbog, idag er det 4de Juli, — er vi ikke døde, så håber jeg, at vi lever endnu. Ja, du må ikke undre dig altfor meget over mine ord; thi her har været det ene uvejr frygteligere end det andet. Varmen blev ved og blev for hver dag mere trykkende, fordi der var torden i luften. Onsdag d. 25de Juni havde vi et uhyggeligt „tørt“ uvejr: torden, lynild, mørke, en forrygende orkanagtig storm. Lørdag aften efter en glødende dag brød uvejret atter løs, bragende torden og gnistrende lyn rundt om hele horisonten, øsende regn og ud på natten hagl, der trommede på taget, som om huset var blevet bombarderet. Udmattede af angst og

mangel på søvn sov børnene omsider ind. Ligesom det ene uvejr hørte op, begyndte det andet. Søndag morgen var igen alt lige lummert og hedt, men henad aften blev himlen overtrukken og det blæste noget op. Vi tog plads ude i den halv færdige jordlade, hvor der er grønsvær, og jeg læste højt. En enkelt regndråbe faldt, og min mand mente, det var bedst at malke tidligt. Børnene blev sendt ind, jeg fik kyllingerne lukket ind. Ligesom jeg var færdig og var ved at lukke døren i, — hvordan det skete kan jeg ikke sige, — i et nu, som ved et lyn blev jeg slået til jorden af stormen, vaskebræt, mælkefade, kærnelåg, mudder, grus, sten hvirvlede om hovedet på mig, mens vandet pøsede ned fra himlen og sprang atter op fra jorden. Hvis jeg var sprunget i havet, kunde jeg ikke hurtigere være bleven gennemblødt. Da jeg slap hen til vort hus, stod de fire blege, rystende unger i vand til op over anklerne og prøvede forgæves på at holde køkkendøren lukket. Et af vinduerne stod åbent i stuen, og derigennem styrtede vandet ind, som om én havde stået udenfor og hældt det, nej, kylet det ind med spande. Min mand, der sad ude og malkede vel et halvhundrede alen borte, styrtede hjem, men gik to gange forkert, inden han fandt ind. Ja, jeg véd det nok, det lyder, som såmeget andet herovrefra, som løgn og æventyr, men jeg har ikke ord til at beskrive, hvad vi oplevede, ingen pen formår det. Sengene var heldigvis tørre, dér fik jeg de små unger puttede i, fik øst vandet op i spande, — så drak vi the, rystende, tavse. Niels holdt bedst humøret: „ja, hvorfor laver dog Vorherre sådan noget? Jeg er vis på, at min solsikke er maset og pumpen fløjet væk!“ Han sad op i sengen med et par sorte øjne, der bogstavelig tindrede. Det hele varede heldigvis kun et kvarter. En lade her i nærheden er flyttet af uvejret, kornmagasinet væltede, hønsehuset fløj væk, alle kyllingerne druknede. Forsamlingshuset inde i byen, en stor bygning med stålskelet, blev slået flad. Thomsons lade løb henad pløjemarken med otte heste, som var bundet til den, slæbende henad

jorden. Det var dog heldigvis nok kun en lille flig af uvejret, der gik hen over os, provinsens hovedstad, Regina, skal bogstavelig været blæst om, 400 mennesker omkomne og skade anrettet for millioners værdi.

Eders

Johanne.

Endnu blot et par ord. Prærien står i sin hele skønne farvepragt, nej, farvespil er rettere. Den er grøn af megen regn og fuld af lave, hvide, højrøde, lyserøde, vilde, duftende roser. Markerne, der bærer korn, er jo også grønne, men en anden schattering af farven, mere saftig end præriens grønne. Vor sø er fuld til randen i år af klart vand og ser fortryllende ud med tunger og skær af brune og gule siv. Mod vest de blånende høje og den strålende himmel, der rødmer ved solens nedgang.

Foraaret 1912.

Kære børn!

Nu skal I høre en morsom historie! Da jeg i morges fulgte papa på arbejde, så vi i den pløjede jord en stor lærkeunge med en dårlig vinge. Da vor kat gerne vilde have lærkesteg, tog jeg den nu ind, gav den uldtrøje på og satte den ind i ovnen. Børnene madede den med orme og gryn og bildte sig ind, de skulde have en tam lærke. Men hele dagen igennem lagde vi mærke til en lille fugl, der i grunden slet ikke lignede ungen. Den hoppede omkring huset, snart sad den på kvasdyngen, snart på dørrinet eller i vindueskarmen. Når jeg gik ud, kredsede den omkring hovedet på mig eller satte sig i en plovfure og nikkede til mig. Til sidst enedes vi om at sætte ungen ud, og lige i det samme, vi kastede den op i luften, fo'r den voksne fugl ned til den, fik den bragt bort, vel sagtens til dens lille rede i græsset. Fuglen havde altså blevet va'r, at jeg tog den, og hele tiden håbet på, vi skulde have forstand nok til at se,

at det var dens moder, der vilde have sin lille unge tilbage.

„Min tanke som en svale let
sig over havet svinger,
og uset, kærlig, aldrig træt
min hilsen til jer bringer.“

Eders

Moder.

10/8 12.

Vore børn på denne side af havet har det godt. De har plads og luft og laver sig legetøj af hvad de finder. Hans har f. Ex. 74 hvide heste gående ude i pløjemarken. Det er jo kun sten, men de morer ham. Vor hytte ligger nær ved vejen, og lige på den anden side er der et stykke udyrket prærie på en dansk □ mil. I denne tid ligner den paradises enge, tror jeg nok. Små vilde roser, i alle farver fra mørkerødt til hvidt, stikker lige hovedet op af græsset, der i denne måned er grønt. Det er årsskud, og hvert skud har kun én blomst, men der er i millionvis af dem. Ligeledes er der gule margueriter, lyseblå klokker, blå vild hør, lyserøde vilde karpifolier, hvide bellis, og over det hele et fint gråt slør af en lysegrå plante, som kaldes „sage“ (salvie), og som vist er en art malurt. Af og til er der et pilekrat på 1½ alens højde. Iår har børnene fundet på at løbe over på denne slette, og det er til at forstå, at de synes, det er en morsom legeplads. Lange stænger har de fundet på at tage med, og siden vi har fået køkkenvinduet den vej, kan jeg af og til se dem med høje spring hoppe rundt i græsset, der mange steder når dem til knæerne. Syd for huset har vi så den lille saltsø med sivgroede bredder, der danner små landtunger ud i vandet. Mange steder er der dog en rigtig sandbred, og da det iår har regnet så meget, og der er tilløb fra alle kanter, er vandet fuldstændig klart. De varme dage følges børnene ad derned, tager sig et bad og tørrer sig bagefter i solen, du ser, et regulært solbad. Ikke så sjældent ser

de en vildandemor komme sejlene med 15—16 ællinger, men går børnene lidt nærmere, forsvinder ællingerne i et nu, som kun vilde dyr forstår at skjule sig, og mutter lader, som hun har en dårlig vinge, slæber sig langsomt og stagende afsted. Løber saa børnene efter hende, og hun har fået dem et stykke bort, flyver hun rask op i luften med et glad skrig: nu har hun fået de klodsede dumme menneskeunger narret bort! Lægger man sig stille ned i græsset lidt derfra, kan man se hende komme tilbage til stedet, hvor hendes unger forsvandt, give en gurglende lyd fra sig, og — vær så artig! — da og ikke før kommer ællingerne frem af deres skjul og flokkes om hende. Iår har ingen skudt, hverken min mand eller Henning har tid om hverdagen, og opdages det, at man skyder om søndagen, er det 50 dollars i mulkt.

Du ser altså, at om sommeren har børnene også her deres glæder. Deres små haver er deres fryd, og de tilbringer mange timer i dem og kender hver knop både på blomster og køkkenurter. Niels skal hver morgen i bar skjorte ud at se til sin have og kommer stormende ind og fortæller, hvad der er ta'et om natten. Om alle de fire små haver har vi plantet solsikker, de giver lidt skygge og læ og pynter. Vore to naboer har iår plantet 1200 træer om deres huse, til næste år skulde vi også begynde. Baby morer sig med sine kyllinger, dem passer hun godt og har mange af, næste år vil hun helst have 200. Kyllingerne har dog nogle slemme fjender i ørnene og „gopherne“. Hvert øjeblik hører vi Niels råbe: „flyv, flyv, du kyllingetyv!“ og ser ørnene sejle hen over flokken. En dag så vi den endogså gribe en af kyllingehønerne ved vingen og prøve at flyve bort med den, men det lykkedes ikke, den måtte lade den falde. Fuglen er lidt større end en høne og kan sidde i timevis på en telefonpæl og henter sig manganen en kylling. „Gopherne“ er små jordegern, der i tusindvis lever på prærien. De er lidt større end rotter, lever i huller i jorden, er små nydelige muntre dyr med kloge

øjne. Børnene har fået en vis øvelse i at fange dem. Ser de en oppe af sit hul snuse omkring efter kyllingerne, får de fat i en spand vand, som de hælder ned i hullet. Det kan dyret ikke lide; når det så stikker hovedet op over jorden, giver de det et rask slag over snuden med en pind, og så dør det. Således har vi fået fred heromkring.

Ikke så sjælden kommer Indianerne her forbi, men det er jo kun rester af svunden storhed. Forleden dag kom 30 vogne med vel omtrent 200 Indianere, alle var de indsvøbte i brogede tæpper. Kvinderne bar håret i lange sorte fletninger, ombundne med væselskind, de havde mørk hud, brune øjne, fulgtes af halvnøgne, pludrende unger, ja, det hele kan jo se morsomt nok ud. Men når jeg tænker på, hvad vi aldrig kan lade være: *landet her var deres ejendom*, er hele denne tiggerflok jo dog et ynkeligt syn! Vi ser dem i tankerne jage forbi på vælige heste, fri og stærke, over de vilde, endeløse sletter paa deres jagttog efter buffaloerne. På maleriske punkter slog de telt, fælder satte de for bæver, stinkdyr og ulv, af hvis skind kvinderne lavede klæder og sko. De egner sig kun for nomadens frie liv, civilisationen dræber dem.

4/6 12.

Mændene her har et fælt slid det halve år. Min mand, det søde, gode, ihærdige menneske, slider som en hest! I fem uger har han nu været ude i ødemarken muttersene med de 4 trækdyr og arbejdet for en rig købmand i Nokomis. Han „disker“ og harver 100 acres nyt land, som er „brakket“. Fire gange skal han over det: først „diske“*), så harve, så diske og så atter harve. I virkeligheden skal han otte gange over de 100 acres. Arbejdet er stort og besværligt, det har taget lang tid. Stedet er otte „miles“ herfra, og han er der fra mandag morgen til lørdag aften. I en blikkedel fylder jeg brød, smør, æg, syltetøj, kage osv. Ny kartofler og havregryn tager

*) køre med tallerkenplov.

han med og koger sig så et mere end tarveligt foder tre gange om dagen, på vor gamle primus. Der er en lille hytte på marken, feltseng har han med. Fra han går, til han kommer, ser han ikke et menneske. Om nogle få timer venter jeg ham hjem og er noget spændt på, om han er færdig eller atter skal afsted. Et halvhundredre acres har han jo pløjet for Behrend foruden sit eget, så for en begynder, der skal arbejde med stude, er det godt gjort og kræver særlige kræfter og held, da han i en ung tyr har det mest ondsksfulde bæst at trækkes med. Jeg havde den hjemme et par uger, fordi den var ham så meget i vejen, men da den ikke arbejdede, blev den så balstyrig, at hverken Baby eller jeg kunde råde med dem, den var lige ved at øde os, så jeg længes efter at høre, hvordan det er gået ham. Herhjemme er jo forresten nok at gøre, som *ikke* bliver gjort; men *penge* skal han have. Høhøsten er jo igrunder forbi, stalden skal gøres færdig osv.

Vor have har vi megen glæde af. I fjor troede jeg jo om prærien, at den kunde ikke dyrkes, — og så har vi i år den dejligste, frodigste køkkenhave lige ved vort hus. Dejlige store kartofler, store gulerødder, rødbeder, løg, majs, kålrabi, grønkål i snesevis, agurker osv. Og det allerfornøjeligste: vi plantede små haver for at glæde børnene i foråret og det blev den plet, hvor vi alle søger hvile og fornøjelse, og børnenes glæde er stor. Udenom er der sat solsikker, kun ikke imod syd, og vi lavede bede og gange imellem dem, så hver fik sit stykke. Der gror blomster, duften fra resedaerne kan somme-tider fylde hele huset med vellugt, desuden er der søde nasturtier (*sweet peas nasturtium*) osv. Solsikkerne er over 4 alen høje og skygger som træer. Der har jo ganske vist både for mig og børnene været meget at holde i orden. Vi har været ene om det, de andre farmere holder deres rene med heste; men arbejdet har lønnet sig og været fornøjeligt. Næste år skal haven udvides, den betyder så meget for os, da intet kan købes. Vi savner det dog ikke, nu da vi har fået haven iorden. I seks

uger har vi absolut intet kød haft, men klarer os godt uden. I søndags fik vi f. ex. rødbedebof, små pillekartofler, voxbønner, æblegrød af tørrede æbler og mælk. Rigelig smør og mælk har vi også i år og lever langt bedre og billigere end ifjor. Næste år vil jeg have en mistbænk indrettet. Heller ikke er jeg så forslået og sparket af køerne som ifjor, alt går nu lettere. For øjeblikket har jeg to at malke, den tredje skal kælte om seks uger.

Mens min mand har været borte, har vi forresten haft en god og fornøjelig tid, ikke mere at bestille end vi kunde overkomme, pænt og hyggeligt inden døre, og det bedste: jeg har haft tid til at give mig mere af med børnene, læse, skrive og regne med dem. Desuden har jeg flittig strikket og lavet til vinter. Vi har gjort et varmt gulvtæppe af smalle klude, ganske vist kun en □ „yard“, men et par til skal vi have i arbejde. I sækkelærred trækker man med en grov nål strimler op og ned, så der dannes små løkker, det bliver således varmt og tykt og skal være uopslideligt.

Jeg maa dog fortælle dig, at Ellen kom ind i morges med en prosaisk spand kartofler fra sin have og sagde: „ja, man kan rigtignok sige med sandhed:

„jeg véd en dejlig have, hvor blomster står i flor,
den skabte Gud til gave for alle børn på jord“.

— I lørdags kom min mand hjem og var ikke helt færdig, men han bestemte sig til at blive hjemme denne uge for at slå det højst nødvendige hø til de mange kreaturer. Men, du kan tænke dig, nu har vi atter haft en uges uvejrså uhyggeligt og voldsomt, at alt arbejde har været afbrudt, ja, umuligt, og først idag, lørdag eftermiddag er han ude at slå lidt græs. Det har næsten været som en anden syndflod. Hvedehøsten, som var godt begyndt, er jo bleven standset og kornet svømmer i vand. Blandt farmerne er der stor usikkerhed og ængstelse, det gælder jo næsten deres existens, og kolossale summer står på spil. Alle ønsker vi, at vi sad

med bjærgtet høst lunt inden døre. Vinteren længes vi dog ikke efter, den gruer vi for. Denne uge gav os en forsmag.

Endnu et par ord om børnene, inden jeg slutter. Niels er en solstråle, kærlig, varm, strålende, oplivende, og hvad vi har lejlighed til at se og påskønne, han bevarer sine gode egenskaber under modgang og vanskeligheder. Når det bliver uvejr, han er dårlig, eller hans moder er bedrøvet, er han et lille kærligt og alvorligt forstående menneske, som mangen gang gør os andre til skamme. Baby er os en trofast hjælper i disse første, vanskelige år, men lidt tung i sindet, hun var jo hjemme så optagen af skolen og kammeraterne, og det kan hun ikke glemme hér, hvor der ingensinde viser sig på den fjerneste horisont „noget, man kan glæde sig til“. Hun slutter sig meget til mig og stoler på mig for beskæftigelse og underholdning, og det er ikke altid let at skaffe det til en pige i hendes alder. Henning er derimod udmærket tilpas, han bliver jo ikke så sindsfortosset overanstrengt som ifjor; han vokser godt og er snart en hel karl, altid glad, skønt han jo heller ikke kender andet end slid. Igår aftes kom han stolt hjem med ti pund sylteblommer, så iår får vi da syltetøj. Ellen er virkelig sød som præriebarn betragtet. Lys, skær, altid net, altid optaget. Sin lille have elsker hun, hun river og vander. I et hjørne udenfor stalden har hun en høne med kyllinger; hønen har hun tøjret for at kunne fodre kyllingerne i rette tid. Herinde i stuen ejer hun en kasse med tre dukker, det er hendes børn, og hun er nok så stolt af dem, ordner dem og siger om Hans, at han er imod dem som en rigtig menneskefader. Sin danske læsebog betragter hun som den mest spændende roman. Tabellen er den eneste sky på hendes himmel, så jeg kan ikke lade være at tænke på, at prærien „skaber rene glæder“. Hvordan det senere skal gå, véd man jo ikke, foreløbig er hun slået an — om sommeren; vinteren knuger os alle. Hans elsker sin fa-

der og leger altid med dyr. Nys kom han henrykt ind med et lille blad og sagde: „hvad tror du, det blad er værd?“ — „En halv cent.“ — „Jeg vilde ikke sælge det for hundrede dollars!“ sagde han og fremviste på bladet en ualmindelig stor, fed og farverig larve. De to små drenge går altid med skjorter af det sribede kadettøj, som for syv år siden blev syet til Henning, og så et par „over-alls“, et overmåde praktisk klædningsstykke, som har den egenskab, at det er fuldt af uventede lommer, omsyet af deres faders og Hennings gamle tøj.

En dag, da Hans var utilpas og gnaven, og jeg var nødt til særlig at tage mig af ham, gav jeg ham en lille porcellænsbjørn og fortalte ham hans yndlingshistorie om „lille Anna“. Da det blev aften, og han skulde iseng, trykkede han sig op til mig og udbød: „å, mama, jeg synes, vi har haft det så danmarksagtigt!“ Han har en krog og en skuffe. Den sidste viser rigtignok, hvad lidt orden kan gøre. Skuffen er fyldt af pæne, ordentlige, rene, små sager, hans „bastik“ og alt det andet. Han breder det helt ud på gulvet til beundring for sig selv og os andre og nogen misundelse hos Niels, der naturligvis ikke ejer tråd eller stump af, hvad han har fået. Børnene leger udmærket sammen.

Vor plage er myggene. Børnene, de tapreste og modigste af jordens skabninger, finder sig i det uundgåelige, vifter dem væk, lader sig æde. Jeg kan aldrig en varm dag sætte mig udenfor østgavlen i skyggen, som jeg har lyst til, fordi de sætter sig på en, som var man et ådsel. Jeg håber, vi skal få en tarvelig veranda med tag og fluenet af ståltråd, som man hér bruger det. Når vi så ad åre kan få det lunt ved vintertid og køligt om sommeren, så bliver her dejligt, men det *md* tage et par år.

Men mit brev er blevet grumme langt og jeg må slutte.

Eders

Johanne.

Det har været et uroligt og uhyggeligt vejr i sommer. Det vådeste i Canadas historie, som på disse egne jo ikke er gammel. Min mand har hele sommeren arbejdet for andre og den meste tid langt herfra. Han er nu kommen hjem for at få lidt sandset og ordnet herhjemme. Der var arbejde nok at få. Mac Alpine byder dollars 2.80 for pløjning og harvning, en anden 2.50 for kun at pløje, vor ene nabo 2.20 for pløjning her lige ved, men min mand vælger nok at „diske“ for nabo Behrend, hvor Henning er. Dog må der ordnes og indrettes herhjemme både et og andet, således må huset tættes, det er som et sold.

Behrend har foruden Henning fire voksne mennesker gående i denne tid, de venter på at komme til at tærskes, men er hindrede af vejret. Så spurgte min mand Behrend om han måtte låne Henning én uge mod fradrag i hans løn. Han var elskværdig og svarede ja. Drengen var hjemme en halv dag. Næste morgen mødte Behrend og sagde, at hans missus havde allerede spurgt efter drengen, hun kunde ikke undvære ham. Henning græd, og jeg var nær ved det. Sådan er madammen!

Der skal nødvendigvis to til at høste med disse vidunder maskiner, som kaldes „bindere“, så måtte jeg jo prøve min lykke. Min mand drev studene, jeg tronedede i sædet og passede de mange ting, der skulde tilsés. Men da jorden er ganske rå med huler og knolde og grævlingehøje, så var det alt det, det gamle liv kunde hænge ved det. I 2¹/₂ dag blev der dog høstet 20 acres. Siden gjaldt arbejdet den jordlade, der i foråret ikke blev færdig, imens skulde mutter skokke havren. Igår aftes blev jeg færdig, og når jeg siger, at jeg var træt, så er det et grumme mildt udtryk. Idag har vi haft stærkt snevejr hele dagen, næsten ingen har begyndt tærskningen, og for mange millioner hvede og hør står endnu ude. Men vejret er nok usikkert på hele denne halvkugle af jorden. Bekymringerne her er store. Marker og veje så bløde, at folk kan dårlig færdes på dem med de tunge

vogne. Igår oplevede vi noget, som oplivede os meget.

En handelsrejsende kom kørende i et automobil og plump! — der sad han fast i et mudder-alkalihul imellem os og Behrends. Han så min mand arbejde ikke langt borte, kom løbende hen til ham og bad ham hjælpe sig ud: „I will pay you!“ Ditlev spændte studene fra, halede ham ud, kørte ham uden om et andet hul, det hele tog vel en halv time. Så stak manden ham fem dollars i hånden. De kom på et tørt sted. En Nordmand, der kørte forbi idag, købte os en sæk mel på 100 pund for dollars 3.35, desuden 20 pund havremel for 90 cents, vi manglede begge dele, så var pungen imidlertid atter tom. Du véd, de har den fjollede maner her, at man arbejder hele sommeren uden løn; min mand har endnu ikke faaet en cent for alt det arbejde, han har gjort. På en måde er det jo godt, thi så har vi pengene, når de til oktober eller november skal betales: okser, sædekorn, afdrag på maskiner. Men det er for folk som os svært at klare sig sommeren igennem. Vi har ingen høst, altså ingen kredit. Haven har hjulpet os udmærket, den har daglig givet os mad, ja, og køer og høns har naturligvis også hjulpet. Vi laver udmærket smør, som altid kan sælges til højeste pris, og håber med tiden at kunne holde købmandsregningen fra døren med smør og æg.

Henning kom for lidt siden hjem stolt og glad med en hare, som han selv havde skudt. I de sidste fjorten dage har han bragt os 16—17 ænder. Nogle har han selv skudt, andre har Behrendt. Da vi absolut sommeren igennem intet kød har haft i huset, er vi jo glade for det. Drengen er vokset godt i sommer, han hænger på ploven i slud og regn, men er dog i år aldrig overtræt, eller ked af det eller således ødt og udslidt som ifjor — tværtimod. Baby er igen hos Mrs. Richter, hendes mandfolk er borte at slå hør. De har 8 plage og føl, én ko, masser af grise og høns, og hun er atter „in family way“, den unge kone, så hun kan ikke være ene om det. Baby vil med stor glæde være der. Jeg har lovet at

koge for hende, når hun skal have tærskerne. Det er omtrent umuligt her at få kvindelig hjælp, så jeg tjener da en halv snes dollars, det er for os en stor sum. Det fryser hårdt om natten, selv efter sne eller regn om dagen. Det er jo ganske vist kun 10—15 små grader, men det føles dog meget koldt.

Havren var god, hvad den giver, kan først siges efter tærskningen. Hørren var tynd og dårlig modnet, om den i det hele taget giver noget, skal jo vise sig.

26/9 12.

Tillykke, kære Peter! Gid du må være rask og glad i det nye år, have det godt, blive stor og klog og god. Det er godt, at du er en tapper dreng, når der er noget ivejen, og lader doktoren kurere på dig uden at kny eller græde. Det, tror jeg knap nogen anden af dine søskende kunde gøre dig efter uden måske Eva. Hun har aldrig plejet at gøre vrøvl. Det gør det snarere lettere både for mostre og mødre og doktore og barnet selv. Et godt og kærligt hjerte er en god ting, og når en dreng har det, må han ikke være bange, om det gør lidt ondt, bare han bliver rask. Skønt du ikke bor hos din moder, har du dog tit gjort mig glad, jeg holder såmeget af dig.

Herovre prøver vi på at få høstet og tærsket, men det er meget vanskeligt især for dem med de meget store marker, for det regner altid. Forrige år straaledede solen fra sin klare himmel de 29 af 30 dage, i år har vi regn, slud og kulde. Det har snet hele dagen idag, men sneen tør ligeså hurtig, som den falder. Der står for mange millioner hvede, hør og havre på markerne heromkring. Vi mærker også vanskelighederne. Den lille sø har bredt sig ud over hele ejendommen og skilt den ad i to dele. På den ene side står havren, og man fatter ikke, hvordan vi skal få den over på denne side, hvor huset ligger, den skal jo dog tærskes og køres i hus; men det går vel altsammen som såmeget andet er gået.

I sommer fik jeg en gammel veninde, da jeg var oppe hos Behrends og hjælpe dem lidt. De var syge og kunde

ingen anden hjælp få. Det var konens moder, rigtig et „livstykke“, en nydelig gammel dame med snehvidt hår. Da hun var fjorten år døde hendes moder, de var Ir-lændere. Så forlod hendes fader øen og rejste til Nebraska med hende og en tolvårs søster. Blandt Indianerne byggede de en lille hytte, og med dårlige redskaber begyndte de at dyrke lidt jord. Alt var meget mere vildt og besværligt, end vi har haft det her, og så de to små moderløse piger. De voksede til og blev begge gift. Hun, som jeg traf, med en ung nybygger, og nu er de gamle og rige. Søsteren havde flere døtre, en af dem blev gift med en fattig mand. De forpagtede en stor ejendom, hvor der kun holdes kreaturer, i Missouri. Så kom der nogle tørre år, græsset visnede, kreaturerne døde, de var ødelagte og fortvivlede. Seksten magre, udsultede heste havde de tilbage og de bestemte sig da til at rejse ud i verden og blive ved at køre, til de kom, hvor der var fri jord og godt græs. Over en stor vogn lavede de et telt, læssede mel, gryn og klæder i den med hø til at sove i, en gryde til at koge i, bandt de 14 magre heste bag i, spændte to af dem for og tog deres lille pige på skødet, og så kørte de uge efter uge, altid nord på, fik bagefter at vide, at de ofte havde kørt udenom noget af det bedste land i Staterne. De vilde ikke standse, før de fandt noget godt. De kørte over grænsen til Canada lige op i Saskatchevan dalen. En dag, de kom ud af en skov, så de et syn, der fik manden til at holde stille og se på konen. „Ja, det er godt nok til os!“ sagde hun, og der slog de sig ned. Såvidt øjet rakte, bølgede højt, blødt græs og midt i det altsammen en klar, blank sø. De fældede træer, byggede sig et blokhus, hestene åd sig mætte og fede, og de var lykkelige. Så blev manden syg, fjorten dage derefter var han død. I udkanten af skoven gravede hun en grav, dér jordede hun ham, lagde stene på graven, at vilde dyr ikke skulde skrabe liget op. Hvad skulde hun nu gøre, mere end hundrede engelske mil til den nærmeste nabo? Hun tænkte på at rejse tilbage, men turde ligefrem ikke, alene ad ukendte veje, gennem

skove og ødemarker. Så godt hun formåede, trøstede hun sin lille pige, der var angst og bedrøvet, tog sin mands klæder på og bestemte sig til at blive. I ti år levede hun ene, hestene formerede sig og blev fede og blanke på det fine græs. Selv red hun om og passede dem. Efterhånden fandt folk derhen, først „cowboys“, som troede, hun var en mand, senere familier, stedet blev kaldt Moose Jaw, nu en stor station på jærnvejen, som vi på vor rejse passerede forbi. Nu er hun rig, er en af de største hesteopdrættere her i Vesten, sender hvert år tusinder af unge heste til markedet, og vilde nu ikke for alt i verden flytte fra denne plet her i Nord. Hun hedder Mrs. Smith, og det er femten år siden, at hun og manden kom herop.

Det blev en lang historie, længere end jeg havde troet, men hver gang jeg synes, det er besværligt, tænker jeg på hende. Hun var ung, køn og af god familie.

Således kan man høre den ene historie efter den anden, når man er så heldig at få en passiar med en af de ældre settlere. Men alle folk har sådant et jag her, og jeg er fremmed og husmandskone og kun få taler med mig.

Baby er igen hos Richters, Niels er vred over det for alvor. Søren, som kom herover, arbejder ti mile herfra og skal slå 300 acres hør. Richter sagde forleden til mig: „Søren er en udmærket karl, den bedste heromkring, aldrig ledig, flittig, afholdende, dygtig.“ Altså, en uartig, sællandsk gadedreng kan blive et flinkt og dygtigt menneske, når han kommer ud af de gamle forhold.

9/10 12.

Vi taler tit om eder, når Ellen og Baby begynder at fortælle „sommerferie“, så kommer munden på gled, og de bliver aldrig færdige. Af og til hænder det jo nok for Baby, at øjnene bliver større og blankere, indtil de svømmer over, og hovedet synker ned på armene på

bordet. Men alt i alt er det dog deres bedste minder, enten de græder eller ler.

I den sidste tid har jeg helt opgivet at læse med børnene, vi arbejder og skraber det bedste vi kan og går dødstrætte i seng. Baby er herovre blevet til Marie eller vel egentlig Molly, hun er hos sin veninde Mrs. Richter, hvor mændene er langt borte ved høstarbejde, som ingen ende får. Imens går de to små, brunøjede tøse, Marie og Mrs. Richter, for det ligner de, og tumler på den store farm. Ensom er den, der er en engelsk mil til den nærmeste nabo, og de har nok om hænde. Der er seks balstyrige føl, som de må tumle med, og en stor flok grise. Marie elsker dyrene og holder af Mrs. Richter, så alt går fortræffeligt. Men de synes ikke, det er så morsomt, at de små prairie-ulve, cayoterne, har opdaget, at mændene er borte og holder sig til huset. De har ædt mange af hendes store, tidlige plymouthrockkyllinger og lusker bestandig om ved høstakkene og i pilekrattet ved gården. Deres hyl får blodet i mine årer til at stivne. Marie skulde jo kun blive der én uge, nu har hun været der i fire. Hun er stolt af at kunne tjene lidt penge til klæder og fodtøj og julegaver, og lærer jo sproget godt. Mrs. Richter er engelsk født og taler sproget udmærket smukt. Marie er mere tapper, end jeg havde tænkt mig, da hun for seksten måneder siden kom herover, syg og næsten bestandig i gråd. Endnu har hun let til tårer, er beskeden, undseelig og tager ærlig sin part af arbejdet her, sparer sig ikke, er nu ikke så lidt større end jeg og ser rask og klarøjet ud. Ellen er også flink til at hjælpe mig, hun vokser op, holder pænt i køkkenskabet og løber dagen igennem utallige trin ud og ind og ser sød og pæn ud. Hans er bleven svært kratsbørstig, drengagtig, utålmodig er han, når vi skal læse, og holder sjælden ud mere end et kvarter ad gangen. Han kan aldrig begribe, hvorfor vi rejste hjemmefra, ikke tåle at tale om det, „vi havde det jo så godt og var jo meget rigere end her.“ Det lille pus, hvad mon han skal blive til herovre? Han holder streng orden med sine sager, mens Niels

straks ødelægger sit øje og laver så noget efter sit eget hoved. Idag viste han mig et „Bunkerholmerur“, han var ved at lave. Det skulde ikke være højere end til „lidt over navlen“. Det hele var en lille kasse, ovenpå var en stor knappenål stukket gennem en flad pind: det var viserne. Et stykke seglgarn med et kødben i den ene ende og hanken af en natpote i den anden var „deshver, der skal hænge og dingle“. Med utroligt besvær havde han anbragt det på et kroget søm inde i kassen og kunde hale det op og ned. Han er et forfærdelig morsomt barn, kærlig, sød, opmuntrende. Han løber sin fader i møde, omfavner hans bæn og siger: „je ka i hvert tilfælde godt li dig!“ — Og jeg er nærved at tro, at *du* kunde godt lide *ham*, om du så *ham*. Han er strålende rask med en gyldenrød glød på sine små runde kinder, og så har han de sødeste brune, store øjne.

Min mand er da heldigvis i disse dage hjemme efter langt slid blandt fremmede med de besværlige stude, jeg synes, han har udrettet meget. Det er søndag, vi har ligget længe og drevet, han har fortalt mig om sit barndoms hjem i Vestjylland, om heden, engene, åen, skovrideren, bærplukningen m. m. m. Han ser nu rask og kraftig ud, om jeg end synes, at sliddet kendes på *ham*, og svært har det været. Stalden har han bygget af græstørv, saa store og tunge, at hver vejer op mod ti mursten. Men rask er han, har god appetit, og vi har nok at spise, gudskelov! Vort brød er særlig godt, jeg véd ikke, hvori det ligger, om det er melet eller den ejendommelige gæring eller måske begge dele. Godt smør har vi, frisk mælk og æg ligeså, og kælderen er fuld til randen af grønsager fra haven, som børnene og jeg har sået, passet, gravet op og gemt hen. Vor tredie ko har kælvet forrige uge, giver god og fed mælk. Vi har nu 3 gode kalve, to kvier og en tyr og 30 store hønekyllinger. Det er Hennings fødselsdag og søndag, så han kan være hjemme. Behrend har i tærskemåned den lovet *ham* 50 cent mere om dagen, så han nu har tjent 35 dollars i denne måned.

Nu har vi altså den utrolig travle tærsketid. Rundt om i landet rejser de vældige halmstakke sig. Når solen skinner på dem, ligner de gulddynger, hvad de jo i visse måder er. De lange, tunge korntog rumler uafsladelig forbi. Men om aftenen, du kan ikke tænke dig, hvor det er et æventyrligt skue! Når solen er ved at gå ned, tænder folk ild på halmstakkene, aftenerne er bælgmørke, og de store blus brænder klart og stille og ligner stillestående ildsøjler, man opdager i frastand ikke flammerne. Igår talte vi mere end tresindstyve rundt om os, de gør hele horisonten lys, mens himlen over os er blåsort, og du kan forstå, at det hele kommer til at ligne en mægtig elverhøj, der rejser sig på ildsøjler, vi færdes midt inde blandt det „usynlige folk“. Det er jo smukt at stå sammen med børnene og se herpå, men det er mindre hyggeligt at færdes mellem stalden og huset, når min mand er borte, eller når jeg en aften kommer fra „tærskearbejdet“ hos en af naboernes madammer. De har jo også travlt med 15—16 mandfolk på kost, og de unge koner rives om en. Jeg kan dårlig holde ud og tjener så lidt derved, at jeg næppe gør det mere næste år. Tærskemændene kan jeg vel altid komme til at koge for, men hvor er mine små børn om nogle få år? — Borte eller store? Mrs. Stiebel er en forvænt og fornem dame, den ene dag kalder hun mig „her second mother“, den næste kender hun mig knap. Men —, vi er husmandsfolk og afhængige af andre.

22/10 12.

Undskyld mit brevs uorden, det er skrevet „mellem slagene“. Du husker, vi har en lille kone her i egnen, Mrs. Richter, som i to år har fået og mistet to børn, er nu meget nær ved det tredie og magter intet. For øjeblikket har hun 16—17 tærskere til tre måltider daglig, og at få en kone til hjælp hører til det umulige. Da hun så bad mig koge for dem, kunde jeg ej ret vel sige nej. Men det er ret anstrengende. Baby er hjemme imens hos de små drenge.

Vil Du høre hvad de får? Det er forskelligt fra hvad vi brugte hjemme og har derfor Interesse.

Breakfast: „havregrød“, æg, kogt kold skinke, kartofler, kaffe, Sally luns (thebrød), kogte æbler.

„*Dinner*“: unge haner, stegte i ovn, fyldte med brødkrummer, løg og salvie; hvidkål, kartofler, rødbeder, the, smør, brød, ost, æblepie.

„*Supper*“: ragout, brunede kartofler, stuede gulerødder, tærter, kage, kogt frugt, the, smør, brød, pickles.

Vi bager 7 store brød hver dag, 5—6 pies, boller, tærter, kager osv. osv. Desuden er der haner at slagte og plukke, smør at lave, så du forstår let, at når opvasken kommer til, er der nok at rive i. Frokosten står på bordet kl. 6 morgen og aftensmaden er temmelig sén, du begriber, at dagen bliver lang, især når man, som jeg, i forvejen er træt af høstarbejdet. Heldigvis havde jeg lige bagt og fået vasket, inden jeg drog hjemmefra. Min mand er hjemme, der trænges så hårdt til hans arbejde på gården, fordi han var så meget borte i sommer. En fordel ved, at jeg tager arbejdet her, er jo, at Baby, som hverken kan tåle eller magte det, er fri. Hun har ellers i længere tid været fru Richters hjælper. Børnene er raske, nemme at have med at gøre, det er sjælden at høre dem græde, men du kan jo nok forstå, at det må gå noget ud over dem, når mo'r går hjemmefra. Baby er flink og alle er her mere selvhjulpne end hjemme. Når de så sidder vaskede tilbords om aftenen med friske, røde, efterårs kinder, glade og optagne af dagens begivenheder, er de meget søde.

Gid vi kunde se ind til hinanden en gang imellem. For os vilde det jo være som et glimt af paradís at sidde i dine yndige stuer, tale med dig. Og kom så en af vennerne ind, rakte os hånden — det er nok til at tårer kommer i øjnene. Nå, nok om det! Lev vel, tak for brev.

20/11 1912.

For os var det igår en stor dag, vi havde for første gang tærskemaskinen på vor ejendom. Vejret har hér, som alle steder, vi hører fra, været ustadigt og regnfuldt. Kun er det af en eller anden grund altid i øget styrke sét hos os. Du kan ikke tænke dig, hvor knugende uhyggeligt det kan gribe sindet, når den mægtige himmelhvælving, vi lever under, hænger mørk og truende lavt over jorden. I regelen har vi i tilgift fejende storme, der rumler i den lille, skøre skorstenspipe, der er stukket ud gennem loftet, får kopperne i køkkenskabets til at klapre, fylder børnenes og min mands øjne med grus, bringer „the tumbling mustard“*) til at jage henad jorden som kæmpemæssige sommer-snebolde. Så en anden dag styrter regnen ned over markerne, der bugner af det modne korn, åerne stiger op over vejene, sætter store strækninger under vand. Imidlertid er „Jack Frost“ kommet og har hjulpet os.

Vi fik jo da havren kørt hjem, Behrends lille tærskemaskine og fire naboer mødte, og i fire timer var vor høst besørget. Af havren fik vi omtr. 1000 bushels rent korn, det var vi taknemmelige for; hørren var mislykket, den gav omtrent på ti acres 70—75 bushels. Hvad vi i det hele taget får for den, er ikke godt at sige. Imorgen bringer Ditlev den til byen og tager dette brev med. Ifjor kostede den 2 dollars 10 cents, i år har den været nede på 90 cents, og vor er ikke af første klasse.

Men ser vi på det i det hele, er der en umådelig forskel på i år og på ifjor, og ligeledes på gårdens udseende. Ditlev har fået den besværlige jordstald gjort rigtig godt istand, den er tæt og varm og rummer 15 kreaturer og desuden svin og høns. Ved huset et par store halmstakke og et kornloft fuldt af havre. Ifjor ejede vi

*) *Sisymbrium altissimum*, et besværligt ukrudt; én plante kan have indtil 1½ million frø; når de er modne, brækker toppen af og blæses af hver vind ud over prærien. Her og der kan de blæse sammen i store dynger langs hegn. De triller omkring som store boldte enkeltvis eller i sammenfiltrede masser.

ikke én kærne, så du forstår, iår er der overflod. Desuden giver tærskningen meget affald til høns og svin, med andre ord, vi har iår korn til alle vore dyr vinteren igennem. Rede penge har vi ganske vist ikke fået, men det hele giver dog en vis velstand. Hans er aldeles begejstret. Du kan ikke tænke dig, hvor den lille purk er optaget af alt og inde i alt, taknemmelig, når noget går godt og „bedrøvet“, når det går galt. De snese gange er han kommet ind, har omfavnet mig og udbrudt: „å, mama, er det dog ikke dejligt med alt det korn!“ „Ja, mama, jeg tror næsten, det er en drøm, bare det ikke er en drøm!“

Vi havde altsaa tærskedagen seks mand til aften, og véd du hvad? — jeg var helt stolt af iår at kunne sætte dem hver på en stol, — ifjor havde vi kun to stole, én itubrækket og én haltende på tre ben —, ved et pænt dækket bord og give dem „a good square meal“, et solidt måltid: stegte høns, kartofler, kål, pickles, brød, smør, henkogte blommer og kage, dertil nymalket mælk og fløde, også en stor forandring fra ifjor.

Ja kostet noget har det naturligvis både bekymring og arbejde, men det er jo nu stridt igennem. Henning har i syv måneder tjent 20 dollars, i én 35, det er jo en god sommerløn. Han skal ha en bøsse til opmuntring. Noget nær alt det kød, vi har fået i sommer, skylder vi hans jagt.

Så har vi forresten flottet os med en „baseburner“ (røgfortærende kakkelovn). Huset, vi har, er endnu koldere, end det, vi sidste vinter boede i, og alt var der stivnet i den smerteligste kulde hver morgen. Børnene måtte tit holde sengen til kl. 11. Den ny kakkelovn er fint ventileret, holder ilden nat og dag, brænder rent uden støv og aske, fyldes oven fra morgen og aften. Den kostede 30 dollars.

Min mand og Henning har idag lavet et kulskur for enden af vort lille opklistrede køkken, hvor muren er gjort tæt. Du véd ikke, hvor det køkken har forskønnet vor tilværelse.

Så godnat da, klokken er over 12 og trods den gode ny kakkelovn er her koldt.

Eders
Johanne.

9/11 1912.

Kære barn!

Vi har det ganske godt; børnene vokser, trives, er raske. Marie er en stor flink pige, Ellen hvid, rød, frisk. De små drenge laver julegaver i hver en krog, viser os dem det ene øjeblik og skjuler dem det andet. Niels er vældig opfindsom. Han har fået fat på et stump bræt og deri slået tre søm fast — ||| —, det er fire ting; et skib, en høvl, en knagerække og et strygejern, den er til Baby og mig i forening.

Jeg er ikke hjemme i denne tid, jeg sidder med dette brev i skødet sammen med et fuldt blækhus, du kan se det på klatterne. Jeg skulde jo nødvendigvis have det afsted, at det kunde nå dig til jul.

Det er hos Richters jeg er, manden er borte. Fru Richter sendte en styg stormnat, da det frøs hårdt, bud efter mig, om jeg vilde komme straks, hun var syg, og ingen hjemme. Så kom der en lille dreng, uden doktor, uden andre end mig, gamle, trætte menneske. Marie, som har været der og tjent 21 dollars, var heldigvis hjemme, hvor hun nu er husmoder, det lille skind. I eftermiddags kørte jeg hjem for at se til dem. Børnene var rene og glade. Hun havde bagt brød igår, havde god middagsmad rede og var en rigtig pæn, omhyggelig moder.

Fru Richters moder skulde have været der, men kom ikke, og jeg har jo ondt ved at forlade konen, der ligger alene med et lille barn, men besværligt, trættende er det at være både hér og dér, mens tankerne hele tiden er hos børnene. Den tid går dog sagtens også.

Kone og barn er raske, hun er skøn som en Madonna og knap tyve år. Det er mærkeligt at se en sådan lille, komplet skønhed med væsen og sprog som nogen prin-

sesse, ligge så forladt og ene i denne efter vore hjemlige forhold fattige, lille hytte. Hun stammer fra et dannet, londonsk hjem.

Arbejdet har for os og mange andre i denne vanskelige sommer strakt sig helt ind til jul, og jeg tænker i grunden, selv om det har været besværligt, gør det vinteren kortere.

Vær glad og glæd andre, min egen, søde unge, Gud velsigne dig!

Din moder

Johanne.

D. 15/12 1912.

Det er søndag i dag, vejret er forårsmildt, strålende, det er stille, klart. Køkkendøren står åben ud til prærien, mens vi sidder i stuen.

Vore venner i Odense har sendt os et smukt, velholdt eksemplar af Robinson Krusoe fra 1864 med o. 50 træsnit. Den har vi læst højt, og børnene har været meget optaget af den. Desuden fulgte der en lille børnekomedie med nydelige håndtegnede dekorationer, lamaer og personer desuden.

De fire yngste børn har hele dagen moret sig med at bringe alt dette i orden og skal nu til at spille komedie med to julelys foran. Mig griber det underligt, at se børnene herovre sidde og sysle med legetøj, som deres fjærne danske slægtninge for så mange, mange år siden selv har leget med.

Efter forestillingen — — —.

Den var i høj grad vellykket. Mest var de enige om, at Han's hyl, da han i Fredags rolle skulde ædes, var aldeles fortræffelige.

Men jeg må fortsætte. Min mand har været i Saskatoon for at søge noget arbejde. Vi har ganske vist fået godt klaret ud, men vinteren er jo lang og begge mandfolkene hjemme. Det var imidlertid forgæves. En plads som kommissær til at sælge julesager eller landejendom-

me var at få, men det hverken vilde eller kunde han have noget med at gøre, og så var han så fornuftig igen at komme hjem til os. Vi var jo henrykte, skønt vi jo burde have været bedrøvede. Han tænker dog atter at gøre et forsøg efter jul, da det blev sagt ham, at der senere var større udsigt til at få et „job“. Der var endnu ikke sne nok i skovene til skovhugst, tømmeret kunde ikke transporteres.

Det er for resten første dag jeg er hjemme efter at have passet Mrs. Richter. Vi har virkelig temmelig meget mas med den lille familie. Marie skulde blive til 1ste December, så var manden færdig med sit arbejde. De havde spurgt mig, om jeg vilde passe hende, når hun kom til at ligge. Men jeg kan jo umulig være hjemmefra og sagde nej. Naturligvis vilde jeg hjælpe hende så længe det stod på. Og så mærkeligt gik det, at den nat Marie var kommet hjem, kom kusken fra Richters i snestorm og råbte os op. Hun led meget, og jeg var alene hos hende, men godt gik det, og to timer efter at drengen var født og alt overstået, kl. 4 om morgenen, kom manden med doktoren. Dag fra dag ventede vi hendes moder, men hun kom ikke. Nu, fjorten dage efter er de begge to raske, og igår aftes kom jeg hjem. Alt stod jo gudskelov vel til. Lille Marie havde været en flink husmoder, lavet mad, bagt fortræffeligt brød. Hun var ganske vist noget tynget af ansvaret, men så sød ud, stor og fornuftig som hun er, med håret i rosenkrans. Hos Richters var alt så upraktisk, nybyggeragtigt, så arbejdet dér var meget anstrengende. Kullene lå i et halvtredie alen dybt hul, uden trappe, under køkkenet. Brønden lige foran døren i spisekammeret med en ussel lem. Den faldt jeg i, blev hængende i armene og forslog mig slemt. Konen var dårlig, barnet lille og pylret, så da jeg nu omsider kom hjem otte dage før jul med så meget at gøre, er jeg altfor træt.

Det er kun gået Richter dårligt i år. I foråret lejede han 300 acres, tilsåede dem med hør, avlen var ypperlig. Han havde et stort arbejde med at tilså og høste den

store mark, sæden alene kostede ham o. 450 dollars. Det er ti „miles“ fra hans gård, han har sovet på jorden i et åbent skur, taget det altsammen i håb om at blive „well off“ dette efterår og klare al sin gæld, få sit arbejde godt betalt. Nu ligger hele avlen på jorden under sneen til museføde. Vejret har jo været slet, han kunde ikke i rette tid få tærskemaskinen, uheld er stødt til. Nu siger skadefro personer heromkring: „he took a big job without knowing how to run it“. Nok er det, slidt har han, for sømt sin egen gård, og er kommen i gæld op over ørene, må pantsætte sin gård.

For vort meget arbejde skulde Marie og jeg have 35 dollars og får dem måske også nok en gang, men for øjeblikket siger han: „how can you, when you can't?“ Heldigvis fik Mrs. Stiebel samtidig en søn, det lyder så egenkærligt at skrive det, men jeg er taknemmelig for, at jeg slap. Alt står vel derovre, drengen er stor og kraftig.

Vore små, fattige julegaver, som vi havde begyndt på med børnene, er røget i lyset, ligeså alle breve og andre forberedelser, men lad os tænke kærligt på hverandre!

Jeg må dog endnu fortælle, at Ditlev i julegave har givet mig et W. C., rigtignok uden W. Han synes naturligvis, at det er verdens ottende vidunder, og hele familien sætter stor pris på det.

Kakkelovnen varmer storartet. Vi har allerede haft meget koldt vejr, 20° under frysepunktet, men den har med lethed holdt stuen varm og går aldrig ud.

30/12 12.

Kære lille Johannel

Tak for dit brev! Når man undtager en lille balstyrig pige, der hedder Dolly har børnene ikke andre lege-kammerater end vore dyr. Derfor holder de meget af dem og er meget glade, når en lille killing eller kalv bliver født. Nu skal du høre, hvordan det gik en dag i efteråret. Vi har en ko, der hedder Dot, det betyder prik, og den har hvide prikker på sin krop. De to små dren-

ge, lille Ellen og jeg var ene hjemme. Solen gik ned, og vi skulde have kørne ind. Henad aften møder de altid ved lågen, for de véd, at der inde i stalden ligger et havreneg og venter på dem. De kom, men Dot blev borte, og vi kunde jo straks forstå, der måtte være noget galt på færde. Ellen krøb så op på taget af stalden for at se efter den og opdagede den langt nede i indhegningen, ja, lige så langt borte, som fra dig hen til skolen. Vi måtte jo så afsted efter den, jeg havde bestemt lovet at passe godt på den. Ved en sump, der går midt over det hegnede jordstykke skulde Ellen, Hans og Niels stå og vente, mens jeg gik til koen. Jeg kunde se Dot gå i store kredse rundt og rundt om en lille rød kalv, der var født dernede. Den brølte og fo'r straks henimod mig, som den var bange, jeg skulde gøre dens kalv fortræd, det var koldt blæsevejr og så ud til snefog. Nu var gode råd dyre. Bære den kunde jeg ikke, gå kunde den ikke, så måtte jeg tage den i bagbenene og slæbe den afsted, mens moderen gik bagved og skændte brølende på mig. Da de tre små så mig, kom de uden videre plaskende ud til mig og hjalp at hale det lille, dumme dyr op på det tørre. Omsider fik vi den da bjærget ind i den lune stald, og Dot kyssede og slikkede sin unge i alle ender og kanter. Da var solen nede, det var mørkt, og vi var trætte. Siden har den lille tyredreng og de tre små menneskebørn hver dag levet sammen og holder meget af hinanden. Den hedder Dandy.

Nu er prærien hvid, børnene kører i slæde, laver sne-mand og fryser deres næse rød.

Jeg vilde give alle de penge, jeg har, til at Ellen kunde et par timer hver dag sidde ved siden af dig hos moster og lære som du at læse og strikke.

Vi hilser dig allesammen. Ellen taler næsten hver dag om dig.

Stille lever vi, men har dog lidt samkvem med naboer, det hjælper jo på forskellige måder, f. ex. at få bud til

byen efter post. Ellen har adskillig fornøjelse af Behrends datter, en 6-årig kæmpepige med sort hår og sydlandsk livlighed.

Vi finder ikke denne vinter så stræng som den forrige, men det kommer måske af, at vi sidder i vor egen rede, har en god kakkelovn og ikke synderligt at gå ud om. Her er graderne nok både mange og store om vinteren, men hidtid har kørerne kun én dag bedt om at få lov at blive inde, det var endda ikke én af de koldeste frostdage, men det blæste hårdt.

Til sommer venter vi at kunne tilså 50 acres med hvede, omtrent 40 med havre, også lidt hør, og da vi ikke behøver at låne redskaber, håber vi at kunne få alt gjort i rette tid, så vi kan undgå frostskaide i efteråret.

Vi har jo forresten rigtig flinke naboer, som har hjulpet os i mangen en snæver vending for gode ord og sommetider ret høj betaling.

Her bliver stadig mere beboet, byen Nokomis har mere end fordoblet sit indbyggerantal, siden vi kom her. Til sommer venter vi en ny jærnvæg, der vil gennemskære distriktet her og forhåbentlig sætte endnu mere fart i bebyggelsen og opdyrkningen.

Vi skal igen til at slå et slag for vort skolevæsen i dette nabolag, og jeg tror ikke, at pebersvendene denne gang skal få held til at hale afgørelsen ud ét år til, således som de gjorde ifjor.

Børnene har det godt, Hans interesserer sig for dyr, Ellen for dukker, Niels bygger, Marie er god til at bruge en synål, Henning tømmer skabe, bygger kommoder, passer dyrene, skal atter til Behrends til sommer for 25 dollars om måneden, men have lov til at hjælpe os i høbjærgning og høst.

Efter jul 1913.

I vort lille hjem er vi langt fra Danmark, men eders trofaste kærlighed fandt os. Snart var de sendte bøger vor glæde, snart legetøjet, snart var det støvlerne, men først og sidst eders kærlige breve. Vi var i tankerne til-

stede hos eder derhjemme, sang salmerne med, hørte Marie forelæse evangeliet. Vor jul er jo nu kun en svag skygge af vor barndoms, ja, og af den strålende jul, I holder hjemme. Men for kristne mennesker lyder jo bestandig tonen „hvad denne store frydefest for glæde har at bringe“.

Først havde vi tænkt, at vi i år intet juletræ skulde have, men da tiden kom, syntes vi dog, at det var for stort et savn at undvære det, og min mand fandt på at lave et kunstigt. Et kosteskaff, halvanden alen højt, blev tilspidset, ståltrådsgrene, 6 i hver af de 5 etager, blev sat på, og det hele blev omviklet med grønt silkepapir og lignede ganske et rigtigt grantræ. Så pyntede vi det med små dannebrogsslag hjemmefra, hvide Jakobsstiger, en engel i toppen og et lille lys på spidsen af hver gren. Det hele blev opstillet på en kasse med en pæn hvid dug over.

Og nu skal du høre, hvorledes det gik videre. Vi havde fået sunget og så med glæde på vort lille strålende juletræ, — på éngang stod hele herligheden i lys lue, der må jo være faldet en gnist ned i silkepapiret. I en fart blev det fjernet, vi slog det hen i spøg, trak bordet frem og satte os, ganske vist lidt forstemte, om det.

Da bankede det på døren, — det er jo noget som et underværk i denne verden, og ind triner Behrend, vor smukke, skælmske nabo, — et nyt vidunder! — belæsset med pakker. „You must have lost of friends somewhere!“ sagde han med et smil og overgav os hele bunken.

Vi satte os straks til at spille lotteri og vandt i det uendelige på den måde, at hver valgte efter sin smag af bunken. Hans de små porcelænsdyr, Ellen små bægre, tøsen er dukkegal. Niels tog springdukken, Henning slikmund æsken med bonbons. Niels er udmærket til at passe ej blot sin egen seddel, men min med —, jeg er træt juleaften!

Og så tilsidst en dejlig kop varm thé, å, hvor den thé smagte, da vi gik iseng!

Da Hans havde vundet de små dyr, trak han sig stille

tilbage og var glad. „Hvor er de dog kære, de kære langt borte, og moster, det kære barn!“ tilføjede han med et suk. Hans ordenssans svigter ham aldrig. Min mand har lavet en lille pæn, let kasse med håndtag, som om dagen bliver skudt ind under vor seng, og om natten står på to stole ved siden af, den har han til sine sager. Han har „raddet“ en stor sikkerhedsnål og anbragt den i stroppen på sin frakke. Når han kommer ind, hæfter han vanter og hue fast i stroppen og anbringer det hele på den midterste af de tre små knager i køkkenet. Da juletræet gik op i luer, det hele varede kun godt og vel et sekund, havde han åndsnærværelse til at frelse en trætrompet og tre små heste, der hørte ham til. Af den danske frue fik han en lysebrun Jerseybluse, der har fuldstændig samme farve som præriens dyr, gopherne, prærieulvene, uglen, grævlingen, og det tiltaler ham naturligtvis særligt.

Vejret er skønt i dette uberegnelige land, som jeg kunde tænke mig det i Betlehem det år, „Vorherre lod sig føde“. Prærien er dækket af glitrende sne, det er en let frost med strålende solskin. Luften er så ren og let og klar, så afstandene svinder. Juleaftensdag havde vi dørene åbne ud til prærien. Og hvilke lyse nætter vi dog har! Månen skinner så klart på en næsten dagklar lyseblå himmel, at kun selve julestjernen „Venus“ kan ses. Den står som en lille „stjærnesol“ i sydvest udenfor vor dør lavt nede på himlen.

Ja, men når stormen tager livtag med vor lille skrøbelige hytte og sneen hvirvler hvid og isnende kold derude, så er vor ny kakkelovn udmærket, og du kan knap tænke dig, hvor dejligt det er at vågne op og i stedet for isbjærgskulde at se det røde skær fra kakkellovnen, der er låger med marieglas helt rundt om den. Vi brænder i den kun anthracitkul, de er noget dyrere, koster 13 dollars en ton (2000 pund), mod 9½ dollars for bløde kul, vi så bruger i komfuret, men så er de drøjere, ligger længe og gløder og ilden kan holdes med én spand om dagen, og varme kan den, så det forslår noget.

Hvis jeg var begavet som mo'r og ret forstod at være det midtpunkt, som samler og optager alle, så man dannede en verden, hvor der knap er plads for noget savn for dem, der virkelig optages i kredsen, så vilde i det mindste mine børn være lykkelige. Tænk, om man blot kunde spille som mo'r. Når hun i min barndom spillede, var det, som jeg kunde flyve. Der var et trylleri i mo'rs spil, og hvor fulgte hun dog sangen, eller vi spillet, ingen spillede som hun! Og hvor jeg føler det, når julesalmerne her klinger så mat, at det var mo'r, der sang dem ind i os, så de blev et stykke af vore sjæle. Det var en gave mere værd end perler og guld! Jeg har kun en svag genklang til mine egne børn.

„Ja, hvem er klog!“ sagde Hans forleden, „man kan egentlig ikke kalde mama klog; papa kan jo meget, men han er i grunden heller ikke klog, men bedstemoder hun er klog!“ Og i mit stille sind tænkte jeg, mon du også er det, min dreng!

Mærkeligt er det for mig at se, hvorledes børns oplevelser og erfaringer og udvikling foregår stærkt i enkelte sammentrængte perioder.

3/2 13.

Min kære, lille pigel

Nu skal du høre, hvordan det gik os imorges! Niels rendte med bare fødder på det kolde gulv, så gav jeg mig til at synge:

„Den lille paa bare ben
har ingen klæder at brede,
men strør sin palmegren.“

Hvornår mon det er paldemesøndag? tænkte jeg. Den 16de Marts, men så må det jo snart være fastelavn, det er bestemt idag. Jo, ganske rigtigt, og så syntes Marie og jeg, at vi vilde have det lidt morsomt. Først og fremmest vilde vi lade være at spise tilmiddag. Mens vi så spiste vor morgenmad, fik vi ovnen varm, bagte boller og „doughnuts“, små runde kager, af klejnedejg, der

bages i fedt. Baby lavede imens brystsukker. Det gik i en fart! Så drak vi kaffe med boller og en stor leverpostej, som vi netop havde lavet igår. Fra i fjor jul havde vi et „bilag“ til en illustreret avis liggende, hvorpå der var tre masker. Dem klistrede vi på tøj og klippede ud, og de blev så grinagtige, især den ene, der skulde forestille en julebuk med horn. Vi bed til bollen efter en „doughnut“, der blev hængt i en snor, og vi slog „katten af tønden“, hvori der var hjemmelavet „candy“, som vi nu laver slet ikke så dårligt. Ud kunde ingen komme for kulde.

Niels, som lige havde stukket næsen udenfor døren, kom farende ind og råbte: „m—å—ed—vind, kan du gætte den gåde?“ Drengen er begyndt at stave og staver til alt, skrupgalt, så det bliver vanskeligt at gætte.

Din moder

Johanne.

26/2 1913.

Kære ven!

Vi har haft det alvorlige uheld at miste tre stude, nu har vi kun to tilbage. Den ene, Tom, havde en nat lagt sig så uheldig, at han knækkede halsen. De to andre havde nok udtjent og opbrugt deres livskraft, deres tænder var dårlige, så det kom egentlig ikke uventet. Nu véd jeg ikke ret, hvormed jeg skal gøre forårsarbejdet, måske får vi et par heste, ellers må køerne i tøjet, selv om det går ud over mælkeydelsen.

Vi har altså kun to stude tilbage, desuden tre malkekøer, to årsgamle kvier, to svin, 40 høns. Af maskiner en „disk“, en harve, to plove, og vi ligger i handel om slåmaskine og hesterive; en høstmaskine har jeg købt brugt, selvbinder, ligesom I har dem hjemme.

Din

D. Frederiksen.

Tak for brevel! Når dette kommer på posthuset er ikke let at sige. Postruten er vist ligeså sikker som nogen hjemme. Usikkerheden ligger på vejen herfra til posthuset. Ofte render vi ud til en forbikørende slæde, eller et brev bliver liggende fra to til fjorten dage hos en velvillig nabo og venter på lejlighed, og den ene af vore naboer er meget glemsom. Selv har vi kun i vinter været to gange i byen, med vort studekøretøj tager det hele dagen til mørk nat, og vejr og vind gør i år vejen særlig ufremkommelig.

Pengene til Baby kom lige tilpas. Hun var jo hos Richters i tre måneder og gjorde såmeget arbejde, at jeg knap kan holde ud at fortælle derom, forsvarede både fjerkræ og føl mod de små stygge, men ganske vist ufarlige prærieulve, der, når mandfolkene var borte, blev så nærgående, at de til alle tider færdedes ved gården. Da hun så skulde have sin lille løn, kunde han ikke skaffe pengene, hun har endnu ikke fået dem, og det er jo lidt hårdt for et barn. Men ugen før jul kom så de 5 dollars til hende, så hun, Henning og Ellen kørte til byen efter frugt og lidt gaver til de små. Til papa og mig en kasserolle og et fad. Julepakkerne fra eder kom jo først kl. 8—9 juleaften med Behrend.

Nu har vi forresten måttet pakke sammen og tage op til Behrends; Baby skal også med, og det er nu, midt i vinteren, næsten mere end vi kan tåle. Behrend er taget til „Staterne“ for at købe heste, og hans kone er så alene med et spædt barn og en pige på 6 år. Da nu manden, på ægte amerikansk vis er fuldstændig tjenestepige om vinteren, bad Mrs. Behrend os så længe, at vi måtte til det, så nødig vi vilde. Det er jo således med nabolaget her, at indbyrdes hjælper folk absolut ikke hverandre, men hver gang en af dem er i betryk, er „the old ignorant Dane“ god nok.

Det er iøvrigt et stort, godt hus, fem værelser, alle opvarmede, og god mad. Henning, som er en rask gut, er også fulgt med, han passer gården. Der er en 7—8

heste, grise, kalve, køer at malke og meget mere. Men drengen overkommer det let, var endogså glad for at få noget at bestille og tjener tilmed en god løn, han får 20 dollars for denne måned, 25 for næste, 3 dollars om dagen i høsten og tærsketider.

Vejret er strængt, det hårde klima sætter spor på os gamle. Januar var meget streng, thermometret altid under 0°, undertiden både 40° og 50° under med solskin uden snefald. Februar begyndte med en forrygende sne-storm, der med en dags afbrydelse varede ti døgn. Hver dag ved middagstid tog min mand og Henning fåre-skindspelse på, røgtede dyrene, bar kul og brænde ind til huset, ofte i sne til over ørerne og så ind til kakkelovnen. Efterhånden tårnede sneen sig op rundt om os. Pumpen måtte daglig graves ud, var det søndenvind, måtte de først selv grave sig ud af døren.

Børnene har enkelte dage prøvet på at komme lidt ud, men de druknede bogstavelig i sne, der i år ikke kan bære, da det er lutter fygesne, og de har måttet helt op-give det. Siden har det atter snét og føget, føget og snét, nu atter inat og idag. For mig er det, som om vi var et snefnug, der hvirvledes rundt med de andre, snart under solens glitrende stråler, snart under stjærneskin i vin-ternatten, altid under stormens orgeltoner, hvad enten den kommer fra syd eller nord, fra øst eller vest på sin brusende færd. Mærkeligt nok er det, at søndenvinden er den mest bidende og bringer den hårdeste kulde. Hér sidder vi dog lunt inden døre. Det er som stormen stand-sede sneen et par alen fra vort hus og lod os med fred. Den bygger vold rundt om os. Kun hvis vi får en for-rygende storm af syd, lægger sneen sig op ad vægge og døre.

Børnene gør dog ikke indtryk af at kede sig, et par timer læser vi, og noget lærer de da. Henning har tegnet pænt i vinter, og det har fået de andre med, farveblyan-ter fik de til jul. Bøger savner vi naturligvis mest. Bibel-bogen har vi megen glæde af. I mørkningen fortæller vi bibelhistorie og synger Grundtvigs bibelske sange, der

jo fæstner det fortalte og huskes på en mærkelig måde. Hans har idag gået og sunget: „Sara var død i sin ensomhed.“ Det lød, som jeg tænker en jødisk klagesang må have lydt. Musikalsk er desværre ingen af dem. „Mellem brødre kaldt den lille“ og „Kong Faraos var en ugudelig krop“ er ellers deres yndlingssange. Bagefter leger de naturligvis Josef i brønden og David og Goliath, og hvad de ellers kan hitte på. Stoffet i Bibelen er knap så overvældende som biblen, og derfor passer den mig godt, men jeg sætter dog mest pris på at have biblen ved siden af. Men under disse forhold føler man så stærkt og på så mange punkter sine brøst og mangler her, hvor verden for os er blevet et lille fattigt hjem. Igrunden undrer det mig, men tror du ikke, at man under de fattige kår stærkest føler sit ansvar. Alt hviler på en moder, man deler ikke ansvaret med skomager og skrædder og bager, skole og præst, og da står man selv så fattig og magtesløs. Men så har vi da vel også lov til at kaste vor sorg på Gud.

Min mand har i vinter læst Gøngehøvdingen for os, men den morede ikke de små. For pigebørnene har vi læst „Great Exspectations“, men til liden glæde for Niels, der ønskede, at Pip og hans søster og Castella for længe siden var døde på det vrøvlesprog. Hans yndlingsviser er en, der „lugt et mi en sæt pulledjon“ (looked at me and said: poor John!). Han begynder selv at bryde på engelsken. Ellen taler det rigtigt godt. Hun har Dolly Behrend til veninde, og hun har naturligvis lært hende mest. Desuden læser og skriver hun lidt hver dag. Dolly er en kraftig og køn pige, men så uartig, som vist kun et amerikansk barn kan være. Hun er 6 år, men skælder ud som en på 26 — mig og hvemsomhelst, der kommer hende i vejen. „Oh you dirty old thing, I could slap your face! How I wish I had never met you!“ (din gamle skidne skrubbe! Jeg kunde ha lyst til at slå dig i synet, gid jeg aldrig havde séet dig!), og derpå svandser hun ud af døren, men kommer så igen næste dag med en eller anden forsoningsgave. Men for min Marie, som er

der i denne måned er hun rigtignok „one to many“. „Ja, at tænke sig, at jeg kun har været her én uge!“ udbød hun i søndags, „Dolly har puttet en hel måneds uartigheder ind i de otte dage.“ Af og til får hun dem alle til at gå fra bordet uden at have spist, fordi tøsen har ødt al maden. Mens hendes moder på den ene side er fortvivlet, så føjer og forkæler hun hende på den anden. Ja, sommetider skænder hun, men giver hende et tjat istedetfor bank, som hun kan føle. Jeg kan aldrig lade være at tænke, når jeg ser en sådan forkludret unge, at jeg vilde ønske moster kunde få fat i hende og ordne lidt på hende. Aldrig et ordentligt måltid, en dag 6 stykker ribbensteg, en anden kun en pie (budding), en tredie udelukkende kartofler og vand. „Well,“ siger tøsen, „aint I supposed to have anything good? Can't I have what I want, well then, I dont't want anything!“

Det er næsten formegen plads at ofre på en uartig unge. Min mand lider i sin dårlige hånd. I den barske kølige kulde er der ingen vanter, der forslår, og nu da Henning ikke er hjemme, er der meget at gøre. Således skal halmen til dyrene hentes på en mindre farm, Behrend ejer to miles herfra o. s. v.

Ifjor syntes jeg, vi boede på en stjerne langt, langt borte fra verdens bekymringer, der ikke nåede os. I vinter har vi fået vor rigelige part af dem, og boligen er jo kun dårlig. Men naboerne spår hver snestorm og hver kuldeperiode, „now the winter will break his backbone“ — og således går det vel engang.

Farvell

Eders

Johanne.

29/3 1913 Påskedag.

Vi har haft vor sædvanlige, meget stille, højtids. Her var pænt i huset, både rent og hyggeligt, men udenfor ligger sneen indtil 4 al. høj, og det fryser hårdt, imorges $\div 8^{\circ}$, (senere tilføjelse) d. 29/3 $\div 20^{\circ}$.

Igår aftes sad vi rigtig så hyggeligt ved et landligt af-

tensmåltid, hvid dug, frisk, snehvidt brød, æblegelé, mælk og fløde, blødkogte æg, og hvad der var det bedste, Marie var oppe, og vi sad og ventede posten — „der var håb i vort bryst“, så hører Ditlev manden komme fra byen, han, som skulde bringe posten, løber ud i måneskinnet, får pakken —, ak vel det var mandens egen post, han gav os, og han kørte bort i susende fart ud over sneen til sit hjem 6 miles herfra, — med vort håb. Jodlende og på strømpefødder styrtede jeg ud efter ham, men han var for langt borte. Dog fik vi vore egne sager tilbage i middags, og vort håb blev ikke skuffet, der var breve og aviser og kort til de små.

Henning og Marie har jo været en måned hos Behrends. I onsdags kom hun syg hjem, jeg troede såvist, hun havde skarlagensfeber. Hun var besvimet om formiddagen og var helt elendig. Hendes husmoder havde fået besøg fra Nebraska af syge gæster. Jeg udmaler mig altid, så lidet troende, når børnene er syge, at nu dør de, skal begraves i den frosne jord, men tøsen er da heldigvis oppe igen. Hun er jo nu snart en voksen pige, men det tungsindige udtryk vil aldrig forlade hende. Til trods for den besynderlig uartige unge, Dolly, er hun glad ved at være hos Behrends, fru er venlig og snakksom, og den lille pige, Rosemary, et dejligt barn, der straks holdt sig til Marie. Det var jo for hende en afveksling af vinterens ensformige indelukkethed herhjemme.

Henning har forresten også været dårlig, men er ellers kvik og flink. Hidtil er alt gået godt for ham, mens Behrend har været borte, og jeg håber, det skal blive ved. Det er jo ikke så lidt for sådan en knægt at passe de mange dyr, at hente halm og kul i den beske kulde, malke m. m., men han synes at komme let over det. For Marie er pladsen også langt bedre end den tidligere. Måske skal hun også være der til sommer, de er ved at plage livet af mig for at få hende og vil nok give hende 8—10 dollars månedligt. Men det er svært for os begge!

Der er jo kun lidt at fortælle, jeg kan kun give et

billede af en enkelt dag. Vi fik stegt svineryg og brunede kartofler til middag, sweet pickles og frugtgelé. I høst syltede jeg fire pletter græskar, som har været os meget værd i vinter.

20/4 13.

Min mand arbejder i disse dage hos en af naboerne og renser hvede til såning, jeg tænker, han får sædekorn hos ham.

Børnene er overmåde trætte og kede af sneen i vinter. Den er løs, kan ikke bære, og de synker i til bæltstedet. De har lange snestrømper på, men både bukser og skjorte bliver våde af sneen. Er vejret nogenlunde mildt, får de lov at komme ud om eftermiddagen. Ved sextiden kalder jeg dem ind, tager alle klæder af dem og putter dem tidlig i seng og læser gerne lidt for dem. De plejer at ligge en tid vågne og fortælle hinanden historier om bjørne og ulve.

Sneen er jo forresten et kedeligt æmne at drøfte, når I har forår i Danmark. Drengene bad forleden om en kedel kogende vand. „Hvortil?“ — De vilde tø sneen bort. Det blev dem imidlertid nægtet, men hvad skete, jeg traf dem kort efter stående udenfor og „vande“. „Men drenge dog, er I tossede?“ — „Nej, vi vil tø Prærien op, og nu begynder vi her ved huset.“ — Ak ja, tø prærien op! — og sneen ligger jævnt fire fod dybt mange hundrede kvadratmil til alle sider om os, i driverne mangen gang syv-otte fod og derover —, jeg håber, at Md. Tø snart kommer og hjælper dem. Niels tror ligesom ifjor, at jorden er bleven til is, og anstiller betragtninger over, hvordan de skulde få en død mand slæbt hen til noget jord.

Han er den eneste, der rigtig holder humøret. „Jeg vil være „madmand“, når jeg bliver stor. Først kogte han kakao i en lille skål og frydede sig, når det kogte over, „så kunde man da lugte, at det var rigtigt.“ Kakaoen er imidlertid nu sluppet op, så laver han brød og brystsukker. I timevis kan han stå ved en stol, snakke,

le, mixe så det ene så det andet, som han altsammen koger på kakkelovnen. „Mama, hvor mange gryder har du?“ — „To, der er desværre hul i den ene.“ „Ja, men jeg har seks.“ Og så viser han en blækflaske, et bliklåg, en patronæske, en dukkestegepande, osv., og er nok så stolt af dem.

Af og til tager drengene sig et ordentligt tag, og når de så har mulet hinanden dygtig, siger de: „shake hands!“, så giver de hinanden hånden og er lige gode venner igen.

Hans taber humøret. Du skulde sét ham før sidde på slagbænken, bleg og rødøjet, med benene op under sig og fremlokke de gyseligste toner af en stor mundharmonika. „Å, Hans, hør dog op!“ — „Å nej, jeg tænker så dejligt på Danmark!“ og han blev ved. De taler altid om Danmark, næsten for meget. De laver våben af alle mulige slags. „Hvis vi mødte en fæl røver, der vil til Danmark, så kan du tro, han skal ha denne her i livet!“ Hver gang Hans finder et theblad i sin kop, går han hen i hjørnet for at puste det til Danmark.

Vi havde kocht æg idag og lagt dem ud i en rede ovenpå stalden. Her siger de, at i påsken kommer haren og lægger æg. De stormede henrykt ud, men kom lidt efter så underlig stille ind, og jeg spurgte så ude i køkkenet Ellen, hvad der var ivejen. „Ja, vi havde jo troet, at det var meget morsommere, bare vi dog boede nær ved nogen!“ Vi, de, savner mennesker. Ingen har været inden vor dør i vinter uden den lille sjove Dolly. Når våren kommer, og vi kan plante og så, få kyllinger og kalve, så kan vi bedre undvære mennesker.

Påskedags aften var vi gået tidlig i seng. Vi fik fat i Hostrups digte og sang for børnene, mens de lå i sengen, først de kunne, så de lystige, tilsidst den, som Nutzhorn havde sat både ord og tone til.

Hans hænger tidlig og silde efter sin stille fader. Han er jo familiens poetiske medlem. Forleden malede min mand et skab, og Hans, som stod og så til, udbrød stolt

og glad: „hvad mon folk vilde sige, når de kunde se, hvor pænt du maler, papa? Å, de vilde vist sige:

bonden, den flab,
han maler sit skab!“

Det blev jo så naturligvis straks en familievittighed. Forleden var vi gået i seng kl. 7, det var en forrygende snestorm. Jeg lå og læste i Andersens æventyr. Ditlev sang en gemytlig brolæggervise:

„For Nordens folk for Nordens kung —
hiv'en op sæt'en ned!“

Den fandt børnene overmåde morsom og vittig.

Men nok herom. Vær til slutning kærlig hilset fra os alle. Glem os ikke i din bøn! Der er både hvile og fred for os i, at når vi slukker vort lys, og inden vi lægger os til hvile, går både eders og vor bøn ind til den herre, der „sidder overlig“, men som „ser nederlig“ og kan finde vej selv til den ensomme lille hytte på den sne-dækte endeløse prærie. Jeg forstår ikke, hvorledes vi ellers kunde holde det ud.

Eders

Johanne.

11/4 13.

For en uges tid siden skrev jeg hjem, da lå sneen 3—4—6 fod høj, og vi var ubeskrivelig trætte og kede af vinteren. Så kom tøbruddet stille, umærkeligt, sneen sank i jorden, idag er den borte. Men hvis du så, hvordan her ser ud! Et morads! Eller nærmest tror jeg, som på skabelsens tredie dag, da Gud sagde: „vandene under himlen samle sig til ét sted, at det tørre sés, og Gud kaldte det tørre jord“.

Vi bor på nogle tørre øer, og hvor der er en bakke, et højdedrag, der er „jord“, men vejene er åløb, alle lavninger søer, af hvilke pilekrat og siv stirrer op, men

dog er det så velsignet at mærke våren. Solen har magt, den milde friske vind stryger ens kind, sneen er borte, øjet trættes ikke længer af den endeløse hvide flade. Marklærken flagrer og synger sin korte trille, og står man stille udenfor døren, hører man alle kilder risle, tusinde kilder, der fører al vinterens sne og snavs bort ud i vandhullerne, der nu afspejler den blå himmel, og derfra atter ud i bakkerne, der fører vandet til Canadas tusinde søer. Vi forbereder os på dagen, da jorden skal lade fremvokse græs og urter. Det er de tanker, der trænger sig frem i dette nye land, hvor alt først skal blive til, og som endnu både er udyrket og uciviliseret og så lidet ligner „haven vort fædreland“. Børnene går næsten som i en rus. De to små drenge farer ud i pløjelandet og trækker store klumper hen på en græsplet. At holde disse inde fra vand og søle er næsten ligeså umuligt som at dæmme for vandet. Vi giver dem et stort forklæde på; det bedste, de har, på benene, og så skifter de ved måltiderne; å, men de strømper, de bringer hjem, og den snavsede stue, det giver!

Vi har forresten været temmelig syge allesammen. Behrends fik fremmede fra Nebraska, der på toget var bleven smittede af influenza: voldsom feber, hovedpine, besvimelser, hals- og ørebetændelse, således gik det med den ene efter den anden i 3 uger; nu er det dog nok forbi, heldigvis! Midt i det allesammen kom en pakke aldeles henrivende „Juleroser“ fra vor „Julemo'r“, fortæl hende endelig, hvor glade vi blev ved det allesammen, det var både underholdning og opmuntring. Skygebillederne, som var med, blev en aften forevist, og Niels fandt dem i høj grad interessante. „Men du fredens milde! de er vist levende!“ udbrød han og faldt ned af stolen, og da familien beklagede sig over forstyrrelsen, undskyldte han: „det er af glæde!“ Han er stadig frisk og glad, klager aldrig, heller ikke, da han var syg. „Hallo, min lille ven!“ sagde han en dag til mig, mens han lå, og føjede til: „ja, mor, for du er jo i grunden ikke den mindste smule stor!“

21/4 1913.

Ja, dagen efter mit sidste brev kom en „chinook“, en varm vind, og på to dage var al sneen borte.

I og for sig er et sådant voldsomt tøbrud ikke behageligt. Marie hos Behrends, tre minutters gang herfra, kunde ikke komme hjem i ti dage. Vejene, der er blevet til små elve, var på mange steder ufarbare, og dog er det endnu farligere at køre udenfor sporet. Der har været steder, hvor kusken har stået op på sædet og blevet våd til knæerne. Nu har vi i de tre sidste dage haft en fejende forårsstorm, den har atter gjort det farbart heromkring, og folk er begyndt med forårsarbejdet; men det er jo sent, og her er mange våde pletter endnu.

Din veninde, Dolly, var hernede med Marie d. 14de på Nielses fødselsdag. Han vilde ikke for nogen pris have hende med, men hun var uundgåelig. Du skulde have set tøsene! Hun følte i den grad sin forpligtelse til at fejre „jubilæet“, at vi alle sammen måtte le. Hun tog ham i hånden, førte ham rundt i triumf, smykkede ham med blomster fra hagen ned i hans støvleskafter, løftede ham op og satte ham ned med et bump. Drengen, som nylig havde mistet et par fortænder, og endnu var tyk i halsen efter den slemme influenza, havde ventet en hel anden behandling, de plejer at ryge i toppen på hinanden i det øjeblik, de mødes, — lod sig af forbauselse behandle som et stykke træ; men Hans kunde ikke tåle at se på det, vilde befri sin ven og gik løs på pigebarnet med knyttede næver. Hun var dog ikke sên i vendingen, i et nu antog hun krigsmalingen: „If you don't behave yourself, I'll knock you so flat, you'll never move!“ osv. De var utrolig grinagtige! Hun lærer dem jo noget engelsk, og Niels er ikke utilbøjelig til at gifte sig med hende nu efter deres sidste møde. Hun er en måned ældre end han, som er 6 år, men et helt hoved højere.

Henning pløjer i disse dage med to store, balstyrige heste, der vil løbe løbsk, og to fireårs plage, der for første

gang er i seletøj. Det er anstrengende, siger han, både for hænder og ryg. Han hænger på ploven fra 6—12 og fra 1—7, og så er arbejdstiden endda ikke forbi. Heldigvis kan han magte arbejdet og bliver godt betalt.

Ja, der løber så meget i pennen, og her er meget, som ikke er let. Kender du Davids bøn, som min gamle bedstemoder lærte mig?

„Bortkast os ikke, o Herre, fra dit åsyn og tag ikke din Helligånd fra os. Styrk os allevegne med din hjælp, og ved en frimodig ånd opholde du os!“

Eders

Johanne.

20/8 1913.

Baby og jeg havde en hel rar tur til byen i fredags. I tre måneder havde hun nu været hos Behrends, og det var hendes første fridag. Hun skulde have sko, og vi trængte til varer. Nu har vi jo hest, og så lånte vi Behrends lillebitte vogn. Det var dejligt, frisk forårsvejr og klart solskin. Som penge havde jeg to dusin æg og 4 pund smør, Marie var rigere; hun havde 10 dollars. Vi får 20 cent for et dusin æg og 25 cent for et pund smør; men vi finder, det er altfor lidt i forhold til hvad varerne koster os, og vi kan kun bytte for varer. Marie købte sko til sig selv og de to små og en sæk mel, 50 pund 1 doll. 75, og hun var så glad, som havde hun fået det hele forærende. Så gik vi på posthuset, og der var jo brev og en pakke til Marie. Pakken blev løst op på hjemvejen, og hun blev jo meget rørt og meget lykkelig over uret. Hun er nu blevet en stor pige, tre tommer højere end sin moder, kraftig, og kun er der et tungsindigt udtryk i hendes øjne, som jeg ikke rigtig synes om. Vi har syet hende, efter mønstre herovrefra, tre pæne, rigelige vasketøjs kjoler, hun har pæne strømper og sko og en rigtig nydelig hat og nyt, pænt undertøj og forklæde, hun har selv tjent det alt sammen. Hun er en stille og alvorlig pige og taler

flydende engelsk, så det var mig en fornøjelse at være sammen med hende inde i byen, og folk så allesteder venligt til hende. Ja, du forstår jo nok, det er en moder, der taler. Hun får kun 8 dollars månedlig, jeg synes, det er for lidt, pur unge piger tjener her om sommeren 15—20 dollars. Mrs. Behrend er rigtig rar og god mod Marie og siger, at hun er flink, det er jeg jo også glad ved. Hun må op kl. 3, og de er aldrig færdige før kl. er 9, så du sér, at der kræves meget af et barn her, når man først slipper dem ud af sine hænder.

Henning er rask og godt fornøjet, har tilsået 180 acres med hvede og pløjer nu med 6 heste til havre, han er vokset godt og har nu langt flere kræfter end sin fader. Min mand har i jord, der blev brakket ifjor og pløjet i efteråret, tilsået 10 acres med hvede, som er kommet smukt op, desuden har han dels nybrakket, dels pløjet 40 acres, som han venter at så havre i denne uge. Endnu er der kun sået lidt havre heromkring, synes du ikke det er sent?

Men det var Henning med sine 6 heste, jeg kom fra. Vi ser ham hver morgen køre på arbejde. På vejen skal han over bækken, der nu er en rivende flod, broen er revet bort af strøm og storm, så han må igennem vandet. Hestene svømmer, selv kravler han op på sædet og står der for at komme tørskoet over. Ved middagstid, der er en times hvil, løber han sommetider ned og fanger en gedde, men strømmen er stærk, og det går ikke så tidt på. Ligesom sin fader ser han meget i naturen, som jeg ikke har øje for, og forkorter derved den lange, ensomme dag. Han fortalte i søndags, hvordan både traner og „blackbirds“ opførte hele kvadriller foran ploven, tranerne i afstand, de sorte fugle lige ved ham, de svæver med udbredte vinger, skifter plads, nejer og bukker med anstand og alvor. Nogle af „blackbirds“ har citrongule kraver, andre højrode, de ser nydelige ud. De stiller sig op parvis overfor hinanden og flyver to og to bort. Tranerne er så sky og kloge, at, skønt de i tusindvis flyver herover, ødelægger markerne og smager dejligt, så spørges det dog

i mange miles afstand, når en af dem bliver skudt. Henning har gjort bekendtskab med en gammel grævling, der kommer ud af sin hule, når han kalder på den med en bestemt lyd, og er halvt venner med et par prærielve, hvor hunnen er hvid, hannen grå og trebenet. Desuden har han nogle ande- og agerhønsere der rundt om på prærien og kan gå lige hen til dem, mens jeg umulig kan opdage dem, selv om jeg kun er to alen fra dem. Han har jo kun lidt tid til andet end at sidde på ploven og bruge sine øjne og stirre ud på den endeløse prærie og det mægtige himmelrum, som kun findes over den.

De tre små og deres fader er forfærdelig gode venner. Niels er familiens kærligste medlem, omfavner hans ben og kravler op for at kysse ham. Hans følger ham som en god ven. Hele dagen igår styrede han trofast ploven fure op og fure ned. De kan have godt af i tide at lære at arbejde herovre. Desuden forstår han nu at fange de tre løsgående køer og vande dem og selv poste vandet og ene sætte dem i stald. Til mig kan han bære vand i en lille spand, lægge kartofler og meget andet.

I år har vi sat en hel del kartofler, og der er udsigt til, at de gamle vil holde ud, til vi kan spise af de ny. I år har vor kælder været frostfri, ligeledes pumpen.

Det er et ønske og et stille håb hos os, at vi måtte kunne købe den kvadrat, der ligger norden for vor ejendom. Land er jo det, alting drejer sig om, ikke formeget, men sådan, at maskiner, kvæg, bygninger kan betales deraf. Det afhænger jo af mange ting, og det er tvivlsomt, om det lykkes, før en anden kommer og snapper jordstykket fra os, det er hvad man kalder „company land“. Det kan jo også være, at det bliver os for dyrt, det stiger jo årligt. Foråret har været langt og koldt i år, Hans sagde rigtigt forleden, „som en temmelig kold vinterdag i Danmark“. Den 17de maj havde vi snevejr et helt døgn, den 20de en tomme tyk is på vandet om natten, megen blæst. De sidste dage er det blevet mildere, en skøn dag kommer sommeren nok dumpende ned over os.

Vi har jo den sø på vor jord, og derfra har min mand

med utrolig udholdenhed, når dyrene morgen, middag og aften hvilede, gravet en temmelig dyb grøft ned til en bæk, som løber i vort skel, en 3—400 alen. Han tænker sig derved delvis at kunne udtørre søen og bruge den til græsgang. Den har dog tilløb fra et stort alkali areal sydfor, og det bliver sagtens vanskeligt. Vi vilde derved vinde et større stykke til græsgang for vore køer.

Tusinde hilsener fra

Din *Johanne*.

Foråret 1913.

Ja, siden I bliver ved at spørge om det, okserne er døde. Først den store Tom. En morgen kom Henning ligbleg styrtende ind og udbrød grædende: „Papa, jeg tror der er noget i vejen med Tom!“ Den havde hængt sig, på en eller anden måde kvalt sig i sit tov om natten. Den var stor og kraftig. Jeg véd, at når jeg i min aftenbøn har bedt for mine børn, vort fattige hjem, for vor fremtid og om dødens engel måtte gå forbi vor dør, så har jeg også tænkt på Tom.

De andre var gamle og svage, blev pludselig syge og døde, vistnok af giftige urter i høet. Den mand, vi havde købt dem hos, brændte hele sin høbeholdning, da han hørte om vor ulykke.

Med oksernes død er ethvert håb om fremgang og forbedring, tilbygninger osv., død for lange tider.

Eders *Johanne*.

$\frac{4}{6}$ 13.

Idag for to år siden rejste vi hjemmefra.

Det gør det lettere for mig herovre, at de to børn er trygge og glade, er „hjemme“.

Vejret tumler jo nok slemt med os i al sin barskhed og med sine vilde overgange. Det lange, kolde, stormfulde forår tager voldsomme tag med vinteren, og vi fryser. Vi havde to ugers mildt vejr og jeg frydede mig over at skulle slippe ind i sommeren på en let måde, men

så fik vi en brandstorm, haglbyger, snevejr, 1ste maj to fods sne heromkring. De små drenge går rundt med drivende øjne, forkølede, med støvler som mudderpramme.

Niels spurgte idag Hans, hvad han ønskede sin fødselsdag: „å, godt vejr,“ var svaret.

Jeg har lige været ude at tørre bukser til Henning, han kom her forbi i øsende, kold regn to gange, sort i ansigtet af snavs, men de store hvide tænder lyste i et glad smil. Hans husbonde Behrend har en ubeboet farm, langt fra vej og sti. Der har Henning været de sidste ti dage. Han kører hver morgen her forbi med sine seks heste og pløjer hele dagen i sne og kulde, hagl og regn, en pakke tør mad i en spand og en flaske vand at drikke. Ikke et menneske ser han dagen igennem, kun måger, agerhøns, prærieulve og harer. Når han på hjemvejen kl. 7 om aftenen kommer her forbi, så passer jeg ham op, løber ud med tørt tøj til ham og råber et par kærlige ord til ham, han svarer rask og lystigt og smiler forførelig sødt til sin gamle, trætte moder.

9/6 13.

Tænk, nu er der gået en måned, siden jeg begyndte. Nu er sommeren kommet. Den 17de maj havde vi en snestorm, der varede et døgn med høj sne, og så kom sommeren med hede og myg. Der er myriader af dem, og de er sommerens plage. Om aftenen havde vi jo lyst til at sidde ude, men det er umuligt på grund af myggenes uhyre skarer.

I haven har vi sået og plantet; meget er kommet op, andet er frosset bort, men påny sået.

Børnene farer søvndrukne op om morgenen og løber nøgne ud for at se, om sæden i deres små haver er vokset. Aldrig havde jeg forestillet mig, at jeg skulde høre såmeget om solsikken. „Mama, min solsikke har fire blade nu“, — „nu er den vokset lidt mere“, — „nu har den forgrenet sig“, — „nu er der en modbydelig, skævbenet orm, der har bidt i mine“ osv. Hans mente, at hans

græskar var vokset mere en nat, end den plejede, men sagen var, han havde også lagt sig ned og om aftenen hvisket til den: „voks, voks, hokus pokus, fileas!“

Ellen kalder alle sine blomster „tusindfryd“, for det synes hun nu, de er. Intet af det altsammen er endnu én tomme over jorden.

Det er det eneste af hvad de har, jeg kan kalde *glæde*, — ja, *julen*, men den er så mørk og kold og forskellig fra hvad de endnu husker. Og dog kan jeg ikke engang skaffe dem de småting, der hører til en have: en rive, en lille vandkande eller andet.

I nat havde vi en af disse voldsomme storme, som man ikke begriber, at huse kan stå for. Det synes som om enhver varmeperiode skal ende med et uvejr, — idag er det koldt. Lyn og torden, så vi rystede i vore senge. En sørgelig ulykke skete. Et par gamle folk en milsvej herfra havde nu stridt og slidt som nybyggere gør. Så i foråret havde de bygget sig en mægtig lade, den var knap færdig endnu, de havde 11 heste, 5 køer, kalve, 100 kyllinger, hø, deres redskaber og såsæd var samlet derinde. Alt brændte, lynet slog ned, de havde ikke assureret, det har kun få.

Den gamle kone blev vanvittig, så manden ikke kunde forlade hende. Ingen af naboerne kom til hjælp, folk troede, at det var en halmstak, af dem som hver aften brændes i snesevis. En dejlig kulsort hingst, som vi har beundret, brændte, — alt!

En torsdag i forrige uge rejste Marie og jeg til byen sammen, det var første gang, siden vi kom her, at vi kunde følges ad. Niels var med og vejret var dejligt. Prærien var grøn, lå udbredt for vore øjne med utallige små, blå, sivkransede søer. Himlen høj og mægtig, flokke af hvide måger skinnende som solglimt i den klare luft, udsigten milevid til alle sider, det hele så ejendommeligt, egenartet som havet eller endeløse skove. Ofte, når jeg ser, hvad der kan være kønt her, slår jeg i den sidste tid øjnene ned og går trist og tung ind, lukker både dør og hjerte. Men til andre tider er det, som gardinerne blev

rullede op, og man må løfte øjnene og gennem den vældige natur møde skaberens blik. Måske lyder det søgt, men således er det her. Man ser jo „hele himlen“. Lille Niels var med, drengen så sig om, snakkede ustandseligt og sagde engang: „Mama, jeg er vis på, at dersom jeg blot kunde se *lidt* bedre, kunde jeg bestemt se Vorherres engle!“ Det er så betegnende. Man ser så langt og aner dog stadig mere.

Vi købte jo forskellige ting, men først gik vi da til posthuset. Da vi så den lange pakke, tænkte vi, der var the i den, og lod så være at købe, men det var der nu ikke, det var pakken med uret. Vi havde en dejlig tur, det sagde vi også, da vi kom hjem. „Ja, men I tudede jo begge to mange gange,“ råbte Niels. Ja, hvor kan man andet! Engang tudede vi begge to, så ikke efter hestene og kørte vild på prærien.

Sommetider taler Marie og jeg om et besøg i Danmark. Men hun siger: „nej, det bliver kun tungere bagefter, det bliver ny sorg og gråd. Og så mister jeg dig og papa!“

Tidt må jeg tænke, hvad hun og Henning og jeg skraber sammen og min mand slider, at vi lettere vilde have kunnet klare os uden vor jordlod. Men arbejdet, der er lagt i den, kommer vel igen, det håber jeg, det *vil* jeg og *må* håbe.

Kærlige hilsener til eder alle.

Eders *Johanne*.

10/7 1913.

Nu har vi nok midsommer her som hjemme. Det har været hos os, som kunde sommeren ikke få magt. Sandstorme, regnstorme, tordenstorme! Og nu, da vi skulde have sommer er det sludfuldt og koldt. I tre uger har det, som Niels siger, øst ned som om jorden skulde forgå, og pøset ned i hytten til os, kun med den forskel, at kom det fra syd var der et sted, der var tørt, og kom det fra nord-vest, et andet, og alt det gennemblødte muddertøj, mandfolk og drenge kom ind med, kunde ikke tørres. Men vi lod, som vi var waterproof, gik ud og ind i det alt sammen

uden at skifte før om aftenen —, og mennesker, sæd, haver trivedes godt derved. Myggene er dog nær ved at øde os. Vi ser ud over et rigt land, græsset står højt, grønt og saftigt, og vi har i år en rigtig god køkkenhave. For første gang herovre fik vi idag kørvelsuppe med gulerødder, porré og selleri. Ny kartofler og ærter fik vi i søndags. Min mand har også i år sået træfrø, træer er dyre at købe, men jeg tænkte i grunden, at det var endeløst at så dem. Og så har de overrasket mig. Over hundrede er kommet op, mange af dem er mere end en halv alen høje, med fem-seks etager blade. Kunde de nu lade være at dø i den strenge vinter, der kommer, og skyde igen fra toppen, så er det dog altid en begyndelse. Jeg indlægger et blad, Manitoba maple, du véd jo nok, at Canada er „the land of maples“*).

Rhabarber har vi også sået i år, de har skudt godt: blade som en stor hånd, stilke som fingre. Vi trænger så meget til frugt og har så lidt råd til at købe både tørret og frisk, så vi glæder os til rhabarber. Stibel og Behrend købte ifjor for 50 dollars træer, men mange gik ud i vinter.

Børnene og jeg arbejder meget i haven. Hans er flink. Ukrudtet, som naturens ægtefødte børn, gror alenhøjt. Såsnart ploven er sat i jorden skyder den skotske tidsel og gåsefod**) (pigweed) op. Ellers er græsset det stærkeste.

Børnene var forleden til en picnic i hovedstaden. Af og til laver de forskellige stationsbyer en „sportsdag“ eller et marked, og så drager alle folk, der har klæder og hest, afsted for at more sig. Marie blev narret ifjor. De var henrykte over at være pyntede, over fornemmelsen af at skulle til fest og ud af hverdagslivets ensformige arbejde.

De havde glædet sig hele sommeren til sportsdagen d. 4de Juli. Jeg syede nye, lyse kjoler til pigebørnene. Henning fik — ja, tror du det? — det første sæt nye tøj herovre, når undtages „over-alls“ (lærredkittel) og arbejdsbluser, af dem har han slidt masser. Børnene var pæne:

*) Ahorn. **) chenopodium.

hvide trøjer, lyse hatte, fint undertøj. Hver dag øste det vande ned, men den dag de kørte, var der tørt vejr kl. 11; men kl. 12 begyndte regnen igen. Utallige gange kikkede jeg gennem regntågen efter pigbørnene. De var kørt alene ud i Behrends gamle enspænder, en ganske lille, bitte vogn til to personer med vor gamle Becky som forspand. Kl. 7 gik jeg atter ud og opdagede langt borte to små mudderprinsesser komme halende med en gammel, dryppende, gnaven hest. Jo, det var dem! Jeg kastede vandspanden, jeg stod med i hånden, og rendte dem imøde. De vinkede for at vise, at de intet fejlede, dog brast de i gråd, da jeg kom dem nær. De havde sjasket rundt sammen med de andre tusende mennesker, spist iscrém, vandmeloner, sét på boldspil, hvor forsamlingen af begejstring havde hujet og vrælet, så Ellen havde fået ondt i ørerne deraf. De havde stået under borgmester Nichols paraply og sét på det hele. Af og til fik han ber-særkegang og slog paraplyen op og ned til den øjensynligste livsfare for sine omgivelser. Folk bliver „perfectly crazy“ over det boldspil. En venlig, vildfremmed, stor pige havde hyllet dem ind i sin regnkappe, mens de spiste iscréme af papirskræmmerhuse. Dolly, der havde truet dem på livet, om de bare lod, som de kendte hende, kom venlig og sødt hen og rendte omkring med dem i hånden. Alt i alt morede de sig i grunden og følte, at fælles skade var fælles trøst. Klokken 5 vilde de hjem, regnen styrtede ned, men de lod stå til. I et mudderhul var de kørt imod en stor sten, bumsl — det gamle „singletree“*) — jeg aner ikke, hvad det er, knækkede, og de kunde ikke komme videre, det var omtrent en dansk mil herfra. Ja, der var ikke noget at gøre, de spændte hesten fra, trak sko og strømper af, slæbte vognen ud af sporet og traskede så hjem gennem regn og pøle. Men som de så ud! Du kan ikke forestille dig det. Modet havde de dog ikke tabt, de var helt forsorne. Jeg fik dem jo af klæderne, puttede dem i seng og kastede alt det pæne tøj i vaskerballen. Varm haresteg, friske kartoffer og vandbakkelser havde

*) hammelstok.

jeg lige færdig, og pigebørnene var enige om, de vilde ikke have undværet det alligevel. Ellen havd fået ondt i sine ører over at folk havde skreget og hujet som gale til boldspillerne, der havde tumlet sig i regn og søle. De havde spist iscrème af kræmmerhuse og vandmelon à 10 cents en halv skive.

Næste morgen gik Marie op i sin plads kl. 7 med en stiv nakke, der ikke helt er kommet sig endnu. Min mand har været noget på vejarbejde, men det forslår altså men så utrolig lidt. Kommunen har kun få penge til det uhyre arbejde, der kræves, hvis der skal gøres noget, der virkelig forslår. Vejene er efter tøbruddet og de mægtige regnskyl mange steder ufremkommelige og farlige. Der betales 2,75 dollars om dagen på egen kost.

Arbejdet varede kun nogle uger og strakte sig over nogle få „miles“ vest for os. Broer er bortskyllede, dæmninger gennembrudte. I disse dage „render“ han en tærskemaskine for Behrend, vor nabo på østsiden af vejen. Hans og Stiebels hør fra forrige år bliver tærsket, han får 5 dollars om dagen, så jeg vilde ønske, det varede en måned, da der er udsigt til, at han får pengene nu. Stiebel bygger lade på nordostsiden af vejen, og min mand kunde have haft arbejde som „nail-driver“, men han kan i længden ikke holde det ud i sin dårlige hånd, og han har jo desuden arbejde nok herhjemme, hvis jorden herefter skal kunne give noget. Atter i år har han brakket en del, så vi har ikke synderlig mere ubrakket, men det hele skulde jo helst nu pløjes. Han har lavet noget smedearbejde til Stiebels nye lade f. eks. 25 seletøjskroge à 10 cents, 2 dusin øjebolte ligeledes à 10 cents og så nogle andre grejer, som jeg ikke véd, hvad er, Stiebel leverede jærnet, men det hele går jo op i det store regnskab de af og til holder med hinanden. Jeg kommer til at tænke på et af Hostrups vers, jeg holdt af som barn:

„Spørger du så, hvad vi lever af —
det må han vide, som livet os gav,
hidindtil dog, det nægter jeg ikke,
Jeved' vi mest af mad og drikke,“

Nogle blomster lægger jeg indeni, at du kan se, at vi har pæne blomster herovre. Lilien er blussende rød med sorte prikker. Anemonerne er $\frac{1}{2}$ al. høje og har blændende hvide blomster. De vokser helst på afsides steder, som de giver et ejendommeligt mystisk præg. Stinkdyret holder af at bo, hvor den vokser. Grævlingen derimod søger til roserne. Hvor man på prærien sér et rosenkrat, er man sikker på at finde et grævlingehul. Smukkeste er de etårige rosenskud med én lille, fin blomst. De ser nydelige og smilende ud i det grønne græs og dufter sødt.

Vi er alle raske. Drengene er det umuligt at holde fodtøj på. Foruden sår og skår får den alkaliholdige jordbund fødderne til at sprække. Især er Hanses dårlige. Han klager sig ikke, men siger: „å hvad; — man *skal* vel ha noget, der gør ondt!“ Jeg bader dem hver aften i en spand lunkent regnvand. I disse kolde, våde dage har jeg ladet dem gå med stunthoser.

Så var der Ellens fødselsdag. Vi havde pyntet en lille dukke til hende, hun havde ikke set den før og var vældig glad for den. „Hvor er jeg dog heldig!“ udbød hun den ene gang efter den anden, „sikken et vejr og sikke nogle sager!“ Dolly var hernede, efter indbydelse, hele dagen og rigtig sød med undtagelse af et par enkelte anfald. „I'll let you play with the doll, because it is your birthday!“ sagde hun nådig. Vi kunde ikke drive hende hjem, da klokken blev 8 om aftenen, før Ellen tog i den ene hånd af dukken og hun i den anden, så marsjerede de af sammen.

Drengene, er jeg nær ved at tro, var gladest. I pakken var der nogle småsten, deres søskende hjemme i Danmark havde samlet op til dem ved havet. Her er jo slet ingen. Niels stod og stirrede op i luften og sagde omsider: „jeg fik, hvad jeg vilde ha!“ Så kan man jo ikke få mere her i verden. De delte stenene ligelig. Hans skilte sine ad med en kendermine og sagde: „det er en kalv, det er en tyr, disse herre er køer og resten er ponyer. Men hvor skal vi dog få noget rigtigt reb?“ Jeg havde noget tykt, dansk seglgarn. Det var jo storartet, „Det danske reb, det

har nu altid været Hanses beundring!“ udbød Niels. De to drenge er voldsomt gode venner, de traver endnu bestandig omkring med hinanden i hånden, leger og snakker. Hans er meget hjælpsom og storebrorsagtig mod Niels. For kort siden skar Niels sin fod slemt, så red Hans ham omkring fra sted til sted. Igår havde jeg sendt dem ud at luge roer, lidt før jeg selv gik ud. Hans traf jeg lugende, Niels liggende henslængt mellem raderne. „Nå, Niels hjælper dig vel pænt?“ spurgte jeg. „Nej, han luger ikke, men han ligger og snakker med mig, og det er jeg så glad ved!“ erklærede Hans. Deres „Kongeslot“ har udviklet sig til en udmærket legeplads. Det er et rosenkrat så stort omtrent som fire små børnehaver hjemme, for tiden fuldt af de dejligste røde blomster. Derinde er der et par åbne pletter og et stort forhenværende grævlingehul. Af hørstænglerne har de lavet en stor rede, der sidder og ligger de i. Vor hvedemark går lige op dertil, og naturligvis leger de, at den er deres. Der har de tøjret alle deres dejlige „kreturer“, som de fik, og det er deres yndlingssted. Lige ved står der en plov med op-højet jærnsæde, og den bruger de til trapets og har lært sig en mængde kunster. På deres vis nyder de sommeren og tumler for alvor. Idag har vi en stærk storm, og Niels sagde: „man kan bogstavelig ej stikke hovedet udenfor døren, uden at blive blæst til Danmark.“

De er jo meget glade ved deres små haver, hvor alt gror frodigt. Niels ønsker, at han var en troldmand, så vilde han trylle det altsammen hjem til Danmark. „Hjem?“ siger Hans, „her er jo vores hjem!“ „Ja, men mit hjem er rigtignok Danmark,“ siger Niels, „der er træer og der taler mennesker ikke det vrøvlesprog som her, og der er vejret da ikke så forpokret.“

Så må jeg vel engang slutte. Vi har jo nu sommer — på vor maner. Det har i år fundet på at regne heromkring, det er noget uvant. I tre uger har det øst ned og tilmed tordnet og lynet. Men alt vælder i utrolig fylde op af jorden, græsset står højt og grønt, kornet tæt og rigt. Denne frodige sommer er som en hel åbenbaring,

når man tænker på den lange, knugende, kolde vinter og de bjerge af sne, der i fire måneder dækker alt. Vi må iår gøre, ligesom de gør i Sverrig, når det regner, vi må lade det regne. Og så nyder vi de åbne vinduer, den milde luft, at kunne gå ud og ind, som vi vil. Jeg synes altid, når vi lukker døren op om foråret, og snemas-serne smelter, at vi går ud i en stor, prægtig sal.

Og så til slut tusende kærlige hilsener

fra eders

Johanne.

20/7 13.

Du spørger om arealet, — i det hele 160 acres, om-trent 120 td. land dansk mål, hvoraf dog nogetnær 20 er sø. Den håber jeg at få udtømt og gjort til eng i løbet af det første par år. Bunden af søen ligger nemlig tre alen over den bæks overflade, som løber her forbi. Jeg har allerede gravet en lille strøm ud derfra, der tager hen-ved 200 td. vand i døgnet. Den vil give os en god eng, som kan føde ageren. Her har man kun noget ud af mar-ken de to år, det 3die ligger den brak, og kun det første år avles virkelig godt korn. Det må absolut afløses af et andet system med husdyr, på hvilke avlen kan opfodres. Foråret har været hårdt. Min styrke af trækdyr er for lille, redskaber få, og jeg har måttet snegle mig over marken; men kornet står godt, og vi har fået en del brudt til næste års afgrøde. Alt vell!

Din søn

Ditlev.

10/7 13.

Jeg skal se at få børnene til at skrive selv, men hvor er det vanskeligt! Plag endelig ikke Anna. Jeg tror ikke, breve er udtryk for børns tanker eller følelser eller længsler.

Mange gange, når jeg hører om andre nybyggere, er jeg bange for, at vi ikke har haft det svært nok, og at

det skal falde over os i små portioner. Her var en Tysker igår ved Navn Gerlach, omtrent på min mands alder, han fortalte om, da han for 7 år siden kom hertil. Han bor på vejen til Nokomis. Han kom til Shrewsbury, 40 miles herfra, 1903. Der var dog al jorden optaget. Han og konen var syge, og elendigheden stor. Så fik de købt to små okser, som de lånte pengene til. Uden udbetaling fik de en maskin- og vognhandler til at lade dem få en af disse store, høje vogne, som bruges her. En agent havde udtaget dem et „homestead“ her omkring, hvor landet lige var blevet „åbnet“. Tyskeren læssede så kone og fem børn på vognen og kørte nordpå for at søge efter deres homestead, som de fandt efter tre dages omflakken. Men hvordan det kan lykkes for folk, er mig en evig gåde, selvom der naturligvis er stukket en jærnstang i jorden med nogle mærker på, f. ex. 30. 7. 524 el. lign. Det var i april. Tilsyneladende var de de eneste mennesker på jorden, ikke en menneskebolig at øjne. De måtte så binde okserne til hjulene, og mand og kone skiftedes til at våge, fordi prærieulvene stod i en ring rundt om dem. Om natten begyndte det at sne. De ejede kun de klæder, de havde på, meget lidt mad, intet dække over vognen. Da morgenen kom, var de skjulte af sne. Ulvene stod og snerrede ad dem og ventede, at de skulde dø. Ulvene kommer kun frem om natten. — „Men børnene?“ — „Ja, dem got sick.“ Da sneen stilnede af, læssede han kone og børn ud på prærien og kørte ud for at finde en anden Tysker, der hed Hoffmann. Denne, mente han, skulde være flyttet derop i efteråret. Han fandt ham og lånte hos ham et lille telt, mad, lidt hø til okserne, et par kludetæpper. Da så familien var blevet indkvarteret, kørte han tilbage til Shrewsbury, hentede deres få ejendele, en lille ovn, en stor, stor seng, tæpper, en sæk mel og flæsk, men skønt han ilede, tog det ham atter fire døgn. Om sommeren kørte han så til Strassburg to gange om ugen for jærnvjesselskabet, som var ved at bygge banen heroppe. Han kørte med sveller og fik 28 dollars om ugen for sine ture. De byggede sig en

lille lade af jord og et lille rum til at bo i, ligeledes af græstørv. Om efteråret kunde han betale af på okserne. Noget brændsel fik de også og sled vinteren igennem. Ingen af dem døde, konen fik et barn til den vinter. Nu har han 6 heste, 320 acres land, køer, svin, et pænt træhus, en god stald, otte flinke børn. Den ene femtenårs pige tjener nu hos Stiebels, fiks, sortøjet, rask til sit arbejde. Men de tyskere er jo vidunderlige! træer om huset, stor køkkenhave, køretøj o. s. v. Den historie har jo taget megen plads, men jeg tænker, at disse nybyggeres oplevelser har sin interesse. Måtte vi bare nu have fået vor uundgåelige afhøvling, så bedre tider kunde komme, det er mine tanker.

Nu, med passende mellemrum må jeg sige tak for „bøverne“, som Niels kalder de blade, I sender dem stadig. De små elsker dem for vittighedernes skyld, især er Niels god til at tage lære fra „Verden og Vi“. Han kom igår ind fra køkkenhaven, iført et gammelt korset, som han havde fyldt ud med klude, på hovedet havde han Maries hat. „Svensk vid og tegnekunst“, var hans korte forklaring.

Forleden dag syede vi, af en af Baby's gamle kadettøjs kjoler, bluse og bukser til Niels. „Kan du huske den dag, da jeg første gang havde den kjole på?“ sagde hun til drengen, „ser du, den dag glemmer jeg aldrig —, vi var i besøg hos mostrene, hvor vi havde det så godt, som man nu engang *kan* have det her på jorden.“ Siden blev kjolen gjort længere og Marie bar den en sommerferie hos sin faster, så hun mente at det egentlig havde været bedst at beholde den som en „erindring“. Hvor er jeg dog glad ved hver god stund, som børnene har at mindes, mest fra andre er det jo, selv har jeg ævnet så lidt. Jeg har jo kun kunnet holde sammen på hjemmet, kun kunnet sy og vaske om dem og give dem mad. I tankerne sammenstiller jeg dem tit med børnene, der blev i Danmark. Jeg har båret dem alle, og hvor forandret er alt blevet. Kårene er blevet så forskellige for dem, som det næsten er muligt: skole — klæder — mad

— klima. Og min eneste trøst for disse, at de hærdes, styrkes ved kårene her, der gør dem selvstændige, men det er næsten for mig som at file en lille fin synål til med en stor, grov rasp.

D. 27. Juli, søndag.

Det er snart længe siden, jeg begyndte på dette, og det skulde dog en gang afsted. Mange af mine breve er gået i brokkassen, inden de blev nedskrevne. Vejret er stadig vekslende, hede, uvejr, kulde og igen smeltende varme dage. Forresten er her kønt iår, kønnere end jeg nogensinde tænkte mig muligheden af, at vi kunne få det. Græsset gror grønt lige op til huset. Bagved kommer den høje, tætte hvedemark. Over den svæver Walker's lille, hvide hus. Til højre er rapsen, hvor hver plante er så stor som et kålhoved. Dertil et stykke med extra fine kartofler, og på den anden side haven, der iår er et billede på yppighed, dejlige grønsager, blomstrende valmuer, søde ærter, reseda.

Øst for huset er jordstalden næsten skjult bag to dejlige høstakke. Alt så forskelligt fra den nøgne mark og den lille skidne hytte, da vi kom for to år siden. Også inde har vi det hyggeligere, pænt, friskt. Vi har idag haft hønsefrikassé med ærter og gulerødder til, nye kartofler, persille, porré og ris. En dejlig kage med mælk og tørrede æbler. Alle børnene rene og i vasketøj. Så glemmer man for en stund, at der endnu er langt frem, inden målet nås.

o/s.

Her har vi nu rigtig sommer, yppig sommer endogså, uvejrene er hørt op, ja, der farer nok et idag langs horisonten, det driver sagtens over.

Du kan tro, det er rart at have en voksen søn, Henning har bén i næsen, er rask til sit arbejde, venlig, levende i vort daglige samliv. Nu, da han har været ude de 3 år, vil han næste sommer blive hjemme og hjælpe sin fader. Vi er glade for ham. Da han var færdig med

at pløje de 100 acres for Behrend på det øde fjærne „homestead“, sagde han, at nu vilde han hjem og hjælpe sin fader med høstarbejdet. De fik held til at låne Stiebels slåmaskine, han har travlt med at bygge, vejret var udmærket, og nu har de slået 24 læs hø, de 18 læs i lange stakke ved stalden, resten ude på prærien til efteråret. Her er allevegne en rigdom på hø iår. På alt „companyland“ her omkring slår vi græsset og får grønt, duftende hø, men jo dog ikke kløverhø.

Nær ved Nokomis ligger der til alle sider den hartad endeløse prærie, hvad enten det nu er company-land eller privat ejendom, som bliver liggende for at stige i pris. Det er smukt ved sommertid, bølget, bevokset med krat, småsøer strøet rundt omkring, og det ser ejendommeligt og kønt ud at se de omboende farmere køre hø i det klare solskin, altid med den klare, blå sommerhimmel som baggrund.

Da børnene blev narrede med udflugten i regnvejret forleden, spændte min mand igår for den store vogn og tog dem alle til dyreskue i Nokomis.

Henning vilde absolut, at vi skulde tage nogle af vore havesager med, der var tillige en meget omfattende udstilling og marked. Han samlede ud, hvad han mente, var brugeligt, og tog tidlig om morgenen til Nokomis med gulerødder, pastinakker, ærter o. s. v., og vil du tænke dig, vi fik virkelig første og anden præmie for alt, hvad der var med. Selv fik drengen anden præmie for en blyantstegning og var så stolt af det.

Haven er ganske fortrinlig iår, vi har hver evige dag middag- og aftensmad af den, og den ligner Ederland hønsepiges gris, vi skærer og skærer af den, men alt vokser ud igen. Vi lever vegetarisk og trives ypperlig, jeg må blot gøre den betragtning gældende, at jeg synes, det tager længere tid at koge de urtesager end anden mad. Nu skal du bare høre: vi får rødbedebøf med ny pillekartofler, kartoffelfrikadeller med grønærter, stegte torskehaler (pastinakker) med blomkål, grønærtesuppe, kærnemælkssuppe med risbudding eller pandekager.

Selv om vi aldrig bliver rige eller en gang uafhængige, ser jeg nok, at landet her er frugtbart og gemmer store muligheder, der ikke kan andet end glæde et menneskehjerte, der jo også er kommet af jorden og skal opstå af jorden, som det uanseelige grå hvedekorn, der bliver til den gyldne, rige hvede. Ja, jeg vender tilbage til vor have. Den er som et æventyr. I Juni måned var den et stykke pløjeland med enkelte små spirer, der kæmpede med nattefrost og sandflugt, og så nu som den frodigste køkkenhave, med alt hvad tænkes kan. Det er kun to år siden, at jeg kom hjem fra arbejde hos Stiebels med en smule salat og en halv pot kærnemælk om aftenen, og i år har vi givet både Stiebels og Behrends salat, græskar, ærter og radiser i massevis. Det er ikke meningen at prale hermed, men det er nybyggernes største glæde at se hvorledes alting trives. Vi har duftende „sweet peas“ og reseda i stuen, i haven et hegn af solsikker, der tager sig strålende ud i dette træbare land. Min mand såede Manitoba maples (ahorn) i foråret, og der kom bitte små træer op, mange af dem er nu $\frac{3}{4}$ alen høje med seks etager blade.

Vi var altså i Nokomis til et „agricultural fair“ (jordbrugsmarked), og det er mærkeligt at se, hvad et land, der for 8—9 år siden blev åbnet, er istand til at yde. Børnene var knap så optagne, som vi andre. Om aftenen, da vi var kommet hjem, spurgte vi Hans, om han havde moret sig. Drengen svarede med den bævende røst, du nok kender: „ja, véd du hvad, mo'r, nu har jeg gået omkring derinde hele dagen og ikke fundet et eneste menneske, der holdt en smule af mig.“ Ellen syntes, at det hele var en drøm, solen skinnede, folk var pyntede, hun havde sine pæneste klæder på, og dog var det, som det ikke var hende selv og heller ikke vores land, der var ingen, der smilede til hende eller sagde goddag til hende. Børnene savner den interesse og venlighed, der tidligere strømmede ned over dem.

Marie er stor og flink, vi har hørt op med at sige, at

hun ikke mere skal ud. Hun har haft godt af at være blandt fremmede, er bleven frimodig, stor, en pæn pige, har tjent sig selv klæder og sko, er bleven hjemme hos folket rundt om os og kendt med arbejdet. Jeg har syet hende en lyseblå kjole med hvid krave og en rød hat, og Gud give, du kunde se min søde, store pige. Tog det ikke så megen plads, kunde jeg fortælle meget mere.

Det var jo en forunderlig køn køretur fra Nokomis. Endeløse strækninger af land rundt om os, som var urørt af menneskehånd og den uendelige himmel over os. Et bølgeformet land, mangfoldige småsøer, her og der småkrat i pletter. Rundtom kørte folk med hølæs, vældig store, altid med den blå, blå, strålende sommerhimmel som baggrund. En grøn, nyslået græsmark er jo i sig selv så smuk. Langs vejkanterne høje, gule, røde og blå blomster. Flokke af vilde fugle rejste sig rundtom. De hvidmalede jærnsvejsled ved overkørslerne, alt stod så forunderlig pragtfuldt mod det blå himmelhav og den grønne jord.

Vor dejlige hvedemark bliver slået idag, det er heromkring den smukkeste, høj, tung, tæt og gylden. Skade, at vi kun har ti acres. Havren ved siden er „pritty“, som naboens karl sagde. Det er jordens første års gave til os. Der er sået i jomfrueligt jordsmon, alt brækket, disket og harvet ifjor.

21/8. 13.

Min mand har købt en brugt „binder“ for 50 dollars at betale i tre år, og igår faldt den dejlige hvede. Den har været så køn, så frugtbar og rig at se på. Og nu, da den er slået af, er det, som om et gardin er blevet rullet op, vi ser atter ud over 40 miles og hele det land, som ligger mellem os og de blå høje i det fjærne. Det ligger i efterårets klare solskin, iklædt strålende farver. Jeg vilde ønske, en af de moderne flyvere kunde tage dig med over havet, så du kunde blive hos os en dag eller to. Mere for at se landet end os. Vi er kun én blandt de tusinde, kæmpende nybyggere. Det store frugtbare, bølgende ager-

land, der år efter år vokser frem af den nøgne prærie med føde til millioner, det optager mig, rent bortset fra, hvordan det går os, og du vilde undre dig, om du så det. Det optager mig stærkt, selv om mit sind svinger stærkt mellem frygt og håb, glæde og sorg.

Den Dag vi kørte til Nokomis, kørte vi omtrent en dansk mil langs en hvedemark, der sagtens var ligeså bred. Det er to brødre Johnson, svenske, der for 6 år siden tog hver sit homestead og købte dertil hver en „quart“ (160 acres) og har altså nu 640 acres, som de driver ene to i fællesskab. De er blandt de flinkeste heromkring og har vel omtrent de 400 acres besået med hvede, resten med havre til hestene, af hvilke de har ti. De ejer naturligvis alle de moderne maskiner, der behøves til bedriften. At deres jord ligger langs en af de store landeveje er jo et held, som når en nybygger træffer til at tage sig et homestead, hvor der senere bliver bygget en by.

Du kan tænke dig, hvor uafhængig Marie er blevet. Mrs. Behrend rejste med begge sine småpiger ned til „Staterne“ for at få det tredie pigebarn, Baby var altså fri og skulde hjem. Men en Mrs. Hommel, ikke langt herfra, bød hende 15 dollars for fem ugers Hjælp og så mente hun, at de penge var værd at tage med. Det er rige farmere, Amerikanere, der bor nærmere ved Nokomis, nydelige mennesker med et barn, en lille dreng på to år. Så var hun hjemme en halv snes dage, fik sit tøj i orden, og når hun atter kommer hjem, er sommeren nok forbi. Hun taler nu engelsk som en indfødt og er en lille, god pige, jeg tror, du vilde synes om hende.

Kærlige hilsener fra os alle.

Din Johanne.

13/9.

Vi har haft et vidunderligt efterår! Det blev afbrudt af en uges uvejr, men igår og især idag har vi atter varmt solskin. Det er slemt her, når uvejr falder ind i tærsketiden, alle mennesker er samlede om de forskellige ar-

bejder, de fleste af arbejderne kommer langvejs fra, en broget flok. Sålænge arbejdet er i gang, kan det sagtens gå. Når folk slider 14—15 timer i døgnet, skal de nok krybe til køjs efter deres sene aftensmåltid. Men kommer regnen og standser arbejdet, rejser de til byen, drikker deres fortjeneste op, kommer i klammeri og slås, og når arbejdet atter begynder, er mandskabet borte. En lille, ung, tyveårig fyr hos Behrend — han var gift i „Staterne“ — havde 150 dollars tilgode. Dem krævede han hver skilling, da det blev regnvejr. Han vilde hjem. Så kørte han med sin husbonde til byen, og inden Behrend samme aften rejste hjem, var han begyndt at låne af de andre. Fem dage efter kom han tilbage, luset, syg, pengeløs og bad om arbejde igen, at han kunde tjene penge til hjemrejsen, og sådan går det tusender.

Eders *Johanne*.

20/8 13.

Ja, kære søster! Du kan tro, det har været en forskrækkelig nat. Først sprang min sovekammerdør op og smækkede, til en af de andre stod op og lukkede den i. Så begyndte hundene at slås og gjorde en syndig alarm. Da de holdt op, kom kattens tur, og de holdt ud, til det blev lyst, og vi måtte af køjen. Alt dette hørte jeg dog intet til og følte ingen trang til at stå op, da Mr. Hommel kom og sagde: „Mary, it is time to get up!“ Hver morgen kommer han og banker på, og jeg svarer søvning: „all right!“

Papa og Henning har nu fået hveden høstet. Hans synes, at nu er vi de rigeste på jorden og glæder sig vældig til, at den skal tærskes, det gør vi da forresten alle.

Tak for de morsomme fotografier, I sendte. Henning og jeg tænker på at købe os en kodak, og I synes vist, at det er en underlig ting at købe, men vi har sådan en lyst til at eje en.

Nu skal du bare høre. Juli d. 4de kom Mrs. Behrends søster og tog Dolly, Rosemary og Mrs. Behrend med sig

til Nebraska. Og jeg havde aldrig troet, at jeg vilde længes så meget efter den velsignede, lille, søde unge, Rosemary, som jeg gør, — og så var her jo ingen brug for mig mere. Behrend fik Mrs. Graham til at holde hus, da han jo har tre karle, Henning dansk, Schaffer norsk, du Simons fransk. Men såsnart Mrs. Behrend var rejst, kom Mrs. Hommel og vilde have mig, næste dag mødte Mrs. Stibel, og da jeg var i byen, blev jeg fanget af Mrs. Brass. Alle vilde de have mig. Jeg lod mig så sælge til Hommels for 12 dollars, hun vilde kun give 10, men jeg holdt på de 12, til jeg fik dem.

Vi står op kl. 5 og nu er den 10 aften, så det er bedst, at jeg siger godnat. Det er så underligt at tænke sig, at I derovre i det gamle, kære Danmark, nu snart skal til at stå op. Vi har det godt og taler om jer hver dag og tænker på jer hver time, — det siger

Eders

Baby.

12/6 12.

Ellen er bleven en stor pige, er flink til at hjælpe mig med at grave kartofler op. I en vognkasse uden bund har hun lavet et kyllingehospital, der for tiden stærkt optager hende. Hestene er slemme til at træde på dem, og en 7—8 stykker, der halter, har ondt ved at væрге sig i den store verden, de lever i. Dem plejer hun, og det går udmærket, de bliver overfede og tamme, og kyllingerne hører i det hele taget til sommerens glæder. Hans har en flok, som han sammen med deres moder, en lille sort høne, har passet siden foråret, og det er vore præriekyllinger, og det er en fryd at se hønen med de 10 børn styrte afsted efter ham til det sted, hvor han fodrer dem, og navn har han til dem alle, en hedder Tulte, en Smuk, en Darling, en Lys osv. Det eneste, der volder vanskelighed ved alle disse elskede plejebørn er, at vi ingen af dem maa slagte.

Niels kritiserer pigerne, de er allesammen så freg-

nede, og desuden taler de dette vrøvlesprog, som ingen fornuftige mennesker kan forstå.

Selv har jeg sidste uge haft så meget travlt og har måttet sidde på binderen og hjælpe papa at høste. Det trætter mig meget. Men jeg trøster mig med, at når jeg nu ikke mere kan, vokser bønnede til. Herovre lærer de hurtigt at tage fat. Maskinerne er jo kun gjort til velvoksne mandfolk og ikke til små, gamle koner. Det er en brandstorm, så jeg har haft ondt ved at hænge fast og kan kun gøre det i mandfolketøj. Men nu er vi heldigvis snart færdige.

20/9 13.

Papa og Henning er på tærskearbejde i disse dage. De kan sammen med hestene tjene en god dagløn, og det behøver vi, om vi skal give hver sit til november. Så er jeg og de tre små jo ene på gården, vander stude og kør, tager havesagerne op og bærer dem ned i kælderen, hvad der er et stort arbejde. Iår har vi haft 100 bushels kartofler mod 5 det første år, og de fleste har jeg bragt i hus. Det er dejligt at have mange kartofler, men det tager hårdt på mine kræfter, jeg har måttet ligge til sengs et par dage derefter.

Baby er stadig ude, har fået en god, pæn plads hos unge, velstillede folk, der har en lille dreng, der ligefrem elsker hende. Jeg har ikke før set hende så glad. Hver søndag henter vi hende hjem.

De små drenge strejfer viden om, har i disse dage lavet sig en rede ude på prærien, og jeg måtte naturligvis ud at prøve, hvor lækker lun og blød den er. Vi kan alle fire ligge i den og have læ og rygstød. Den er flåttet mest af solsikkestængler og ottekantet. Forleden fortalte jeg dem om kong Skjold, der som ung dreng klemte en bjørn i favnen og ved sit heltemod blev et lysende eksempel for alle mændene i sit rige.

Siden den tid har Niels taget ham til eksempel, og når jeg giver ham noget at spise, siger han: „er der sundhed og kraft i maden, du giver mig?“ Og da han har været

særlig kræsen i den sidste tid, benytter jeg mig naturligvis deraf for at kurere ham. Alt hvad de hører og lærer opfylder dem, men bestandig vender de tilbage til deres elskede kongeslot og staldene, der ligger rundt om, med føl, heste, tyre, får af småsten. Hans er rigtig flink til at gøre gavn, han luger, passer kreaturer og var den dygtigste til at pille kartofler op; men en skole savner de alle, ikke bevidst, men som opdragelse og beskæftigelse. Vor papa er rask, men det kniber ham lige som mig med kræfterne.

Din moder *Johanne*.

27/8.

Det har været et uroligt og koldt efterår. Nylig havde vi et par af de dage, der minder én om syndfloden, storm og regn og denne uhyre himmel hængende lavt og truende over os. Man tænker virkelig hver gang: mon det ikke er verdens ende, der kommer? Nu er det dog atter klart, men hundekoldt, sommeren er forbi. Om Baby er der rift, og hun er ikke bange for at tage fat. „Vinteren er lang“, siger hun, „lad mig tjene noget, mens jeg kan!“ Heldigvis er hun hos gode mennesker, der vil have hende igen næste sommer. Jeg længes dog ofte efter hende. Hun og hendes unge, rige og elegante frue blev også jaget ud i kartoflerne og tog i to dage 200 bushels op. De var fire om det, to mand og de to små unge damer, men vores så rigtignok dygtig træt ud, da hun i søndags var hjemme. Men iår er hun frimodig og glad, de lever godt, frugt, kyllinger, bøfsteget og grønsager, så det er ikke så svært hverken for hende eller mig. Ellers var hun da også for længe siden kommet hjem.

Hvad det kniber mest med er at holde klæderne sammen og sy alt nyt til os alle. Det går tiest som det kan og sjældent som det skulde.

Vi har det jo godt med kartofler iår, vi holder alle af dem, og jeg håber, at Hindhede har ret i, at de inde-

holder god og rigelig næring. De sparer på det dyre mel, hvoraf vi endda bruger 100 pund om måneden. Det er der jo dog ved plantekosten, at der skal meget til for at mætte, maven skal både udvides og fyldes for at legemet kan få nok. Alle får de et blødkogt æg daglig sammen med havregrøden.

30/8.

Ser du, „maple tree“ er det første af alle her, som plantes, det er Canadas national-træ. Et ahornsblad er Canadas mærke og forekommer allevegne, på sofapuder, brystnåle, urtekræmmernes poser. Deres institutioner får det samme navn, der er Maple Leaf, Maple Bank, Maple Elevator osv. Dog må jeg sige, at de endeløse skove, vi på jærnvejen kørte igennem, var fyrreskove.

Nu har vi fået efterår, og det melder sig naturligvis med brask og bram, som alt andet på denne side af jordkloden. Forleden havde min mand og Henning i dejligt vejr været i byen. Hen ad aften trak det sammen, og vi skyndte os at få kreaturerne ind og gøre os færdige ude. Derefter krøb vi op på taget for at prøve, om vi ikke kunde se en papaprik. Nå, hjem kom de da, blå af kulde. Dagen var hed, de havde kun lidt tøj på, netop hvad de behøvede. Imidlertid blev det kulmørkt. I en kreds rundt om hele horisonten glimtede lynene, en vældig sandstorm brød løs, bagefter et forrygende haglvejr, netop et af disse svære uvejr, der tilsyneladende kommer uden varsel. To af vore bekendte fru Hommel med sin lille treårige dreng og fru Richter med sin på ti måneder var i det dejlige vejr rejst på barselvisit 6 mil bort her i nabolaget i en lille vogn. Omtrent kl. $\frac{1}{2}$ 6 kørte de hjem. På vejen er der et sted, hvor tre vognspor (trails) mødes, og inden de var kommet dertil, var sandstormen over dem og blindede dem, og så kørte de ad det forkerte spor. Bælgmørkt var det. Først kørte de mod en høstak, så vendte de og kørte til den anden side. Det varede kun et øjeblik, så rendte

de mod en ny stak og opgav så det hele, kørte i læ, spændte hestene fra, svøbte ungerne ind i alt, hvad de kunde skaffe, de sov godt, mens mødrene skiftedes til at råbe om hjælp.

Klokken var imidlertid blevet 7, i hjemmet blev de ængstelige, mændene begyndte at søge efter dem. Richter var betaget, kunde knap tale, stammede og sludrede; men præriefolk må nu ikke vise, hvor angst de er, så han lod som ingenting. Efterhånden var otte mand, jeg havde nær sagt, hele byen — ude at lede efter dem, længe forgævs, det var blevet midnat. Så forekom det Behrend, som han hørte et skrig, han tænkte, det var en af prærieulvene, men kørte dog for en sikkerheds skyld efter det, — og så sad konerne der, ret op og ned, gennemblødte af den iskolde regn, hver med sin unge på skødet, som ingen skade havde lidt. Da Hommels lille Teddy kom ind i køkkenet, tog han vor Marie om halsen og udbrød: „Maria is my sweet girl, let us go to bed!“ Hun havde været halvdød af skræk. Heller ikke den lille Donald M'Gregor Richter fejlede noget, men mødrene var jo noget medtaget. De havde kørt over en stor strækning af den vildsomme prærie, fuld af alkalisumpe og helt ubeboet, og jeg fatter ikke, at det gik godt. Det gjorde helt ondt i mig, da jeg en gang så en mand køre derover ved høj lys dag. Mrs. Hommel er en nydelig, fiks, ung, amerikansk frue, hun havde den dag en fin hvid silkekjole på.

I år har vi dejlige, høje, hvide, lyserøde, violette asters og duftende levkøjer. Vi køber hvad der her kaldes „wild garden seed“, og så er det en overraskelse, hvad der kommer, og vi har i år et forbavsende flor, blomster, som vi slet ikke kender. Niels vil næste år være frøhandler, Hans har en solsikke, der er den „mærkeligste i hele verden“, den har en frøage, der er $\frac{3}{4}$ al. i tværmål, så han har måttet sætte et bræt under den for at støtte den. Så har drengene desuden et vældig mas med en stor tyr, en af de stene med hul igennem, I sendte dem. „Heldigvis kan vi da få ring i næsen på

den," siger de, og har tøjret den i en ståltrådsring større end hele kreaturet. I deres jordhule har de et særligt rum til den, fordi den er så balstyrig.

Tusinde kærlige hilsener

fra Eders

Johanne.

9/10 13, hos Hommel.

Kære søster!

Idag er det søndag, og jeg er ikke hjemme, det er ikke videre morsomt, men der er så meget, man må finde sig i, der ikke er morsomt. Igår så jeg Charlie Behrend køre til byen, jeg gik ud og bad ham putte et kort til dig i brevkassen. Da jeg havde sludret lidt med ham, udbrød han: „my goodness, det ser ud til, at I har nok at gøre!“ Henne ved stalden buldrede en brøndborermaskine. Skønt vor brønd er 160 fod dyb, har vi ikke vand nok til kreaturerne. Lidt længere borte larmede tærskemaskinen. Ikke mindre end ni store vogne kørte neg til lige så rask, som de kunde, og andre syv kørte den tærskede hvede bort lige så hurtig som de kunde. Øst for stalden hamrede to snedkere løs på et nyt kornmagasin, så vi havde liv og røre rundt om os. Hommel har to jernbanevogne fulde af hvede, ialt 3000 bushels, gid de var mine. Lille Frederik siger, at han er Mary's sweetheart, han er meget sød, men jeg tror dog, at jeg holder mere af Rosemary.

Min lampe er lige ved at gå ud, det er bedst jeg går i seng.

9/10.

I går aftes, da jeg var helt klædt af, kom jeg i tanker om, at jeg vilde skrive til dig, så kastede jeg et tæppe om mig og skrev, som du ser.

Men jeg har mere at fortælle. Drengene derhjemme har lavet en vise, som de uafladelig med et vist forsorent svendehumor går og synger på, den går på melodien: „hvad skal vi gøre?“

„Spydgræs i haven, det kan vi inte ha,
 spydgræs i maven kan vi heller inte ha,
 med spydgræs i tærne kan man inte gå,
 har man spydgræs i hælene, kan man heller inte stå,
 spydgræs i håret er inte videre flot,
 men får man det i hm hm,
 så sidder man inte godt.“

Du vil sagtens give mig ret, at sommeren i disse lande er altfor kort. Da jeg i morges kravlede ud af køjen og kikkede omkring, var alt hvidt af sne, og jeg havde mest lyst til at krybe i min seng igen og sove til det blev sommer. Så gik jeg ned i køkkenet, traf Mr. Hommel, der lo ad mig og sagde, at jeg lignede en kat, der var trakteret med sennep. Omsider blev det jo lyst, og da solen kom op, smeltede al sneen på nogle små pletter nær hist og her, og folk siger, at vi nok endnu engang får varmt vejr inden det rigtig bliver vinter.

Jeg skal forresten sige dig én ting endnu, lille søster, jeg har lært at forstå, hvorfor små unger er gnavne, når de skal have tænder, jeg er ved at få mine visdomstænder og det gør ondt.

Din søster

Marie.

12/10.

I frost og sne sad Henning og pløjede for Behrend og tjente 2 dollars om dagen. Han har dog et hjem, hvor ringe det saa end er, med tilsyn og ly i de værste storme. Hans fødselsdag, d. 6. oktober havde vi snestorm og var taknemmelige for at have ham hjemme. Hans fader gav ham en kniv og en kurv frugt, jeg to ny skjorter og et lille dannebrogflag, de små havde lidt chokolade til ham. Brev var der fra Danmark og en god kage bagte jeg til ham.

Lyst havde jeg til at skrive på et kort:

Din moder sidder gammel og træt,
 men frejdig i hu.
 Sin alderdoms trøst og sin tabte ret
 af dig venter hun nu.
 Din moders hus er blevet et skur,
 derinde trækken er slem;
 det gælder at rejse den sjunkne mur;
 frem, Henningmand, frem!

Men jeg syntes dog, det lød for egenkærligt, og så lod jeg være. Han er nu fyldt 18, lige så høj som sin fader og meget stærkere.

Marie er 14, men ser ældre ud. Hun er endnu i tjeneste. Igår mærkede jeg nok, at hun var noget træt, skønt det ellers er både en pæn og god-plads, hun har. Langt borte er det jo, hun begyndte med 8 dollars månedlig, det blev ikke til mere end sko og klæder, men nu får hun 12, og har pænere og lettere arbejde i et velordnet og propert hjem, hvor de behandler hende som deres egen og har en lille dreng, der elsker hende. Hun er jo iøvrigt familiens velhavende medlem.

Ellen er blevet en flink pige, men du véd jo nok, at den, der arbejder hjemme, høster mindst løn. Hun har hjulpet mig godt i sommer, og hvor underligt det lyder, her er meget at gøre. Hun vokser stærkt, er blevet federe, rødkindet. Alle var de tynde og blege i foråret. Jeg havde lovet hende en ny kjole og 2 dollars i løn, og nu spekulerer hun på at komme til byen og gøre indkøb. Hun er den mest tilfredse af familien, men har noget svært ved at komme tilrette med de andre. Jeg er glad ved, at hun er begyndt at læse selv — det er den bedste fornøjelse, vi kender, — og vi har flere gode, små bøger. Den læsebog, du i fjor sendte Hans, læser hun i, men hun får kun lov til det, når hun hver dag, inden hun tager bogen, spørger ham om lov og atter lægger den ned i hans skuffe. Sine dukker holder hun meget pæne. En nydelig en, hun fik fra Odense, — ja, jeg tror virkelig, at hun mener, den er hendes eget barn.

Den, der er blevet kraftigst i sommer er Hans, han

er blevet en stor, rask dreng, flink til at hjælpe med kreaturerne, trofast til lugearbejdet, og nu, sent på året, til at lege.

Hidtil er det gået således. Den første tid, når de om foråret blev lukket ud på den bare, nøgne, våde prærie efter den lange vinter, kunde de ligesom intet hitte på. Nu er de små drenge rigtig kommet til at lege og holder altid godt sammen. I sommerens løb har de dannet sig en udmærket legeplads henne i det lille rosenkrat, som de kalder kongeslottet. Morsomt er det at se, hvor børn kan hjælpe sig med lidt. Af pinde og hørstængler har de mellem buskene bygget et lille hus. Af nogle brædestumper, de har fået fat på, har de lavet gulv. Desuden er der anbragt et lille vindue på „slottet“. Døren lukker de med en jærnstang, tyk som et håndled, en stump af en kasseret såmaskine. Der er møbler og de grinagtigste små koner af silkepapir og klude, det er „damerne“. Af gamle buffalopærer har de bygget gærde, og en velordnet stald af græstørv med tilhørende svinehus findes også. Båsene er fulde af dyr, en grå hoppe, en hvid tyr med ring i næsen og andre sager. Hans er flink til at læse, men i denne tid går næsten alt i stå. Niels er en lille, køn dreng. Desværre kejthåndet i bund og grund. Af ståltråd, pinde og søm laver han de mærkeligste indretninger: fælder, plove, tærskemaskiner. Det er altså til fortvivlelse for Hans. „Når han først begynder, mama, så kan jeg ikke få ham til at tale om andet!“

Almindeligt legetøj interesserer ham slet ikke. Men da vi så forleden havde snestorm, mødte Hans op med sin skuffe og så skulde du sét „sager“! Her kan man se forskel på en samler og spreder. Hvert kort, hver lille ting, han havde fået herovre, var der; alle sagerne fyldte flere alen på stuegulvet og så civiliseret og morsomt ud. Han siger altid, at Niels og han har alting fælles, men er klog nok til at pakke det hele sammen i sin egen skuffe. Men så længe det er fremme, leger de troligt med det altså sammen.

De små drenge er vor morskab og glæde. Et par ny

bukser med lomme i, har jeg syet til dem hver, og når vi kommer til Hanses fødselsdag, skal han have en kniv.

Jeg tænker jo både den ene og den anden gang, når løbet så er tilende, hvad mon der så sker, og hvad mon vi bliver til? Jeg kan ikke slippe håbet, at Gud, naar tiden kommer, vil lempe og ordne alt for os til det bedste! Og så kommer mangen gang tvivlen op i sindet: har jeg ret til at håbe og vente det? Til tider er det i mit sind, at jeg længes efter at kunne slippe alt og selv med alle mine søge ind til ham lige med det samme. Men vejen er jo både lang og tung, ofte går man vild, ofte synes jeg, han skjuler sig for mig.

„Bortkast mig ikke, Herre, fra dit ansigt og tag ikke din ånd fra mig!“

10/10.

I disse dage går kreaturerne løse, og de søger altid hvede- og havrestakkene. Og tænk, så har onde mennesker skudt vor prægtige, vagtsomme hund, som vi har haft i to år. Den kunde ordne de løse dyr, kan du tro. Nu må vi jo selv passe dem, Hans og jeg.

Din
Johanne.

Slutning af Oktbr. 1913.

Det var fornøjeligt at høre om eders tur i den store, dejlige skov, ja, hvor er der kønt i Danmark! Forleden søndag sang vi: „jeg elsker de grønne lunde“ —, men vi kunde ikke synge den færdig. Ikke fordi sangen i og for sig er så betydelig, heller ikke dens melodi, men vil du prøve at læse eller synge den igen, vil du dog måske forstå, at man ikke kan sidde tusende mile borte fra den danske skovs dejlighed på den nøgne prærie og synge om de grønne danske lunde.

Inger Marie havde jo hos Behrends en svær plads, hun kunde kun svippe et kvarter hjem om ugen. De spænder folk for herovre 15 timer i døgnet. Hvor hun nu er, har hun det meget bedre og er altid en timestid

fri om aftenen. Mrs. Behrend skal jo have en lille, og nu skal du høre, hvordan sligt går til herovre. Der bliver jo bygget umådelige jærnveje lige ud i det vilde, ubeboede land. Almindeligt er det, at faste arbejdere fører deres koner med, som bor sammen med mand og børn i et telt. En ung Mrs. M'Alpine fulgte sin mand her nord-på op i bjærgene, under arbejdet på Grand Trunk. Hun skulde også have en lille, og de 30 miles til byen sendtes ridende bud til doktoren, som også kom i bil, men fandt forholdene i teltet så umulige, at han ikke syntes, han kunde lade hende ligge —, hvad han naturligvis skulde have gjort —, men han læssede hende på bilen og jollede afsted til byen. De første ti mil gik alt vel, men så fik hun ondt, han standsede, bredte nogle tæpper ud på prærien, — der er jo god plads —, og den lille kone fik en søn, som blev svøbt i et tæppe, og begge blev læsset på bilen og afsted gik det igen. Atter gik alt vel en halv snes mil, men saa begyndte hun atter at jamre sig. Igen ud på prærien og hun fødte en dreng til. Den unge læge, som kørte med hende, havde hidtil holdt gode miner, men nu blev det ham for meget. En rytter kom tilfældig forbi, han blev anråbt og sendt til byen efter en ny læge i en ny bil, som jo da også kom, og så kørte de i måneskin med de to små „prærieulve“ i den ene bil til sygehuset, og moderen fulgte ganske langsomt bagefter i den anden — og alt løb vel af. Ja, var der ikke kommet tvillinger, havde jo ingen nævnet denne historie med et ord.

Men nu skal jeg sige dig noget, husk på aldrig at flytte med en syg barselkone! Hun havde jo dog, hvordan det så end var, kunnet få et leje i teltet, og både under- og overordnede havde sikkert været gode imod hende og drengene. En mand havde hun jo da. Skulde jeg have tvillinger, vilde jeg helst have fået dem i mit eget telt. Derfor fatter jeg heller ikke, at Mrs. Behrend vil forlade sit gode hjem, sin højst indtagende mand og rejse til Nebraska i ni måneder. Men skønt hendes moder kom fra Irland som fjortenårig moderløst barn med

en yngre søster og sammen med faderen boede i en jordhytte midt blandt Indianerne, er Mrs. Behrend et ualmindeligt forkælet og fordringsfuldt menneske.

Ingen skulde have fået mig fra mit hjem under de omstændigheder. Hjemmet hænger man jo dog ved som den eneste plet på jorden, hvor der er fristed, havn og værn, enten det så er en hytte på prærien, et telt i urskoven eller en gård i jylland, hvor

„spæde arme brækker sorgens pile.“

Vi passer i denne tid vor nabos gård, det blæser voldsomt, isnende koldt, men der er meget endnu at bjærge fra haven og bagefter kan du tro, at vi fire, de tre „små“ og jeg, nyder at komme ind i den varme stue, hvor jeg har fyldt vor store kakkelovn med kokasser, der brænder fuldstændig som tørv. Jeg tænker, at selv rige folks børn kun sjældent udstøder sådanne hyl af velvære som vore: „å, hvor her er dejligt!“ — „Det er da godt, vi har et hus!“ — „Jeg tror, jeg har den bedste krog i hele verden!“ Og så skammer jeg mig over at have gjort vrøvl og tænker på, hvad jeg for nogen tid siden læste: „for at blive tilfreds må en kvinde, lige straks og for alle dage, slippe den tanke, at hun er en martyr, et slæb, en askepot. Under dagenes mangfoldige uro, under alle skuffelser, under alle urolige, travle tider, må hun stedse bevare hjærtelivet som et helligt, viet sted, hvorhen hun søger, når hun skal gøre sig rede for sine egne forhold. Hun skal snart komme til at mærke, hvorledes svigtende tålmod eller vrede bestandig kommer til at slå noget i stykker inderst inde, der skulde blandt de nærmeste tage skikkelse som kærlighed og pligt.“

Det er jo såmænd ikke fordi ordene hverken er for store eller stærke, at jeg anfører dem, men af og til er jeg blevet ramt af dem og har måttet indrømme, at der ved slige lejligheder gik noget istykker i mit eget sind, som der skulde handles varligt med. Det er forresten ikke at prale af, at vore mandfolk har det for mage-

ligt i denne tid, nej, min sandten om de har! Vejret er, som børnene siger, „mojbydeligt“ på en måde, vi ikke kender til hjemme i Danmark. I daggry eller før, mens månen og Venus lyser, kører min mand hjemmefra, og i ravende kulmørke med fyrre eller et halvhundrede blussende og rygende bål i baggrunden kommer han hjem om aftenen. Ja, det er nær ved, at disse brændende halmstakke gør mørket endnu dybere. Han har øjnene fulde af støv og avner og er gennemfrossen. Henning med et par af Behrends heste følger tærskemaskinen. Den ene nat ligger han i en kornlade, den næste i en stald eller på et høløft, lørdag er han hjemme. Men allerede nu, han er jo atten år gammel, er han den, der ganske anderledes end hans fader kan tåle det altsammen, han er ikke det fjærneste medtaget. Hans lange øjenvipper holder snavset borte, hans fårepels, vanter, overstøvler kulden. Han har et par raske heste, vældig appetit, sover fra han lægger sig, kortsagt, han er ung og stærk, har røde kinder, klare øjne og er en god, rask velhavende dreng. For mig, der så ham så tapper, men rent ud sagt, anstrengt, nødlidende det første år, er dette jo en glæde så stor, at du knap kan fatte det. Nu kan han ganske let overkomme det altsammen.

„Vi fire“ har nu kældereren stoppende, stuvende fuld af alle slags grøntsager. Idag har jeg syltet tre kurve vindruer, som jeg tiltuskede mig for nogle af mine andre sager. Noget fik vi altså udaf, at de tre små og så jeg alene har sået, passet og høstet haven. Desuden fodrer vi hver dag køerne med roer, også fra haven, så den har betalt sig godt.

Johanne.

9/11 13.

Nu stunder det mod den kolde tid her, vi har haft den dejligste sommer og det smukkeste efterår, man kan tænke sig. Vort korn er tærsket, det gav ikke så meget, som vi ønskede, o. 20 bushels hvede pr. acre. Af havren

tærskede vi kun 600 bushels, resten har vi stakket som neg til at fodre dyrene med i årets løb, så vi har kun o. 100 bushels hvede og o. 400 bushels havre at sælge. Hveden koster i øjeblikket 66 cents og havren 26, så det er ikke store summer, vi kan tage ind af jordbruget. Men det koster meget både af arbejde og penge at begynde på den bare bakke, som Nordmændene siger. Vi har nu et stort stykke brudt til næste års afgrøde, så det bliver nok bedre ad åre, når vi får lidt mere drivkraft. Det går langsomt at køre med stude.

Eders

D. Frederiksen.

9/11 13, hos Hommel.

Siden jeg sidst skrev til eder, kære broder og søster, er her sket grumme meget. Dolly og Rosemary har fået en søster på 14 pund, nu er der tre piger, det er lovlig meget, „te a tøkkes“. Hele familien lever nu i „Staterne“. Den lille søde Rosemary, hvor vilde jeg gerne sét hende mødes med det nye vidunderbarn! Dolly sendte Frederik, drengen her, hvor jeg tjener, et lystigt lille, grusomt stavet brev. Hun er også sød, og jeg er lige ved at tilgive hende al hendes uartighed — på afstand.

Vi har nu fået vort korn tærsket, og jeg var hjemme at hjælpe mama med kogningen de dage. Vi havde kun arbejdsfolkene til tre måltider. Tirsdag eftermiddag kom de på vor lod, og onsdag eftermiddag drog de bort igen. Der var i det hele ti mand foruden os og børnene. Dagen i forvejen måtte jeg rejse til byen at købe flæsk, glas, gafler osv.

Og nu skal I høre, hvad familiens medlemmer bestilte. Papa og to mand fyldte neg af stakkene på maskinen. Henning og én mand, hver med sin vogn, kørte det tærskede korn til „the granary“, kornmagasinet, hvor Hans stod rede med en skovl for at skovle det op. Ellen skrællede kartofler, hentede vand, tørrede støv af og besørgede alle slige småarbejder. Hun er sød, og villig

til at bestille noget, i en snæver vending er hun altid at få. Niels er og bliver den lille, han er doven, men morsom, man kan ikke lade være at le ad ham, han vil ingen ting bestille, men rædsom gerne roses. Han sled dog temmelig godt i det den dag, — eller lod, som han gjorde det. Først var han ude at hjælpe Hans, så tog han fat hos Henning ved tærskemaskinen, så inde, fra kl. 10 om formiddagen af, at se, om middagsmaden snart var færdig. Så sér I nok, at hver havde sit arbejde.

Idag er det søndag, og jeg er igen ikke hjemme, vi har fremmede. Det er den tredje søndag. Det er somme-tider en ejendommelig følelse at være tjenestepige. Men nu skal I høre, hvilket puds Frederik spillede mig igår. Jeg var oppe på mit værelse at feje. Der er et stort rum, der bruges til skab, og der gik jeg ind med noget tøj, og en, to, tre kom Frederik og smækkede døren i for mig, og jeg var fanget. Jeg tiggede, truede, lovede ham brystsukker, tyggegummi, en dragt prygl. Lige meget hjalp det. Mrs. Hommel var gået ud for at fodre hundene, så kom hønsene og forlangte deres ret, deres vandtrug var tomt. Det tog godt og vel en timestid, mens jeg sad og kukelurede i skabet og var temmelig gal i hovedet på min ellers gode ven Frederik. Da Mrs. Hommel endelig kom ind og opdagede, hvor jeg var, styrtede hun straks herop og lukkede mig ud. Hun brast i latter, men den gang lo jeg ikke med.

19/11 13.

Ja, nu er der gået en uge igen, og skønt jeg troede, jeg kunde få såmeget skrevet, når jeg kom hjem, forregnede jeg mig nok. I over tre uger har vi haft dejlig klart frostvejr uden sne, allesammen havde vi fået skøjter, men så kom sneen og nu ligger den højt. Niels var nogle dage lidt bleg. Kan I huske, at vi en gang reddede en lille kalv ude på marken? Den er blevet uregerlig, Hans siger, at det er, fordi vi har forkælet den så skrækelig. De havde fodret den en aften og var ved at gå

ind, men så fik den fat i Niels og masede ham op mod krybben, så han næsten blev klemt flad. De måtte hale drengen ud og han blev ved at brøle: „ja, det har den jo aldrig gjort før, og jeg er slet ikke vant til det!“ Som om det havde været bedrel

Men nu godnat begge to.

Eders søster

Marie.

2/11 13.

Kære søster!

Hele sommeren har jeg tænkt mig: når jeg nu giver afkald på alt til mig selv, må jeg vel kunne skrabe lidt sammen til gaver, men alt, alt, alt hvad vi alle har for-tjent er gået i efterårsbetalingens bundløse svælg, alt er brugt!

Jeg tænker på dig idag. Vi sang: „dybt hælder året i sin gang“, den salme prædiker jo også forsagelse, og dog gemmer den håbet:

„Han lover mig en evig vår,
trods vinterstorm og død;
thi livet frem af graven går,
som Kristus gennembrød.“

Det håb vi alle lever i, jeg vilde forgå uden det.

Vi har et skønt, tidligt vintervejr og er glade ved det. Solen skinner, ingen storme. Børnene har fået skøjter og løber sommetider både 6 og 8 timer på vor kønne lille dam blandt siv og buske. Ellen er et fornøjeligt barn, som har den gode evne at kunne nyde det, der er. Her er det jo en nødvendighed, og det er en fryd at høre hende komme stormnede ind og udbryde: „å, mama, jeg tror, det er den dejligste dag, jeg har haft!“ Og de får naturligvis lov til uforstyrret at glæde sig. Men tænk, de blev syge første gang de gik på isen alle fire. Om det ligger i den alkaliholdige is og luft, véd jeg ikke. Du kan tænke dig, Marie var her hjemme, løb en dag

og kom hjem en besvimelse nær, opkastninger, mathed osv. Det varede et døgn, men derefter kunde de tumle på isen, så længe det skulde være. På forskellig måde har vi, om ikke fagmæssigt, lunet og tækket huset til vinteren så godt vi kunde. Marie og jeg. Så denne vinter går vel også. Her er virkelig hyggeligt og pænt med røde tæpper, som altid bringer mig til at tænke på dig og Salomon, der om den gode hustru siger: „hun ræddes ikke for sneen, hun klæder sit hus i rødt uldent“*).

Da vi i eftermiddags sad rundt om kakkelovnen og læste „Den lille Hornblæser“ og spiste brystsukker, udbrød Hans: „mon vi kan huske, når vi bliver voksne, at vi har siddet her om kakkelovnen og spist „All day sugar“? En klat hårdt brystsukker på en pind, som min mand trakterer med, når han har været i byen.

Alkoven i vor hytte er indrettet som en skibskøje. Ellen og Niels foroven, papa og mama forneden. Vi deler med et skærmbrædt stuen i to dele.

Din
Johanne.

24/11 13.

Min kære lille datter!

Skønt du sjælden får brev, er du tit i mine tanker. Du var den første, som egentlig lettede mig arbejdets byrde. Når jeg tung og træt slæbte mig hjem om aftenen i Chicago, kom du mig altid glad og mild imøde og meldte mig hjemmets små hændelser. Endnu før du kunde tale, kunde du se på uret, når klokken var 6, og jeg kunde ventes, og du stormede ud for at møde mig. Vejen var lige, og jeg kunde se dig længe før du kom hen til mig. Hver mand, du mødte, standsede du ved og betragtede nøje, før du atter på dine små ben løb videre hen imod stationen, hvorfra jeg skulde komme. Og når du så kom helt hen til mig, og jeg kunde tage

*) Ordspr. 31. 21.

dig op og bære dig hjem, var det, som mine trætte ben gik lettere det sidste stykke af vejen.

Hvor ådslet findes, der flokkes ravnene, og hvor fattig mand findes, der flokkes kærlige sjæle, som vil hjælpe mod en lille godtgørelse. Du behøver blot at gå ud i et af fattigkvartererne i København, så vil du straks se, hvormange lånekontorer der findes, hvor fattige folk kan hjælpes mod at betale 48 procent. Her findes også rare mennesker, som vil hjælpe os ny til trækdyr og maskiner for høje priser, 2—3 års afdrag med 10 procents tillæg, og så falder de hver høst over os som glubende ulve, når vi har alle elementer, tærskemænd, trainer, vildænder og gæs at slås med. Nå, „det er jo kun en overgang!“ sagde ræven, de trak bælgen over hovedet på ham, — så vi kommer nok på ret køl, — med Guds hjælp da!

Tærskningen sker jo i reglen lige fra marken. Så snart kornet er høstet, sættes det i stak, „stook“ kalder vi det her, og så gælder det at få tærskemanden til at komme, såsnart kornet er tjenligt; men tidlig på året er han vigtig og vil kun tærske for store folk, som da af den grund får en større afgrøde end vi andre. Thi den dag, da kornet er høstet, møder en hærskare af trainer op, grå, langsnuvede fyre, som kan åbne gabet noget over 12 tommer og sluge i sig hvad de ævner, så de, der får sidst høstet, kan miste indtil det halve af deres hvede. Så er der desuden vildænderne, der i millionvis myldrer frem, de kan ligeledes med deres brede flab gøre et fælt indhug i vor fortjeneste. En del af os undgår gæssene, men hvor de slår sig ned, gør de rent bord, og så slipper man jo for udgift og besvær med at tærske.

Vi fik jo tærsket blandt de sidste og måtte tage det tab, som dermed fulgte, har kun haft 100 bushels hvede og 200 bushels havre at sælge, foruden hvad vi ellers beholder til sæd og foder.

Vinteren stunder til, vi har stadig haft det dejligste vejr, du kan tænke dig, enkelte kolde dage og knap nok

sne til at køre i slæde. Køer og heste fryder sig ved ubunden frihed, går sammen med grisene og piller på stubmarkerne.

De kærligste hilsener

fra din

fader.

¹/₁₂ 13.

Nu stunder det mod jul. I en beskeden tone spurgte jeg min mand, om han ikke kunde lade mig få nogle få dollars til børnene. Han svarede mig lige beskedent, at det var ham umuligt. Ja, så var den potte ude, og du véd vel nok, hvor trangt det er at gå julen imøde uden en øre i sin pung. Det blev dog ikke denne gang vore kår, en af vore gamle venner var kommet i tanker om os og har vel ment at kunne gøre os glade dermed, sendte os en 13—14 dollars. Det var et, og nogle penge, jeg har tilgode hos en af farmerne, får jeg vel også kradset ind, og så lyser det jo noget op for os. Vi behøver en kasse æbler 2,50 dollars, et par støvler til Hans, 2,25. Så skulde Ellen gerne have en dollar i løn for hendes sommerarbejde. Hun er i grunden den nøjsomste, gladeste, taknemmeligste af alle børnene, glad for den mindste stråle af venlighed, der falder på hendes vej, for en dags solskin, for en hyggelig stue, for lidt vel-smagende mad. „Hvor er jeg dog altid heldig, mama!“ eller „hvor er her dog hyggeligt, og hvor har vi haft en dejlig dag!“ Det er jo så sjældent, at man hører det af børn, og da af voksne ogsaa, men udbrud som hendes bringer varmt solskin med sig.

Iår har vi en god forsyning både af „hårdt“ og „blødt“ kul, som min mand har betalt med korn. Den sidste note lydende på de „kære afdøde“ okser er ogsaa klareret, men så gik ogsaa rub og stub af hele familiens arbejdsfortjeneste med, og nægte kan jeg ikke, at jeg synes, det er uret mod børnene.

Nu, de nyder den milde forvinter i fulde drag. Vejret

er aldeles bedårende. De vældige storme i Østcanada har vi ikke mærket. Børnene er flere timer ude daglig, vinduet står åbent, mens vi har ild i kakkelovnen, vasken bliver tør på en dag. Jeg er ved at tro, at vi nu har den sundeste årstid. Ikke forårets våde sjaap efter vinterens lange indelukke, ikke sommerens hede med dens sværme af myg og fluer, men den høje, klare, rene luft uden hede eller kulde er frydefuld. Børnene bliver fede og rødkindede. Niels har været stærkt medtaget lige til nu efter sidste vinter, han fik ligefrem et knæk. De gør lange „opdagelsesrejser“ langs bækken og tegner dens krumninger, når de kommer hjem. De halser i hælene på Henning, når han sætter fælder. Niels udbrød åndeløs igår: „det kan såmænd gerne være, som Hans siger, at Henning har en meget „værdifuld“ gang, men for mig går han sandelig for stærkt!“

Vi har læst Odysseus højt, fortalt af Pontoppidan, den interesserede børnene i høj grad. I øjeblikket er det den, de lever i. En af dem har grebet navnet „Ingen“, som Odysseus kalder sig, og gør alle optænkelige optøjer, en anden kommer og vil ordne sagerne, men „Ingen“ har været der. Forleden kom de hjem fra en af deres „sjælevandring“, jeg aner ikke, hvor de har opdaget det ord, — og medbragte en „gæstegave“ til deres fader, et par automobilbilleder, de havde fundet undervejs. Et lille bitte træ har de fundet, som de plantede inden frosten, nu passer de det og vander det, dækker og elsker det næsten fanatisk. Der er lejlighed nok for dem til leg og de bruger den. Igår fik Niels sparket den ene hjørnetand ud af munden, fordi han var den ene af bejlerne, men Odysseus græd næsten ligeså meget derover som bejleren, det gik ud over. Begge var de dog stolte af, at det var rigtigt blod.

Baby var hjemme en halv snes dage, så hentede Mrs. Hommel hende igen, og bagefter kom Mrs. Richter og vilde have hende. Hun er endnu hos Hommels, men vi venter hende hjem idag. Henning har haft svært godt af denne vinter, at han var på sløjds skolen hjemme. Han

er virksom, har efter Roms håndbog lavet sig et bogbinderlad og binder bøger ind. Vi får dem jo gerne uindbundne. Desuden „trapper“ han, har købt sig 6 små fælder og har i de sidste 14 dage fanget over en halv snes bæverrotter, som vi kalder „muskrats“. De lever heromkring i de mange sivgroede sumpe og viser, hvilket mærkeligt instinkt der kan være nedlagt i dyr. Hvert dyr, også sidste års unger, bygger sig nemlig ved efterårstider en lille eneboerhytte af afbidte siv, andemøg, mudder, rodtrævler i form som en omvendt spølkum. Nogle af disse hytter er så høje som en seksårs dreng og i omkreds som et to alen bredt, rundt spisebord med kun så stort rum, at et dyr kan få plads indvendig. Når så hytten fryser, er den så solid, at en voksen kun vanskelig kan bryde hul på den, og dog så porøs, at dyret kan ånde. Fra opholdsrummet har de gange ned under vandet, hvor de kan søge rotter til næring og desuden laver de sig åndehuller gennem isen, og over dem bygger de mindre hytter. På deres lovlige veje sætter så de grusomme mennesker en lille, stram fælde.

Så har han, foruden fortjenesten ved skindene, bevægelse, frisk luft, ser noget til den omgivende natur og lærer dertil kunsten at sætte fælder, så jeg finder, det er udmærket. Han er en god, kærlig dreng, så det er os en stor glæde at have ham hjemme hos os. Der er spor af en „minx“ ved vor sø, skindet af den koster en 8—10 dollars, så den var værd at fange.

Senere.

Min mand kom ikke afsted til byen, jeg kan føje en lille efterskrift til. Vi har nu fire mellemstore grise, den ene skal slagtes til jul, de to var søer. De slog fejl for os i år, vi fik ingen grise og i over et halvt år har vi så at sige ikke haft kød i huset. Vi lever stadig af haven. Har man rigeligt med grønt, kan gode retter laves, men de kræver meget arbejde, og der skal store mængder til at fylde en sulten mave. Jeg har haft mange kyllinger i år, hver søndag spiser vi to, og jeg håber på mange æg til foråret.

Baby købte skøjter til sig selv og de tre små, som jo var ude på en lang expedition, idet de fulgte bækkens løb. Mens de sad herhjemme og var ved at tegne dens løb, fortalte de, at de havde sét småfiske i tusindevis ligge stivfrosne ovenpå isen. Med stor møje lavede de et lille hul og puttede en håndfuld af dem ned, men straks blev de levende og svømmede bort. Imorgen vil de atter ud, men helst have mad med og finde et sted, hvor bækken løber ud i søen, men da det er omtrent ti danske mil borte, har jeg foreslået dem at vente til sommer.

Niels mangler mennesker i sin hovedbygning, og mener, at de er dog det mærkeligste, men Ellen synes, at en „base-burner“ (kakkelovnen) og kartofler dog er langt mærkværdigere: man kan lægge én kartoffel i jorden om foråret og siden hen i sommeren på samme sted samle 36 op, det er jo rent ud vidunderligt!

Skole har vi ikke. Alt hvad de lærer, lærer de af mig, og det bliver ikke store sager. Ellen lærer dog rigtig pænt engelsk og dansk og skriver godt. Hans skriver pænt, men kan ikke læse rent. De to drenge er vældig forsorne, og jeg har ikke spor af lyst til at pille det ud af dem. De havde været længe borte igår, og da jeg råbte dem imøde: „hvor har I dog været henne?“ var det Niels, der svarede: „Jo, vi har taget en ordentlig sjælevandring!“ „Ja,“ stemte Hans i, „vi har været langt pokker i vold over „there, four miles away!“ De taler såmænd pæredansk, men vil af og til gøre sig vigtig med et par engelske ord. Jeg er kommet i tanker om, at „sjælevandringen“ må Niels have fået fra et æventyr, jeg læste for dem.

Forleden erklærede drengene, at nu havde de lært at lave lerfåde. „Hvem har lært jer det?“ — „Det har Robinson,“ var svaret. Den bog læser de hellere end alt andet. Da vi gik sammen og fyldte kælderen til vinterbrug, syntes de, ikke med urette, at det var ligesom Robinson. Dersom I skulde eje en lama, var det rart, om I kunde sende os en. De mangler den til at malke.

Kære søster!

Et år er vi blevet ældre. Skønt dagene ofte har været lange og besværlige, er tiden så kort, når vi ser tilbage. Det er mig underligt at tænke på, at nu er det den tredje jul herovre så langt borte fra eder allesammen, og den tredje jul, som fa'r og mo'r ikke har delt med os. Med de ældre dage kommer vemod op i sindet, når julen nærmer sig. Den første, — nej, den mellemste jul i barndomstiden, lad mig sige det således, er den bedste. Den kommer aldrig mere igen her på jorden. Men få mennesker har oplevet så lykkelig en jul som vi i vort gamle hjem. Aldrig synes jeg, at jeg kunde kalde den et minde, nej, den var en gave, en julegave nu og altid. En jul som den har mine børn ikke at tænke på. Men glæde sig til julen, det kan man jo, — selv under sorg.

Mine ord når eder denne gang ikke til jul, men dog sagtens først i juledagene, og så: glædelig jul, I kære mennesker, og tak for eders kærlighed imod os. Livet vilde være dobbelt besværligt uden den.

„Jeg ved en blomst så favr og fin,
dens duft gør hjerter glade.“

Som sædvanlig går Marie og jeg og tuller og kan ikke få gjort vor lille julepakke istand, som jeg virkelig tror, hun i sit stille sind glæder sig til hele sommeren. Tak for kærlige deltagende breve, men jeg skammer mig over dem! Ja, jeg kunde se, at mit frygtsomme hjerte havde besværet eder med klager. Hvad gør dog en sne-storm os?

I det hele taget: er det altid det håndgribelige og øjensynlige, alt det, man kan tage og føle på og tale om, der er det svære? Når alt kommer til alt, er det dog det, der sidder inde i ens hjerte og kommer tilbage som et ekko, der volder os sorg.

Vi har skuret fuldt af kul. I morgen slagter vi en god gris og en snes haner, som skal fryse, så hvad det time-lige angår — all right!

I søndags fik vi „Gennem Ørkenen“ og begyndte straks at læse højt. Den er vi glade for allesammen, og især fordi den kom nu. Det er vor sorg, når vi intet har at læse for de store børn. De glæder sig hele dagen til den aften. Det har moret de små at høre om Thor og Freya og Loke i denne tid. Ellen fortæller godt igen, når hun blot én gang har hørt noget. I disse dage løber hun glad ud og ind med sin slæde. Jeg tror, hun kommer til at ligne mo'r. Hun glæder sig over livet, som det er.

— Jo, Romulus og Remus, der blev født på prærien, de levede og kom til teltet, og nu håber jeg, de sidder i en tæt rede i en lille tæt hytte. Du kan forresten tro, at vi kan herude. Næsten alle naboer i en vid kreds er kommet hertil som ungarke. Efterhånden bliver de så gift. En af de første, der kom her til stedet for 8 år siden, har en flot gård på 800 acres med præmiedyr o. m., giftede sig ved denne tid ifjor. Nu i forrige uge skulde de så have det af ægteskabet følgende barn. De havde den samme gamle irske militærslagter, jeg har skrevet om engang før. Her var også tvillinger, drenge, der døde i fødselen, moderen elendig. De har ført hende på slæde og tog i tre dage til Edmonton. Jeg kan ikke nægte, at jeg er glad over, ingen småbørn selv at skulle have, skønt det er hele familiens brændende ønske! Så ganske uden fare er det da ikke at være nybyggere på prærien. Jo, det var virkelig tvillinger også her.

Ja, jeg snakker løs. Ellen lå i morges oppe i køjen og fortalte drengene om kong Midas' barber, der ikke kunde tie stille. Netop sådan er det med mig, jeg må have luft.

Hver dag synger vi i denne tid julesalmer. Salmens ord gør forjættelserne mere levende, man ligesom oplever den, „Sorg er til glæde vendt, klagen endt“. „Hjærte løft din glædes vinge“ passer især så godt for os. Mon I også synger den? Ja, jeg véd, I gør det, I synger den og alle de andre. Det er netop således det skal være.

Eders

Johanne.

25/1 14.

Hidtil har vi haft en ideal vinter, få graders frost, stille, klart solskin. Om aftenerne en dyb, mørkeblå himmel med stjernebillederne så tydelige og klare paa den mørke himmels baggrund, som man så dem gennem en kikkert. Underligt, at man ikke i disse egne har anlagt et observatorium! I de sidste dage har vi dog haft besøg af frosten i sin vælde, men da det stadig er blikstille og solskin, mærkes det ikke, selv om graderne gik ned til 37° under frysepunktet. Er det ikke mellem 40° — 50° C? Det kneb dog den nat at holde sig varm i sengen. Men vi har jo nu den velsignede kakkellovn, der brænder døgnet rundt på en spand hårdt kul og varmer mageløst jævnt og behageligt. Under snestorm hjælper dog intet, hverken klæder eller ild.

Henning har fået en god bøsse, som kostede 10 dollars. Den første dag, han gik ud, kom han hjem med en stor snehvid hare. Den havde sorte øretipper, og han fik den i første skud.

Marie, det lille væsen, nyder livet i sin frihed, hun er i bedre humør, lystigere og lettere i sindet, end jeg har sét hende tidligere herovre. Vi har det forresten hyggeligt og rart inden døre i vinter, synes jeg. David Copperfield og „Gennem Ørkenen“ har vi læst højt og er nu ved Erik Menveds barndom. Sytøj er her jo nok af altid. Vask, bagning, daglig madlavning er jo ogsaa arbejde. Det er forresten min fornøjelse at læse med børnene i vinter, de er virkelig ganske flinke og vil så gerne. Hans er ked af det, når vi engang imellem ikke læser. De er i regning ved at „låne en som er ti“ og beholde et tal i „mente“. Marie læser som den bedste engelsktalende Engelsk med dem. Men det er jo det bedrøvelige at se børnene trænge til undervisning, se, at de gerne vil lære, og så får de i bedste fald en meget mangelfuld undervisning. Når jeg, som i disse dage, har måttet gå over og hjælpe Mrs. Stiebel, går det i stykker. Hun er blevet opereret og har måttet holde sengen en 14 dages

tid eller længere. Nogle løjerlige mennesker er det. Hun kan ikke undvære en pige og kan ikke holde hende. Da operationen forestod, havde de forskrevet fra Winnipeg en stor, rask, skotsk bondepige. Aftenen før fru'en skulde opereres, gik pigen sin vej! De har i sommer haft en 7—8 forskellige piger og dog den længste tid været uden. Så kom Stiebel som sædvanlig til mig. Jeg var langt fra rask efter et uheldigt fald, men måtte se at få dem hjulpet ud af kniben. Der er en lille årgammel dreng og grumme meget arbejde med den forvænte kone i sengen, men hun er da nu på benene igen. Jeg har sagt dem bestemt, at hvad jeg gør for dem, gør jeg som nabokone uden betaling. Således er det rarest for mig, som jo gerne vil hjælpe mine medmennesker og ikke godt kan vænne mig til at „gå på arbejde“. Han er en flink og dygtig ung mand, men han har rigtignok to forvænte, fordringsfulde børn at tage sig af: drengen og konen. Han passer sin store mønsterfarm med heste, køer og svin og må gøre det meste af hendes arbejde foruden og til sin fortvivelse jage landet rundt efter piger: „You don't know what a bad job is, if you hav'nt been out hunting girls!“ siger han.

Næste vinter må vi sagtens se at finde en plads til Henning, her er for lidt at bestille for en fyr i hans alder. Det bliver nok ikke let. Her er arbejde til mange om sommeren, til få om vinteren. I Toronto skal der gå 20,000 mand ledige.

Nå, man løber ikke fra sig selv, om man rejser til Canada. Dygtige er vi ikke. Men vil Gud gennem slid, udygtigt slid, tilsidst give os det ærlige, daglige brød i det fremmede land, så vi engang frit kan se enhver i øjnene, så vil jeg takke og prise ham.

Når kulden og mørket står herudenfor som to store kæmper, og stormen spiller én, dyb, klagetone på telefonråden, så føler jeg mangan gang forladtheden, afmagten, angsten så dybt, at jeg derved netop helt hjælpeløst synker sammen i bøn om hjælp og fred.

„Hjælp os og styrk os, at faste vi stå,
 stride, og sejre i striden!
 Herre og Frelser, du ære skal få,
 nu og evindeligt siden.“

8/1 14.

Kære bedstefar!

Det går op og ned med vejret, d. 6te og 7de var det tøvejr, det regnede og al den sne, der var, smeltede, men inat sneede det atter. Idag fik vi haresteg til middag, den havde jeg skudt. Idag lavede jeg en haresnare, jeg vil dog prøve, om jeg ikke på den måde skulde kunne fange nogle. Den er gjort således, at haren kun kan komme til fra den ene side, når den vil have kartofflen, som jeg bruger til madding, men så snart den trækker i kartofflen, er der en pind, der vipper op og strammer en ståltråd rundt om haren, og så er den fanget. Jeg har lige sendt mine skind bort og for nogle af pengene har jeg købt fælder og i foråret, når isen går bort, er det let at fange moskusrotterne, når man bare har fælder.

Idag har jeg skrevet til regeringen i Regina efter kort, som udviser „homesteads“, som ikke endnu er optaget. En snes mil herfra er der en del sådanne, synes jeg om noget af dem, tager jeg det, jeg er jo nu snart 19 år. Jeg kan jo derfor godt arbejde ude næste sommer og tjene lidt til at begynde med. En hest har jeg, desuden en kvie, der skal kælve næste forår. Ad åre kan jeg mulig få købt et par heste til. Vi får at se, hvad det bliver til. En udmærket fyr, som hedder Frank Morris, kender jeg, han har et homestead ude vestpå og siger, at der er flere, som kan tages i hans nabolag. Også en Islænder, som hedder Andy, har jeg lært at kende.

Mange hilsener til eder alle

fra

Din Henning.

Min kære lille pige!

Tak for dit brev, du havde vel en god jul i Danmark, dér forstår folk bedre at holde jul end vi her. Rigtige juletræer har vi ikke, men så laver vi os et af ståltråd og papir og sættes lys på, og det ser kønt ud.

Sneen ligger jo højt og blødt udenfor døren. Når børnene i „frikvarteret“ styrter ud, kan de knap tage et skridt uden at synke i til halsen og kommer ind med støvler og bukser fulde af sne. De har forresten haft en lang god tid, og har kunnet slæde ned ad en lille skrænt, så de endte langt ude på søen. Deres fader har lavet dem en lang slæde, hvorpå de alle tre kunde få plads og de har hittet på mange lystige måder at bruge den. Nu gælder det jo for dem at få den lange dag til at gå inden døre i det lille hus, og det kniber jo nok sommetider. Af og til er de urede med, om det er formiddag eller eftermiddag; og noget blegnæbbede er de blevet.

Hans har en stor stald fuld af heste og leger sommetider så lystigt med dem, at vi er næved at lege med allesammen. Især er han stolt af en lille, tyk hingst, som hans fader har skåret ud til ham. Den „kan gå“, det vil sige stå så fast på sine fire små ben, at han kan trække den efter sig huset rundt.

En stor hvid kat har de også at more sig med, den hedder Snowball, men vi har været nødt til at lade den gå over i stalden på grund af —, nå, lad os sige på grund af omstændighederne. Det synes imidlertid hverken kat-ten eller børnene om.

Nu skal du forresten høre, hvordan det gik idag. Det er jo søndag, og Marie skulde lave nogle godter til at traktere os med. De, vi selv laver, er både billigere og bedre end dem, vi kan få i byen, der er en 2—3 mil borte! Vi fik så lavet en hel tallerken fuld med hakkede nødder i, og vi glædede os til traktementet, da hun satte dem ud på en hylde, vi har udenfor køkkenvinduet, for at køle dem. Da hun lidt efter går ud at hente dem, står

en stor fremmed hund og æder de allersidste. Du kan tro, der blev en jagt! Henning med en kost, Hans med en ildklemme, Niels med en støvle. Men den langbenede hund troede jo, de vilde lege med den, styrtede ud, hvor sneen lå dybest, stod så stille, til de kom lige hen til den. Så fo'r den op i en halmstak og boltrede sig, ungerne bag efter. Men da de vel var oppe på stakken, var hunden henne ved køkkenet og slikkede de sidste krummer af tallerkenen. Marie og jeg stod i døren og lo, så vi glemte at ærgre os over tabet af godterne, men for dog at traktere dem lidt, tog vi en smule ren sne og hældte syltede vindruer over. Det ser nydeligt ud og smager godt; men man laver jo nu engang ikke brystsukker til at traktere fremmede, langbenede hunde med.

Ellen fik til jul en fin dukke fra Samsø. Den kom juleaften, „fin og frisk og fager“, i blomstret ulden musselins kjole, blanke laksko, hvide silkestrømper, hue og taske, gule krøller og brune lukkeøjne. Den er bare altfor fin til en lille præriepige. Ingen af mine pigebørn i Danmark har haft så fin en dukke. Hun leger ikke hver dag med den, hun ønsker, den skal blive ved at være fin, og så vil hun gemme den til sine børn.

10/2.

Det er jo i grunden unødvendigt at skrive om mit fald ned ad tandlægens stejle trappe i Nokomis, når man ikke slog sig helt ihjel. Min mand kørte mig hjem på en fjermadras i en arbejdsvogn. Jeg mærker, at jeg nu er ved at komme mig, og så taler vi ikke mere om den sag.

I den sidste tid har vi læst Erik Menveds Barndom. Den morer de store børn, men slet ikke de små. Hans synes, at den hellere skulde hedde Erik Vanvids børn, for man hører jo bogstavelig ikke om andet end Drost Peder. Den fromme Niels siger: „hvor mennesker dog er onde! — og jeg tror virkelig ikke der bliver mere end én tilbage i den bog, sådan slår de hverandre ihjel:“

— Nå, nu åbenbarede Henning sig heldigvis med

noget blæk, der ikke tager skade af frosten —. Niels har fået en fix idé. Han stiller sig hen ved siden af mig og gnider mig med sin lille varme hånd på ryggen og siger: „det gør jeg, fordi du faldt ned, mama, hvordan har du det?“ Når Marie og Hans, som nu og da sker, tar sig en temmelig voldsom omgang, står han i en krog og råber: „la' vær at gøre hinanden fortræd!“ Selv er han ikke nær så ømskindet som Hans. En børste faldt ned i ansigtet på ham, så det blev både gult og grønt, men ikke knyede han. Forleden skar han en halv negl af og knyttede som en sand spartaner næven om det, uden at sige et ord, til vi så blodet dryppe. Hans er der alligevel mere humør i, han har vokset sig stor og stærk og har en glubende appetit. Nu ser han ganske vist noget sløj ud med røde øjne og får hverken plads eller motion nok. Af og til farer han ud i den kolde sne og står på hovedet, gnider sneen ind i ansigtet, får bukser og støvler fulde og kommer derefter beroliget og forfrisket ind. Han er ivrig efter at lære at læse i vinter. Det er blot skade, at de ikke lærer mere.

Niels er i en grad kejthåndet, du ikke kan tænke dig. Han skriver helt pænt med venstre hånd, men grusomt med højre. Jeg tror slet ikke, vi får ham lært at spise med højre. Han staver helt pænt, begge læser de engelsk og kan bogstaverne.

Madammerne sværmer om Marie som gribbene om et lam. Mrs. Hommel har bedt hende komme og blive et par måneder. De er søde imod hende, og hun har i grunden nok lyst, men vilde gerne slippe fri til at passe have og kyllinger. Vi har talt om, at hun skulde tage derhen og tjene til lidt sommertøj og så være hjemme i foråret. For mig bliver livet så trist, når hun forlader os, men jeg véd godt, at kommer hun først ud, bliver hun nok ude. Det får dog altsammen at være det samme, om hun bare har det godt og er glad.

Kulden har vi da fået tilgavns. Sneen ligger alenhøjt over hele landskabet; den er ikke hård, så den kan bære, for hvert skridt synker man i til livet. Hver eftermid-

dag når min mand går ud at fodre og vande, pakker jeg drengene ind, og så løber de en 15—30 minutter ude, hvor stierne er trådt til, og hjælper deres fader. Vi har i denne uge haft 50—54 ° under 0°, og så kan man næsten ikke stikke næsen udenfor. Min brøddejg frøs inat lige op ad den brændende kakkelovn på den side af den, som vendte bort fra ilden. Desværre frøs også vore kartofler i kælderen. Når vejret er stille, klarer vi os dog stolt; men vi har haft en styg snestorm af nordvest med en 20—30 ° frost, den var slem. Børnene dækkede vi til med alt, hvad vi havde. Men min mand og jeg måtte stå op den nat, klæde os på og lægge os i klæderne, men vi sov ikke. Dog undrer det mig, at vi ikke her i vor lille stue føler kulden mere, end vi gør. Som oftest er her lunt. Det er kun stormen, der gør alt uholdbart for os.

Ellers har vi en lys, klar vinter i år. Indad vore to temmelig store vinduer mod syd skinner solen, så længe den er på himlen, og udenfor, med den klare sol på den skinnende hvide sne, er det så strålende lyst, at menneskeøjne slet ikke kan tåle det. I mørke, truende dage synes vinteren os langt værre.

Henning er sød og gemytlig. Han har nogle dages arbejde om ugen hos vore to naboer. Penge kan han dog ikke drive ud af dem, men har dog hos Stiebel fået en gammel boggie, et lille køretøj til to, som her meget bruges, og som vi tit har savnet. Af nyt koster en sådan vogn o. 100 dollars, nu fik vi den for 8, fin er den jo ikke, men vi er dog glade for den, hjulene er gode og Henning laver den istand som bedst. Han taler selv om at tage „homestead“ til sommer, hvad jeg dog nødig ser.

Febr. 1914.

Kære broder!

Nu er jeg begyndt at arbejde for en mand, der hedder Alexander. En, jeg kender, der hedder Frank Morris, mente, at manden var brav, så tog jeg pladsen for en måned, jeg skal have 12 dollars, og det anses for en

ganske god løn om vinteren. Jeg er dog nærved at fortryde det; thi jeg må hver morgen køre til byen efter alt det vand, de bruger, ligemeget, hvordan vejret er. Byen ligger to „miles“ fra os. Om morgenen har jeg børnene med, og når jeg kommer hjem, skal dyrene vandes. Om eftermiddagen skal jeg igen ind efter ungerne. Der er to piger på 14 og 11 år og to drenge på 9 og 6. Den ældste af pigerne er temmelig sær, evig og altid gnaven; den yngre er grim, men lystig, de to drenge er raske, små fyre.

Her er en mand, som har været her en månedstid, ham spurgte jeg om husbonden. „Han er en djævel; man skal arbejde ude hele dagen og så bliver man ovenikøbet skældt huden fuld,“ var den besked, jeg fik. Nu, jeg har dog ikke mærket til, at Alexander er så slem. Første aften vi skulde i seng, gik vi ind i et lille kammer, hvor der lige var plads til os og to brede senge. I den ene var der en del sengklæder, i den anden to lagener. Den sidste anviste han mig, men så blev jeg skam gal i hovedet og sagde til ham, at jeg hellere gik hjem midt om natten, end ligge og fryse ihjel i en seng uden sengklæder. Så skyndte han sig at sige, at vi gerne kunde ligge sammen, om jeg hellere vilde det. Så gik jeg i seng med de fleste af mine klæder på og holdt mig så temmelig varm om natten. Manden havde frost både i næse og kinder, således håber jeg ikke, det skal gå mig.

Jeg kan nu spille alle melodierne, du sendte mig, på okarinaen undtagen „Jeg gik mig ud.“ Vil du nok forklare mig lidt bedre, hvordan det hænger sammen med de halve toner, og skrive nogle flere op til mig.

Din broder

Henning.

Slutn. af Januar 1914.

Sneen ligger nu højt med en skorpe, som går i stykker, når man træder på den, og så synker man ned i løs støvsne. Hans har hele dagen kørt halm med sin fader

og hjælper ham med at læsse. Han fik ondt i sin ene arm, „men jeg håber, det er vokseværk“, siger han. Et par heste, vi har fået, er han vældig glad for. „Du véd ikke, mama, hvor rart det er at være venner med et par heste. Dyrene er jo i grunden meget mere taknemmelige end mennesker. Du må gå med ud at se, hvor venlig hingsten ser på mig!“

„Kan ikke dyret græde og le,
det kan dog kærligt på mennesker se —“

Jeg er ked af, at jeg ikke nær så godt forstår dyrene, som drengen gør.

Gudmo'r gav os iår hver en julegave. Niels havde et par tykke, grove støvler, der sårede hans små fødder, de er som et blod, nu fik han et par røde filtstøvler med lædersåler, han kalder dem sine „overraskelsesstøvler“ og sad iaftes og lovpriste dem, da han sad og klædte sig af. „Jeg vil elske mine overraskelsesstøvler, sålænge jeg lever“, sagde han. „Ork“, svarede Hans, „om en kort tid er de støv!“ — „Ja, så vil jeg elske støvet!“ — sagde Niels.

Februar 14.

Vi har haft det forskrækkeligt koldt, stadig med blæst og 30—40° (Celsius) under frysepunktet.

Jo, jeg kan godt fra vort første Amerikaophold huske Fru Hansen, som du nu har talt med. De havde det mest fortryllende hjem ude ved Michigansøen på en høj, brat skrænt, med en smal strandbred. Første gang, vi besøgte dem, var hun lige kommet hjem fra et hospitalsophold. En aften, der var fremmede, vilde hun skynde sig ned til søen efter vand, hun trådte fejl og styrtede ned fra toppen til bunden af skrænten, men, energisk som hun var, kravlede hun op igen. En tid laa hun hjemme, men havde fået indvendig skade, og det endte med, at hun kom på kvindernes hospital. Jeg husker også nok, at hun sagde, da manden vilde købe en ko, „jeg vil ingen ko have, jeg véd, det bliver mig, der

skal passe og malke den.“ Smith, der havde kendt dem før, sagde mig, at han læssede hele byrden på hende. Men også han har lidt og døjet, og han har den samme undskyldning som såmange af hans lige, at de er forkvaklede, drevet ud af forhold, hvor de var hjemme, den jordbund, hvori de var vokset op, tvunget ind i nye forhold, atter revet ud, sat til ting, de ikke kunde forstå, arbejde, de ikke havde kræfter til. Den ulykkelige „dannelsen“, der lever i hver blodsdråbe, og som får mennesker til at lide så meget mere end de fødte arbejdere, og tvinger en til at stå under dem, fordi det ligefrem er de fysiske kræfter, det gælder. Kan du huske, at vi allerede som børn hørte, at en af vore venner havde besøgt dem i Australien og sagde, at han havde sét en udslidt, gammel kvinde stå i urskoven og vaske. Allerede den gang gjorde det stærkt indtryk på mig. Hun er et af de mennesker, jeg glæder mig til at tale med, når mit usympatetiske jordelin er faldet af mig.

Vi hørte en trist begivenhed i forrige uge. En tysker Schamp, som ikke bor saa langt borte fra os, var i byen med sin kone og to småpiger. En snestorm kom op, de tabte sporet og kørte den halve nat omkring, til de omsider stødte på en menneskebolig, men da var den ene af småpigerne, Kätchen, frosset ihjel i sin moders arme. To børn på vej fra skole omkom ligeledes, en dreng på 15, en pige på 11 år. En af vore yndlingsbøger for tiden er Bredsdorffs fra 64, jeg synes næsten, at vore børn er mere optaget af dansk og tysk, end vi var. Det lader jo til, at alle hjemme er stærkt optagne af tidens minder. Fa'r og mo'r måtte forlade Frederits, da byen brændte. Mine søstre sender os udklip af aviserne med begivenhederne ved Sankelmark og Dybbøl, og jeg må med beskæmmelse tilstå, at det egentlig først nu ret er gået op for mig, hvad der i de år blev lidt og stridt, og således går det vel flere, og jeg tænker, at det for den yngre slægt kan have sin betydning at få mindet opfrisket om, hvad der i de år tabtes, ja, og vel blev vundet.

Både Henning og Marie er nu ude. Man véd jo ikke, hvor gammel man skal blive, eller hvad man skal opleve, men aldrig tror jeg, jeg kan glemme, hvor svære disse vinterkolde forårsdage er: „dagene længes, vinteren strænges“, — og børnene kommer ud. Det er noget af det værste, jeg nætter og dage har været med til.

Marie er forresten glad og frisk og er taget til sine kære venner, Hommels. Det er et dannet, propret, nydeligt hjem, en venlig yngre frue og en sød lille dreng, hun ligefrem elsker. Alt i alt, det véd jeg helt vel, er det langt bedre for hende at komme til dem end at forsumpe i dette ensomme hus, hvor aldrig noget fremmed menneske sætter sin fod. Men, — hvor jeg savner hende! —

Henning gik det ikke videre godt, han fik en plads over to danske mil herfra, god var den ikke, og han kunde jo være gået derfra hvilken dag og ladet lønnen fare, men han er heldigvis ikke af dem, der let giver tabt. Han måtte hente to miles borte i Nokomis alt det vand, der brugtes på gården, 62 spande. Der er en snes heste, ungkvæg og køer at passe. Der er to stalde omtrent en fjerdingmil fra hinanden. Desuden skulde han køre børnene i skole og hente dem, malke, centrifugere og færdes 14 timer daglig ude, hvordan så vejret var, i polarkulde og snestorm. Og hvad fik han at spise? — the og brød, ikke det bitterste andet. „Ja, men „hun“ laver dejligt brød, og undte mig al den the, jeg kunde bælge i mig.“ Han føjede til, at manden ikke havde sagt et ondt ord til ham, heller ikke klaget over arbejdets udførelse.

Han er nu en stor og kraftig dreng og har vel også bedre af at se sig for blandt andre end at sidde hjemme og drive, når hans fremtid dog ligger i dette land. Naturligvis har han varmt tøj, fåreskins trøje og „shoe-packs“ (finsko), men når termometret går 30—40° ned under 0°, skal man også vogte både næse og øren. Og når jeg i det hele taget omtaler dette, er det for at vise, at der bogstavelig ikke er nogen grænse for, hvad folk

her kan hitte på at forlange af dem, der er i deres tjeneste. I sin sidste plads har han ikke smagt kød, så lidt som kartofler. Skønt de selv har børn, fik han ikke engang havregrød. Nå, nu er han atter hjemme hos os.

Dagen før han rejste, slagtede han en gris for mig. Vi har ikke i lange tider haft flæsk, og jeg var ked af, at vi netop skulde få det lille, lækre dyr slagtet, da han forlod os. „Det skal du såmænd ikke sørge over, lille mama, så varer den dobbelt så længe, og jeg får nok, hvad jeg skal have,“ sagde han.

Han er et godt og tålmodigt barn og aldrig forsagt.

De tre små er jo da endnu herhjemme i læ og ly, ret gemytlige og nogenlunde raske. Hans (9) er så flink til regning, såvidt jeg forstår at forklare ham. Niels (7) er i bund og grund kejthåndet, så det kniber for ham at skrive, nu går det dog, han staver godt og taler for tiden ikke, men staver. Vi synger en 3—4 sange og så fortæller jeg for dem, og de for mig.

„Mama, jeg kan godt forstå Vorherre, men dette med fru Vorherre kan jeg ikke så godt lide,“ bemærkede Niels. „Hvad er det, du siger barn?“ „Jo, denne herre afgudinde som Hagbart og Signe troede de fløj lige op til.“ „Nå,“ forklarede Hans, „det er nok Freja, du mener.“

Ellen (11) ser pæn og rask ud i sin lille snævre, blå kjole. Hun syr nok så rask på maskine, træder, spoler, det hele. Håndsyning synes jeg heller ikke, jeg kan lære dem nok, det tager tid, og jeg bliver træt.

Marts 1914.

Vore naboer, Stiebels, var borte til et „surpriseparty“ hele sidste nat, så var „the old Dane“ jo deroppe at passe deres lille, søde unge, og derfor er jeg mat idag. Imorges Kl. 6 gik jeg hjem lige i dagningen under en osteklokke af stjærner. Jeg gad nok vidst, om det er Castor og Pollux, der står langt nede i nord lige ved horisonten. De og mange andre stjernebilleder lyste mig

hjem i sengen, hvor jeg forresten ikke denne gang blev varm. Stiebels har et nydeligt hjem, gulvtæpper, bløde stole, illustrerede blade, så jeg har det virkelig godt derovre. De er i grunden venlige, men — næsten utrolig nærige og fordringsfulde, — hun især, skønt de er velhavende.

Det er jo underligt at være blevet en fattig arbejdskone og så fx. i tolv timers fri tjeneste ikkun få en tår the, — man lister sig flov og ydmyget hjem — sammen med Castor og Pollux.

En mærkelig vinter har vi haft, som de nok sjælden i disse egne har haft mage til. Lige til Januars slutning har vi smukt vejr, solskin, kun lidt sne, børnene var daglig ude. Så mødte Februar med knagende frost, snestorme, hvirvelvinde. Og hvad saa? Nu i Marts tøvejr, jorden er næsten bar, forårsvinde. Men enden er sagtens ikke endda, vi kan få snestorm inden Maj. Det værste er, at børnene bliver så skidne og våde i dette snesjap.

Eders

Johanne.

16. April 1914.

Vi har da omsider fået forår, virkeligt forår, men også først nu, dog ikke det, der ligner et blad eller en spire. Du véd, vi fik en tid først i Marts tøbrud, alle ventede vi tidlig at kunne komme i jorden iår. Det slog fejl, netop da jorden var tjenlig, frøs det påny, ja, vi fik endogså et klem af den hårdeste kulde, vi har haft i vinter, snestorm m. v., så der blev vi narret. Nu, i mandags, d. 13de April, er jorden tøet så meget, 2—3 tommer, at alle kan begynde at „diske“ stubbe. Pløje kan man endnu ikke heromkring, og hveden skulde gerne nu, så snart som muligt i jorden. Helst ønsker vi at kunne så i de første dage af April, men det lykkes kun sjælden. Istedet „diskes“ og harves stubbene til hvede. Bedst er det jo, når der pløjes i efteråret, men det bliver sjælden til ret meget på grund af den fælles

tærskning. De, der har opbrudt mark fra ifjor er jo de heldigste.

Nu har vi da også fået heste, 250 dollars for de tre, 50 for den ene, der næppe er meget værd, og nu går det ti gange så godt som med studene. Hvad der ifjor tog ti dage, har min mand iår gjort på to, hvad der jo er grumme lykkeligt, det slider heller ikke så hårdt på ham.

Drift og forholde er her såmeget anderledes end hjemme, men udviklingen går jo mod den mere intensive drift.

Men, sér du, penge trænger vi alle til, og de fleste fås jo i efteråret ved de store ensartede kornmarker. Alle heromkring har, så at sige, begyndt på bar bund, og alle behøver vi de dyre maskiner for i det hele taget at udrette noget som helst. Nu skal du høre: slåmaskine 130 dollars, vogn 60, slåmaskine og rive 100, høstmaskine 160, fire gode heste 1000 dollars, et par køer 175, det er en stor sum for den, som kun har et par bare næver, der må stiftes gæld ikke alene for de nævnte sager, men for at leve. Når høsten kommer skal der så skaffes ret store summer tilveje for at kunne gøre afdrag på gælden, og det skaffes kun i en fart ved udstrakte kornmarker, og det er jo ganske vist rovdrift.

I enhver egn, så snart der blot er hengået en 9—10 år, indføres den såkaldte blandede drift. Da vi kom, havde vore to naboer én ko, to, tre grise, dyrkede udelukkende hvede til at sælge og havre til hestene. Har man megen jord, blot 400 acres, og det lykkes, kan det jo give store penge, men en haglbyge kan ødelægge hele herligheden. Nu har de samme to naboer 8—10 køer, 10—18 grisesøer, så kommer der store mængder af gødning, som jo skal anvendes. Driften bliver mere omhyggelig, istedet for at brænde deres tusinder af tons tærsket halm, bruger de det til strøelse eller lader det gå igennem dyrene. Men alle sidder de med gæld, har store udgifter og skal betale store renter. Hjemme er det jo skatter og dyre jordkøb, her er det driftskapitalen,

der tynger. Folkeløn er så dyr, at det er umuligt at bruge håndkraft til arbejdet. Maskiner skaffes, og ét spand heste er her nødvendigvis fire.

Man kommer en og anden gang til at le ad deres skødesløse drift. Dyrene lukkes ud, hvor koldt det så er, ligegyldigt om det er snestorm eller „femti under 0“. I denne måned skulde Behrends have 8 kalve, og jeg korsede mig over at se dem i bidende, isnende kulde jage kælvkøerne ud til nogle hvedestakke en fjerdingvej borte. En aften så jeg Henning komme ridende hjemad, drivende køerne foran sig, med en lille hvid kalv på tværs over hesten. Den gang gik det godt, men næste dag blev der atter født en kalv ude på marken, og den lå død derude. Min dreng har i år taget tjeneste hos Behrends og får 40 dollars i måneden.

Marie er hos Hommels, hvor hun var ifjor og må alvorlig tage fat, men alle er de søde og venlige mod hende. Hun er pæn i skind og klæder, rask og næsten strålende, og elsker sit husbondfolk. Hun får 14 dollars om måneden, og jeg glæder mig inderligt, at hun har vundet mod og arbejdslyst, det lille forknytte skind, hun var. Da jeg i søndags spurgte: „hvordan har du det, Marie?“ udbød hun: „å, dejligt, mama, og jeg har sådan en lyst til at dansel!“

Det var min mands fødselsdag langfredag. Vi bagte en rigtig stor fødselsdagskringle, holdt meget af ham og gav ham en ren skjorte på. Vi læste evangeliet og sang: „Hil dig frelser og forsoner“. Så skete det fornøjelige, at da vi var færdige, holdt en mand for døren og afleverede en stor pakke fra min søster, som vi alle blev lige glade over. Den indeholdt Heibergs og Oehlen-schlägers udvalgte skrifter, og desuden var der påskeæg og en pakke dejlig the i den. Vi læste straks „Alferne“.

Min mand er rask og glæder sig ved atter at kunne begynde arbejdet og i år have heste til hjælp.

Din

Johanne.

Min mand har nu tilsået o. 40 acres med hvede, har pløjet og harvet jord til havre, som han begynder at så i næste uge. Hveden er i god tid kommet i jorden, og vi venter det samme med hensyn til havren, som skal sås i næste uge. Desuden skulde vi gerne have et lille stykke med hør, som ikke må sås før efter 15de Maj, men heller ikke meget senere. Vi har i år selv haft sæd både til hvede og havre, hørfrøet får vi hos Hommels, og jeg kan sige dig, at forårsarbejdet i år er gået rigtig godt hidtil. Ditlev er jo rask og ihærdig, men studene var ham for langsomme. Mens han kører hestene, renser børnene og jeg hveden og „behandler“ den, d. v. s. overhælder den med en svag blanding af formalinaldehyd og vand. Havren bliver behandlet på samme måde og så lægger vi den og gør, hvad vi af småting formår.

Hans er flink til at passe kørerne, fylde hø i stalden og truget med vand. Henning taler bl. a. om at købe en ung hoppe. På gården, hvor han er, er der en ældre karl, han kommer udmærket ud af det med, og han er helt stolt over, at han kører de fire bedste heste, og at det er ham, der tilsår det hele. Altid flink og fornøjet, når vi ser ham, får udmærket mad og har en rigtig god plads.

Så skete det, at han en søndag morgen spillede kort med dem deroppe. Næste søndag sagde han: „jeg kommer nok ikke hjem i dag“. Med moderlig bekymring formanede jeg ham til ikke at sidde at spille kort hele dagen. „Å nej, du skal såmænd ikke være bange, lille mo'r!“ svarede han. Vi ventede ham altså ikke, men — lidt efter middag kom han hjem med 5 dejlige, store, friske flsk, som her kaldes „suckers“ (stenbidere), med sugemund, jeg véd ikke, hvor de suger sig fast. Det var jo en overraskelse. Han, Behrend, og den anden karl havde været på fiskeri i en bæk her lidt sydfor og i løbet af et par timer fanget ikke mindre end 25 styk-

ker. Så fik vi kogt og stegt fisk og fiskefars. Fisken er både fin og god, men der er en utrolig mængde ben i den. Foruden alt dette bragte han mig en hare og en agerhøns hane samme dag.

Foråret er tørt iår, ikke en tiendedel af den regn, vi fik ifjor. Det gamle præriegræs er som tørt hø, og der har været mange præriebrande. Da Henning tidlig i foråret var hos Mr. Alexander, stiftede han bekendtskab med en ung fyr, der hed Elwood Mac Allan, der hører til en stor familie, som bor nord for Nokomis. Han vilde nu begynde for sig selv, havde fået $1\frac{1}{2}$ section land og bygget sig en ny lade med 6 gode heste i. Netop den dag, han var gået derud for at begynde arbejdet, blev han i det fjærne en præriebrand vár. Med de to heste begyndte han at pløje i kreds omkring, men ilden var ham for hurtig. Så løb han til stalden for at få hestene ud, fik dem løse, men de løb atter ind, da ilden allerede havde fat. For at redde livet måtte han selv skynde sig ud, helt forbrændt som han var blevet. Endnu prøvede han på ved hjælp af våde sække at redde kornhuset og sædekornet, men også det brændte. Ilde medhandlet af branden vilde han så gå den halve mil (2 „miles“) til sin broders farm, men faldt om og blev liggende på halvvejen, hvor han omsider blev fundet og ført hjem. Han var kun 18 år gammel og står for mit indre syn fortvivlet, alene, i kamp med ilden. Så passerede noget kønt. De omboende farmere, en 40 personer aftalte at møde en bestemt dag, hver med 4 heste og de nødvendige maskiner og pløje, så, harve hele stykket på én dag, og det gjorde de, det var for resten langfredag. Elwood er endnu syg og sengeliggende, men blev jo altså hjulpet. Hans broder har $1\frac{1}{2}$ section og 35 heste, så det er heldigvis ikke fattige folk, denne ulykke er overgået. De vilde jo have været totalt ruinerede. Der fortælles, at fire andre farmere der i egnen er brændt ud. Næsten hver eneste aften i denne tid ser vi præriebrande.

Vi har da fået en kvie kalv, vor lille, gode ko giver

fed mælk, jeg har kunnet kærne en 5—6 pund smør om ugen, og vi har også kunnet sælge 10 dusin æg og 4 pund smør om ugen, så vi har da lidt penge om hånde. Desuden har min mand solgt en 5—6 læs hø af det, Henning og han bjærgede sidste høst, men fik kun 3—4 dollars for læsset, tidligere var prisen tit 6 dollars. Men det hjælper jo altid.

De små drenge går på æventyr. Forleden sad jeg og syede ved et åbent vindue, da en ubeskrivelig, vederstyggelig stank nåede ind til mig, og på samme tid hørte jeg vilde glædeshyl af drengene. De havde været på den anden side af søen, hvor der findes såmange interessante ting, især på en bakke med pilekrat, der skråner ned mod vandet. Der havde de opdaget en nylig afdød „skunk“ (stinkdyr), som havde ædt gift, der var sat ud til prærieulven, „Og jeg forsikrer dig, mama, at et pigebarn vilde have besvimet af stanken!“ Vi fik jo skyndsomt dyret bort fra huset, og Henning flåede den. Et par dage efter kom de minsandten med én til. Vi fik kun én dollar for skindet. Det er forresten et yndigt lille dyr, langhåret, sort, med en hvid stribe fra hvert øre og ned til halespidsen. Den har et lille bjørnehoved og labber.

Vore ænder gik da tilsøs. Vi jog dem ned til søen om morgenen, og så kom de artigt hjem om aftenen. Men da vildænderne kom, opdagede de, at man kunde blive der om natten. At hente dem hjem mod deres villie viste sig umuligt. Mellem de høje siv, der danner næs og bugter frydede de sig i det kolde, blå vand og det klare solskin, selv snehvide og henrykte over det frie liv. De sluttede venskab med vildænder og lappedykkere og lod sig hverken lokke, true eller jage i land. Af og til fandt vi et knækket æg eller et, der var tomt af skunken. For et par dage siden fortalte så drengene, at de havde fundet en rede med store æg, og det var vist pelikanæg, men det viste sig at være en snes andeæg, og jeg håber da, vi får ællinger.

Med undtagelse af enkelte milde dage har vi haft

isnende kulde, en vind så skarp, at børnene blev hudløse i ansigt og på hænder, og så gennemtrængende, at man trods klæder havde en følelse af at gå nøgen. Brændslet slipper altid op for os først i April, og her har været som en iskælder. Iforgårs, den 6te Maj, begyndte det at sne, sneede hele dagen og hele natten, om morgenen lå der en halv alen sne, på sine steder store, sammenblæste dynger i et helt vinterlandskab. I dag er det atter borte, og folk siger, at hveden skal have sne for at lykkes. Hver dag har vi klart solskin, men koldt er det. Endnu ikke en grøn spire i græsset eller spor af knopper på buske. Foråret er langt og trætende, men — dog forår. En lille lysviolet anemone står dog i det visne græs og midt i den hvide sne. Hveden er spiret.

Marie er efter min mening den af familien, som har det strengeste arbejde. Hun er oppe kl. 5 og kommer iseng kl. 10 og gør alt arbejdet i huset, nu da fruene har et spædbarn. Hveranden søndag kommer hun nogle få timer hjem, hun både bager, kærner og vasker, men hendes husfolk er gode imod hende, altid når vi kører forbi, ser hun pæn og ordentlig ud og forstår at hævde sig. I søndags var hun nok meget træt, men ellers i godt humør. Hun har ikke en eneste jævnaldrende, det er hendes største savn. I år fylder hun femten. Ellen har fået en elskværdig Dolly tilbage fra Nebraska og er henrykt. Dolly ynder øjensynlig familien her og opholder sig for en stor del hos os. Forøvrigt går Ellen hver formiddag op til Stiebels og hjælper der, så vi er altid i arbejde.

For mine ringe ævner lykkes det ikke helt godt med vort skolevæsen. Niels gaber munden af led, hver gang han skal læse, og må indstændig anmodes om at se i bogen, når han skal læse. Dolly har under sit 6 måneders ophold i Nebraska lært at læse flydende, hun påstår, at de bruger ingen stovebog, men læser straks. Det lyder mærkeligt. Hun har vist mig sin bog, som er en smukt illustreret læsebog uden det traditionelle A. B. C.

Hun er på alder med Niels, men dobbelt så stor og klog.

Der behøves endnu flere maskiner, end jeg sidst næv-
nede, en kornrenser 35 dollars, en „packer“ over 100,
en harve 35—50 dollars og vel endda andre. At låne
er ilde sét; den som låner, kaldes en „lånegris“ (a bor-
rowing hog). En vanskelighed ved en omhyggeligere
drift ligger vel også i, at frosten let forhindrer pløjning
i høst, og at det så at sige er umuligt i foråret at få
hvedejorden pløjet.

Ja, det var de stude, Richter siger, han er vis på, „that
God Almighty never intended oxen to work for man“.

Oh my, it is cold! Klokken er mange og jeg er træt.

Din J.

13/6 14.

Du taler om festerne for veteranerne. Forunderligt
og vemodigt at holde fest for et nederlag. Børnene bli-
ver ved at spørge: „når vandt vi da sejr?“ Men der er
jo fra blade og billeder nok at fortælle om tapperhed
og opofrelse —, og er det ikke underligt med tab og
sejr? Man strider lige hårdt, tit med større mod under
tryk af det forgæves istedetfor med den opflammende
følelse, som sejr og lykke giver, — og så bliver det dog
nederlag. Men kønt er det, når det andet slægtled i lan-
det fejrer sine helte, ikke fordi de vandt sejr, men fordi
de var modige mænd.

I har naturligvis hørt om den ny græsselige Ulykke
med The Empress. Det skete så meget nærmere her-
ved, at de gik tilbunds med skibet. Jeg er nærved at
synes, at det var værre end Titanic ulykken. Desuden
var det denne gang mennesker, der gik hjem, havde
slidt og stridt penge sammen. Med Titanic var det emi-
granter, der omkom, ja, de blev sparet for meget.

Her er hvert år vejret forskelligt. Endnu har vi kun
forår, koldt, blæsende, trættende forår med en og anden
varm dag. Børnene og jeg har tilsået et stort stykke,

som vi kalder have, men det er næsten umuligt at tænke sig, at det iår kan blive til noget; løgene er som hår, kålen står med frøblade, salaten har en sandstorm dækket, agurkerne en snestorm knækket.

Idag vilde vi med glæde „ligge“ i kakkelovnen, det ender nok med sne.

De vidunderlige fine og klare farver, som er prærieforårets skønhed, er dog kommet frem. Den mørkegrønne hvede, det lysegrønne græs, den strågule prærie og luften, vandet, højene.

Har I sét Venus i nord sammen med nymånen? Her er den fremme et par timer før nogen anden stjerne. Jeg ser aldrig Venus uden at tænke på mo'r.

De to drenge ser til den grad vejrbitte og forblæste ud i dette vejr, de små skind! Hans med skjorte og „overalls“ ligner en lille arbejdsmand. Henning har købt $\frac{1}{2}$ bushel lucerne, det betragtes her som det bedste til grise og køer, så vi er glade for det. Så har han fra en forsøgsstation fået gratis udleveret særlig god byg og kartofler. Deraf kan vi få sædekorn nok til næste forår.

Der er for tiden tale om et andelsmejeri i Nokomis, som da nu for tiden mange andre steder i Canada. Vi har tit ondt ved at blive af med vort smør i byen til en rimelig pris, sædvanlig får vi kun 15—20 cents pr. pund. Vore to naboer sender deres fløde 200 miles bort en gang om ugen. En børneskole er også på tapetet.

For tiden har vi kun én rigtig god ko, som giver omtrent 8 pund smør ugentlig siden april. To unge køer, der skal kælte, og så en lille nydelig kviekalv.

Igrunden uvillig har jeg fra Januar nu og da gået op til Mrs. Stibel og hjulpet hende, svært har det været, og man skal hænge så hårdt i, når man skal gøre to huses grove arbejde.

Uheldigt er det for mig, at fru er så utroligt påholdende, og det er „next to impossible“, når man har slidt deroppe en tre, fire måneder at få lidt lokket fra hende, skønt hun påskønner min hjælp og ligefrem bønfalder mig om at komme. Hun er kun 22 år, utrolig for-

vænt og forkælet med alt arbejde, så hun bogstavelig drukner i det og tilmed ikke kan holde pigen. I løbet af 3—4 måneder ifjor havde hun 8, for tiden kan hun slet ingen få. Fin, dameagtig, pyntesyg har hun, mens vi har været her, fået to børn, undergået en operation, nu går hun med det tredje barn. Hun har haft op imod et halvhundrede pund smør om ugen at lave og presse i former m. m. m., så du kan tro, hun sidder net i det. Mod Ellen, som også har hjulpet hende, har hun forresten været sød. Hun erklærer, at hun elsker mig, og at Gud udtrykkelig har sendt mig til Canada og frelst skibet fra at gå tilbunds, for at jeg skulde hjælpe hende, havde han blot til gengæld gjort hende lidt mere rundhåndet. Pynt og stads har hun dog råd til. I grunden kan jeg ganske godt lide hende, hun er den eneste her, der har vist mig lidt venlighed. Ja, som jeg skrev, Ellen har gået hos hende og passet hendes dreng nok så pænt hver formiddag, og nu har hun givet Ellen et par ny brune sko, så lidt kommer hun da også ud. Hun taler temmelig godt engelsk, dog ikke så godt som Marie.

Ellen, Hans og Niels ynder i dette forår, da vi har heste og den lille vogn, at køre ud med deres fader, mens Henning, Marie og jeg, der er for trætte, bliver hjemme og sliber os en skraber. Forleden fik drengene deres mest brændende ønske opfyldt, at se et par træer, som de kunde klatre op i. I søndags besøgte de en norsk pebersvend for at se på en lille hundehvalp. Der lugtede så rædsomt og var så beskidt hos ham inde i huset, så deres fa'r mente, at han ikke engang herovre havde set magen, men børnene fandt det hele meget interessant. Der myldrede med smågrise og kyllinger og hundehvalpe og føl og kalve. En mægtig amerikansk stald-lade af træ var der med høløft og hejseapparat til hø, og Hans syntes, det var den morsomste dag, de havde oplevet i dette forår. „Det var så frigivet“, sagde han, „at tale dansk med en fremmed“. Det engelske elsker han ikke, men lærer dog noget både af bogen og især af Dolly. I lørdags var hun hernede hele dagen

med sin lille søster, Rosemary, som snakker ustandseligt sit svært forståelige børnesprog. Ellen elsker hun, og når Ellen kommer derop, åbner Rosemary døren for hende og siger med sin lille søde røst: „Bita, dom in an dæl“ (Bita er Ellen, come in and stay). Barnet har lange lysebrune, naturlige krøller ned ad nakken og er den mest fortryllende lille alfeskikkelse, man kan se for sine øne, hun ejer et barnligt, indsmigrende væsen og ynder heldigvis familien her i huset, så du kan forstå, vi er glade, når hun kommer.

Din

Johanne.

10/7 14.

Nu har vi omsider fået stærk varme afløst af tordenbyger. Rarest er det, når ingen regn medfølger. Det kaldes her „electric storms“, når torden kommer uden regn, og vinden hvirvler jorden op som røgskyer. En rigtig bløde slukker dog heden og dæmper sandflugten og gør alligevel ikke det uhyggelige indtryk som slig tør torden. Min mand har i den sidste tid været hjemme-fra. Han bryder land op for en tømmerhandler i Nokomis en halv snes mil borte. Mens jorden heromkring er flad og ganske uden sten, er stedet, hvor han arbejder, fuldt af store og små sten, nogle så store som en kakkellovn. Dertil kommer dybe grævlingehuller og gopherhuller, der altid findes i mængde i et nyt land, så det sker den ene gang efter den anden, at han bogstavelig bliver meget ublidt smidt af ploven på hovedet ud i græsset, og han må ligesom sunde sig noget, inden han atter kan fortsætte. Til at begynde lå han i en tagløs kornlade, hvor han blev gennemblødt af regn, både høet, han lå på og hans tæppe. Men da de folk, han spiste hos, opdagede, at han var en pæn mand, lod de ham sove i en feltseng i køkkenet. Han får 35 cents pr. acre, maden koster for dagen 75 cents. Brække-saisonen er heldigvis forbi d. 15. Juli.

Henning bryder også nyt land. For ham er det na-

turligvis også et svært arbejde, men han er jo ung og forstår sine sager. Han kører en tofuret plov med 6 meget balstyrige og kraftige heste og når ikke så sjældnen 4 acres om dagen, siger han. Min mand havde sin lille esse og ambolt med og var ikke sjældnen nødt til to gange daglig at skærpe sin plov.

Kornet står ganske godt hos os. Foråret var tørt, men der havde været nogle svære byger, som har hjulpet. Vi har igen hvede op omkring huset, den står mørkegrøn og bredbladet. Havren står også godt.

Men det kniber i år noget med havren, ukrudtet vælter frem, og ormene har været slemme. I mine ti rader kål er der knap ti planter tilbage, men jeg har sået igen. Roerne har haft samme skæbne, agurkerne blev borte dagen efter de kom op. Men de ny planter mødte to dage efter udsæden.

En behagelighed er det, at vi i år er fri for myg. Tidlig i Marts var det forårsmildt, så myggene mødte med deres talløse skarer. Men straks efter frøs det hårdt og frosten slog dem ihjel, og vi nyder det ubeskriveligt i denne tid at kunne sidde ude i den svale aftenluft, uden at forfølges af de uhyre sværme. For mændene, der færdes på den åbne skyggeløse prærie, er det en stor lettelse. Kreaturerne bliver ustyrlige.

Vi har nu 18 svin, 4 kvæghoveder, ællinger, kyllinger, og rugehøns. Vand har vi heldigvis, klart og godt, men også det har sine vanskeligheder. Der er kvægsand i brønden, intet vand i bunden af den, vandet skal hentes op gennem en „sandspids“ på bunden af pumperøret, som drives ned i sandet. Alt dette tager altså tid.

Om aftenen lægger vi os i en søsterseng og fortæller og synger. I en halv snes dage har vi ingen lys haft, men dagene er jo lange og trættende nok til at gå i seng, når det bliver mørkt. Visen om Søren Kanne, som jeg husker fra min barndom, gjorde forleden stor lykke og må gentages. Ligeså sagnene om Hroar og Helge og Ragnar Lodbrog, i det hele de danske sagn holder de af, og af æventyr og historier, især dem om dyr.

Så skete det forleden, at en ung so fik grise, ikke mindre end syv. Det regnede svært, og de blev stærkt medtaget, de lå som døde, og vi frygtede at skulle miste dem. Hvad var der at gøre? Vi tog dem ind i en barneseng, svøbte dem i uldne lagener, lagde varme puder om dem, så beholdt vi dog de fem. Jeg var dog mere medtaget end barselmadammen, hvad der efter vanskelige tilfælde også kan, som bekendt, ske med sygeplejersker.

Henning er oppe hver morgen kl. 4, malker 4 à 8 køer, centrifugerer mælken, han har også hænderne fulde. Marie er også oppe Kl. 4 og har en lang arbejdsdag for sig hos Hommels. De har lovet hende en gris i tilgift til hendes løn.

10/7 14.

Min kære datter!

Hvad giver du mig? Din søster Marie er begyndt at gå på bal i sommer med sit herskab og deres temmelig små børn. Det kan jo være, at hun selv fortæller dig om det. Maneren er naturligvis som alt andet her „avpartig“. Når folk i denne tid har tømt deres høløfter, inviterer de flot hele omegnen til bal. Den, der holder ballet, sørger for musik og kaffe. Familierne bager en kage eller to, eller tager smørrebrød med, som de afleverer til fælles bedste. Der samles mellem 50 og 200. Hver nogenlunde honnet mandsperson giver musikanterne en skilling; er det rigtig flot, sælger værten iscrème og limonade til gæsterne. Loftet vaskes og bestrøs med borsyre. Gæsterne møder med små børn og barnevogne. Kaffen koges i et fraskilt hjørne på en gasolinovn, og der er sammesteds dametoilet med en bred feltseng til de arme medslæbte unger. Jeg kan ikke lade være at tænke på: dersom der nu gik ild i hele stadsen! — så indebrændte de alle. Ballet begynder først kl. 9 og det varer til den lyse morgen. Marie synes, det er storartet, morer sig fortræffeligt, skønt hun kun kender få og kun vil danse med „de fine“. Henning er kun gået med til ét og betakker sig.

Marie så nok så sød ud, hun havde fået sit hår sat op af fruén, bar en lille lyseblå crêpes kjole. Hun var henrykt, men jeg glæder mig ikke ubetinget over gildet. Hun får ingen eller et par timers søvn, ingen middags-søvn eller hvile næste dag. Idag, søndag, har de fremmede hos Hommels, så kan hun ikke komme hjem til mig og sove ud, men får istedet en stor opvask at trækkes med. Ballet holdes altid en fredag. Nu, det sker heldigvis kun to, tre gange. Hun hører til de mennesker, der „trænger“ til at more sig en gang imellem. Da hun var lille, plejede hun altid, når de andre fik amerikansk olie at sige, det „trænger“ jeg til.

De små glæder sig og lever i sommertiden og skummer af raseri ved tanken om vinteren, de er begge enige om i stærke udtryk at give deres mishag tilkende. Søén, vi har på vor jordlod, er dem til uendelig glæde og adspredelse. Gennem kreaturhegnet svipper de over til den „anden side“, som vi kalder det. Bakken derovre med krattet er deres tilholdssted, og der er dejlig klart vand med god sandbund. „Mama, er der dog ikke snart en ikke-arbejdsdag, at du kan gå over med og se vores undervandskunster?“ Så haler de af med mig. Bukser og skjorte kommer af på vejen, og så plumper de sprøjtende og plaskende ud. Lidt kan de svømme, slå kolbøtter, skyde sig frem baglængs, bide sig selv i den store tå og skruppe sig rene. „Livets glæde“, siger Niels, „er for mig ikke æde men bade“. De vilde lege Robinson og Fredag. Hans skulde være geden, Ellen Fredag. Som proviant fik de nogle hjemmebagte godter med. De var der vist 6 timer, men da jeg så dem gøre forberedelser til et tredje bad, hentede jeg dem tilbage til civilisationen ved hjælp af et hvidt klæde bundet til en stang, som de kan se, når jeg svinger det.

Nylig har det været vort eneste sommerbarns fødselsdag, som vi altid fejrer så godt, vi kan. Ellen fyldte elleve år d. 6te Juli, hendes bedstemors fødselsdag. Dolly og hendes lille søde søster var her. Jeg forærede dem hver en lille bold. Ellen havde kalket og pyntet et lille

dukkehus, der om vinteren fungerer som kulskur, og de morede sig fortræffeligt. Ellen får den dag altid en lille ny sommerkjole, en kage og lidt hjemmelavede godter: St. Croix sukker, fløde, nøddekærner.

Hermed standser jeg idag. Ellen og jeg skal til byen for første gang siden mit fald før Jul derinde, ja, siden jeg i det hele har været hjemmefra.

— Børnene har hver en lille have. Den har atter i år fået bugt med forårets blæst, frostnætter og „cutworms“, alt vælder frem. Dog synes jeg ikke, den er så god som ifjor, men Marie og Henning siger, — de ser mere af verden end jeg —, at det atter i år er den bedste heromkring. Men det, jeg vilde fortælle, er, at du ikke kan forestille dig Nielses ømme glæde over sin have og sine blomster. Søvntrukken, i bar skjorte, tumler han hver morgen ud i den tiltrods for Ellens anstændighedsformaning. Oprigtig talt tror jeg ikke, at gopherne og fuglene tar anstød af hans nøgenhed. Da jeg kaldte ham ind til grøden imorges, råbte han: „jeg kan næsten ikke gå fra min ært!“ Han har kun én, de andre tog ormene, men den har plads og breder sig næsten som et lille træ med masser af bælg, i hvis „kølige skygge“ han nyder sin middagshvile.

Kære broder!

Du skal ha såmange tak for det lille bøgetræ, du sendte mig sidste vinter. Da jeg idag kom hjem, gik jeg som sædvanlig ud i min have for at se til det lille træ, og hvad ser jeg? Det står og vinker til mig med en hel mængde små, lysegrønne blade. Du ved ikke, hvor glad jeg blev! Det var som et bud fra alle de kære derhjemme, et svar på alle de tanker, jeg i den sidste tid har sendt jer. Som det stod der smilende og lysegrønt, var det, som det sagde: „også vi tænker, tænker på jer der langt borte i det fremmede land.“ Det gjorde mama og mig så godt bare at se de bøgeblade.

Hans og Niels løb ude og legede jægere en dag i sidste uge og opdagede en harekilling. De satte naturligtvis af-

sted i fuldt firspring. De kan løbe som harer og klatre som aber, og de fangede den virkelig og var nok så stolte. Det var et lille nydeligt dyr, men den vilde ikke æde, så de agter at sætte den ud igen. Samme dag pløjede papa en anderede ned, hvor ællingerne lige var kommet ud af skallen. Tre, som ingen skade havde lidt, tog han hjem med til Ellen, som passer dem godt og har dem endnu.

Din søster

Marie.

Kære lille søster!

Nu skal du blot høre. Hommels har en meget stor stald, hvor der er rigelig plads til 22 heste. Ovenover stalden er der høløft. Da høet for en tid siden blev ført ud, tænkte vi som så: det kunde igrunnen være morsomt at lave bal deroppe. Anny, vor huskone, og jeg fejede og vaskede hele gulvet og gjorde alting pænt og rent deroppe. Anny lavede to kager, Mrs Hommel to og Marie to. Vi inviterede 80 mennesker, af dem kom de 60. Henning var en af de uartige, der ikke kom, hvorover Anny og jeg blev højlig fornærmet. Vi telefonerede så sødt og venligt til ham og sagde, at hvis han ikke kom, vilde vi dreje halsen om på ham næste gang, vi så ham. Til musik havde vi en lirekasse og en violin. Vi serverede aftensmad kl. 2 med laks og skinke, smørrebrød og kaffe, dansede hele natten til 4¹/₂ morgen. De sidste kørte kl. 5, og vi kom iseng halv seks og sov til halv otte, så stod vi alle op og spiste vor morgenmad. Anny lavede mad til sin mand, så gik hun iseng igen og sov til middag og igen hele eftermiddagen. Mrs. Hommel sov også lige til middag og så igen hele eftermiddagen. Jeg havde ikke tid til at lægge mig. Jeg kærnede 10 pund smør, vaskede en masse bleer, lavede rhabarberpie til middag og en æblepie til næste dag osv. Om eftermiddagen syltede vi jordbær og kom ikke iseng før kl. 11 aften, og næste morgen kl. 5 var den søvngigste morgen, jeg nogensinde har kendt. Undskyld min skrift, det er idag 95 ° F. i skyggen.

Din søster

Marie.

Kære søster!

Jeg forstår ikke, du kan have tålmodighed med mig. Dine breve, lange eller korte, er et stykke af dig selv, kærlige, levende, morsomme, forstående. Ofte følte jeg hjemme din kærlighedsånd, tit må jeg tænke på det her, hvor kærlighedens ånd ikke findes —, undtagen Guds —, ja, ofte tænker jeg, at jeg ligesom Adam og Eva med sorg og skam skjuler mig også for den, thi ofte kan selv Guds kærlighed ikke finde mig. Dig har jeg forsømt, til mange af de andre skrev jeg —, nej, vi kan intet undvære, så for Guds skyld bliv ved at skrive! Tanker tar megen plads på papiret, men de rinder gennem ens sind som vand uden at efterlade spor, — jo, de onde, de efterlader spor. Først herovre har jeg selv mærket, hvor man skal vogte sig for de onde, egenkærlige tanker, der vil gøre en til martyr.

Vi er ene hjemme, de tre små og jeg, min mand brækker nyt land over 10 miles herfra, kommer hjem lørdag nat og rejser tidlig søndag eftermiddag. Arbejdet er svært i dette ældgamle land, hvor aldrig nogen har pløjet eller sået. Alene det at få begyndt, er en kunst, du véd, den første fure. Tit triller den opløjede grønjord tilbage som en lang, grøn slange; men er der først en fure pløjet og vendt, så går det lettere. Dog er det i denne tørke svært, et fugtigt år vilde det være langt lettere. Af en ny blå, stærk lærredstrøje var alle knapperne flået af og desuden et stort stykke tøj. „Hvordan er det dog gået til?“ spurgte jeg. „Å, jeg blev smidt af ploven!“ „Men har du blødt, din skjorte er rød af blod?“ „Ja, det var en af gangene, jeg blev smidt af ploven.“ „Hvorfor tager du spaden med dig?“ „Å jo, den kan måske fri mig for at brække halsen. Der er huller så dybe, at en hest eller to synker i til bæltestedet, gruset ligger jo ved siden af, forstår du, det fylder jeg i.“ Vi synes jo nu også, at vi slider og tit ryster jeg i knæerne, men det er jo ikke at regne i sammenligning med hans arbejde.

Vi har det igrundern ganske hyggeligt, de tre små er

så søde, du véd, uden at gøre sig umage for det, hjælpe-løse og dog så hjælpsomme, lige så ene som på Robinsons ø. Nej, jeg må dog sige, at Henning af og til ser fem minutter ind til os om aftenen, men da han er oppe kl. 4 om morgenen, er han for det meste vældig søvrig.

Mrs. Stiebel kom tudende herved, om jeg dog ikke vilde komme og hjælpe hende, blot et par timer. Ja, at gøre hele huset rent og vaske op for en uge. Nu, så tager jeg ungerne med, men de må jo ikke komme ind i de fine stuer, men så er drengene naturligvis kradsbørstige, det synes de ikke om og går så hjem.

Tidlig om aftenen lægger vi os i en stor søsterseng alle fire, jeg læser for dem og fortæller sagn og historier om Stærkodder, Helge og Roar.

Inger Marie var hjemme forleden, hun har dårlige fødder. Det er en af de ting, som nager mig. Jeg ønskede, at hun skulde komme hjem, men det vil hun på ingen måde, nej, hun har lovet Mrs. Hommel at blive i sommer, og det vil hun. Havde hun ikke selv haft lyst, var der jo ingen grund til at blive. Det er det livligste hus i vid omkreds. Mr. Hommel er den store mand her på egnen, fredsdommer, formand i alverdens foreninger. Fruen er livlig og selskabelig, og den unge kone, som bor på gården og hjælper dem, er et „livstykke“, køn og ung, og derfor vil Baby nok alt i alt helst blive, selv om arbejdet er jævnlige rigelig svært for hende. Jeg har lovet hende en hel del små, pæne vasketøjskjoler både til arbejde og til fest. Hendes lyseblå crêpes går der ligefrem ry af, alle synes, den er fin og klæder tøsen. Hun holder sig bestandig ordentlig og pæn. Når jeg selv syr den, får jeg sådan en lille blå vasketøjskjole for 60—70 cents, af lærred koster den 1 dollar. De holder kun ét år, tøjet er ikke så godt her som hjemme. Til Ellen falder der så en slump af med det samme. Til de små drenge har jeg syet bukser og sribede skjorter, begge dele propfulde af lommer. Desuden har de fået sandaler. De kan ikke udholde at gå på bare ben. De kommer revnede, hudløse og sårede hjem, især gælder det

Niels. Han skærer fødderne, slår sig, og har næsten knust sine tæer. Så var det, jeg havde tjent mig de 12 dollars hos Stiebels. De var surt nok tjente; men nok er det, jeg fik nogle klæder til de små. Man sender bud til Winnepeg eller en anden stor by efter kataloger, og glad er man, når tøjet kommer, man har trængt længe til det og selv tjent pengene.

Hans ser medtaget ud og er nervøs, det lille skikkelige skind! Nu er det „rosentiden“, og hans „kongeslot“ blomstrer. Børnene taler også om anemonetiden. De vilde roser er fortryllende; i modsætning til de andre prærieblomster har de en stærk duft. Men drengene kan ikke lide det. Hans siger: „det minder mig om, da bedstemor blev begravet, da græd I jo allesammen, og så rejste vi et par dage efter.“

Det blev så et øsende regnvejr i fredags, så Ditlev, der ingen steder kan komme i ly, mødte herhjemme, våd og udaset. Hvad er det dog tåbeligt, at en stakkels fyr, som han, skal hartad tage livet af sig selv, og jeg havde nær sagt, øde heste og plov for at „brakke“ et lille stykke af denne mark, der har ligget urørt siden istiden eller syndfloden, for at andre kan høste den. Varmt bad fik han og kaffe, og har nu ligget det meste af de to dage fredag og lørdag. Men han siger, at arbejdet vil gå lettere herefter. Stille er han og beklager sig ikke med et ord, men jeg skrålhals, gør det jo!

Børnene er henrykte, vi har en lille ny hundehvalp, som hedder Teddy. De fik en hvalp i foråret, men den rendte ud i prærien og blev ædt af en grævling, og Hans sørgede sig syg. Jeg tør næsten ikke være glad, og når jeg nu ser dem være det, tænker jeg: hvad mon der nu skal ske? Det er vist stygt af mig. Niels er stadig det vittige lem af familien og ret klog, men der er liden fart i ham. Han ynder at citere ordsprog og mundhæld. Han fastholder mindet om Danmark med en utrolig ihærdighed. Da vi i efteråret havde tærskere, kom han vred, og grædende, trampende ind i køkkenet: „ikke én af dem taler dansk“. Hver dag taler han om Danmark, om

sit barndoms hjem, huset, haven, skoven, ting, som han ikke kan klare sig, men dunkelt husker. Da Dolly en dag vilde have ham til at lege med sig, sagde han: „yes, Danish horse!“ Hans, der også på sin måde elsker alt dansk, erklærede, at den hvalp var ligeså god som en dansk skov, og tilføjede han: „nu vil jeg ønske, at ingen af os må blive vrede idet mindste den første dag, vi har den!“ Og jeg tænkte: „nej, Gud fri os da, mig i det mindste!“

Ellen har ingen plads. Hun er en ganske lille pige, langsom til alt, let træt, men hun gør alt pænt. I den sidste måned har hun hver dag et par timer gået over til Stiebels, hvor de synes gensidig om hinanden, og Mrs. Stibel gav hende et par nye sko, nu da hun fik pige. Hun har hjulpet med at passe barnet, gøre lidt morgenopvaskning o. lign. Børnene har jo godt af at vænnes til arbejdsmåden og sproget. Alle siger, at Marie nu taler engelsk som en indfødt, og det er forbavsende at se den lille pige, som hun jo dog er, så naturlig og fri og lige-stillet med sin unge frue og unge Annie.

Å, jeg ryster endnu over alle mine lemmer, og klokken er 9 aften. Vi har en so, som skulde ha grise midt i juli. Den går, som alle andre menneskers her i egnen, i en lille indhegning herudenfor. Så har vi jo i denne tid haft et grumme uroligt vejr med voldsomme tordenbyger. Vi, børnene og jeg, havde lige spist vor middagsmad, jeg var i haven, ungerne var gået til søen for at tage sig et bad. Vejret var dejligt.

Så trækker det op, og inden jeg kunde nå huset, var jeg gennemblødt til skindet. Børnene kom drivende våde løbende hjem. Vi skiftede tøj, kogte vand til the, regnen holdt op, og vi gik atter ud. Så råber drengene i vilden sky: „mama, mama, soen har fået grisel!“

Tænk, så er de blevet fødte netop i tordenbygen og lå livløse, hvide, nedregnede i snavs og halm, nogle i indhegningen, andre udenfor, og to andre søer trampede rundt imellem dem! Vi samlede dem op, gjorde ild på. Jeg vidste jo ikke, hvad jeg skulde gøre, så jeg behand-

lede dem som børn. Ellen hjalp mig åndeløs. Vi gav dem et varmt bad, gnubbede dem med varme stykker, lagde dem i en seng med gamle, uldne lagener, svøbte i varme puder. Med stort besvær fik vi soen flyttet ind i stalden og lavet en foreløbig sti, grisene var imidlertid kommet tillive og vrælede. Vi lagde dem så ud til deres meget nervøse moder, og det ser ud, som de alle skal leve. De er lyserøde og patter. Soen tilhører Henning. For lidt siden fik jeg så fat i ham, der pløjede to miles ude på prærien. Der rendte Hans ud, men han kom først efter aftensmad. Niels galoperede op til Stiebels efter kognak. For at rejse grisenes synkende livsånder gav jeg dem hver en kognak's toddy. You bet, we got busy, all of us!

Henning siger, at Hans burde være præmiefodgænger eller sådan noget, to miles afsted over stubbe, brændte halmstakke, på bare ben i strakt galop og så én „mile“ med plovfuren, som Henning laver og så i galop tilbage igen. Hvad sådanne unger dog kan!

Henning brakker også, har 6 vælige heste, der skal holdes i ave. De er sky for det krat, der altid danner sig om grævlingehullerne, der gemmer farlige afgrunde. Er det end svært for drengen, har han ungdom og kræfter, og bliver han end træt, sover han trætheden bort ved en nats søvn. Vi ser ham næsten kun et par timer om søndagen, og spørger jeg, om han er træt, svarer han lidt hånlig: „nej, ikke spor!“ — så nu har han vel sin gode tid.

Der er hengået lang tid. Min mand er for længe siden kommet hjem, vi har høstet hø; han, Hans og jeg i en solhede af 102° Fahr. (omtr. 32° R.), ja, hvormange på ærlig dansk det er, véd jeg ikke, men her i Canada synes vi, at det er temmelig varmt. Vi har tre vinduer og én dør, alle mod syd. I haven brænder jorden fødderne, brædderne foran huset ligeså, huset er som en ovn, man gisper af hede. Hveden er moden 3 à 4 uger før ifjor. Tit blæser det, men vinden, der kommer strygende fra vest, er hed som fra en præriebrand. Dolly så mig sidde

og sy forleden iført ét stykke tøj og et hvidt skørt og udbød: „nej dog, hvor De er fed!“ Af børn — osv. At fryse til en mumie om vinteren, svede til olie om sommeren, slide hårdt og leve mere end tarveligt —, det er altså sundt.

Din søster

Johanne.

Efterskrift.

Her står en sølvermåne og skjuler sig i uvejrsskyer, mens Jupiter iler forbi den og sender den strålende øjekast. Herefter vil jeg ligesom Engellænderne sværge ved Jupiter, thi hvor er den skøn!

20/8 14.

I et brev af 20/7, som nåede os allerede 8/8 var der intet ord om fare og krig, og allerede d. 1/8 hed det sig, at hele Europa stod i brand, og så er der vel altid fare for vort fædreland. Jeg synes, at det er forfærdeligt at tænke sig, at noget nær et helt slægtled af unge, stærke mænd skal ofres. Hvem sejren så tilfalder, og hvem der end får magten, sønner, fædre — er borte. En hær faldet på slagmarken, en større hær bukker under for sorgen, savnet, fattigdommen, og hvormeget går ikke tilgrunde med dem!

Skønt vi af dem heromkring uden sammenligning har den bedste have, og madammerne kommer og henter det nødvendige hos mig, så er der dog ikke en tiendedel i den af hvad der var ifjor, det mærkes jo også, og den 8/8 fik vi efter en utålelig hede stærk nattefrost, som ødelagde meget for os. Dette år blev for eder et krigsår, her et år, der bragte under middelhøst. Mange steder her i Saskatshevan og Alberta har de slet intet haft at høste.

Vor hvede var mellem den bedste her i egnen, havren var også god, men vi havde for lidt. Min mand har høstet, jeg har sat i stak. Det hele var vel ikke mere end et halvthundrede acres, for mine kræfter var det dog

rundeligt. Vi har jo en sø i lodden, og kornet må straks stakkes, om det skal reddes for gråænderne. En aften, da jeg ikke havde nået det hele, tærskede de for os, — ja, jeg græd. Forresten har det vist sig, at hveden bliver rigest og bedst, hvor jorden er vel behandlet, den bliver „nr. 1 hard“, på slet behandlet jord bliver høsten ussel.

Vejret har i sommer været meget tørt. I otte uger ingen regn, ofte blæsende hede med 82°—96° F., en enkelt dag 102° (over 30° R.). Prærien er skyggeløs, solen brænder den hele lange dag på huset, der er som en bagerovn. En del sygdom følger med, vi har haft vor part.

Din

Johanne.

13/9 14.

For en tid siden var jeg med til at slukke en præriebrand, det var en varm dag, vi var ved at stakke hø. Så kom der en gammel fyr kørende og sagde, at der var ild i hans hegnede jordlod. Den er over 180 acres stor. Brændte det hele af for ham, mistede han hele græsningen til sine kreaturer. Det var jo en slem historie. Nå, vi skyndte os hjem, fik en plov spændt for, og afsted til hegnet, hvor vi pløjede rundt om ilden. Det røg grusomt, min husbond holdt ploven i jorden, jeg kørte hesten, men det var næsten umuligt at drive den gennem den tykke røg, ja, jeg var engang nødt til at lægge mig på maven og stikke hovedet i et grævlingehul for at trække vejret. Nå, det lykkedes da, vi fik en fure rundt om ilden, sommetider sprang den jo nok over, men så slukede vi med våde sække. Et par småbilleder vedlægger jeg og skal snart sende flere.

Mange hilsener fra

Henning.

Kære datter!

27/9 14.

Vi har det godt, er alle raske. Vejret har i år været så uberegneligt og lunefuldt, at du ikke kan forestille dig det, og jeg ikke beskrive det. Vi har haft to måneder

tropisk hede og tørke, det var vor sommer. Ellers kulde, orkanagtigt stormvejr, sandflugt, tunge grå skyer, men ingen regn. Lige nu i disse dage er det meget koldt morgen og aften, vi tager uldtøj og trøjer på. Ved middagstid er det så hedt, at vi må gå med tynde liv og puster af varme. Hvis dette er, hvad man kalder fastlandsklima, må jeg så bede om øklima. Din fader er på tærskearbejde, og vi er ene hjemme, hvor vi har en del at passe, f. ex. 30 grise, og kartofler at tage op, det er dog ikke mere, end vi kan overkomme. Niels laver maskiner, han taler ikke om andet. I øjeblikket er det en tærskemaskine, som han har sat sammen af et jærnrør, søm, skruer og jærnbånd. Når han selv trækker den, kan den virkelig slå kornet af. Han skal sikkert være håndværker. De to andre små hjælper mig trofast med mit arbejde, de er mig allerede til stor tjeneste.

Din moder

Johanne.

7/10 1914.

Til lykke på din fødselsdag, min kære dreng, Gud give dig et godt år på alle måder. Du var jo i Sønderjylland, hører jeg, da krigen brød ud. Niels bemærkede: „Jeg troede slet ikke, min broder egnede sig til krig! Hvad slæber de ham så midt ned i Tyskland for?“ Med ham selv var det dog en anden sag, hvis han bare kunde komme efter „Tyskerknøsen“ — en lille tysk dreng en halv milsvej herfra, som han er svært gode venner med — så vilde han slås med ham, til der ikke var mere end blod tilbage. Han er så krigerisk i denne tid, så det næsten er anstengende.

Vi har haft et uhyggeligt vejr i lang tid, mørke, slud, kuld, så både dyr og mennesker led derunder, men idag til morgen var det klar frost med sne, alligevel tog din fader ud at pløje Kl. 10, så endnu hindrer frosten ikke udearbejdet.

Mærkelige aftener har vi haft. Vi selv var intet, himmelrummet en dunkelblå stålplade. Månen og Jupiter stod nær horisonten og strålede med betagende glans. Rundt omkring „Verden“ var der tændt hundreder af store blus, brændende halmstakke. I sydost raser en vældig præriebrand, hvis flammer når op i de forrevne skyer, og over hele den nordlige del af himlen ligefrem rislede nordlysene ned i regnbuefarver og dannede alle mulige former uden noget øjeblik at standse. Det var så forunderligt betagende at svømme der som et lille fnug blandt alle de strålende kloder og blus og farveskær i den ellers så mørke nat, at børnene slet ikke turde være ude. Sligt kan jo dog ikke beskrives således, at den, der ikke har sét det, kan forstå det.

Marie har i otte dage været hjemme og næsten intet andet bestilt end sove, sove. I otte måneder har hun knap haft én dag fri undtagen en gang imellem søndag eftermiddag. Så kom idag Mrs. Behrend, Maries særlige veninde, og bad, om Marie ikke vilde komme at hjælpe hende, hun skulde have 16 tærskere og har kun tre små forkælede tøse, der ovenikøbet var syge. Ja, så trippede Marie afsted igen, nok så frisk og sød. Jeg syntes ganske vist ikke rigtig om det, men det har jo mindre at sige. Marie har vist sig som en rask, arbejdsfør pige, der har vundet alles agtelse.

I dette øjeblik er Hans, Niels og Ellen tre fjerdingvej borte i prærien med middagsmad til deres fader, der pløjer for en mand, hvis hus vi ikke kan se herfra.

Endnu en kærlig hilsen fra

din

Moder.

Høsten har kun været mager i år for os alle her på egnen, dog må vi ikke klage. Syd for os har det været meget værre, vi fik dog noget, i egnen omkring vor hovedstad, Regina, fik de omtrent intet. Vi har masser af hø, men kornet blev kun lidt. Ifjor havde vi 160 bushels

hvede af 8 acres, iår 267 af 50 acres; ifjor tærskede vi 600 hushels havre og havde havreneg til foder til både heste og kør lige til august i år. Af 20 acres iår har vi 165 bushels af samme areal, men ingen neg at opfodre, hvad der jo er en ret betydelig forskel. Men sådanne stød giver jo verden både på den ene og den anden side af jordkloden, og der er jo ikke andet at gøre end at gå på igen i håb om ad åre at få en „bumper crop“, en høst til bredfuldt mål. Vi har været flittige i efteråret, frosten kom ikke før 8. Novb., og vi har nu 80 acres pløjet og harvet to gange, alt rede til sæd i foråret 1915. Desuden har vi de sidste tre måneder fået mere nedbør end vi fik i de foregående tolv, så med lidt held bliver nok næste afgrøde bedre.

Krigen føler vi ikke ret meget til undtagen forsåvidt at alt, hvad vi skal købe, er blevet dyrere, og hvad vi skal sælge, billigere. Så er desuden nogle af vore naboers slægtninge med i krigen, og den er jo det stående samtalemne, hver gang vi mødes.

Børnene er raske og vokser godt, Henning er blevet en kraftkarl, han er større end jeg, og hans husbonde er svært godt tilfreds med ham.

Modtag så vore kærligste hilsener med ønsket om en glædelig jul til eder alle.

Eders

D. Fr.

²/₁₂ 14.

En glædelig jull! Ja, jeg synes jo knap nok, at man iår kan tænke sig en glædelig jul. Fred på jord er der ikke, men allevegne splid og uro, fare og sorg som måske aldrig før. Men det er vel dog nok sandt, at når hjertet sidder mest beklemt, mærker vi bedst, hvorfor vi holder jul, og så bringer julen jo glæde.

Min mand har været i byen og gjort juleindkøb, nu skal du høre priserne:

100 pund mel	dollars 3.40
20 — havremel	— 0.85
20 — sukker	— 2.00
3 — bønner, blikdåse	— 1.50
3 — the	— 1.20
50 — salt, groft	— 0.75
20 — majsgryn	— 0.65
10 — ris	— 1.00
4 — dadler	— 0.50
5 — macaroni	— 0.60
Og dertil en tønde dejlige æbler	— 4.25

De er endelig billigere end noget år tidligere.

Tak for brev. Ja, brevene fra Europa synes at gå temmelig sikkert på 21—30 dage. Vi har desuden fået danske aviser tilsendt hele sommeren og har derfor kunnet følge med hjemstavnens frygt og håb. Også her er folk og aviser lige opfyldt af krigen. Landet, hvori vi bor, er jo på en måde også i krig, og Englands sag er så fuldt ud folkets sag her, og jeg tror næsten, at afstanden er forsvundet og denne skrækkelige krig trængt ind i alle hjerter.

Vi har haft en forfærdelig snestorm, men efter nogle dages kulde fik vi stille vejr med mild, klar frost. Det sparer på kullene og børnene kan løbe ude og lege.

Men vil du så tænke dig! Den nat den skrækkelige snestorm rasede, sendte Richter virkelig bud efter mig om at komme straks, de kunde ikke få lægen, og konen var syg. Det er virkelig ikke rart at tage fra sine egne små unger i sådan en nat, tilmed fra en hytte som denne; men afsted måtte jeg jo. Snedriverne lå alenhøje, vi kunde knap se eller ånde og måtte lade hesten om at finde vej. Den trak afsted med os, en lille 16 års Skotte og mig, ad underlige veje til Richters lade, og da vi troede, at vi var uhjælpelig kørt vild, løb vi mod stald-døren. Så havde de, minsandten, ingen petroleum i huset, men kun en glødende kulild og varmt vand. Barnet

kom få minutter efter mig. Næste dag kom lægen, så på konen, skovlede sine 25 dollars ind. Hun var naturligvis forlængst i orden. Jeg blev der så som eneste hjælper i 10 dage, vaskede — med snevand og passede dem, så godt jeg kunde, og tog så hjem med mine 10 dollars, akkurat ligesom for to år siden. Den nat, jeg kom hjem, måtte jeg så op til Stiebels, som fik deres tredie søn, mens vi har været her. Der blev jeg dog kun den nat.

Ja, jeg véd ikke, om det forekommer eder forvirret, hvad jeg fortæller herovrefra. Det er jo dog kun lidt af hvad her foregår. Nybyggernes liv er ofte svært. Men hvad så de arme flygtninge og af krigen hærgede mennesker og lande!

„Tro ej, det er en majsejlads for lune sommervinde,
tro ikke, du blev skabt til stads, — nej før til tjenerinde.“

Det er sent, her er koldt, det er hvert år vanskeligt at komme i ro og orden til vinteren. Godnat!

Eders

Johanne

9/12 1914.

Nu har jeg lejet mig ud til Behrend for det kommende år, og jeg skal have 380 dollars i løn. Der er nu tre små piger her i huset, den yngste hedder Margaret og er min særlige veninde. Hun er 14 måneder gammel, meget stor af sin alder og meget uartig. Sommetider bliver hun så slem, at hun brøler lige meget hvor god man end er mod hende og lige meget hvad man gør for hende, men kommer jeg så ind og tager hende på skødet, så vil hun sidde halve timer ad gangen uden at give en lyd, jeg véd ikke, hvordan det kan være.

Vi har her 50 kreaturer at vande, fodre og køre foder til og deriblandt 7 køer at malke. Mit første morgenarbejde er at fodre og malke køerne. Manden fodrer hestene, malke kan han ikke, fordi han har en dårlig finger. Derpå får vi morgenmad: en lille underkop med

havregrød og bagefter flæsk og kartofler. Sommetider får vi også pandekager, som vi først dypper i smør og sirup og spiser dem så sammen med kartofler og flæsk. Også kan vi få kiks i varm mælk, ligesom man får mælk og tvebakker i Danmark, men i stedet for at bruge sukker til, strør vi dem her med salt og peber.

Når så frokosten er forbi, må jeg pumpe vand i over én time for alle dyrene, derefter kører jeg et læs halm til strøelse og måske noget hø ind i laden, hvorpå jeg på ny må fodre dyrene og tage dem ind. Om dagen går de altid ude i indhegningen. Derefter kommer aftensmad, og så malker jeg igen og har således hele dagen fuldt optaget. Jeg havde jo tænkt at „trappe“*) i vinter, men det kan ikke betale sig, moskusrottens skind koster kun fra 8—12 cents stykket. Jeg vilde ikke flå dem for den pris.

Igår læste jeg i avisen, at Sverige måske også vil komme i krig, så vilde Danmark komme til at ligge midt mellem de kæmpende lande, men jeg håber dog ikke, at flere vil blande sig deri, det er jo galt nok, som det er.

Idag har Behrend slagtet en stor tyr, som vi i den sidste tid har fedet. Den havde ingen ring i næsen, og vi var nødt til at lede den daglig ud til vands med en almindelig grime. En dag rendte den væk med mig, jorden var så glat, at jeg ikke kunde stå fast, jeg faldt og den slæbte mig et stykke henad jorden, jeg måtte give slip og den løb bort. Nu gjorde jeg indvendinger og forlangte, at Behrend skulde anskaffe en næsering, og vilde han ikke, så vilde jeg, og jeg vilde ikke risikere mit liv mere med sligt balstyrigt bæst. Han bestemte sig til at slagte den i stedet. Først skød han den og traf den lige midt i panden, men den blinkede bare lidt med øjnene, og enden på det blev, at han slog den ned med en økse.

Din

Henning.

*) sætte fælder.

Krigen, ja, den må jo sidde i eders sind altid, synes jeg; ingen mennesker har vel nogensinde oplevet mage til dens rædsel, og bestandig ligger den bagtanke i sindet: når og hvordan vil den ende? I disse dage tales der her om, at der vil udbryde krig mellem Staterne og England, og at de nordiske lande og Holland så ikke vil kunne holde sig udenfor.

Skønt vi er langt borte fra krigen, bliver alt aktuelt, fordi dette land jo igrunderen også er med. Det har sendt en million soldater, mel, havre, heste, korn, penge til England. Her er noget, vi kalder „The Patriotic Fund“, hvis opgave er at sørge for soldaternes familier, dertil er indsamlet millioner. Et andet kaldes „The Shilling-Fund“, det samler penge fra børn i Canada til de belgiske børn, også dertil er store summer samlet, vi har jo givet vor skærv.

Men lad mig sige tak for de lange strømper, de er mageløse, Hans går med dem, de er rigelige, næsten som underbukser. Han strømmer over af „baundring“, hænger dem ufravigelig op over en snor i køkkenet om natten, for at de næste dag kan være tørre og varme. Det er underligt, så ordentlig den dreng er, hans krog er et mønster, hans påklædning uden lyde. „Niels må gerne låne min frakke, men han skal spørge om det“. Enhver rift, ethvert hul skal straks stoppes. Ingen må hænge tøj på hans krog. Forleden halede han Henning ud, og sagde i al venlighed til ham: „dette er min knage, vil du så ikke nok lade være at hænge din fåreskindstrøje på den?“ Til mig føjede han afsides til: „du véd ikke, hvor den stinker!“

Han er den kraftigste af børnene, ikke spor af kræsen, altid sulten, farer ud og vælter sig i sneen, går ud i stalden og taler med sine elskede dyr, viser, hvordan han som en „hængehund“, — jeg kender ikke det kreatur —, med maven opad kan hænge under loftsbjælkerne. Til mig siger han af og til: „i aften synes jeg, det passer så godt til en „gomoji gamytli“ kamp,“ og jeg

fjantemikkel, indlader mig naturligvis straks på en styrkeprøve, først er jeg den stærkeste, men efter få øjeblikkes forløb kan han „knock me all over the room“, jeg kan ikke lade være at le ad drengen.

I seks uger før jul havde vi ingen mælk, tror I, at vore naboer med 6—10 køer vilde sælge os en dråbe? Du skulde se drengens fryd i julen, da vi både fik mælk og kalve i tilgift. „Å, man bliver mæt på sådan en dejlig måde af havregrød!“ Han rigtig trænger til mad, til motion — og til kundskaber.

En glæde har jeg at se Henning blive sådan en stor og stærk, kraftig ung mand, for hvem arbejdet er en leg, ja, han er rigtig en god dreng. Han har nu gode klæder, på en auktion i nabolaget købte han meget billigt en god lille fjedervogn med to sæder, desuden en slæde, han tog det altsammen hjem, og vi bruger sagerne. Da de slagtede hos hans husbonde, kom han hjem med 25 pund oksekød, han er altid rede til en håndsregning. Han tegner pænt, kommer af og til hjem og får sig en whist med os tre store, og vi har det helt fornøjeligt. Min mand bliver synlig oplivet, siger vittigheder og morer sig. Han har det for tiden godt. Niels er bestandig „danksindet“, der er ingenting godt, uden det er hjemme fra. „Ja, hvad hjemme“, siger Hans, „er dette ikke hjemme?“ De fik hver en bog, men Niels brød sig ikke om sin, den var ikke hjemmefra. Han er glad ved, at han har opdaget, at „efter jul, — så er det dog før jul“. Forøvrigt så tænker, taler, drømmer, laver og tegner han kun maskiner.

I denne tid læser vi „Landsbybørnene“ af Ingemann højt. En aften standsede jeg midt i et særligt spændende sted og så hen på Niels, hvad indtryk det gjorde på ham. Han udbrod henrykt, idet han så op på mig: „nej se, mama, den kan gå rundt!“ Det var en maskine til at „gå på isen“, han havde siddet og syslet med, og så er „Landsbybørnene“ og hele den øvrige verden luft for ham.

Marie har været syg, er blevet tynd og ængster mig

en del. Jeg synes nok, at Hommels i høj grad har misbragt hendes arbejde i sommer, hendes dage var lange, tit fra 4 morgen til 10 aften. Det kan være farligt at være stor af sin alder, at have røde kinder og ikke ville give tabt. Det var vort ønske at få hende hjem alt i juli, men hun syntes slet ikke, hun *kunde* forlade konen; men naturligvis synes det mig både nu og dengang uret af os, at vi ikke værgede hende bedre. Hun er meget energisk, opdager hun en fejl hos sig selv, så retter hun den, og har hun et arbejde, er hun næsten overdreven samvittighedsfuld og gør *alt*, hvad de sætter hende til, og mere. Vi var da tilsidst nødt til at *slæbe* hende, syg og sorrigfuld, herhjem, men nægte skal jeg ikke, at hun er blevet udviklet derved og sat ind i forholdene, hun har fået klæder og skaffet sig venner, men der er ingen måde her med at kræve arbejde af unge, om det så var Ellen, der gik uden at få noget for sit arbejde, så blev hun misbragt.

20/1 15.

Krigen raser nok stadig lige galt i Europa. Det er så pinagtigt og umenneskeligt at læse derom, det er næsten ikke til at holde ud. Sønderjydernes og Belgiernes stilling er næsten det tungeste. Tror du i det hele taget, at Belgien mere bliver til et samlet land, og at det kan rejse sig?

Det forekommer mig, at der er noget opmuntrende i, at de tre nordiske konger samles i Malmø. For mig så det ud, som vi stod ene. Norge har vel i grunden sympati for Tyskland, og i Sverige har jo Sven Hedin åbent holdt med Tyskerne, og „bar er broderløs bag“. Hvad tror du, det bliver til?

På denne tid af året får min mand gerne munden på gang og fortæller om sin barndom, især de to små drenge elsker at høre om, da „deres fa'r var lille“. Imorges var det om barndommen i Vestjylland, om den for barnet umådelig store gårdsplads med møddingen midt i gården, om det rigelige husrum i sam-

menligning med her. Den lille lund ved gården, træerne, hans fader plantede, og som han holdt fast ved, mens hans fader trykkede jorden sammen om deres rødder, og nu taler han om at prøve at plante læbælte her. Der kommer altid et mildt blik i hans øjne, når han taler om sin barndom. Det er og bliver det land, vi kan ty tilbage til i erindringen, der var tryghed og glæde.

Vi havde det jo hyggeligt og rart denne jul. Vi takker for de modtagne pakker. Solen skinnede ind i stuen til os, fra den stod op til den gik ned, varmt og hyggeligt var her, god mad havde vi, så der var rigtig fredeligt og hyggeligt i vor hytte, og julens evangelium har vi da, gud ske lov og tak, med os alle vegne. Det er i dette land noget nær årets eneste højtid. De andre heromkring hverken så eller hørte vi til.

De små var raske og rigtig søde og fornøjelige, kræsenheden er pillet grundig ud af dem, og hvert lille lysglimt er dem en glæde og de har en glubende appetit. Vi havde tapetseret vor stue til jul og i det hele fikset op. Henning var hjemme juleaftensdag og god og venlig og fornuftig. Med den underlige omsorg, der synes at være ham medfødt, havde han slæbt lange filtstøvler, gummisko og „pull-overs“ til sin fader. Det er bukskinds bælgtanter til at have strikkede vanter indeni. Jeg havde syet ham ny flonels skjorter. Henning er jo hos Behrend i vinter, der er tilpas arbejde, de får god og rigelig mad og er venlige mod ham, de små grinagtig-uartige unger elsker ham. Mrs. Behrend skulde til selskab i forrige uge og bad Marie den nat blive hos børnene. Da de så skulde iseng, begyndte Dolly, den 8 års, at brøle, og det var signalet til, at de to små gjorde ligeså. Marie vidste ikke sine levende råd, var ikke langt fra selv at tude. Men heldigvis kom Henning ind fra malkningen, han fik de to små afklædte, tog hver i sin arm, sang og vissede for dem og fik dem nok så pænt til at sove. Deres små arme havde de slynget om halsen på ham og kun med stort

besvær lykkedes det ham at løsne dem uden at vække dem. Vi har det forresten temmelig godt, men kulden er fæl, 48° under 0° har vi i disse dage haft og dertil en stiv nordvester. Solen skinner ind til os fra syd, så længe den er på himlen, og det er den næsten hver dag. Når den stråler ned på disse oceaner af hvid frostsne, er her som måske i intet andet land. For mig er der noget hyggeligt selv i denne barske kulde. Vi får børnene samlet hjem, blandt dem Marie, der blev taget noget for hårdt på i sommer. Jeg har tid til at tage mig af de små, læse, skrive, synge, fortælle for dem. Vi er mere samlede og har mere lov til at være os selv.

Eders *Johanne*.

Januar 1916.

Dette land er ikke så fælt, som somme giver det ud for. Sandt nok, vi har engang imellem en brandstorm, til andre tider lidt koldt, men så er der også klare dage, og ikke så sjælden har vi nordlyset til hjælp, det pyn-ter om aftenen, og mørket er ingenlunde særkende for vor vinter. Koldt er det jo af og til, men det er forholdsvis få dage, at kulden kan siges at være generende. Det gode daglige vejr lader vi jo, som vi ikke mærker. Vinteren her er lysere og klarere, end I ret vel kan forestille eder. Den hvide sne lyser i solen hele vinteren og bliver ikke sort som hjemme. Solen skinner dag efter dag strålende klart og har sommetider tre à fire assisterende bisole til at hjælpe sig, knap så klare som den selv er. Hjemme i Jylland kalder vi dem „solulve“, her hedder de „sun-dogs“, de har skinnende bånd, som forbinder dem, og når de møder op, så er det så lyst, så det forslår noget, og månen er desuden også ret klar; giver så nordlyset en håndsrækning, kan vi såmænd få en hel fin aften ud af det.

Vi er jo på afstand fra krigen og bliver fyldt med mere eller mindre sandsynlige rygter, men som al tid handler om engelsk overlegenhed og alt, hvad Engelsk-

manden vil gøre for at forebygge en gentagelse. Vi er naturligvis i vort nye fædreland alle gode patrioter, som ønsker de allierede ubetinget held med deres planer. Gud give dog, at krigen måtte ende uden at drage flere ind i tumlen, end der allerede er der.

Eders

D. Frederiksen.

n/2 15.

Vi har stadig vej, kan drive vintersport, om vi vil, fra November til April. Kun er alt så ubanet og ufremkommeligt, at den sport, der har egnet sig bedst, er at gå i snesko. Kender I dem? De to drenge kan umulig holde sig hjemme, især elsker de „opdagelsesrejser“. De går milevidt for at finde et træ. Igår blev de så længe borte, at jeg begyndte at blive bange. Prærien er vildsom netop på grund af dens ensformighed. Som sædvanlig måtte en af pigebørnene op på taget før at spejde og fik ganske rigtig øje på tre små prikker, der ligesom hoppede op og ned ved den sydlige horisont, deres hund, Teddy, er altid med. Omsider kom de da hjem temmelig trætte og våde, men meget begejstrede, for de havde opdaget en stor skov med træer så tykke som Hanses håndled, ja, de var vis på, at de var ligeså høje som Henning, „og alle jordens dyr havde såmænd tilhold i den skov, det var ganske sikkert den, hvor Herren tog alle jordens dyr hen til Adam, at han skulde give dem navne, for der var spor af „minx“ og harer, og der lugtede af „skunk“ — den sover dog nok for tiden de retfærdiges søvn, og desuden hørte de en grævling brumme. Det var altsammen såre mærkeligt. De erklærede også, at de hele tiden havde kunnet se vor nabos lade, så de havde let ved at finde hjem. Sagen er jo, at slikt lille krat giver ly og læ i en snestorm, og dyrene søger til det, de små bor under sneen. Hunden er jo altid med børnene, den gav sig til at pibe og trække i dem igår, og de løb da hjem, og så kom der

pludselig en fæl kulde og en hvirvelvind, der fik sneen til at sno sig op fra jorden i runde søjler, „men,“ føjede de til, „da var vi jo næsten hjemme, og det var Ted-dys skyld.“

2/3 15.

Min mand har nok at bestille i vinter. Kornet blev tærsket på den anden side af søen, der er også halmen stakket. En hel del af vort hø blev stående ude i prærien, og han har af en Nordmand, som bor her, fået lov at hente noget halm på hans mark tre „miles“ herfra. Henter han så en dag to læs, kører han altså tre danske mil efter det, og det er såmænd hårdt arbejde i den beske vinterkulde. Desuden skal han muge og malke herhjemme. Det er i år vanskeligt at overvintre dyrene. Korn i neg har vi ikke, havrehalmen er forlængst gået med, det meste af høet ligeså. Vi har to køer, der har kælvet, men kun lidt mælk på grund af det magre foder, Hestene bliver jaget ud i prærien om morgenen, og er flinke til at skrabe sneen tilside og æde det visne græs derunder. Vi får jo da mælk nok til os selv og smør og fløde, men skulde jo gerne have så meget, at vi kunde bytte noget om for varer, hvad vi har svært ved. Smørret koster for tiden her 30 cents pundet (Kr. 1.20). Vi glæder os til, at hønsene skal begynde at lægge æg. Kartofflerne slap op ved juletid og kan *ikke* købes, der er ingen heromkring, der har nogle. Læggekartofler sælges til 4—7 dollars pr. bushel, heldigvis har vi sparet to bushels. Ifjor fodrede vi ved denne tid køerne med kartofler. De svære tider synes også for os at skulle følges med krigen. For almindelige bøtner betaler vi 25 cents for så meget, vi let kunde spise til et måltid, men *kan* dele til to.

Vi fik forleden tilbud om roefrø, havefrø, blomsterfrø, alt sammen på kredit til efteråret. Mig er det, som om alt herovre listede om på kreditsokker, og så ender det med, at de kaster sig over en. Vi skal betale 12 pro-

cent rente. Der synes ikke at være penge i landet. Henning kan ingen få hos sin husbod, han fik en ko istedet.

Nogle få dollars, de skylder mig for arbejde, kan de ikke betale, og de er bundærlige mennesker, — og således synes det at være allevegne.

Sædekorn kniber det svært med. Regeringen sælger — også på kredit — til farmere, der intet har; kun de mest velhavende ejer til eget brug, og sædekorn må altid betales med rede penge. Vi får 102 bushels havre. Af hvede har vi kun 20 bushels. Vor sæd bliver så foruden roer, lidt byg og måske en smule hør.

Vi har det jo ellers godt. Drengene er helt flinke til regning i vinter, ja, da også til læsning og skrivning. Vi har Nordal Rolfsens Verdenshistorie og jeg læser hver dag et kvarter højt for dem. Niels er flink til regning. Hans elsker især geografi, naturhistorie og historie. Vi har tre store kort, et Verdenskort, et Europakort og et Danmarkskort. Hans kan stå halve timer og se på dem. I vinter synger vi morgensang, beder vor morgenbøn sammen. Tit synger vi en 5—6 fædrelandssange. Stuen er pæn, hyggelig, fuld af strålende solskin og varm. Vi får en stor, god canadisk avis ugentlig. Vi har i vinter læst Oehlenschlägers Tragedier, „En dansk Landmand“, „Møllen ved Floss“ højt, så vi har vistnok meget, som mangan, før velhavende, Europæer må savne, og jo meget at være taknemmelig for.

Lige i øjeblikket er Dolly vor meget ivrige ven. Hun har nu to små søstre, de har taget noget af forkælelsen af hende. Hun er 6 år ældre end den næste og i høj grad moderlig, navnlig afstraffer hun sine to små søstre temmelig grundig, men beundrer dem dog og er stolt af dem. Det første, de børn lærer af sproget er uartighederne. Og hedninger er de. Vi har et billede af Jomfru Marie med barnet: „it's an awful nice picture, but what funny names they have! God & Jesus, my — it's funny!“ hørte jeg Dolly sige til Ellen igår. Det er livlige, smukke, kloge børn, ligesom faderen.

Marie har været indbudt til flere selskaber hos na-

boerne i den sidste tid. Naturligvis går det ikke til som hjemme, men hun morer sig godt. Henning er også sommetider med. Gæsterne indbydes i reglen til halv ni, kommer for det meste først halv ti efter „supper“ hjemme, spiller så whist. Kl. 12 eller lidt senere får de „midnight supper“, som oftest uden dækket bord, og der trakteres med f. ex. høns i gelée, fin salat, kold and med syltetøj, skåret smørrebrød, vanilleis, hjemmelavede godter. Så morer man sig, som man bedst kan, der deklameres, man musicerer, danser, når der er plads, og går sjælden hjem før 3 eller 4, tit holder folk ud til kl. 6. Idag er Marie hos Hommels fra morgenstunden af for at hjælpe fru. De skal have 40 fremmede i aften. De må jo næppe kunne røre sig i de små stuer, som her allevegne er, men så spiller de whist hele tiden. Marie morer sig jo. Hun siger, at det var helt underligt at se den adstadige farmer Jimmy Graham og Mrs. la Mont, den tykke moder til fire pigebørn, og M'Sallan og Mrs. Kisby blive forvandlede til folkedansere og virkelig danse med anstand og ynde, og det selv i en dans, hvor de skal snurre rundt i luften, give et hvin, og igen stå med ansigterne mod hinanden. Hos Stiebels spillede de kort. Den, som i aftenens løb fik de fleste points, modtog en æske dejlig chokolade, og der var Henning og hans makker de lykkelige.

2/3 15.

Vi har det, som vi plejer, „lots to rick about“ *) men også, når man ser det fra en anden side, noget at være glade for. Børnene er nu ude hele dagen. En „god“ dag har næsten ligeså meget at sige for dem, som for passagererne på en sørejse. De finder det aldeles rædsomt at skulle være inde en hel dag igennem. De er flinke til at passe køerne. I dette forår har de gået løse på prærien, nu allerede i to måneder.

Det har været det tørreste forår, vi endnu har oplevet herovre. Sneen, der plejer at give den væde, sæden gror ved, smeltede lidt efter lidt i den milde Marts.

*) nok at tage fat på.

Jorden var dengang endnu hårdt frosset, vandet løb i bækkene istedetfor at bringe jorden fugtighed, og siden er der hverken faldet regn eller sne. Alt kan jo dog endnu blive godt. Vi har fået tilsået, mest med havre, 10 acres hør og 10 med hvede, 1 med roer og 1 med byg og raps. Hørfrøet har kostet 2,50 dollars pr. bushel.

Henning taler om at købe det „Homestead“, der blev snappet fra os her lige syd for. Manden, som ejer det, er ked af det, vil gerne sælge, men er meget vanskelig at have med at gøre. Det føjede sig jo ikke således for os, at drengen kunde optage det, da vi selv bosatte os her. Det vilde have forandret meget for os. Der er ligesom på vor lod store stykker mose og kær og alkali.

Når man udvandrер, skærer man alle bånd over i det gamle hjem og begynder at bosætte sig i et distrikt, hvor al jord, der duer, så at sige er optaget. Jeg vilde have foretrukket at søge hen, hvor alt var nyt, om det så var helt oppe ved Peace River. Så er man belavet på alt eller oplagt til at tage alt, hvad der skal skylle over en, og hvor det ikke har det mindste at sige, hvor man slår sig ned. Ja, jeg vilde have foretrukket at komme til helt nyt land, være blandt de allerførste, der bosatte sig i et distrikt, selv om det var hundrede mile fra enhver by.

De små er raske svende. Hvad de udretter her, kunde jeg i deres alder ikke have gjort. Græsset i indhegningen er ganske kort og slet ikke groet endnu, men på et stykke „Company Land“, der ligger lige nord for os endnu som prærie, er der højt gammelt græs og i bunden grønt og frisk nyt græs. Der har de passet de 4 køer og 3 kalve.

Naturligvis leger og tunler de også og ser og hører meget — siger de selv. Men bare løjer er det jo ikke. Tit er her bitterlig koldt, en storm, der kan vælte en voksen, men ved siden deraf solskin og høj himmel. Af og til, når de har været hjemme til middag, spiller kørerne dem det puds at forsvinde og så må de ud at finde dem, søger dem tit i øst og finder dem i vest.

Igår aftes var det mørkt og sludfuldt. De var ikke kommet hjem, jeg var blevet ængstelig, gik ud at søge efter dem, så kom hele flokken, de syv høveder og de tre børn i gåsegang fra jærnsstationen Undora. Ellen med sko, der havde givet hende vabler på fødderne. Hans var vred: de havde fundet køerne, der stod og sparkede på Undoraen. De tror, at det er den store elevator ved stationen, der hedder Undora. Niels kom bagefter, han var så træt, at han kun hviskede: „there is a long way to Tipperary“, men dog ligeså gemytlig som Irlænderen i visen.

Forhåbentlig bliver her nu snart en skole bygget. Det vil ganske vist blive svært for de små udenlandske drenge, men de trænger til at aves. De er blevet store fyre og kan så lidt. Niels lader til at være rigelig ustadig, men det humør den dreng har er storartet og ukueligt af vejr og vind og travlhed og sårede fødder og hvad som helst, de eller vi hidtil har døjet. Af og til går dog noget ham til hjerte, bedrøver, sårer eller ydmyger ham, og så græder han, som kun børn, der ikke piber for en hel lille ting, kan græde. Hører jeg Niels græde, ved jeg, at der er noget galt fat.

I denne tid kan vi jo sagtens, vi har æg og mælk og smør og fløde. Vi har nu fået en hånd-centrifuge med tilbehør, det er en lettelse. Hidtil har vi ingen kærne haft, vi har skvulpet mælken i en 10 pounds mælkespand. Men det har moret mig at se det gule smør i papirspakker, firkantede på 10 pund, som det her sælges, og jeg vil sige dig, jeg har fået præmie for mit smør.

Vi har nu 14 dejlige grise, søerne græsser i denne tid på prærien, ligesom køer og kalve, ellers kunde vi jo ikke holde dem.

En udgift har vi fået, som vi mukker over: på hvert 2 cents brev skal et extra 1 cents mærke på. Hver check skal stemples med 2 cent. På mange varer, tandpulver, pudder m. m. betales 2 cent. Men så siges der, at denne krigsskat (war tax) i 14 dage indbragte $\frac{1}{4}$ million.

2den pinsedag 1915.

Vi gjorde en tur til det lille præriekrat, som papa og drengene har opdaget, det blev en grumme køn dag. Hvem skulde have troet det? Vi har engang tidligere været til dyrskue sammen. Vor vej faldt gennem prærien, skønt ganske vist kun på en slags sti, („trail“). Der var udsat veje for hver mil fra syd til nord og for hver anden fra øst til vest. Vi havde en god vogn at køre i og godt vejr, men selv på en sådan lille køretur får man begreb om det uendelige land, præriens endeløse udstrækning. Den græsvoksede, jævne slette, hvis skønhed ligger i dens vide horisont, den vældige lyseblå himmel og ensomheden, der er så stor, at det helt knuger en. Så møder man på en gang en lille grøn busk og lidt efter to, som små undseelige piger, der kiger ud for at se på de fremmede, og det ender gerne i et lille krat, der helt forandrer landskabet, gør det venligere, hjemligere og smukkere. Store, fritstående buske, der har udviklet sig til noget kønt, fordi de har al den plads, de kan bruge. Klynger af lysegrønne små bævreasp, der står og stikker hovedet sammen og hvisker til hverandre. Det er, hvor der er vand i grunden. På slige steder er græsset frodigt og grønt og gør indtryk af en oase. På engang skifter jordbunden, og den hvide saltholdige alkali dræber alt, både træer, græs og blomster og danner en snehvid slette. Den er blød og lumsk og i fugtige år farlig. Den er noget i familie med det, vi hjemme kalder hængedynd. Hestene bliver nervøse, løfter benene højt og sætter dem forsigtig ned. „Det er nu altid så uhyggeligt!“ siger Hans. Det er dog kun pletvis. Tit kører man lige fra alkalien over i et af de små pilekrat (wolfwillows), der alle bøjer sig for vinden og ligner jagede får. Vi kom også over en bæk, der så ud, som om den en gang havde været en mægtig flod, der dannede et dybt, øde leje. Så nåede vi afrundede bakker, der bryder ensformigheden og ligesom samler helheden, når man ser ud over et stort areal, en uendelig stor

flade: buske, træer, bække, høje, alt forsvinder i det store hele.

Grøn er prærien næsten aldrig. I meget våde somre trænger måske de grønne spirer gennem det tykke lag af urgammelt græs. Prærien er brungrå, og alle dyr, der lever på den og skal skjule sig for fjenderne, har den samme brune lød, gopherne, grævlingerne, præriehønsene og uglen. Kun hvor præriebranden har raset eller græsset er blevet slået året forud er jordbunden på denne tid grøn. Skoven var ikke stor, lignede nærmest et lille dansk „Hegn“. Der var klynger af bævreasp, balsampopler og pil, åbne pletter. Hundreder af vævre små kaniner (bushrabbits) så vi, og tænk dig, i et hjørne en danseplads. Det forbavsede mig, at den langt, langt overvejende del af hvad vi så var vild prærie. Jeg tror sikkert, at vi i klart vejr oppe fra taget på vort hus vil kunne se hundreder af farme, og dog forekommer det mig, at de nybyggede steder ligger så spredt som præstegårde i Danmark.

Vi havde æggemad med, en stor, dejlig lagkage og citronmarmelade, og da vi kom hjem, fik vi the, smørrebrød, rhabarbergrod og jødekager med fløde.

Turen var fornøjelig, børnene henrykte, de klatrede op i træerne og faldt ned, vadede i bækken, morede sig kongeligt. Dolly var med og drengenes elskede og beundrede kammerat Henning.

Om aftenen kom en svensk nabo i besøg. Der blev snakket, og vi legede „to mand frem for en enke“ ude på prærien. Drengene synes, det er dejligt at tale dansk, de stamper mod brodden, de små skind —, mere end de behøver.

12/7.

Endelig har vi fået sommer! — i grunden først nu, i denne måned. Hveden frøs af og kom op igen, havren frøs af og måtte sås om og frøs atter af. Kartoflerne frøs tildels bort, de står kun fire tommer over jorden.

Jeg synes ikke, at det er vrøvl, heller ikke beklagelse eller ynke, når man siger, at forholdene her er vanskelige. Største delen af Juni „lå“ vi i kakelovnen, og hvor det her har blæst og stormet, kan du knap forestille dig. Ikke desto mindre tegner året godt. Vi har fået rigelig regn, og får vi nu varme, bliver høsten nok god.

afsendt ²⁹/₇ 1915.

Du husker, at Ditlev har været i spektakel med sognerådsformanden angående en grøft fra søen til bækken. Vi har haft besøg af en ung Sørensen hjemmefra, som fik min mand igen til at begynde med grøftarbejdet, og så masede de i den grøft tidlig og silde. Den er jo nyttig nok, da søbunden, som vandet kun står en 10—12 tommer over, er frugtbar, men formanden forbød Ditlev at lægge jorden op på vejen for at blive af med den. En enke, gennem hvis lod grøften må føres, vil heller ikke tillade det. Sagen er, at det betyder meget for os at få søen udtørret. Der vindes 35 acres udmærket engjord, så vi kan gennemføre en „blandet drift“ med kreaturer. Vist er det, at græsset på bredderne, hvor Ditlev har fået vandet til at synke, er det bedste vi, og nogen anden her omkring, har på sin lod. Søbunden er en hel stor ande-mødding. I århundreder har tusender af ænder ligget på vandet og tabt deres gødning. Dertil kommer endnu, at det blev sagt os, vi intet lån kunde få på ejendommen, før søen var udtørret, og et slikt lån er det, alle disse nybyggere, der begynder uden penge, gør regning på. De søger at få det, de kalder deres „home-stead duties“, ordnet og så optage et lån, sædvanlig på 1000 dollars, og derved betale den gæld, de må gøre for at få redskaber og heste og komme igang. Alle formueløse nybyggere her omkring har lånet, for hvilket der skal betales mindst 7%, hyppig 10%. Nu har sognerådsformanden, Mr. Casterton, et horn i siden på min mand, der har arbejdet så meget for skolen og fået den vedtaget, byggeplads

bestemt og lån optaget. Men derved lægges en skat af 10—15 dollars på hvert „Homestead“ (Quart) årlig, og manden har nok 5 Quarts. En gang altså hindrede han arbejdet, men da Sørensen så kom, tog de atter fat. De lånte værktøj af vejvæsenet, satte alle heste for og sled vældig i det. Den opgravede jord lagde de op paa landevejen, der går gennem det moras, og det er forståeligt, at vejen fæstnedes ved grøften langs dens side. Men nej! Manden fandt en bylov, der forbød at lægge snavs på vejen, og har stævnet min mand til iaften. Desværre manglede der endnu en halvhundrede alen, da arbejdet blev standset.

En bøde kommer han sagtens til at betale tiltrods for, at man nu kan køre tværs gennem moraset, mens man tidligere måtte køre langt udenom. Børnene og jeg er meget kede af det, de gik grædende iseng, jeg fik dem dog trøstede.

Nå, som sædvanlig er brevet blevet liggende for alle døgnets små lapperier. Hvad er der udrettet i disse fire år? Der er lappet, hugget pindebrænde, løbet fra laden til haven, fra haven til køkkenet, skuret et gulv, som to timer efter ligner pløjeland. Arbejdets udbytte er hver dag udslettet med det samme det er nået. Liv og kræfter er lagt i det, mens hvad man havde lyst til, havde ønsket at gøre, ligger ugjort!

Kun Guds nåde er der at se til, det er det eneste, jeg ved at gribe efter, når jeg føler, at jeg ellers må gå tilbunds.

Min mand vandt da sin sag, han var klog nok til at tage en prokurator. Nu skal du høre. Uden at vi havde tænkt på det, fyldtes retssalen af frivillige vidner. Forretningsmænd fra byen, der med deres biler havde færdedes ad vejen; farmere, der havde siddet fast i dynedet og nu kunde køre den lige vej. En af dem sagde, så det kunde høres af hele huset: „Well, I am here to night to see, if they can fine a man for doing a good thing in this country. You say, this man put dirt on the road, what kind of dirt is it? manure? straw?“ — „Clay“,

svarede klageren. „Well, that may be dirt on a tablecloth, but not on the road!“ erklærede prokuratoren. Det regnede med vittigheder, og da den uvidende fredsdømmer, en irsk slagter, der ikke kan skrive, dømte min mand til sagens omkostninger, samlede flokken ude på gaden pengene sammen under høje hyl og sendte summen ind. Min mand nægtede naturligvis at betale summen, da han var frikendt, og pengene blev sendt tilbage.

Ja, således endte heldigvis historien, og nu kan arbejdet ikke forhindres.

Krigen bliver ved med at føre sin sorg og elendighed, ja, rædsel over jorden. Billederne i de forskellige blade ligner Dantes helvede. Da min mand lagde sig igår aftes og bad om noget at læse i, gav jeg ham med undskyldning et juleblad fra 1913. „Ja, lad mig dog få det, så slipper jeg for krigen,“ udbrød han.

27/7 15.

Det var som om sommeren i år ikke kunde bryde igennem, men endelig har vi den. 1ste Juli for 2 år siden havde vi kartofler og alle grønsager, meget er knap over jorden i år og bliver til intet. Hveden og havren frøs heldigvis ikke, og taknemmelige er vi for, at et rædselsfuldt haglvejr, der milevidt ødelagde hvedemarkerne, kun lige berørte os. Der skal ialt være fuldstændigt ødelagt 35.000 acres. En mand, der spiste til middag hos os igår, sagde, at uvejret havde hos ham taget såmeget som tre fod ind i sydenden af hans hvedemark, hos hans broder tog det ti alen, hos hans nabo mod syd, Rokny, der havde 600 acres med hvede, var alt ødelagt.

Vor Marie var i byen, og hun kom ikke. Dolly var hos mig og trøstede mig med: „well, maybe, she is lying a hundred miles out in the prairie dead“, og diskede op med den ene historie værre end den anden. Nå, omsider kom hun da tør hjem.

Vi samler hø i tiden. Marie slår det meste med maskine, og vi hjælper alle at stakke og køre hjem. Hun er hjemme hos os isommer. Derimod er Ellen lidt ude, 6 miles herfra, i et hjem, hvor der er fire voksne mennesker. Hun skal blive der i tre uger og have 1½ dollar ugentlig. De er meget søde mod den lille pige, og børnene må jo ud og vænne sig til folk, sprog og sæder. Hun rejste som til en fornøjelsestur eller ferie, men da vi igår aftes så hende et øjeblik, kneb det jo.

Niels og Dolly sidder her lige udenfor vinduet og skænds på engelsk-dansk, så det står efter. Niels råber: „speak Dansk, tøs, or keep quiet!“ Hvortil Dolly svarer: „Oh, snik sna—ak! I'll snatch you bald headed!“ Lidt efter siger hun: „you don't want to say sunday, Nick, say sundi!“ Niels forsvarer sig med, at ordet kommer af „day“; men Dolly svarer rask: „Oh, not at all!“ Så et øjeblik efter: „Nick, say anmal instead of (vrængende) animal!“ Niels kommer imidlertid til at vælte hendes lille søster, som *ikke* græder, men Dolly ryger op: „Oh, I should like to kill you, at least half kill you or anyway git behind you with a shingle!“ Så rejser de sig op for at slås, går dog istedet ud for at lege Indianer, hvad Dolly ligner mere end noget andet.

Hvor er det kønt at se den smukke hvedemark, vi har rundt om gården, hvortil kommer den lyseblå blomstrende hørmark. Alt dette og selv striden om grøften er dog et vundet resultat af vort arbejde. På denne årstid er her vidunderlig kønt og frugtbart!

Henning er flink og rar og meget afholdt. Han burde ikke, siger folk, være farmer, men lærer eller præst.

Vi har nu i en 7—8 dage haft tropisk sommer, det er forfærdelig hedt, som det er forfærdelig koldt om vinteren. Heden er skrækkelig! Ikke så meget skygge som bag på en hånd. Solen bager, brænder, så man gerne vilde flygte, ikke en vind rører sig, vi bliver syge af heden. Marie har slået høet med maskine. Min mand og jeg læsser, Hans stamper sammen, vi kører så hjem, læsser af, laver stak, hvad der næsten er det besvær-

ligste. Mutter er for gammel til at kravle op og ned ad læs, højere end huset, hun slår og støder sig. Vi har alt 25 læs, vilde gerne have 35, 15 læs står her ved gården, rigtigt godt hø, slået, bjerget og vejret uden regn. Vi har også en roemark. Majsens sået andengang, den først såede frøs bort, er temmelig god.

Inat slemt uvejr, heldigvis i det fjærne.

20/0 15.

Hvor vejret dog har meget at sige, når man færdes på 3die klasse, enten det er ombord på et skib eller i en 3die klasses rønne på prærien.

Hele september har vi haft en bidende vind og en kulde, som ingen af eder kender hjemme. Det er som man gik nøgen i isvand. I forrige uge blev alt tærskearbejdet, der var i fuld gang, standset af en alt gennemblødende regn, der holdt ud i to døgn.

Endnu i dag er det gråt, men mildt og fredeligt, og da bliver også vort indre så vidunderlig fredelig stemt. Ja, man kan jo få en følelse ved dette sønderrivende vejr, som ved tiden, hvor hele vor verden bliver en ørk, som vor sjæl jages hjemløs om i.

Ingen brændsel har man, vi har jo ikke tærsket og har ingen penge, så når vi kommer forfrosne hjem, er der næsten koldere i huset end på marken, ikke fordi vi er så kede af det eller synes, at det er så rædsomt, før det er forbi, og Guds milde sol stråler gennem skyerne, så føler man velværet.

Det værste, der hændte os, var at kartoflerne frøs i jorden. Ingen havde dem endnu oppe. De var godt hyppe, men frosten søgte ned langs stilkene. Kartofler er vort daglige brød, så det føles mere end i derhjemme måske kan sætte eder ind i, når to års kartoffelhøst er mislykket. Jeg har været ved at bebrejde mig i de to måneder, vi har haft kartofler, at jeg lod børnene spise såmange, de vilde, nu er jeg dog glad ved det.

De, der sælger for 3—10,000 dollars hvede, siger jo:

„vi køber“, men for os småfolk er kartoflerne meget værd.

Børnene og jeg har gravet dem op i disse dage, og nogle får vi dog.

Ellers må vi i år være glade for kornet, men inden vi får tærsket, kan vi jo ikke dømme om noget. Vi har både god hvede og havre, ligeledes hør.

Vi har rigelig foder til kreaturerne af al slags, og stakkene er store, men har som hvert år vanskeligheder med at få tærskerne, der går vor dør forbi for at få „a big job“, hos vore rige naboer og siger nådigt: „ja, måske, når vi kommer tilbage!“

Børnene og jeg har stakket alt. En nabo hjælper min mand med at stakke hveden, og når der tærskes fra stak får man arbejdet meget billigere end fra marken, hvor kornet er spredt. Hør, fra marken 25 c. pr. bushel, 14 c. fra stak, hvede 9 c. fra mark, 5 c. fra stak, havre 5 c. fra mark, 3 c. fra stak, så man sparer dog noget derved.

Der mærkes dog allerede nu, at der er mere velstand end ifjor.

28/11 1915.

Det er svært, som et år kan sætte en begynder tilbage, jeg forstår nu først rigtig det gamle ord: „så langt som et ondt år.“ Nu lyser det dog op for os på alle kanter, så vi kommer fremad, selv om vi ikke kommer ud over alle vore vanskeligheder en tid endnu.

Vi har i år: ifjor:

hvede — 200 bushels — 167

havre — 265 — — 157

hør — 125 — — „

på samme jordlod, og så var havren i fjor tilmed kærneløs og havde grumme liden foderværdi. I år er alt 1ste klasse og til gode priser, dog ikke nær så gode, som vi havde ventet. Nyt land fik jeg ikke brudt ifjor, fordi vi ikke havde tilstrækkelig havre til hestene, da det skulde være gjort. Sædehavre og foder købte jeg af regeringen

for 85 cents pr. bushel, jeg må nu sælge havren til 23 cents pr. bushel, så det giver ikke rigdom i en fart.

Vi kan nu se vor vej til kød og brød for os i det kommende år. Tag over hovedet har vi, kul i skuret, masser af foder til 5 køer, som skal kælve før maj, en god flok høns, 3 grise at slagte i vinter, to søer. Vi håber jo så på øget besætning ad åre. Fløden sælger vi til andelsmejeriet og får for tiden 36 cents pr. Lb.*), hvad der giver en god hjælp til urtekram.

Da hestene i sommer ikke havde kræfter til at brække nyt land, tog jeg mig for at grave en grøft $\frac{1}{2}$ mil lang fra søen på vor jordlod. I en retssag, den kostede mig, blev jeg pure frifundet; men arbejdet blev jo sinket, og jeg nåede ikke at blive helt færdig med den. Den er 3 fod dyb og 3 fod bred, og jeg må have gjort lidt mere ved den for at få fuld nytte af arbejdet. Der er her en slem kulde i jorden, når der ikke er tilstrækkelig afløb for vandet. Vi bor på 52° n. br., og jeg gravede i sommer d. 15. Juni tæt ved søen et hul, traf dér 10 tommer under overfladen en 14 tommer tyk frossen skorpe, så det er ikke blot søen, men hele den lavning, hvori den ligger, der forbedres ved vandets afledning.

En anden ting har vi her at slåes med, der af og til kan være temmelig ubehagelig, det er alkali i jordbunden, en blanding af kogsalt og nogle andre salte, der danner sig, hvor der er stillestående vand, og er den stærk, kan ikke engang små røde salturter gro, langt mindre kulturplanter. Jeg håber dog ved min udgrøftning at slippe for den.

Iår kom vinteren ualmindelig tidlig, vejret er stadigt, vi har ganske vist idag en usædvanlig hård frost. Den stærke kulde plejer dog sjældnen at råde mere end en enkelt dag.

Børnene vokser godt, men det kniber med lærdommen, vor skole lader stadig vente på sig. En velvillig nabo, Mr. Grey, lægger stadig alle mulige hindringer i vejen for dens opførelse. Bygningskomitéen var i juni

*) = $\frac{9}{10}$ dansk pund.

så vidt, at de købte stole og borde, men så kom Grey ivejen med sin slæde og den holder der endnu.

Gid dog den frygtelige krig må få ende; mange unge mænd og tre læger er rejste her fra egnen. Alle heromkring ønsker, at Tyskernes vinger må blive tilstrækkelig stækkede.

Eders

Ditlev.

Nyårsdag 1916.

Tak, alle I kærlige velsignede mennesker for eders utrættelige kærlighed mod os udlændinge, selv om vi ikke er soldater.

Hvor vi inden jul er spændte på, om der kommer en pakke, om den kommer tidsnok og glæder os til det som børn. Og når den så kommer, bringer den et pust fra hjemmet, men dog først ret i julen, når alt kommer frem og i brug, når de kendte julebøger med de kønne billeder ligger på bordet og bringer os, hvad intet andet her i verden kan bringe. Og så igen de kærlige breve og hilsener, julekortene, — og alle de tanker, der står bagved, alt dette, som gør, at vi stadig herovre i dette fremmede, iskolde, hjærtekolde land kan holde en dansk jul og føle venners nærhed. Og så er der vel desuden miraklet, at

„julebuddet i vinterens vånde,
det er Gudfaders varme ånde“,

der hvert år bringer os noget af himlens fred.

Hvert år synger vi julesalmer. Jeg holder egentlig kun af dem i julen og lige før jul, og de kalder på barndomsminderne.

„På stjernetæpper lyseblå
skal glade vi til kirke gå“.

Den salmetone og de ord minder mig altid om vor barnoms og ungdoms kirkevej. Og måske ikke mange børn har gået en kønnere kirkevej end vi, fulgte af kristne forældre, og til en præst som vor.

Iår fik vi ikke det ud af julen, som vi havde håbet, og som vi plejer, og dog tror jeg, at vi ud af det hele reddede ikke så lidt juleglæde. Vi har jo da alle været raske og i nogenlunde godt humør, vi har syet og lavet julegaver, vi har sunget julesalmer og læst evangeliet, og børnene har moret sig med deres ganske få og små ting i et pænt hus og med festmad.

En halv dansk og en halv svensk familie, som hedder Jensen, meldte sig selv til juleaften. Det er velstående folk, men tilsyneladende helt fremmede for kristendom, og de passer i grunden dårlig nok til en juleaften i en hytte på prærien, med et papirsjuletræ.

Den aften havde vi desuden en ung dansk fyr i besøg, og så vilde vi dog synge en julesalme. Vi stemte så op:

„Glade jul, dejlige jul,
engle daler ned i skjul,
hid de flyver med paradigrønt;
hvor de ser, hvad for Gud er skønt,
lønlig iblandt os de gå“.

Hvor fremmed det hele nok var for Jensens svigermo'r, blev hun dog bevæget og udbrød med tårer i øjnene: „den er sgu sød!“

Kl. 11 gik børnene i seng, de små da, men Henning og Marie og Jensen og hans svigermo'r satte sig til at spille whist, men jeg lavede kaffe og ryddede lidt op. De morede sig så fortræffeligt, at de blev ved til kl. 4, og så fik de igen kaffe.

Svigermo'r er tyk, jovial, ganske morsom og venlig, hun har utvivlsom været smuk, har endnu et sødt ansigt.

Tre dage før jul var Richter blevet bidt af en hest og kommet temmelig slemt til skade, den havde bidt ham over knæet. Hun har to småbørn og venter det tredie, er en 23 års skønhed. Tre dage før jul blev vi om natten banket op med bøn, om jeg dog endelig vilde komme op at hjælpe hende. Jeg troede jo, at det var fødslen, der forestod, og drog straks afsted; men så var det manden der lå og jamrede sig ustandseligt, mens de to forskræmte småbørn græd, og hun hverken vidste ud

eller ind. Vi fik så bud efter lægen, der kom, forbandt ham og sagde, at han om et par dage vilde igen være all right; men manden var som tosset af smærter. Jeg blev da til lille juleaften.

Juledags middag kom der atter brev. En karl havde kørt rundt efter hjælp, men havde ingen kunnet opdrive, hun var syg, manden endnu elendigere end sidst.

Hvad skulde jeg gøre? Min mand kørte mig derop, efter at alle børn var i seng første juledag, og så vågede jeg for hende; benet var så tykt som to og både rødt og blå, men aldrig har jeg sét en mand være så utålmodig eller fordringsfuld, jeg troede jo, det var blodforgiftning, men lægen sagde nej.

Anden juledag var vi på det indstændigste bedt op til Jensens. Børnene vilde gerne, men forlangte, at jeg skulde være med. Så gik jeg hjem ved middagstid og kørte derop med alle ungerne vore i en stor slæde lige i mørkningen, og vi sang undervejs julesalmer i den iskolde, stjernelyse vinternat. Alt havde husmoderen pænt pyntet, det var juleguirlander og danske flag; men hun havde haft en batalje med „drengen“, således kalder hun sin mand, der som følge deraf spillede fornærmet, og hun var halv flov og halv vred på ham. Han viste sig nemlig ikke, lå inde på sengen i en snavset „overall“, og lod som han var syg. Stemningen var trykket. Vi spiste gåsesteg og kørte så hurtig som mulig bort, og nåede dog først hjem ved midnat. Det vil sige de små, Henning kørte med mig til Richters. Vejret var forfærdeligt, en forrygende snestorm, der udslettede alle veje og lod os køre som i bølgegang i en isnende polarkulde. Så vågede jeg atter den nat, han skulde have varmt omslag på hvert 10de minut, og fik jo naturligvis ikke et minuts hvile. Han var elendig over måde, dødssyg, ingen, der havde et menneskehjerte i brystet, kunde forlade dem. Endelig kom lægen d. 6te juledag, dagen før nyårsdag. Han er gift, bor i Nokomis og har en lille klinik der, og ønskede, at Richter skulde flyttes ud til ham. Alle naboerne mødte, flyttede ham på en felt-

seng ud i en langslæde —, med fødderne først —, og Henning kom så efter mig ved middagstid, da havde jeg ikke været af klæderne siden juledag, og fejlede forresten ikke andet end mine fødder var blevet hovne.

Nok er det, børnene var raske, Henning er hyggelig og sød, havde haft ferie hele tiden, Marie koger dejlig mad og er altid god imod de små. De har læst i julebøgerne, fået godter og kager, spillet og moret sig, men vel nok savnet mutter. Alle var de elskværdige og kærlige, og vi havde en hyggelig aften og så igen en god nyårsaftensdag og nyårsdag, og alle skønnede vi på de dage. Idag til morgen måtte Henning afsted igen, han var jo lidt stille og ked af det.

Marie har været hos nogle andre syge til den sidste uge før jul. Vi har stridt for at få lidt ud af tiden, og trods alt fik vi det.

Bare de nu ikke tar knæskallen af Richter og maser og roder med ham og alligevel må sætte benet af ham, stakkels fyr, — og hans stakkels lille kone.

Hun kom ind om natten af og til, mens jeg gik og puslede om den syge mand, stillede sig ved kakkellovnen mere bleg end jeg har set noget andet levende menneske, med sit sorte hår hængende ned om sig. Det er jo trist at se sådan et lille hus på prærien, midt i forberedelserne til jul, og så, ja, hvad skal man sige — ligesom stivnet i den knugende, beske kulde og sygdommens nød. Hendes julebudding stod rørt, men ikke kogt. De skulde have vasket den dag, han blev syg, alt skidentøjet lå urørt. De ny klæder til børnene lå der næsten færdige.

9/2 16.

Underligt er det, her sidder vi begravet i sne; stormen fra nordvest slår mod hushjørnet med drøn som på en skude i havsnød. Frosten er så streng, at næsen forfryser, blot vi stikker den udenfor at se på uvejret, der raser, så vi ikke kan finde hen til vor nærmeste nabo. Og så kommer eders breve og hilsener som hå-

bets hvide duer med hilsen til vort hjem. Vi véd jo, hvad I sang juleaften, hvor I gik i kirke, sneen på kirkegården, jeg ser det altsammen for mig. Så vidt nåede jeg i januar.

Vinteren her har været overmåde streng, vi har haft op til 50° under 0, isnende blæst med flygende sne, der nu ligger alenhøj, og vi bor som i en kælder. Solen har næppe vist sig hele Januar, isen dækker ruderne med et tykt lag. Vi har måttet flytte ud af et lille sovekammer, vi har, det blev til et isslot og der blev bælgmørkt. Men her i stuen, hvor vi har dobbelte vinduer mod syd og den dejlige kakkelovn, tør ruderne op, for det meste da. Men alt fryser, brød, dejg, blæk, Hans's skjorte frøs en nat fast til væggen, så han ikke kunde komme løs. Ved gulvet fryser det så at sige altid, også her i stuen.

Marie er flink til at sy tykke, varme kludesko til hele familien. Altid af tøj hjemmefra. Først er det klæder, så går det igen som tæpper, tilsidst som sko, vi holder os dog varme — for det meste. Men at færdes ude, at passe dyrene, at vande dem, hente foder til dem, at få maden samlet sammen, optøet og kogt, er virkelig et møjsommeligt arbejde. Har man dog mad og kul, må man takke Gud på sine knæ.

Der er dog håb om, at Februar vil arte sig bedre, foreløbig har det været ragnarok, himmel og jord i ét, hvirvlende, susende, stormende, strygende sneen hen over jorden, ned fra himlen, dog alting får jo ende, også snestormene, og når det når frem til eder, har vi nok fint vejr. Vi lider ingen nød, vi har jo „det velsignede bæst“ af en kakkelovn stående midt i stuen. Den stråler os rødt imøde ud gennem de små Marieglas. Henning, det lille menneske, tilbringer sine dage ude. Forleden dag frøs hans ene øre seks gange, men kom heldigvis tillive ved at gnides med sne. Det er dog det mindste, men det at holde stormen og den voldsomme kulde ud hele dagen, det er virkelig anstrengende.

Hver dag ser vi drengen på sin „hayrack“*) — ja, sejlene afsted for uvejret over snebølgerne, efter havrehalm, ud over den vildene prærie efter hø, som blev sat i stak i sommer 2—3 miles borte. Han har mange kreaturer at passe, 20—30 heste, så skal han muge og køre gødningen ud med det samme. Altid er han dog frisk og rask, stor og stærk, møder med et smil, har røde kinder. Træt bliver han dog. „Kom ned til os iaften!“ siger jeg til ham. „Å nej, jeg kan skam ikke,“ svarer han, „den kulde er så trættende, og jeg er ikke færdig før kl. 8.“ Men han får god mad, og de er venlige imod ham og sætter pris på ham. Det er, når han kører her forbi efter halm, at vi ser ham et par minutter, så springer han igen op i den tomme hayrack på dens bare bund og forsvinder i det grå, hvirvlende uvejr, hvor der ikke findes såmeget som et glimt af himlen at se. Han har et par unge, kraftige heste for vognen af den slags, der kan trække benene op af den dybe sne og selv finde vej hjem, om han skulde køre vild. Det trøster han mig jo med, ikke fordi jeg plager ham med min medlidenhed, det gør jeg ikke, og den ønsker han ikke. Han har lovet mig et stykke oksekød ligesom ifjor, når de slagter, og det er jeg glad ved. Der behøves mad i et klima som dette, om børnene skal trives. Jeg stod netop med fire nybagte brød i hænderne, da børnene kom løbende og raabte: „kom og se nyårsnyet, mama!“ Ja, der stod det vidunderligste nyårsny, jeg nogensinde så: nymånen strålede alene på himlen mellem to store klare stjerner, — mon I også så det?

Angerfuld læser jeg brevet igennem i frygt for, at det skal se ud, som vi led ilde, det gør vi ikke, vi lider ingen nød, Gud være lovet! Men hvor let —, hvor let kan ikke brættet vippe ned til det! Blot min mand bliver syg, blot vi ingen kul kan få, eller et af børnene bliver sygt, — så står vi der!

Richter er endnu meget syg, borte fra hjemmet, in-

*) høvogn.

gen véd endnu, hvad det bliver til, Gud nåde dem! Hendes lille hus er bogstavelig begravet i sne. De var de første, der for 6—7 år siden heromkring plantede en have både foran og bag huset, og nu er de kønne, kraftige træer fire, fem alen høje. Men i denne vinter har træerne fanget sneen, så der ligger volde af sne eller snarere en højslette om det. Færdslen på vejen er næsten umulig. Hun venter en lille. En nat sendte hun bud efter mig. Å ja, det var trist at se. Jeg blev der forgæves to døgn. Et par gange, når jeg har *kunnet*, har jeg taget derop, men hun har været inde i Nokomis at se til sin mand. Hun har haft fire forskellige karle i den tid til hjælp, vildfremmede mennesker. Det lille kønne menneske, hans kone, på alder med min egen ældste datter! Ingen penge, men dog kredit, hendes mand skulde jo være ført til en stor by, istedetfor til den kluddermads derinde. Hele benet er tykt, de har sat rør ind, det er jo naturligvis blodforgiftning. Hendes mo'r bor i Alberta, jeg tog mig den frihed at skrive til hende, hvorledes sagerne stod, hun er nu hos hende. Richter havde lovet at betale rejsen for hende, når barnet skulde komme, hun lever i små kår, men hvem véd, når det sker. Hun har ligget alene og grædt, og jeg har knap kunnet holde ud at sé på det:

„Koldt nattens vinde sukke,
mit øje vil sig lukke,
giv os, o Gud, din fred!
Se nådig til min slummer,
og trøst mig i min kummer,
og trøst min syge nabo med!“

Jensens er upraktiske, det er sikkert, men rige er de og tvivlede ikke et minut på, at de skulde tjene en formue ved at handle med hør, som her dyrkes for frøets skyld, mens stænglen brændes. Det er jo vanvid at brænde stænglerne, brænde uberegnelige værdier. „De sidder endnu i én henseende og „skriger“, som Per

Uskyld hjemme plejede at sige om sin fraskilte kone, men har dog håb om at blive udløst. Stedsønnen kom her en dag ved nyårstide, han kan ikke undvære os, og så sagde jeg ham ordentlig besked, han blev gnaven; men to dage efter var han her igen, og nu kommer han atter et par gange om ugen. For en 3—4 uger siden sendte han sin gamle, en forvænt, forfinet herre, til stationen efter kul, hvad der i sig selv var ganske uforstandigt. Han kørte vild i sneen, hvad han altid gør, og hvad der forresten heller ikke er underligt. I otte timer kørte han rundt, faldt så ind hos en Svensker, hvor han blev om natten. Da han næste morgen gik ud til slæden, besvimede han, „fordi hans støvler klemte“, og kørte hjem. Stedsønnen havde ikke været hjemme om natten, så svigermo'r havde været alene. Hun rendte ud og ind, råbte på sin mand, svingede med en lygte på en stang oppe på en banke, sagde, at prærieulvene rendte efter hende som hunde og tudede. Hun lod vækkeuret ringe, om han måske kunde høre lyden. Om-sider gik hun ind kl. 5 i den forvisning, at han var frosset ihjel. Det var han dog ikke, kl. 9 næste morgen kom det elendige kræ hjem uden kul. Hun slæbte ham ind i en lænestol, trak støvlerne af ham, og han besvimede påny. Så kan du tænke dig, var mandens fødder frosne, og stedsønnen kom ned og hentede „madammen“, som de kalder mig. Aldrig så jeg noget lignende. Thornam, lægebogen, havde jeg naturligvis med, vi troede, det var koldbrand og fødderne var døde. Nu sjokker han dog rundt i et par filtstøvler efter en måneds sygeleje. Siden har jeg ikke besøgt dem, vejret har ikke tilladt mig at køre de fire miles derhen. Spor er der ikke, og selv om så var, havde de alt været tilføjet.

Når man lukker døren op ved aftenstide til det grå dyb derude, hvor sneen ustandselig hvirvler i det iskolde himmelrum, det er, forsikrer jeg dig, som man åbnede porten til dødens kyster. Jeg kan ikke lade være at tænke på — ja, idag véd du, hvor de er, Henning

derovre hos vor nabo, resten inden vore døre, men om nogle år, hvor er de så? — spredt i dette uhyre rum.

Eders
Johanne.

21/1 1916.

Kære bedstefar!

Du skal have tak for dit brev. Jeg synes absolut, at det var en god bestemmelse, at vi kom herover. Der kan ikke være spor af tvivl om, hvis ellers da alt går vel, at vi om et par år vil sidde bedre i det, end vi nogensinde gjorde i det gamle land, selvom vi også har begået en eller anden fejl.

Søen, du spørger om, er for øjeblikket helt tom, men anderledes end vi ventede. Grøften er endnu ikke stor nok til at tage alt vandet. Der er nemlig steder, hvor der er gravet gennem leret ned til sandet og der er vandet efterhånden sunket ned, og på den måde slipper vi ikke alkalien, som vi gerne skulde af med. Det er ganske rigtigt, at når man graver render, vil regnvandet efterhånden udvaske alkalien, men det gør ingen, ialtfald ikke så længe man kan købe godt land for en rimelig pris.

11/2.

Ja, videre kom jeg ikke dengang. Du spørger, hvordan det står til hos mine gamle. De sælger for tre-fire dollars fløde om ugen, jeg har jo desuden 20 dollars om måneden. To grise, der skal slagtes, er knap fede nok, men imorgen slagter min husbonde en to års stud, den har jeg købt en kvart af til dem. Kødet kan sagtens holde sig, vi lader det fryse. Koldt har det jo været i vinter, jeg har aldrig set så meget sne, som der har ligget i år. En dag sagde jeg til Mrs. Behrend, at jeg kunde have lyst til at have et termometer i min stue for at sé, hvor koldt det er. „Ja,“ svarede hun, „jeg er vis på, at der mindst er 20° frost; da jeg var inde at

feje, havde jeg taget en hue på hovedet og en ulden trøje på for at holde kulden ud.“ Jeg fryser dog ikke, for jeg har tæpper nok over mig; men jeg må ligge en halv snes minutter og betænke mig, før jeg kan få mod til at røre mig, og så springer jeg ud af sengen og er i klæderne i en ruf. Kulden skader mig ikke, jeg har det godt og føler mig vel tilpas undtagen netop i det minut, jeg trækker klæderne på.

Jeg vil sige dig, at jeg tænker på at købe en jordlod. Det er ganske vist ikke af det allerbedste land, det er let sandet jord. Sår jeg så 100 acres med hør og får blot 5 bushel pr. acre, 10 regner man som det almindelige, og kunde jeg få 2 dollars pr. bushel, vilde vi straks have en 1000 dollars ved siden af udbyttet fra far's ejendom. Priserne er jo gode i år, vel at mærke, når man har noget at sælge. Du kan tænke dig, at der alene fra omegnen af Nokomis er solgt to millioner bushel hvede.

Jeg må stadig køre hø og halm hjem og, jo dybere sneen ligger, jo besværligere bliver det. Slæderne er smalsporede, og man vælter let. Det er et, men det sker tit, at slæden med den ene af mederne skærer gennem den frosne sne, og så ligger man der: jeg står derfor på spring hele tiden. Såsnart den synker til den ene side, balancerer jeg over på den anden. Alligevel går det tit galt, så må jeg læsse af, hvad der ikke er faldet, og løfte høladdet (the hayrack) af, men det er tungt og ikke let at løfte for én mand. En dag, jeg væltede en „mile“ fra det nærmeste hus, var det mig umuligt at få laddet igen på slæden. Så blev enden derpå, at jeg lavede et hul i sneen under det, lagde mig på ryggen og løftede det uden ret megen besvær tilbage på slæden.

⅓ 16.

Ja, jeg fik ikke brevet færdigt og må bede dig undskylde, men nu kan jeg så til gengæld meddele dig, hvad jeg vil til sommer. Jeg spurgte min husbond, om han vilde sælge mig en hjemstavn (homestead, 160

acres) for 10 dollars pr. acre. Det gik han ind på, men foreslog mig så at blive hos ham i sommer, så kunde vi afslutte handlen til efteråret. Jeg havde da lettere ved at farme det end nu, skulde have 45 dollars om måneden i sommer, han vilde tillige lade 80 acres ligge som sommerbrak på stykket. Det er jo en stor lettelse for mig, jeg kan da straks næste forår så, når sneen går bort.

Vejret bliver mildere, vi har en fjorten dage haft solskinsvejr og tø, og jeg har gået i skjortærmer den største del af tiden. I de sidste dage er det igen blevet koldt, og der er faldet sne, men solen står højt og foråret kommer.

Der brændte for et par dage siden et kornmagasin i Nokomis med omtrent 10,000 bushel hvede og havre. Forresten spekuleres der i hvede, vi kalder det: „gamble in wheat“, det er jo lotterispil. Der kan ganske vist vindes, men man kan ligeså let sætte alt til, man ejer og endnu mere.

Mange venlige hilsener.

Eders

Henning.

29/8 1916.

Vi lægger ikke i kakkellovnen i denne tid, men det er af sparsomhed. Ikke den mindste spire er kommet op i haven, jo, ærterne pipper dog op, men står i stampe. Idag har vi fået en stor tyrekalv, vi venter ialt 5 kalve. En flok raske kyllinger har vi også. Hans ånder og lever for sine duer, og de formerer sig vældig. Begge de små drenge, men især rigtignok Hans, interesserer sig for fuglene, og ved deres kærlighed til dyrene oplades deres øjne så mærkværdigt. Hans fortæller mig, hvad han lægger mærke til af træk fra fuglenes liv, om deres flugt, deres måde at gøre kur på, deres reder og redebygning og rugning, ting, som jeg jo ligeså godt kunde have sét, men aldrig så.

Den lille sø, vi har, med siv og græs gemmer en mængde fugle, flere slags ænder, nydelige vadefugle i

mange størrelser, og, mærkelig nok, to høgereder og desuden en fin kulsort fugl, så stor som en solsort, med skinnende rødt eller gult bryst. Den bygger i sivene ud over vandet og ser nydelig ud. Og der har vore to små drenge en verden for sig selv, en verden, vi kun aner ligesom fuglenes reder. Jeg håber og tror, at den skal give dem noget af det, hvert barn trænger til, hjemfølelse, kærlighed til stedet, glæde ved livet. Forhåbentlig lærer det dem også noget af det, vi andre har ødelagt for dem eller i alt fald forsømt at give dem. Sikkert skærper det deres iagttagelsesevne. Vi fik en bog sendt af Eline Begtrup om Linné, den har vakt hans sans for blomsterne, de er nu ved at lave en plantesamling til deres bedstefar.

Eders

Johanne.

Kære søster!

Du skal dog høre om et lille „surprise party“, jeg var med til for nylig. Det var Behrends tiende bryllupsdag, og da de ikke selv vilde holde den, bestemte naboerne, at de vilde. Vi mødtes så allesammen hos Stiebel, omtrent 25 i tallet, og gik ganske stille over og bankede på. De blev naturligvis overrasket, og så gik forestillingen for sig. Mrs. Behrend fik brudeslør på og en gammel hvid kjole. Han mødte med overskæg, briller, høje flipper og langt, rødt slips. Så blev der spillet en marsch, og derefter fik hver af mændene et stykke tøj at sømme til karklude, naturligvis til Mrs. Behrend. Det var lystigt at se dem tage på en synål; den, der havde gjort sit arbejde pænest, fik en præmie. Imens fik hver af damerne et stykke reb, som de skulde lave en grime af, vel at mærke uden at skære det i stykker. Der tog jeg præmien, da jeg tilfældigvis vidste, hvordan man skal splejse og binde knuder på et reb. Tiden gik så forøvrigt med barnlige lege, og det er såmænd længe siden, jeg har lét så meget, som da vi allesammen skulde lege en leg, som alle kendte, men da det kom til styk-

ket, var der ingen, der kunde huske mere end: „a little red cart painted blue“, og derved blev det. Vi blev trakteret med smørrebrød med pålæg, kager, kaffe, vanilleis, det sidste medbragte jeg.

Men så må du undskyldte, nu slutter jeg, jeg kom først hjem kl. 4 om morgenen, og nu — er jeg søvsnig.

Din søster

Marie.

28/7 16.

Vi har her en „picnic“, en i høj grad primitiv adspredelse. Der bestemmes en gård, hvor selskabet skal holdes, naturligvis med farmerens tilladelse. Derefter vælges en damekomité af medlemmerne og deres koner, hvad enten det nu er „The Graingrowers' Association“ el. „The Homemakers“, eller „The Daughters of the Empire“, eller hvad de nu kalder deres foreninger. De bestiller så frugt af forskellig slags, kandis, porcellain osv. hos en købmand og ice-cream og andre delikatesser.

Om morgenen den dag picnicen skal holdes, møder komitéen og pynter lidt op, navnlig *lidt*. Et skur gøres i stand til udsalgssted, der laves limonade og lege (games) ordnes og bestemmes. Efter middag begynder gæsterne at komme og medfører smørrebrød, kager, piber, hvilket altsammen afleveres til komitéen.

Til en begyndelse morer man sig med at tale og le og tager derpå fat på legene. Der er væddeløb med heste, Henning tog første præmie 3 dollars. Væddeløb af damer, fodbold mellem to partier med tilhørende vældig hylen og hujen. En ulykkelig gris, værdi 10 dollars, indsmøres i sæbe. Der er altid dem, der vil gøre forsøg på at gribe den. Så er der en stor dukke med et opadbøjet overskæg, et hængsel i nakken og mærket: „Here is a chance to get even with your old enemy“, det er „The Kaiser“. Tre bolde efter ham koster 10 cents. Man vinder 3 cigarer om alle 3 rammer hovedet.

Imens sælger damerne frugt, godter, limonade, ice-cream, jordnødder og tyggegummi. Ved 6-tiden fælles aftensmåltid, hvortil alle lejrer sig, der trakteres med smørrebrød, the, pie. Theen skænkes af en vandkande, sukkeret serveres i et vandfad.

Så går mange hjem og gør deres arbejde, malker, fodrer og kommer igen. De unge, allermost fornemme, damer, skifter kjoler. Nogle af de små unger bringes hjem, dog kun få, da alle fra gården er med. Så danser man på et tomt høloft til kl. 3—4 om morgenen. Ja, således går sligt til, altid ganske fordringsløst, sommetider smagløst, som f. ex. jagten på den i sæbe indsmurte gris, slagene efter dukken. Ikke sandt?

Henning og Ellen var med, de små drenge var dårlige og måtte til deres store sorg blive hjemme. Ellen var til en begyndelse noget ensom, men så kom Mrs. Behrend slæbende med to pigebørn: „Oh, Ellen, I want you to take care of those kids, I want to play ball“. Lidt efter Mr. Hommel: „Oh, Ellen, will you please to look after Frederik & Sis? Det varede ikke længe, så havde hun 6—8—10 små unger at slæbe rundt med, blandt dem et par skotske tvillinger. Hun morede sig storartet, blev trakteret af mødrene og påskønnet af fedrene.

10/7 17. Prærien.

Kære børn!

Hvad I gør og hvordan I har det, véd vi jo ikke, men vi har den vane at tænke og tale om eder under et, det er jo sommerferien, skønt der jo er lige lidt og lige meget ferie her. Forresten har vi jo haft ferie fra skole i syv år, så både børn og voksne er glade ved at skolen fortsættes regelmæssigt i år hele året rundt.

Vi forestiller os så, at I bor ude ved havet, har den blå friske strand udenfor eder og skovenes skygge bag ved.

Her blæser det altid, og her er for tiden hede og sol i overflod uden skygge. En ting, som vi dog skønner

på: efter de hede skyggeløse dage kommer de kølige, friske, velsignede nætter, der er så forfriskende. Man ligger med et let dække, den stille nattevind risler gennem de åbne vinduer hen over en. Gamle mennesker får let den vane at rende rundt om natten, og når månen, der nu sidder klar og strålende på himlen, lyser, og vinden farer susende gennem det høje præriegræs, og trækfuglens skrig høres, uden at man sér dem, gæssene der højt oppe råber: „honk, honk!“ — og så den anden vind blæser, — ikke den i græs og blade, men den, der stryger lidt højere oppe hen over jorden og ligesom tager menneskesjælene med, og ulve-vidierne dufter så sødt og så stærkt — ja, så synger i mine tanker Oehlenschlägers vemodige vers:

Underlige aftenluft, hvorhen vinker I min hu,
 svale, milde blomsterdufte, sig, hvorhen I bølger nu:
 går I over viden strand, til mit elskte fødeland,
 vil I der med eders bølger tolke hvad mit hjerte dølger?

Alt er her så ubeskrivelig fremmed og hjemmet så langt, langt borte!

Saadan er sommernatten her, mens jeg sidder og skriver til eder. Jeg lå trygt og sov, men blev vækket af vor umådelig stilfærdige og dannede hund, Collie, der opførte sig så mærkeligt. Den legede eller jog med et andet dyr, hvidt, men meget mindre end den selv, ingen lyd gav de fra sig, men viste sig for hinanden og jog så to, tre gange rundt om huset, sprang frem og tilbage over havens hegn, lagde sig på lur efter hinanden, boltrede sig og teede sig vildt og frit. Så gik det lille, hvide dyr ud i prærien, stod stille, så sig om, Collie fo'r frem og tilbage fra det og til det, det lokkede, men Collie blev dog hjemme. Vi tror alle, at det har været en af prærieulvenes unger, der har leget med hunden.

Ulvene har forresten været slemme i år, fra Jamiesons, der bor på en ensom farm, har de taget 10 kalkuner, og hvad der vel næppe er hændt her før, så længe

mennesker har boet her, de har ved højlys dag dræbt en lille kalv, der blev født ude på prærien lige i nærheden af vort hus.

Vor nabo Casterton har nemlig en stor hjord på 150—200 kreaturer, de går i år frit omkring; en lille ung fyr på en lille shetlands hest er hyrde, og de græsser sædvanligt i en lang stribe langs bækken. En dag var nogle af dem gået ind på vor hvedemark, og manden selv var ved at jage dem ud. Så blev kalven født oppe ved bækken på en skrænt. Manden hørte koens uafsladelige brølen og så dens stampen, red ilsomt derop og blev så den lille, dræbte, halv flåede kalv va'r.

Da min mand forleden dag var hos en af naboerne for at hjælpe med noget arbejde, så de otte ulveunger komme løbende ud af havren lige ved siden af dem, de smuttede ned i en hule. De forfulgte dem, gravede dem ud, dræbte de fem, men nogle slap dog fra dem. De får af staten en dollar for stykket. Det var sikkert en af dem, Collie tumlede med, heromkring findes ingen hvide hunde.

Hvor Henning for tiden arbejder, brød forleden nat en skunk (stinkdyr) ind og tog tolv kalkunkyllinger og desuden alle konens ællinger og hønekyllinger. Det var også en mo'r med en hel stribe af små, nydelige stinkdyr efter sig. De krøb ind under skuret, hvor Henning og den anden mand sover, og slap bort i mørket. Men næste dag, da manden var i marken, hørte de madammen hvine i vilden sky, og det kan nok være, de benede hjem. Hun havde hørt larm i hønsehuset, var gået derud og så Lady skunk jagende omkring med hønsene. I det samme smækkede et vindstød døren til, den kan kun åbnes udvendig fra, og så fo'r den lille rasende og forskræmte skunk vildt om og stænkede hende over med sin hartad dræbende stinkvæske. Den blev jo fanget og dræbt.

Næste dag, hun var atter alene hjemme, kom de otte små, moderløse unger for at lede efter deres mo'r og mad, og hun dræbte dem alle, en for en, med stenkast.

Det var de sødeste små dyr, ikke større end nyfødte kattekillinger.

Ja, men er det dog ikke synd? De dejlige, vilde, frie dyr, der har ejet landet og som er så skønne.

Det er det! Deres bevægelser, deres pelse, deres vildhed! Men de må jo vige, hvis vi skal være her.

Det er jo en lang tale om dyr. Men overalt, hvor mennesker går ud, bort fra deres eget samfund, — i prærien, urskoven, ørkenen —, møder de dyrene.

Det var jo så Ellens fødselsdag igår, vejret var, som sædvanlig, strålende, vi pyntede med et flor af vilde, duftende roser. Hun fik en ny bomuldskjole og et par sko, er nu 14 år og en høj, pæn pige. Vi havde et par fremmede, lærerinden Mrs. Jamieson, Mrs. Behrend & the girls. Alt gik godt, huset var skinnende rent og pænt, og her er virkelig hyggeligt. Vi har nylig fået tapetseret, vore pæne billeder ophængt, røde tæpper, Hennings orgel, mo's kommode, allesteder roser og så endelig nogen let, fin mad, lagkage med crême og chokoladeglasur, ananasgelé med mere. Det interesserede gæsterne at se billederne af alle jer, børn, de voksne i familien, bedstefa'r osv. Det var helt fornøjeligt. De gav Ellen små pæne ting, hvad de jo slet ikke behøvede, men de gjorde det jo: hårbånd, et par kopper, lommestørklæde. Dolly er kommet hjem som et dydsmønster, rigtig sød, stor, struttende af sundhed og tykkelse, hun spiller nydeligt og er i fjerde klasse. Hun forspiste sig jo rigtigt nok i vor chokoladekage som sædvanlig. Denne gang kunde vi tage det med godt humør, den var så stor, at der var nok; men hendes moder forkæler hende nok, så hun bliver sig selv igen. En klosteskole er dog ikke så tosset en ting, hun elsker „the sisters“, nonnerne, men vil vel nok helst blive hjemme.

Børnene er sjæleglade for vor nye skole og Mrs. Jamieson, desværre forlader hun os. Ellen siger: „å, som jeg dog elsker at gå i skole!“

Hans får alligevel tid til meget arbejde, han er en lille

ilder, optaget af alt, af dyrene og arbejdet. Hver dag kører han efter skoletid et stort læs møg ud af stalden, spreder det på marken og kommer hjem i rask trav, stående op, nok så stolt. Forresten vander han kreaturerne, luger, gør alt slags arbejde, der forefalder. Vi har nu to søde, små kviekalve, venter to til og håber på rundelig og god mælk. Desuden har vi otte halvvoxne grise og en stor so, der skal fare. Hanses røde, belgiske duer skal ruge for fjerde gang. Deres æg er givet til andre duer éngang, så de har otte store unger i dette forår. Han håber at få præmie på udstillingen, så er de jo betalt.

Niels, kald ham nu „sværmer eller kald ham drømmer“, arbejder altid på et automobil. Slige kommer uafslædelig i dette forår susende forbi vor dør, så vi om aftenen ruller gardinerne ned for dem. Alle naboerne har dem og kalder dem „daysavers“ (tid-sparere). Ingen af dem har rigtignok endnu taget os med på en køretur, men det kommer nok, Beaton kørte sin madamme herved og hentede hende. Richter kom en aften farende kl. 11 — skriver elleve — og vilde give os en tur, vi havde ligget en time i vore senge. Det er alligevel en stor forskel fra den gang, vi kom og syntes, vi var alene i verden.

To gange har vi været til norsk gudstjeneste i skolen, men begge gange blev præsten borte. Alligevel var det rart og hyggeligt, vi sang, også en kvartet sang. Imorgen skal her være engelsk gudstjeneste, og vi møder naturligvis. Blot det at se andre mennesker i det kønne, rene, lyse skolerum er rart.

En ting, jeg ikke fik fortalt før i mit brev, er nu afgjort. Henning har købt den „quart“, der ligger ligeoverfor os på den anden side af vejen, det er jo en stor begivenhed for os. De kunde jo for længe siden have købt mere land og drevet det i fællesskab. Foreløbig har Henning isinde at komme hjem og hjælpe sin far at slå hø på den nye mark.

4. Juli 1917.

Dyrt er alting, men vi, som lever i et krigsførende land, kan igunden få alt hvad vi vil have af alle slags. Min mand synger jo rigtignok:

„når man penge har, kan man bajer drikke,
når man ingen har, sig om munden slikke.“

Vor købmand siger, at alt er steget 75 pCt. og vi må naturligvis give afkald på meget. Det var sværere, da vi kom forvænte herover. Nu er vi tit fjorten dage uden smør, tre fire måneder uden kød, det falder altsammen helt af sig selv; men det daglige brød har vi altid haft, gudskelov!

Ellen er blevet en sød lille pige, Hans er en udmærket støtte og hjælp for os, han elsker dyrene. Niels er vor lille bajas, men tegner ogsaa til at blive flink. Nu går de i skole, i en smuk, god, ny skole. Den første lærerinde har desværre forladt os; den, vi nu har, er mindre flink, men børnene er meget glade ved at gå i skole.

Vi er nu i den varmeste tid. Igår frygtede vi alle for, at sæden skulde lide skade. Heden strømmede ud som af en ovn. Det var dog i nat køligt, friskt og husvalende, det er jo så velsignet.

Efterhånden samler vi stalden fuld. Nu har min mand af eget tillæg 6 pæne, unge køer og to små, søde kviekalve, venter to til. En berkshire so har nylig fået otte gode grise, otte har vi foruden på 100—150 pund. Fire heste har vi, de to er Hennings, et pænt lysebrunt forspand, den ene en lille hoppe på tre år.

Jeg vilde ønske, du kunde gå rundt om marken med ham. Han valgte jo, da han kom, det simple, sumpede „homestead“, som var at få. Men hvert år har han fået mere under plov, sætter det i gødningskraft og dræner.

Søen, jeg så tit har skrevet om til dig, og som vort ubegribelige sogneråd ej vil tillade ham at aflede, er dog blevet meget mindre ved afledning af vandet, og hvor det er sket, gror der højt, bølgende græs, og det synes kørerne om. Langs bredderne af søen er der nu dejlig

eng, og min mand taler stærkt om, at få en af regeringens inspektører ud at fælde dom, og det lykkes nok.

Den store begivenhed er jo naturligvis Hennings køb af den „Quart Section“, som ligger lige ved siden af vor egen. Der er årlig udbetaling af 240 dollars i ti år og lodden er købt for 15 dollars pr. acre.

Vi centrifugerer selv vor mælk og sender fløden til en dansk mejerist, Jensen, som kender eder. Så lidt mere fut i fejetøjet, tror jeg nok, vi har fået.

Forleden dag var vi en lang automobiltur med Richter, du véd nok, ham hesten bed i benet. De har købt en flot automobil til 1000 dollars. Vi kørte 20—25 miles vestpå, men hvilket opland dog! Meget ligger jo endnu i græs — alt det, som hedder „Company Land“*). Overalt hvor man ser hen er der masser af smukke, blomstrende, malede farme og milestore hvedemarkers, — den gyldne hvedel!

Er det dog ikke en mærkelig tanke? For tolv år siden lå hele dette land og drømte i solheden og under vintersneen, og således havde det ligget, som folk her siger, siden Noas dage. For tolv år siden kom de første nybyggere med et spand okser eller i bedre fald med et par heste og en vogn, og nu — dette blomstrende, frodige land med de røde stalde, smukke bygninger, store kvæghjorder, jærnveje, „elevators“, automobiler i hundrede tusende-vis! Det er jo næsten som en plet på os, at vi ikke er videre, men det viser sig altid, at det første hold nybyggere, der stormer ind, når et nyt land åbnes, det er dem, der klarer sig bedst. I hvert fald har de forspringet.

Det er jo en mærkelig og skrækkelig tid, vi lever i, riger ramler sammen, og alt det unge blod, der spildes! Mon der dog ikke spirer noget bedre frem? Man kan ikke holde ud at tænke på, at alle de liv skal være ofret uden frugt. Og så al den ubeskrivelige elendighed og sorg!

Eders

Johanne.

*) jorden, som jærnbaneselskabet fik, for at anlægge banen.

Vestjylland, Oktobr. 1917.

Kære børn!

Så tit har I skrevet til os herhjemme i det gamle land om eders håb og eders frygt, om eders savn under den hårde kamp for et hjem ude på den endeløse prærie. I skal dog vide, at om vi end er vel de tusinde mile borte fra eder, har afstanden ikke skilt os ad, så vi er blevet fremmede for hverandre, vore tanker, minder, bønner når, trods ubåde og censurs blyant, uhindrede over til eder over det store hav, og vor Fa'r, som er i himlen, han som i disse strenge tider hidtil har holdt sin hånd over os, hans sol og stjerner lyser over os som over eder, og hans kærlighed går ganske sikkert også bud til eder over havet og ser ind til eder i eders lille bolig, og hvad I end håber eller frygter, bringer trøst og hjælp til sine bekymrede menneskebørn.

Og I skal vide, at når vi ved festlige lejligheder mødes herhjemme, så er vore tanker altid hos eder, og mindernes sang, sangen med de stærke minder om vor barndom og barndomshjem, vor festsang, synger vi altid til melodien af den gamle engelske folkeviser, vi i mit hjem lærte i halvtreserne af en hjemkommen sømand: „Tell me the tales that to me were so dear, long, long ago, long ago!“

Husker du engen og klitternes rad,
— havet er nær, havet er nær,
lærken den synger så jublende glad
— reden er her, den er her!
Og mågen sig hviler på sollyse strand
hos tinksmed og terne og snadrende and,
bølgende mødes i kimmingens spor
himmel med jord, ja, med jord.

Tiderne skifter og år svinder bort,
— år svinder bort, år svinder bort,
legen blev alvor og glæden var kort,
— glæden var kort, ak, så kort!
men aldrig vi glemmer den sollyse strand
og flodbølgens sang i vort æventyrland,
landet, hvor minder fra barndommen bo,
long, long ago, long ago.

Toner fra hjemmet som flodbølgens sang,
 — flodbølgens sang, flodbølgens sang,
 aldrig forstummede livsdagen lang,
 — livsdagen lang, dagen lang.
 Gud signe da hjemmene store og små,
 de nære, de fjerne, de unge, de grå!
 Han lade tone med evigheds klang,
 mindernes sang, minders sang!

Så glemmer I jo heller ikke os, vel?

Bedstefa'r.

Oktob. 1917.

I spørger om værnepligt. Da er det sådan, at unge farmere endnu en tid ikke indkaldes, thi hvem skal saa pløje markerne o. s. v. Der var i år meget store og følelige vanskeligheder ved at få arbejdet gjort på landet, og så umådelig meget afhænger jo af, at „Verdens spisekammer“ bliver holdt gående. Dog kan det jo godt være, at H. må gå. Jeg vil ikke holde ham tilbage. Det er svært for *alle*, man mærker det vel egentlig først rigtigt, naar kravet stilles til én selv; men har den ene mere ret til at holde på sine end den anden? Dette er jo så at sige vort lands sag.

Johanne.

28. Novbr. 1917.

Henning skal være soldat. Hvornaar han vil blive indkaldt, ved vi ganske vist endnu ikke. Det tager dem lang tid at få ordnet indkaldelsen af alle de mænd på en gang.

Ingen havde jo ventet dette, da vi tog herover, at drengen skulde sendes i en verdenskrig. Og I kan vel godt forstå, hvordan det er for os at se ham gå!

Og dog, nu da krigen er her, og dens ånd fylder os alle, kan jeg næsten mindre tåle, at han skulde krybe i skjul bag en anden, min gode, blide dreng.

Der er noget ved det, når krigen raser, og så mange går, som om deres manddom og ære byder dem at kæm-

pe med. Ja, jeg ved jo ikke, om I forstår mig, jeg prøver på ikke at vise ham min svaghed, skønt øjnene brænder.

Gud kan jo sende ham velbeholden tilbage til os.
Kærlig hilsen!

Johanne.

Lejren i Canada 10/1 1918.

Jeg har nu lige fået middagsmad og venter på, hvad det næste skal blive. Jeg fik en bunke forskellige papirer, som jeg måtte skrive under på, bl. a. mit testamente, og så fire gode uldne tæpper; vi skal ligge på gulvet. Også ske, gaffel og kniv. Til middag fik vi beef, kartofler, kål og flæsk og alt det brød, vi vilde have.

Alle synes at være godt fornøjede. Jeg har allerede talt med flere officerer; de synes at være voldsom flinke. Jeg har også set dem eksercere, det skal ikke tage mig lang tid at lære det, det er næsten ikke andet, end hvad jeg har lært i skolen i Danmark.

Jeg skal vist have min uniform i dag. Der er en del forskel på dem, nogle af de menige ser ganske rædselsfulde ud. I går var der en fyr, der ikke vilde komme, da sergenten kaldte paa ham, han blev ved at sidde og læse. Han fik en måned på vand og brød.

E. S. Nu har jeg fået min uniform og er bleven vakcineret for kopper og tyfus. Min arm er øm.

Henning.

England. Lørdag d. 10/1 1918.

Jeg er stadig i „segregation camp“ (afsondrings lejr), men venter at komme ud imorgen. Nogle kalder den, når det regner, „irrigation camp“ (oversvømmelseslejr), og den bliver endogså af vittige hoveder kaldet „degradation camp“.

Vi har lige nu fået os selv og vore tæpper desinficeret for lus og bakterier. Der var kun meget få, der havde lus, og sygdom var der også kun lidt af, så jeg håber,

vi snart kommer ud af segregation, hvad jeg glæder mig til. Det er en meget køn egn heromkring med mange gamle, krogede ege og fyrretræer, som pynter meget i landskabet.

Jeg er godt tilfreds med alt, det eneste jeg ærgrer mig over, er, at jeg engang, da der blev tilbudt mig noget dejligt budding, ikke tog imod det, fordi jeg allerede havde fået en portion. Jeg er bleven umådelig lækker-sulten, siden jeg ikke mere får noget af den slags.

20/6 1918.

Jeg er ved at blive noget ked af at være her, det er det samme om og om igen. Igår aftes havde vi en lang marchtur med gasmasker på fra 10—12. Idag har vi eftermiddagen til sport. Forleden aften var her en brydekamp. Jeg brødes med en Svensker. Han vejede 18 Pd. mere end jeg, men jeg lagde ham dog på ryggen i mindre end to minutter.

Jeg er kommet til at længes meget efter at se jer alle i Danmark nu, da jeg er jer så meget nærmere end før.

Henning.

24. Aug. 1918.

Jeg er nu i Frankrig, mere må jeg ikke sige, men det er der forresten heller ingen fare for, for jeg aner ikke hvor!

Vi får god mad og rigelig, mest „bully beef“, „canned beef“ og „hard tach“, og du kan tro det er „hard“; condenseret brød vilde også være et godt navn, når man får det gumlet og sunket, svulmer det i maven på en og fylder!

Men jeg kan forresten godt lide det, man kan så udmærket stikke nogle stykker i lommen og spise, når man får tid, lyst og lejlighed. For resten skal du endelig ikke være ængstelig for os, bedstefader, vi er glade, raske og veltilfredse, og enhver, som kan se vore sunde, rødmossede, næsten altid smilende ansigter, vil sikkert sige, at vi er „all right“.

Jeg sidder i et Y. M. C. A. telt og skriver dette til musik fra en fonograf. Her er en masse gedehamse; jeg spiser noget syltetøj, men må først puste en 4—5 stykker afvejen, før jeg får det i munden. Der er biografteater i et telt ved siden af; måske går jeg ind og ser det.

Her bruges tohjulede vogne til at køre alt muligt på, om det så er neg; her bruges også mange æsler.

Til alle de mennesker, jeg møder, siger jeg „bon jour“, så smiler de „bon jour, bon jour“. Jeg vilde ønske, at jeg kunde tale fransk. Jeg kunde godt lide at være skotsk soldat i disse varme dage, deres dragt er jo temmelig luftig.

Vi er et vældigt rart sted lige ved en lille å, hvor vi kan vaske og bade os, og en dejlig kilde med udmærket drikkevand.

Henning.

9/ 1918.

Vi er nu i en lille landsby, som er rigtig fredelig — for det meste da — og er ved at hvile os. Igår aftes gik jeg med min kammerat, Vold, en lille spaseretur ud, så hørte vi pludselig: vuff—bang! En granat kom hvinnende og eksploderede ikke langt borte. De blev ved en tid, så holdt de op. Hvergang en granat kom, dukkede vi ind i en port for ikke at blive ramt af de flyvende granatstumper eller tagsten. Men en gammel kone spaserede ugenert ned midt ad gaden med en kurv på armen og lo af os, når vi for inde i en port.

Vi sover på et stengulv i et hus, som er slemt rystet i stykker, men det er ingen ting for os nu, vi kan sove næsten, hvor og når det skal være, men man vågner dog altid op om natten en tre, fire gange for at skifte stilling. Vold og jeg gik lige ud for at rekognoscere lidt, og vi fandt en madras med fedre i, som vi straks tog i besiddelse, og nu ligger jeg magelig henslængt på den og skriver, mens alle de andre står og ser misundelige ud.

Jeg så for en tid siden et vældigt slagsmål i luften. Der var vist et halvt hundrede flyvemaskiner, og de for sådan om imellem hverandre, at man blev svimmel af at se på dem; en faldt ned i flammer.

Vold er min bedste ven, og vi hænger sammen som ærtehalm.

Det er sandt, jeg havde nær glemt det vigtigste, jeg er kommet ind i en skotsk canadisk bataillon, og de går med skørter, „kilts“, du ved, men jeg tror dog, at vi får lov at beholde vore bukser til næste forår.

Jeg gruer for vinteren, det er koldt nok om natten nu, men vi får dog et tæppe til den tid, nu har vi intet. Alt, hvad vi har af klæder eller sengeklæder, hvad vi nu bruger det til, har vi med os, hvor vi går.

28/9 1918.

Jeg sidder i et lille „dug out“ (udgravning) og skriver dette med papiret på mit knæ, så det kan godt være, at det bliver lidt utydeligt. Det er i nærheden af en lille by, som er bleven fuldstændig ødelagt; det er som Jerusalem, der er ikke sten på sten tilbage i den, det er bare knuste mursten og støv — — —

Igår aftes, da jeg var lige ved at falde i søvn, var der en mus, der faldt ned i nakken på mig, en jordklump faldt med; jeg for op og rystede mig. Musen var forsvundet, hvad jeg jo ikke vidste, men jordklumpen rullede rundt i nakken på mig, og jeg troede, at det var musen. Jeg holder ikke af at blive vækket af rotter og mus, forleden prøvede en rotte på at knappe mit tøj op ved at rode med snuden ligesom en gris og krybe ind på min mave; det kunde jeg jo ikke godt finde mig i, så jeg jagede den væk. Næste morgen sagde min kammerat, at han havde aldrig før vidst, at jeg kunde tale så uhøfligt.

Nu vil jeg håbe, at du har det godt, bedstefar, bliv ikke ængstelig, selv om du ikke hører fra mig i lang tid; det er tit meget vanskeligt for ikke at sige umuligt at få brev afsendt.

9/10 1918.

Det er vist længe siden, du har hørt fra mig, men vi har haft umådelig travlt i den sidste tid, men nu får jeg vist tid nok til at skrive, jeg er nemlig på hospitalet, ikke såret, men med en temmelig forstuvet ankel. Doktoren siger, at der er et ben splittet, og han skældte mig huden fuld, fordi jeg ikke var kommet til ham før.

Men ser du, det skete for ca. 2 uger siden en mørk nat på vej til linjen. Jeg trådte i et hul og kunde knap gå resten af vejen, men du ved, dersom jeg ikke var gået med, vilde alle sige: he has cold feet already, på dansk: han er allerede ved at blive bange, og det vilde jeg nødig have, at nogen skulde tro om mig. Da vi kom ud, var ophovningen ikke ret slem, selv om min ankel tit blev træt.

Men så på min fødselsdag, da det havde regnet lidt, gik jeg ned ad en sti, det var meget glat, og min ankel var træt efter en lang march, så gled min fod på et skråt sted, og jeg måtte krybe og hoppe på ét ben til mit „dug out“. Næste morgen gik jeg „sick“, og doktoren sendte mig hertil, hvor jeg har det rart.

Du kan stole på, at jeg har oplevet meget siden sidst, men jeg er dog kommet gennem det allsammen med helt skind. Jeg har også gjort en opdagelse: jeg hader Tyskerne! Som dansk har jeg aldrig kunnet lide dem, men nu! Jeg havde en ven, en rigtig ven, jeg tror den eneste sådan rigtige ven, jeg nogenside har haft. Han og jeg gik ved siden af hinanden i en stor „advance“. Pludselig kom en stor granat — de giver altid et frygteligt hyl, når de kommer — og lander en ti skridt foran os. Jeg blev slynget hen ad jorden, og det tog mig en lille tid at komme rigtig til mig selv igen og blive sikker på, at jeg kunde gå. Da jeg så mig om efter min ven, fandt jeg ham med et stykke af en granat gennem låret. Han blødte slemt og var bevidstløs. Jeg forbandt ham, så godt jeg kunde, prøvede på at få lov til at bære ham tilbage, men kunde ikke få tilladelse, da vi skulde længere frem.

Jeg bestemte mig til at slå enhver Tysker ihjel, jeg kom i nærheden af. Vi kom op ad en lang skråning, på toppen var der en del maskingeværposter. De blev ved med at skyde, til vi var ganske nær. Jeg var den første nede i en af dem, og der stod der én med hænderne i vejret og råbte: Kammerat! Jeg kunde skam ikke gøre ham fortræd; han forærede mig sit ur. Da vi kom til vort „objective“ (mål) var der en hel del døde og sårede Tyskere. Vort artilleri, ser du, var gået foran os, nej — havde skudt foran os, mener jeg. En lille fyr havde jeg ondt af, hans håndled var mast, og han havde fået en kugle gennem hånden. Jeg tog min egen bandage og forbandt ham, så godt jeg kunde — de andre gjorde nar ad mig — så gav jeg ham lidt at drikke; han så ud som en dreng; jeg tror ikke, at han var mere end 16 år.

I flere dage var jeg på grund af de eksploderende granater så døv, at jeg ikke kunde høre ret godt. Der er nogle, de kalder „the heavies“, de laver et spektakel som et jærnbanelog og eksploderer med et bum, der ryster jorden. — Jeg er stadig på hospitalet.

E. S. Jeg gik bagefter i 3 timer og søgte efter Vold uden at finde ham, men fik senere at vide af kammeraterne, at han var fundet død.

Henning.

9/12 1918.

Jeg føler mig slet ikke spor af voksen, tværtimod som en lille unge, der længes hjem. Ja, du kan tro, at jeg har været med, men det er jo heldigvis overstået. Jeg var med i et af de hårdeste slag, vi Canadiere havde, da vi tog Cambrai. Jeg savner min ven meget og kan ikke finde en anden, bryder mig heller ikke om det, og holder mest af at passe mig selv.

23/12 1918.

Det er jo juleaften i morgen, og jeg er ved at gøre mine forberedelser. Jeg har sparet brød sammen de sid-

ste par dage og vil lave „toastes“ af det, og så har jeg fået mig en lille dåse kvædesyltetøj, som jeg vil åbne i dagens anledning. Jeg havde tænkt at købe et par duer eller nogle æg og stege dem og så indbyde en dansk ven til middag. Så kan vi sidde og tale om gamle dage og jul i hjemmet. Julen forstår de dog bedre at holde i Danmark end i andre lande, hvor jeg har været. Han har været købmand og har ikke været hjemme siden 1914. For mig er det jo den første jul hjemmefra — Vejret er stadig råt, sølet.

1. juledag i en kreaturjernbanevogn.

Da jeg endnu ikke har fået lejlighed til at sende brevet af sted, skriver jeg lidt mere. Lillejuleaften fik vi pludselig ordre til at være rede til at bryde op næste dags morgen kl. 7. Vi traskede i går morges de 10 kilometer af sted til stationen, alle temmelig gnavne over at blive snydt for den vældige jule „dinner“, som vi havde hørt så meget om. Da vi kom på toget, var det næsten middag og begyndt at regne. Så sad vi og ventede på at køre, men kom ikke afsted. Nogle begyndte at snuse omkring og fandt 5-6 tønder „vin blanc“, og så gik det løs. De drak og drak, til de trillede om, og vi, der ikke drak, måtte slæbe dem til deres „cars“.

Kl. 8 om aftenen kom vi endelig afsted og lagde os til at sove på bunden af vognen og havde det rigtig varmt, da vi lå så tæt. Nu til morgen har toget igen ligget stille, og jeg gik ud til en lille strøm nær ved og vaskede mig.

Henning.

20/12 1918.

Nu er jeg i Tyskland, jeg er i en lille by og skal på vagt en del af tiden. Folk er meget venlige, men overraskede over, at vi ikke er negre, de spørger alle: Kommer negrene snart? Og når vi siger, der ingen er, vil de ikke tro det. Da jeg kom hertil, hvor jeg nu sidder og skriver, stod folkene alle i et hjørne af stuen og så meget ængstelige ud. Men da de opdagede, at vi ikke

havde i sinde at gøre dem fortræd, begyndte de at tale til os, og nu er jeg glad ved det tyske, jeg lærte i skolen i Danmark.

En sergent fortalte mig, at han blev indkvarteret et sted, hvor der boede en lærerinde, som talte godt engelsk, hun havde et pænt lille værelse med klaver og smukke møbler; hun havde, før vi kom, undret sig over, hvad vi vel vilde gøre ved hendes sager, og tænkt, at vi vilde hugge hendes elskede klaver i stumper og stykker og tænde ild op med det.

¹/₁ 1919.

Nu er jeg igen flyttet et lille stykke længere ind i Tyskland og bliver her sandsynligvis et par uger. Vi er på en „outpost“ og står på vagt på en vej. Igår aftes havde vi en vældig middag med tre slags kød, øl og whisky og en bunke taler. Jeg spiste som sjældent før og må idag døje mavepine.

Vor elskede „colonel“ rejser nu fra os, han skal hjem og sidde i parlamentet; måske kommer vi også snart hjem.

Efter at jeg igår var kommet tilbage til mit logis, blev jeg inviteret ind at spise vafler og drikke kaffe med den tyske familie, som jeg bor hos, og kl. 12 drak vi et glas vin og ønskede hinanden „fröhliches neujahr“!

Måske kommer vi nu hjem hurtigere end vi venter.

¹³/₁ 1919.

Vor kære, gamle oberst er rejst, han elskede os og vi ham — — Nu bliver Canadierne sendt hjem, 30 tusinde pr. måned, så vor tur kommer vel snart.

Henning.

¹⁴/₅ 1919.

Kære venner!

Så fik vi da drengen levende hjem med hele lemmer, ung, kraftig, rødkindet. Det er umuligt at sige, hvor taknemmelige vi er, og dog synes vi næsten ikke taknemmelige nok.

Det er så stor og ufortjent en lykke, nu da såå mange tusinder sørger over deres døde og unge invalider. Han er den samme beskedne og kærlige dreng, men der er alligevel kommet noget nyt, ved siden af hans medfødte blidhed noget bestemt. Han klæder sig ordentligt og pænt på i løbet af 1½ minut, hænger op og lægger alt til side. Det er jo godt.

Vi ventede ham først i juni, hvis vi var heldige. Så en sen eftermiddag, jeg sad og skar kartofler i stykker til at lægge — børnene var endnu ikke kommet hjem — så kom min mand ind, han havde været i byen. Han sagde noget om „gode nyheder“, men for første gang i 25 år så jeg ham så bevæget, at han ikke kunde sige mere.

Der var bleven telefoneret til Behrends, at Henning ventedes til byen med 5-toget. Klokken var 5. I lang tid havde jeg jo haft rene lagner og et nyt tæppe liggende og havde det ret pænt, men dog slet ikke festligt. Men han kom så først næste morgen, så vi fik tid at pudse og skure alt og pynte lidt på os selv, alt højst nødvendigt. Han var så glad ved at komme hjem til den lille rønne, Gudskelov!

Vi har lavet og nytapetseret et lille bitte privat kammer til ham med en stor magelig seng — dog ikke blødagtig.

Meget lidt og stiltfærdigt fortæller han om krigen. Jeg har hørt det før, at de allerfleste „returned soldiers“ taler kun lidt om krigen og vil helst være fri. Selv tyskerhadet er ikke så brændende. „Aa ja, vi var jo også grusomme! Krigen er jo grusom, det grusomste af alt. At nogen kan vælge det som livsstilling, det kan jeg ikke forstå.“

Vold, hans Ven, kan han slet ikke tåle at tale om, men han er ellers frisk og glad; tro ikke, at han hænger med næbbet — langtfra. Kun er det, som om noget af det onde, de har set, ligger bagved alt. Vold var ramt i maven og umulig at forbinde godt, så at sige død, før Henning gik videre.

Han er allerede ude at pløje til havre. Jeg vilde nu hellere have, at han skulde have taget det med ro et par dage, men han siger, at han trænger til at arbejde.

Vær så kærlig hilset fra os alle. Gud er god, og hans miskundhed varer evindeligt! Men kunde vi nu også have sagt det, hvis vi havde mistet ham eller fået ham hjem blind eller énbenet eller énarmet?

Eders

Johanne.

E. S. Folk er *meget* venlige mod ham, men gloede jo i begyndelsen rædsomt på ham. Og jeg må sige, det er dog vist den mærkeligste uniform, der findes, men vældig rask og karakteristisk, og så er han som født til at bære den.

Selve „the kilt“ er 4 yards i vidde, af ganske udmærket, smukt, tykt heluldent tøj, grønt, med gule, hvide og blå striber på kryds og tværs, og skønt et skørt, eller snarere et lægget tæppe, dog så grinagtig mandfolkeagtigt.

Han er meget stolt af den, har desuden en udmærket frakke, penge på lommen, nyt tøj, støvler, fotografiapparat o. s. v.

Johanne.

9/8 1924.

Kære ven!

Du spørger til vore unge, ja, det er så som så.

Henning fik sig jo en kone; de rejste bort, og nu arbejder han på en bygning i en ny by i Oregon U. S. A., han skovler cement, arbejder hårdt, men tjener vistnok godt derved. Jeg har dog ikke tro til, at det vil føre til en blivende stilling.

Marie er ikke helt rask, men holder sig dog oven senge, hendes Johan arbejder for vor nabo, Stiebel, som har givet dem bolig i en „cook car“, som hjulene er taget af, så den kan de nogenlunde bo i.

Ellen skal i denne måned tage lærerindeeksamen, men skal så gå seks måneder på „normal school“, før hun kan få tilladelse til at undervise; hun er en rask og dygtig pige, hun har gjort alt husarbejdet for en fordringsfuld frue samtidig med, at hun har læst til eksamen, og hun har gjort begge dele godt.

Hans har haft et par uheld med sin fod, han fik for et par år siden et skud igennem den, og den har siden den tid været skør; nu sidst på vinteren var han ude at ride, og når han rider, går det rask. Hesten snublede i et grævlingehul, faldt og gled langt hen ad sneen med Hans's fod under sig. Han måtte så ligge i godt tre uger med foden i vejret. Da nu forårsarbejdet kom i gang, trådte han forkert, måtte atter ligge en tid, så tog vi ikke læge, men støbte hans fod i gips. Det hjalp, og nu går han godt igen. Han er en god støtte her på farmen, altid pålidelig med sit arbejde og omhyggelig med dyrene.

For et halvt år siden købte han sig et par „broncais“, det vil sige: vilde heste, og nu har han dem så tamme som lam. Den mand, der før ejede dem, havde maset med dem et helt år uden synligt resultat, så Hans er ikke lidt stolt. Vi taler om at sætte B. B. bagefter hans navn, det er „bronca buster“; således kalder de mest vilde cowboys sig.

Niels sidder for tiden med sin arm i bind på grund af, at han er trillet af en hest og ned i en grøft; det synes dog ikke at være noget særlig slemt tilfælde. Han læser forøvrigt til eksamen i disse dage; tager han den, kan han komme i the college, hvis han vil, men hans lyst går dog i anden retning.

Vi to gamle begynder at føle årene trykke på forskellige måder, men vi har dog ingen grund til at klage, da vi er fuldt så raske og rørige som de fleste af vore jævnaldrende.

Din

D. Frederiksen.

24/6 1926.

En dag i sommer blev der meldt mig om en stor vagabonderende tyr, der skræmmede hele befolkningen sydvest herfor. Næste morgen stod jeg meget tidligt op, lukkede op for hønsene og fodrede dem; det så min nabo, grævlingen, fik lyst til hønsekød og kom hen for at få sig en mundsmag, men da jeg heldigvis havde en god stok i hånden, kom han galt fra det. Begge drengene var hjemme, så jeg tog dem med. Et godt stykke reb havde jeg i vognen, og af sted gik det ind over et lidet brugt præriespor. En præriehøne haltede af sted i græsset og skabede sig, så man skulde tro, at der var én, der havde trådt på den, alt sammen for at narre os og få os til at følge efter den, så at de små kyllinger kunde slippe bort i fred, vi kendte imidlertid dens lumske streger og fornøjede os over dens opførsel; kort efter så vi de små flyve op i en sværm, de så ud til nok at kunne klare sig selv.

Længere ude kom vi til en sø, hvor mere end hundrede pelikaner var ved at holde flyveøvelser, det var et prægtigt syn. Men da vi kom til egnen, hvor tyren havde drevet sit spil, var den borte; ejeren havde selv fanget den, så vi fik intet udbytte af den tur.

På hjemvejen så jeg i det fjerne noget inde på prærien, som Hans mente var nogle sten, Niels sagde, det var skelettet af en hest. Jeg syntes, det var et mærkeligt skelet, der kunde bevæge sig. Vi bestemte os så til at undersøge det nærmere og fandt da, at det var en ørne-rede med fire store unger, der lå og baskede med vingerne. Flyve kunde de ikke, skønt de allerede havde et vingefang på 6 fod; det var nogle prægtige fyre; når vi gik lige hen til dem, rullede de sig om på ryggen og fægtede med klørerne. Men da de gamle nærmede sig og gjorde miner til at rive vore øjne ud, fandt vi det klogest at fjærne os, og vi kom så hjem uden flere småoplevelser.

Vi lever forresten godt her på prærien, men har dog ikke været så heldige med vejret i denne sommer. Regnen udeblev; den nåede til en mile nord for os og to

miles øst for os; men os traf den ikke, vi blev stedbørn i år, dog der kommer vel bedre tider.

Hans og Niels er et par udmærkede karle, begge større end deres fader og vel sete, hvor de kommer. Ellen er en god og meget påskønnet lærerinde her. Johan og Marie er rejst til Winnipeg, hvor det synes at gå dem godt; det gælder navnlig om at få en stilling, hvor der er noget at gøre hele året rundt.

D. Frederiksen.

16/3 1927.

„Det tempererede bæltets snehav“.

Vi har nu haft den værste snestorm i hele denne vinter. Den er kun delvis ovre, og snedriverne, der var begyndt at synke, er nu tårnhøje. Vore naboer er skjult for os, sneen er fin og tør som ørkensand.

Men som Goldsmith siger: i reglen er ting ikke så slemme, som de lyder, og det passer i hvert tilfælde på snestorm. Vi har det altid hyggeligt og morsomt, når vi er indemuret af en snestorm.

Ellen var herhjemme i to dage, og mandfolkene kunde lige ved fælles hjælp kæmpe sig ud og passe dyrene. Tre morgener var husdør og stalddør dækket; det har i dag taget dem mange timer at grave sig ind til stalden, der er omgivet af volde på ca. 10 fods højde.

At børn på 8—14 år i sne og kulde kan komme på hesteryg eller i små åbne slæder og møde i skolen hver dag, synes jeg er forbavsende. I hele denne enestående vinter er de udeblevet højst tre dage. Niels og Ellen*) har været der hver dag, naturligvis, men de er jo voksne, raske, kække og velklædte, hvad alle skolebørnene ikke er, og nogle af dem har 4, andre $2\frac{1}{2}$ —3, de nærmeste, ligesom vi, $1\frac{1}{2}$ miles til skolen.

*) Foruden at hjælpe sine forældre med farmens drift er Niels tillige skolens „Janitor“. Ellen er efter endt uddannelse ansat som lærerinde ved skolen.

27/3 1927.

Vi lever stadig i sneens tegn. En mere fjern nabo, 8 miles nord for os, sov her en nat i forrige uge. Han var med sin unge nygifte datter kørt vild i snehavet ved aftenstid og spurgte, om de kunde være her og sætte hesten i stald. Det synes vi jo kun er morsomt; men han sagde: „Oh jou folks down here have no snow.“ Og så fortalte han om den sidste snestorm — siden den har vi nu haft flere — at de havde en gammel hest gående ude. I nattens løb var hønsehuset fuldstændig sneet til. Hesten vandrede lige op over det og brasede igennem taget, der jo ikke var beregnet til heste at gå på. Hønsene fløj ud, og hesten stak hovedet ud af det ene vindue, enden ud af det andet, og hele huset blev propfuldt af sne. Om morgenen, da de kom ud, sad hesten, som den var støbt i sne. „We had an awfull time digging him out!“ sagde han.

Det såkaldte „trail“ (vejspor) går som et hårdt til-trampet dige fra sted til sted; og det er ikke rart at komme udenfor det.

Forleden dag skulde naboens børn her vest for have nogle kreaturer til byen. Tommy, 11 år, til hest, Mary, 13 år, til fods. Da de kom til os, vilde kørerne gerne ind ad vor indkørsel, og for at hindre dem deri red Tommy uden om dem udenfor „trailet“ og plump! både hest og dreng forsvandt til halsen i løs sne. De har fra deres farm 12 miles til byen; det er utroligt, hvad man sætter børn til i dette land. Niels måtte hjælpe dem, de var våde til skindet.

Ved hver snestorm tænkte vi også, nu er det vel den sidste, nu er det jo snart April. Det er ellers mildt hele Marts, kun disse til marv og ben gående storme.

Det er rart at se Ellen, hvordan vejret så er, ride frisk og nydelig til skole og at høre hende fortælle om eleverne og arbejdet, der er hendes liv. Niels har haft meget arbejde i vinter og kommer altid farende hjem, som kom han fra en lang rejse; så godt synes han det er at komme hjem.

Henning og Hans er nu begge bosat i Oregon i U. S. A., hvor de har godt betalt arbejde ved et savværk; der er klimaet betydelig mildere end her.

Johanne.

Påskan 1927.

Nu har vi påskeferie, men den er ganske kort fra Langfredag til „Easter monday“. Igår havde vi et lille „party“ i skolen. Alle de små søstre og brødre var med, og de fortalte historier og reciterede, og jeg fortalte dem, hvad påskan er, og vi sang en hel del salmer; det var rigtig morsomt. Bagefter hjalp de mig med at tage alle billeder, tegninger og lign. ned af væggene, for der skal være rigtig „housecleaning“ i disse dage. Så fik de hver et påskeæg og gik hjem. Nu har vi også forår her, men meget sent er det. Sneen er langt fra smeltet, og vandet er først begyndt at rende i dag. Vejene er forfærdelige, fordi der hverken er slædeføre eller vognføre. Niels må ride til byen i morgen og få, hvad vi trænger til, og så posten.

Hver lørdag får vi brev fra Marie*), og de lyder glade og veltilfredse.

Eders

Ellen.

Hermed slutter vi udsendelsen af brevene fra familien i Canada. De senere år har været vanskelige. Det meget uberegnelige vejrlig, de lave priser på landets frembringelser og besværlige afsætningsforhold har gjort landbruget lidet indbringende. Mange af de oprindelige farmerfamilier har fundet stillingen uholdbar og har forladt egnen. Der som her tegner udsigterne for landmanden sig i øjeblikket ikke videre lyse.

Udg.

*) Marie er gift med en ung dansk emigrant; de er bosat i skovegnene i Manitoba.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

KNUD POULSEN

BREVE

FRA DET FJERNE

Andet Oplag. 4 Kr. 75 Øre; indb. 7 Kr.

Da Knud Poulsens „Breve fra det fjerne“, som indeholder nogle af de smukkeste Rejse-skildringer, der er skrevet i nyere dansk Litteratur, udkom i 1915, blev denne Bog hilst som en værdifuld Forøgelse af danske Rejsebøger. Flertallet af disse Skitser skildrer Australien. Med friske Sanser og et sundt, ligevægtigt Humør har Knud Poulsen set sig om i det mærkelige Land, hvor Blomsterne er uden Duft, hvor Indsøerne er salte, hvor Ørnene er hvide og Svanerne sorte, og hvor Latterfuglen tre Gange daglig lader sin løslupne, skogrende Latter høre. Bogen indeholder tillige Stemningsbilleder fra Ceylon og Stille-havets Øgrupper.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

FREDERIK POULSEN
REJSER OG RIDS

Andet Oplag. 5 Kr. 50 Øre.

Friskere og mere indtagende Rejseskildringer end Frederik Poulsens findes næppe i nyere dansk Litteratur. Faa kan som han fortælle en Anekdote eller gengive en Situation, saaledes at det bliver et Stykke Psykologi. „Rejser og Rids“ er fyldt af morsomme psykologiske lagttagelser. Den skildrer bl. a. Forfatterens Indtryk af tysk Studenterliv, hans Oplevelser som Huslærer blandt polske Magnater og giver en Række livfulde Billeder af Naturen og Folkelivet i Italien, Hellas og Orienten. Det er en morsom og lærerig Bog.